

Fremsat den 22. februar 2023 af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen)

Forslag

til

Lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse på administration af Den Europæiske Unions forordninger under den fælles landbrugspolitik m.v. om:

- 1) Ordninger, der finansieres helt eller delvist af Den Europæiske Garantifond for Landbruget og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.
- 2) Den fælles markedsordning for landbrugsvarer.
- 3) Ordninger for landbrugsvarer omfattet af bilag I i Traktaten for Den Europæiske Unions funktionsmåde uden at være omfattet af en markedsordning.
- 4) Handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for bevillinger afsat på de årlige finanslove, som er omfattet af artikel 107-109 i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Stk. 3. Loven finder anvendelse på ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris gennemførelse af projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjord (klima-lavbundsprojekter).

Kapitel 2

Bemyndigelser til at fastsætte regler om støtteordninger m.v.

§ 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelsen af ordninger og forordningsbestemmelser, som i medfør af Den Europæiske Unions for-

ordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, er frivillige for medlemsstaterne at anvende.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om fravigelse af regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov i det omfang, forordningerne indeholder adgang hertil.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om ansøgning om støtte, betingelser for støtte og vilkår for modtagelse af støtte, støtteniveau, beregning af støtte, modtagerkreds, udbetaling af støtte, rådhed, overdragelse og supplerende betingelser for udbetaling af støtte finansieret helt eller delvist af Den Europæiske Garantifond for Landbruget og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. Der kan desuden fastsættes regler om administration af støtteordninger, herunder om prioritering, udvælgelse og afslag på ansøgninger, og om regnskab og revision for støtte.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om forhold relateret til klassificering af slagtekroppe omfattet af Den Europæiske Unions forordninger.

§ 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om ansøgning om støtte, herunder om form, indhold og tidsfrister, betingelser og vilkår for modtagelse af støtte, beregning af støtte, modtagerkreds, udbetaling af støtte, støtteniveau og støtteberettigede udgifter, støttekriterier og andre forpligtelser. Der kan desuden fastsættes regler om administration af støtteordninger, her-

under om prioritering, udvælgelse af ansøgninger og afslag på ansøgninger, og om regnskab og revision for støtte og nedsættelse, bortfald og tilbagebetaling af støtte.

§ 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan for de ordninger, der er omfattet af § 1, stk. 1, inden for deres respektive områder, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, fastsætte regler om følgende administrative foranstaltninger og sanktioner for overtrædelse af regler eller undladelse af opfyldelse af forpligtelser fastsat i denne lov, i regler fastsat i medfør af denne lov eller i regler fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, vedrørende ansøgt støtte:

- 1) Reduktion af støtte til det retmæssige beløb.
- 2) Suspension af støtte.
- 3) Nedsættelse af støtte i form af en sanktion med et beløb udover reduktionen.
- 4) Bortfald af støtte.
- 5) Hel eller delvis tilbagebetaling af uberettiget udbetalt støtte.
- 6) Hel eller delvis tilbagebetaling af støtte med et beløb, der overstiger den uberettigede udbetalte støtte.
- 7) Hel eller delvis udelukkelse fra at ansøge om støtte i senere perioder end det tidspunkt, hvor overtrædelsen eller undladelsen fandt sted.

§ 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at støtte efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov betinges af, at eventuelle forpligtelser vedrørende klima, natur og miljø for ejendommens ejer fastlægges i en tinglyst servitut.

§ 6. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter ikke finder anvendelse for private udbydere af bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte i henhold til forordninger, der er nævnt i denne lovs § 1, stk. 1, nr. 1, og nationale støtteordninger, som er omfattet af denne lovs § 1, stk. 2, i det omfang størrelsen af den offentlige støtte er fastsat på baggrund af standardomkostninger.

Kapitel 3

Gennemførelse af klima-lavbundsprojekter

§ 7. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder (klima-lavbundsprojekter), herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse og jordfordeling. Ministeren kan afholde nødvendige anlægsudgifter.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler for gennemførelse af projekterne, herunder om krav til projekterne.

Kapitel 4

Særlige oplysningspligter

§ 8. En tilsagnshaver eller en støttemodtager efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal i hele perioden, hvor betingelserne for støtte skal være opfyldt, på forlangende af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder afgive erklæring om, hvorvidt betingelserne for støtte er opfyldt.

Stk. 2. En tilsagnshaver eller en støttemodtager skal i hele perioden, hvor betingelserne for støtte skal være opfyldt, underrette den af de i stk. 1 nævnte ministre, inden for hvis område ordningen hører, hvis betingelserne for støtte ikke længere er opfyldt.

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal indberette oplysninger om aftaler indgået efter § 13 d i lov om vandforsyning m.v. og om påbud, forbud eller rådighedsindskrænkning, som er udstedt i medfør af §§ 24 og 26 a i lov om miljøbeskyttelse. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om tidsfrister for indberetningen.

§ 10. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at importører, eksportører, støttemodtagere, producenter, handlende, virksomheder, indkøbsfællesskaber og erhvervs- og brancheorganisationer skal afgive de oplysninger, der er nødvendige for at opfylde indberetningspligten til Europa-Kommissionen i medfør af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at importører, eksportører, producenter, handlende, virksomheder, indkøbsfællesskaber og erhvervs- og brancheorganisationer skal indberette oplysninger, der skal danne grundlag for udbetaling af støtte finansieret helt eller delvist af Den Europæiske Garantifond for Landbruget og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om tidsfrister for indberetningen.

Kapitel 5

Formålsbestemte betalinger m.v.

§ 11. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om hel eller delvis betaling for omkostningerne ved kontrolopgaver, der udføres efter Den Europæiske Unions forordninger, der er nævnt i § 1, stk. 1, nr. 2.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan endvidere fastsætte regler om hel eller delvis betaling for særlige tjenesteydelser, som de kontrollerende myndigheder udfører efter anmodning.

Stk. 3. Betalingsforpligtelser efter regler, der er fastsat i medfør af stk. 1 eller 2, som ikke opfyldes rettidigt, tillægges, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger, en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne. Den tillagte rente udgør dog mindst 50 kr. For rykker-

breve betales et gebyr på 100 kr., som reguleres med tilpæningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10.

§ 12. Ved tilbagebetaling af støtte, der er ydet efter regler fastsat ved forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, i denne lov eller i regler fastsat i medfør af denne lov, og som ikke betales rettidigt, tillægges, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger, en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencsats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne, jf. dog stk. 2. Rentekrav, der udgør mindre end 50 kr., inddrives dog ikke.

Stk. 2. Ved tilbagebetaling af støtte, der er ydet efter regler fastsat i medfør af denne lovs § 3, tillægges rente. Forrentning skal ske med den i henhold til Den Europæiske Unions statsstøtteregler til enhver tid fastsatte rentesats, der anvendes af Europa-Kommissionen ved tilbagebetaling af statsstøtte. Renter tilskrives med renters rente fra den dato, hvor støtten første gang blev stillet til rådighed for modtageren, og indtil datoen for tilbagebetaling af støtten. Renter, der er påløbet i det foregående år, tilskrives rente hvert efterfølgende år.

Stk. 3. Tilbagebetalingskrav i forbindelse med støtte, der både er finansieret af nationale midler og Den Europæiske Unions midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Kapitel 6

Kontrol og offentliggørelse af kontrolresultater m.v.

Kontrol

§ 13. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om tilsyn og kontrol med, at denne lov og regler fastsat i medfør af denne lov og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, overholdes.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om opbevaring af oplysninger med henblik på tilsyn og kontrol med overholdelse af denne lov og regler fastsat i medfør af denne lov og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

§ 14. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af denne lov og af regler fastsat i medfør af denne lov og af regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af forpligtelser fastsat i en tinglyst servitut for ejendommens ejer efter regler fastsat i medfør af § 5 og efter regler fastsat i medfør af lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020.

§ 15. Den, der er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal efter anmodning fra den af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter, under hvis område ordningen hører, eller den, som den pågældende minister har bemyndiget hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for gennemførelse af kontrol.

Stk. 2. Den, der er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal vederlagsfrit yde den minister, under hvis område ordningen hører, eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, fornøden bistand ved kontrol, udtagning af prøver, kopiering og udlevering af skriftligt materiale samt udskrifter af elektroniske data.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, kan som led i løsningen af opgaver i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov, eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, uden at betale vederlag medtage eller udtage prøver af planter, planteprodukter og andre objekter mod kvittering.

§ 16. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, har inden for deres respektive områder, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, recepter, forretningsbøger og papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af kontrolopgaver i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand til gennemførelse af kontrol efter stk. 1. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler herom.

Stk. 3. Rigsrevisionen, repræsentanter for Europa-Kommissionen, Den Europæiske Revisionsret og lignende personer, der er nødvendige for, at kontrolmyndigheden kan leve op til sine retlige forpligtelser, kan på tilsvarende betingelser og ifølge med ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, deltage i kontrollen efter stk. 1.

§ 17. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger dertil, kan inden for deres respektive områder hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om for-

hold, der er omfattet af denne lov, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder om skatteforhold, eventuelt i elektronisk form.

Offentliggørelse af kontrolresultater

§ 18. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan med navns nævnelse offentliggøre resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen, herunder regler om, at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, hvor, på hvilken måde og i hvilken form virksomheder skal gøre kontrolresultaterne tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder om, at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort eller skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Kapitel 7

Digitalisering m.v.

§ 19. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra henholdsvis Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre

end ministrene, der er nævnt i stk. 1, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.

§ 20. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Stk. 2. Ved udnyttelse af bemyndigelsen i stk. 1 fastsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.

Kapitel 8

Lokale aktionsgrupper og udvalg m.v.

§ 21. Ministeren for landdistrikter nedsætter et indstillingsudvalg, der udvælger og afgiver indstilling om godkendelse af indsendte lokale udviklingsstrategier.

Stk. 2. Ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler om etablering og drift af lokale aktionsgrupper, der kan medvirke til administration af denne lov.

§ 22. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri nedsætter et udvalg med den opgave at rådgive om stillingtagen til Den Europæiske Unions landbrugspolitik og om tilrettelæggelse af administrationen heraf.

Stk. 2. Ministeren udnævner til formand for udvalget en repræsentant fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og fastsætter forretningsordenen for udvalget. I forretningsordenen fastlægges udvalgets sammensætning og antallet af repræsentanter for de enkelte organisationer eller grupper af organisationer. Ministeriet varetager sekretariatsopgaver for udvalget.

§ 23. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri nedsætter en overvågningskomité med repræsentanter for de berørte myndigheder, interesseorganisationer, foreninger og partnerskaber til at varetage forordningsbestemte opgaver vedrørende administration af støtteordninger, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, og som er omfattet af den strategiske plan for dansk udmøntning af Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik.

Kapitel 9

Delegation og klage m.v.

§ 24. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter deres beføjelser efter loven til en myndighed under det pågældende ministerium, kan ministrene inden for deres respektive områder fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er

indgivet klage. Ministrene kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder efter forhandling med vedkommende minister henlægge deres beføjelser efter loven til en anden statslig myndighed eller institution. Ministrene kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens eller institutionens afgørelser, herunder om, at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministrene kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder efter forhandling med vedkommende kommunale organisation henlægge varetagelsen af opgaver vedrørende støtteordninger, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, og støtteordninger omfattet af § 1, stk. 2, til en kommunal myndighed eller institution. Ministrene kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over den kommunale myndigheds eller institutions afgørelse, herunder om, at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministrene kan endvidere fastsætte nærmere regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen. De pågældende ministre kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. De pågældende ministre bevarer deres fulde instruktionsbeføjelse.

Stk. 4. Ministeren for landdistrikter kan henlægge kompetencen til at træffe afgørelse om at indstille en ansøgning om støtte til godkendelse hos ministeren eller at afvise ansøgningen til den lokale aktionsgruppes bestyrelse. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over den lokale aktionsgruppes bestyrelses afgørelser, og om den lokale aktionsgruppes bestyrelses adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen, og om, at afgørelserne kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål. Ministeren kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. Ministeren bevarer sin fulde instruktionsbeføjelse.

§ 25. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder indgå de aftaler, der er nødvendige i forbindelse med administration af ordninger omfattet af denne lov.

§ 26. Kommuner, regioner, andre offentlige myndigheder, offentligretlige organer og offentlige fonde kan deltage i finansieringen af den støtte, som ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan yde i medfør af loven i relation til Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder fastsætte regler om finansieringen nævnt i stk. 1.

§ 27. Afgørelser truffet i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov eller i henhold til direkte anvendelige regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, kan, hvis ikke andet er fastsat i denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-2 og nr. 4-8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Afgørelserne kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Kapitel 10

Straf

§ 28. Medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a, straffes med bøde den, der

- 1) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov,
- 2) handler i strid med vilkår, der er fastsat i en afgørelse, der træffes i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov,
- 3) undlader at afgive den erklæring, som den pågældende har pligt til at afgive i henhold til § 8, stk. 1,
- 4) undlader at opfylde underretningspligten i § 8, stk. 2,
- 5) undlader at afgive oplysninger, som den pågældende har pligt til at afgive efter regler fastsat i medfør af § 10, stk. 1,
- 6) undlader at opfylde en indberetningspligt efter regler fastsat i medfør af § 10, stk. 2,
- 7) overtræder forbud meddelt efter § 14,
- 8) undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 14,
- 9) undlader at give alle oplysninger eller yde kontrolmyndigheden bistand efter § 15, eller
- 10) undlader at give kontrolmyndigheden adgang efter § 16, stk. 1.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive

områder fastsætte regler om straf af bøde for overtrædelse af regler fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 29. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri for nærmere angivne sager om overtrædelse af denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tillægge, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Stk. 2. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Stk. 3. Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser

§ 30. Loven træder i kraft den 30. juni 2023.

Stk. 2. Lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. ophæves.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter tidspunktet for ophævelse af lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020.

Stk. 4. Regler, der er fastsat i medfør af lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler, der er fastsat i medfør af denne lov. Regler om straf for overtrædelse af regler, der er fastsat i de pågældende bekendtgørelser, forbliver i kraft, indtil bekendtgørelserne ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 5. Regler, der er fastsat i medfør af følgende lovbestemmelser, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler:

- 1) § 8 i lov om drift af landbrugsjorder, jf. lovbekendtgørelse nr. 103 af 3. februar 2020, som ændret ved § 32 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 2) § 45, stk. 4, i lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, som ændret ved § 33 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 3) § 13, stk. 3, i lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020, som ændret ved § 34 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 4) § 17, stk. 3, og § 48 i lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, som ændret ved § 1 i lov nr. 1569 af 27. december 2019 og § 36 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 5) § 69, stk. 1, 2 og 4, og §§ 69 a og 69 b i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbe-

kendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 2192 af 29. december 2020, § 6 i lov nr. 126 af 30. januar 2021, lov nr. 415 af 5. april 2022 og § 37 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.

Kapitel 12

Ændringer i anden lovgivning

§ 31. I lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som ændret ved § 57 i lov nr. 338 af 2. april 2019, § 27 i lov nr. 58 af 28. januar 2020, § 73 i lov nr. 133 af 25. februar 2020, § 2 i lov nr. 784 af 4. maj 2021, § 2 i lov nr. 900 af 21. juni 2022, og § 31 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 19 affattes således:

»§ 19. Uanset § 18, stk. 1, opkræves og betales ikke gebyr for klager i følgende sager:

- 1) Klager over fredningsafgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 40.
- 2) Klager over ekspropriationsbeslutninger efter naturbeskyttelseslovens § 60, skovlovens § 23, regler fastsat i medfør af naturbeskyttelseslovens § 60 a, § 27 i lov om råstoffer, § 33 i lov om beskyttelsen af de ydre koge i Tøndermarsken, vandforsyningslovens § 40, jordforureningslovens § 22, stk. 2 og 4, vandløbslovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 58 samt klager over afgørelser truffet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 82, når disse afgørelser vedrører sager efter miljøbeskyttelseslovens § 58.
- 3) Klager over afgørelser efter naturbeskyttelseslovens §§ 19 d-19 g, § 37, stk. 4, og § 37 a, stk. 3.
- 4) Klager over afgørelser efter skovlovens §§ 19-21.
- 5) Klager over afgørelser, der træffes i henhold til regler udstedt i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven.
- 6) Klager over afgørelser, der indbringes for nævnet efter
 - a) § 7 a i lov om indkøbsforeninger for mindre virksomheder i landdistrikterne,
 - b) § 11 a i lov om læhegn og tilskud til læplantning,
 - c) § 8 b i lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank,
 - d) § 10 a i lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren,
 - e) § 27 a i jordfordelingsloven,
 - f) § 18 a i økologiloven,
 - g) § 10 a i lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v.,
 - h) § 5 a i lov om foderstoffer,
 - i) § 58 a i lov om fødevarer,
 - j) § 4 a i lov om sikring af dyrepatogener,
 - k) § 38 a i lov om landbrugsejendomme,
 - l) § 11 a eller § 13 a i lov om Landdistriktsfonden,
 - m) § 11 a eller § 13 a i lov om Hav- og Fiskerifonden,
 - n) § 4 a i lov om behandling af oplysninger om brug af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget,
 - o) § 22 b i landbrugsstøtteleven,
 - p) § 19 i lov om visse landdistriktsrelaterede tilskudsordninger m.v.,

- q) § 18 a i lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram,
 - r) § 66 i lov om hold af dyr,
 - s) § 110 a i fiskeriloven,
 - t) § 16 a i lov om drift af landbrugsjorder,
 - u) § 17 a i lov om biavl,
 - v) § 36 a i lov om dyrlæger,
 - w) § 4 a i lov om hunde,
 - x) § 23 a i lov om plantenyheder,
 - y) § 21 a i lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v.,
 - z) § 52 i dyrevelfærdsloven,
 - æ) § 10 a i lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink,
 - ø) § 23 i lov om planter og plantesundhed m.v., og
 - å) § 27 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.
- 7) Klager over afgørelser efter § 13, stk. 6, i lov om apoteksvirksomhed.
- 8) Klager, der udelukkende vedrører afslag på aktindsigt, sammenstilling af oplysninger i databaser (dataudtræk) og indsigt i databeskrivelser m.v. efter lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.
- 9) Klager over afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.«

§ 32. I lov om drift af landbrugsjorder, jf. lovbekendtgørelse nr. 103 af 3. februar 2020, som ændret ved § 32 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 4, nr. 4, affattes således:

»4) Småbiotoper og småplantninger til og med 1,0 ha.«

2. § 5, stk. 2, nr. 3, affattes således:

»3) Arealer med småbiotoper, der består af træer og buske, og småplantninger til og med 1,0 ha.«

3. § 8 affattes således:

»§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, jf. §§ 3-7, herunder om fravigelser af reglerne i særlige tilfælde eller af hensyn til ejeren eller brugeren af arealets overholdelse af forpligtelser for arealbaseret støtte finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget eller Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.«

§ 33. I lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, som ændret ved § 33 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændring:

1. § 45, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter økologiloven, lov om hold af dyr eller lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter stk. 2, når kontrollen indgår som

en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.«

§ 34. I lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020, som ændret ved § 34 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter stk. 1, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.«

§ 35. I jordfordelingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 4. januar 2017, som ændret ved § 35 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændring:

1. § 2, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

»Formanden og viceformændene udpeges af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og skal have juridisk kandidatksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet.«

§ 36. I lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, som ændret ved § 1 i lov nr. 1569 af 27. december 2019 og § 36 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 17, stk. 2, nr. 1, affattes således:

»1) Hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne i en frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a eller betingelser i en hertil knyttet tilskudsordning etableret i medfør af § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.«

2. § 17, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af denne lovs §§ 38, 39 a eller 40, § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.«

3. § 48 affattes således:

»§ 48. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.«

§ 37. I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 2192 af 29. december 2020, § 6 i lov nr. 126 af 30. januar 2021, lov nr. 415 af 5. april 2022 og § 37 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 69, stk. 1 og 2, affattes således:

»Miljøministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lign.«

2. § 69, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for oplysninger omfattet af stk. 1.«

3. § 69 a affattes således:

»**§ 69 a.** Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger

omfattet af § 69, stk. 1. Oplysningerne kan vedrøre strafbare forhold på lovens område og kan være med navns nævnel-
se.«

4. § 69 b affattes således:

»**§ 69 b.** Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.«

Kapitel 13

Territorial gyldighed

§ 38. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Baggrund
 - 2.1. Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik i historisk perspektiv
 - 2.2. Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v. for perioden 2023-2027
 - 2.3. Overordnet om den retlige ramme for lovforslaget
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Lovforslagets anvendelsesområde og bemyndigelser til at fastsætte regler om ordninger m.v.
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.1.1. Ordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v.
 - 3.1.1.2. Nationale støtteordninger inden for landbrugssektoren, skovbrugssektoren og i landdistrikter, der er omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregele
 - 3.1.1.3. Klima-lavbundsprojekter
 - 3.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.1.3.1. Ordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v.
 - 3.1.3.2. Nationale støtteordninger inden for landbrugssektoren, skovbrugssektoren og i landdistrikter, der er omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregele
 - 3.1.3.3. Gennemførelse af klima-lavbundsprojekter
 - 3.1.4. Udtagningsprojekter og pant
 - 3.2. Konditionalitet
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3. Lokale aktionsgrupper, udvalg m.v.
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.4. Gebyr og rente
 - 3.4.1. Gebyrordninger
 - 3.4.1.1. Gældende ret
 - 3.4.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.4.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.4.2. Renter
 - 3.4.2.1. Gældende ret
 - 3.4.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.4.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.5. Kontrol m.v.
 - 3.5.1. Kontrol og tilsyn
 - 3.5.1.1. Gældende ret
 - 3.5.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.5.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.5.2. Forbud og påbud
 - 3.5.2.1. Gældende ret
 - 3.5.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.5.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.5.3. Adgang uden retskendelse og politiets bistand i forbindelse hermed
 - 3.5.3.1. Gældende ret
 - 3.5.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.5.3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.5.4. Indberetning af rådighedsindskrænkende tiltag fra kommunerne
 - 3.5.4.1. Gældende ret

- 3.5.4.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
- 3.5.4.3. Den foreslåede ordning
- 3.5.5. Offentliggørelse af kontrolresultater
- 3.5.5.1. Gældende ret
- 3.5.5.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
- 3.5.5.3. Den foreslåede ordning
- 3.6. Digitalisering
 - 3.6.1. Obligatorisk digital kommunikation
 - 3.6.1.1. Gældende ret
 - 3.6.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.6.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.6.2. Undtagelse fra kundgørelse af kortværk i Lovtidende
 - 3.6.2.1. Gældende ret
 - 3.6.2.1.1. Landbrugsstøtteleven og landdistriktsfondsloven
 - 3.6.2.1.2. Grundloven
 - 3.6.2.1.3. Lovtidendeloven
 - 3.6.2.1.3.1. Etablering af Lovtidende i elektronisk form
 - 3.6.2.1.3.2. Undtagelse fra kundgørelse i Lovtidende
 - 3.6.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.6.2.3. Den foreslåede ordning
- 3.7. Delegation og klage
 - 3.7.1. Delegation til andre offentlige myndigheder
 - 3.7.1.1. Gældende ret
 - 3.7.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.7.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.7.2. Delegation til lokale aktionsgruppers bestyrelse
 - 3.7.2.1. Gældende ret
 - 3.7.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.7.2.3. Den Foreslåede ordning
 - 3.7.3. Klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet
 - 3.7.3.1. Gældende ret
 - 3.7.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.7.3.3. Den foreslåede ordning
- 3.8. Håndhævelse
 - 3.8.1. Administrative foranstaltninger og sanktioner
 - 3.8.1.1. Gældende ret
 - 3.8.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.8.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.8.2. Håndhævelse af servitutter
 - 3.8.2.1. Gældende ret
 - 3.8.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.8.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.8.3. Straffebestemmelser
 - 3.8.3.1. Gældende ret
 - 3.8.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.8.3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.8.3.3.1. Straf
 - 3.8.3.3.2. Vejledende bødeniveauer for de enkelte kategorier af visse strafbare forhold
 - 3.8.4. Straf for overtrædelse af administrativt fastsatte bestemmelser og bestemmelser fastsat af Den Europæiske Union i forordninger
 - 3.8.4.1. Gældende ret
 - 3.8.4.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.8.4.3. Den foreslåede ordning
 - 3.8.5. Administrative bødeforelæg
 - 3.8.5.1. Gældende ret
 - 3.8.5.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.8.5.3. Den foreslåede ordning
- 3.9. Ændring af lov om drift af landbrugsjorder

- 3.9.1. Gældende ret
- 3.9.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
- 3.9.3. Den foreslåede ordning
- 3.10. Ændring af jordfordelingsloven
 - 3.10.1. Gældende ret
 - 3.10.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser
 - 3.10.3. Den foreslåede ordning
- 4. Konsekvenser for FN's verdensmål
- 5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
 - 5.1. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser
 - 5.2. Digitaliseringsklar lovgivning
- 6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 7. Administrative konsekvenser for borgerne
- 8. Klimamæssige konsekvenser
- 9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
- 10. Forholdet til EU-retten
 - 10.1. Støtte fra Den Europæiske Union under den fælles landbrugspolitik
 - 10.2. Særligt om lovforslagets forhold til Den Europæiske Unions statsstøtteregler i TEUF artikel 107-109
- 11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at samle lovgrundlaget til supplerende af Den Europæiske Unions forordninger om den fælles landbrugspolitik m.v. i Danmark i én lov. Lovforslaget er en genfremstilling af lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. lovforslag nr. L 10 fra folketingssamlingen 2022-2023 (2. samling), som blev fremsat for Folketinget den 19. december 2022, og hastebehandlet i Folketinget i perioden fra den 20. december 2022 til den 22. december 2022.

I overensstemmelse med regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" indeholder den hastebehandlede lov en solnedgangsklausul med henblik på at sikre, at Folketinget får mulighed for at genbehandle det hastebehandlede lovforslag under normale vilkår senest seks måneder efter hastebehandlingens vedtagelse.

Dette lovforslag er derfor en genfremstilling af lovforslag nr. L 10 fra folketingssamlingen 2022-2023 (2. samling), og gengivelsen af gældende ret sker med udgangspunkt i den retstilstand, der var gældende inden ikrafttrædelsen den 1. januar 2023 af den hastebehandlede midlertidige lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. I forhold til den foreslåede ordning vil der være tale om en gengivelse af den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023 ved ikrafttrædelse af den midlertidige lov.

Der er i forbindelse med genfremstilling af lovforslaget foretaget få ændringer af rent sproglig, lovteknisk og redaktionel karakter.

Det foreslås, at den nye hovedlov udformes som en bemyndigelseslov med henblik på at kunne fastsætte supplerende regler til brug for administrationen af forordningsgrundlaget for den fælles landbrugspolitik m.v., herunder

i nødvendigt omfang også de gennemførelsesretsakter, der udstedes i medfør af forordningerne. Forordningsgrundlaget om støtte, som ydes af Den Europæiske Garantifond for Landbruget (herefter EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (herefter ELFUL) til ordninger beskrevet i en strategisk plan for den kommende programperiode for 2023-2027, finder anvendelse fra den 1. januar 2023.

Med udformningen af lovforslaget som en bemyndigelseslov tilgodeses endvidere muligheden for at tilpasse dansk ret til ændringer af den fælles landbrugspolitik ved senere reformer inden for rammerne af Den Europæiske Unions nuværende fælles landbrugspolitik.

Lovforslaget skal endvidere bemyndige ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til inden for deres respektive områder at fastsætte regler om støtte til landbrugs- og skovbrugssektoren og til landdistrikter, som er omfattet af artikel 107-109 i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (herefter TEUF). Ved kongelig resolution af 15. december 2022 er sager vedrørende landdistrikter, herunder LAG-ordningen, regional- og landdistriktpolitisk redegørelse samt det koordinerende ansvar for landdistriktpolitikken overført fra Indenrigs- og Boligministeriet til Kirkeministeriet. Samtidig er der udnævnt en minister for landdistrikter som har ansvaret for de overførte områder.

Endvidere skal lovforslaget sikre, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjord, de såkaldte klima-lavbundsprojekter.

Med lovforslaget sikres således fortsat hjemmel til udmøntningen af "Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug" af den 4. oktober 2021 mellem den daværende re-

gering (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne. På samme måde vil lovforslaget kunne bidrage til udmøntningen af fremtidige aftaler om landbrugspolitikken.

Med lovforslaget foreslås en forenkling af lovgivningsstrukturen på området, hvorefter den danske regulering, der skal sikre grundlaget for administrationen af den fælles landbrugspolitik, samles i én ny hovedlov til brug for administrationen af forordningsgrundlaget for Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik efter 1. januar 2023. Lovforslaget skal ligesom den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022 således fremadrettet erstatte dele af landbrugsstøtteleven, jf. lovbekendtgørelse nr. 115 af 6. februar 2020, og lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020 (herefter landdistriktsfondsloven). Hertil kommer, at anvendelsesområdet for dele af lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019, som ændret ved § 11 i lov nr. 26 af 30. januar 2021, § 2 i lov nr. 1177 af 8. juli 2021 og § 7 i lov nr. 900 af 21. juni 2022 (herefter skovloven), ændres, uden at loven dog ændrer ordlyd. Det skyldes, at dele af anvendelsesområdet ligesom ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022 foreslås at overgå til dette lovforslag.

Samtidig medfører lovforslaget behov for ændringer af lov om drift af landbrugsjorder, jf. lovbekendtgørelse nr. 103 af 3. februar 2020, som ændret ved § 32 i lov nr. 1590 af 28. december 2022 (herefter driftsloven), lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, som ændret ved § 33 i lov nr. 1590 af 28. december 2022 (herefter fødevarerloven), lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020, som ændret ved § 34 i lov nr. 1590 af 28. december 2022 (herefter plante-loven), lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet (herefter klagenævnsloven), som bl.a. ændret ved § 31 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 4. januar 2017, som ændret ved § 35 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (herefter gødskningsloven), som bl.a. ændret ved § 36 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, som bl.a. ændret ved § 37 i lov nr. 1590 af 28. december 2022 (herefter husdyrbrugloven).

2. Baggrund

2.1. Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik i historisk perspektiv

Det retlige grundlag for den fælles landbrugspolitik, som er en af Unionens ældste politikker, er artikel 38-44 i TEUF. Dette grundlag for den fælles landbrugspolitik er

forblevet uændret siden Romtraktaten fra 1957, hvor de oprindelige retningslinjer blev fastlagt.

Formålet med den fælles landbrugspolitik, som trådte i kraft i 1962, var bl.a. at sikre borgerne i Det Europæiske Fællesskab fødevarer til overkommelige priser og skabe en rimelig levestandard for landbrugerne.

Over tid blev bedrifterne så effektive, at der produceredes flere fødevarer end nødvendigt. I 1984 blev der derfor iværksat adskillige foranstaltninger, der skulle bringe produktionen på niveau med efterspørgslen.

I 1992 medførte MacSharry-reformen bl.a. nedsættelse af garanterede priser og delvis kompensation i form af direkte støtte (hektarstøtte m.v.) samt braklægning. Landbrugerne blev tilskyndet til at være mere miljøvenlige.

I forbindelse med Agenda 2000-reformen blev bl.a. Den Europæiske Unions politik for udvikling af landdistrikterne indført som den fælles landbrugspolitik søjle II. Med dette tiltag bestod den fælles landbrugspolitik herefter af to søjler: 1) markedsforanstaltningerne i form af den fælles markedsordning og den direkte støtte til landbrugerne, som finansieredes af EGFL, og 2) landdistriktspolitikken under søjle II, som fokuserede på miljø og udviklingsprogrammer og forudsatte finansiering fra ELFUL medfinansieret med nationale midler.

I 2003 blev en ny reform vedtaget, der bl.a. indebar en afkobling af støtten fra produktionen. Eksisterende støtteordninger som hektarstøtteordningen, markfrøstøtten og en række dyrepræmier blev i stedet samlet i en afkoblet støtteordning i form af enkeltbetalingsordningen. Samtidig blev støtten også gjort afhængig af overholdelse af en række krav vedrørende miljø, folke-, dyre- og plantesundhed, dyrevelfærd samt reglerne for god landbrugs- og miljømæssig stand, såkaldt krydsoverensstemmelse.

Det såkaldte ”Sundhedstjek” fra 2009 sikrede bl.a. den totale afkobling af støtten fra produktionen ved at indarbejde den i enkeltbetalingsordningen og omfordelte en del af midlerne under den fælles landbrugspolitik søjle I til søjle II for at fremme udviklingen af landdistrikterne.

Reformen i 2013 indebar bl.a. en ændring af den afkoblede støtte til et multifunktionelt system. Enkeltbetalingerne til bedrifterne blev erstattet af et system med syv dele: Grundbetaling, grøn betaling for offentlige miljøgoder, en supplerende betaling til unge landbrugere, en omfordelingsbetaling til forøgelse af støtten til en bedrifts første hektarer, en yderligere indkomststøtte i områder, der præges af naturbetingede begrænsninger, støtte koblet til visse produktioner og en forenklet ordning for mindre landbrugsvirksomheder.

I 2021 og 2022 gælder en overgangsforordning. Forordningen forlænger gyldigheden af de fleste af de regler for den fælles landbrugspolitik, der gjaldt i perioden 2014-2020, samtidig med at der sikres en overgang til den fremtidige ramme for de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik.

Skovene omtales ikke direkte i traktaterne, og Den Europæiske Union har således ikke nogen fælles skovbrugspolitik. Skovbrugspolitikken er dermed fortsat i første række

en national kompetence, men Den Europæiske Union har alligevel fastlagt en europæisk skovstrategi og støtter en række foranstaltninger under den fælles landbrugspolitik, der har en betydelig indvirkning på skovene i Den Europæiske Union. Den fælles landbrugspolitik er den primære kilde til EU-finansiering til skove. Cirka 90 pct. af Den Europæiske Unions midler til skove finansieres af ELFUL.

2.2. Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v. for perioden 2023-2027

Den 1. juni 2018 fremsatte Europa-Kommissionen forslag til tre nye forordninger under den fælles landbrugspolitik. Den 2. december 2021 blev de tre forordninger, der samlet udgør reformpakken for støtte, som ydes gennem EGFL og ELFUL til ordninger beskrevet i en strategisk plan for programperioden 2023-2027, vedtaget.

De centrale forordninger for Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v. i programperioden 2023-2027 er herefter følgende:

- 1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (herefter forordningen om støtte til strategiske planer).
- 2) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (herefter den nye horisontale forordning).
- 3) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2117 om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder (herefter ændringsforordningen).
- 4) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1144/2014 af 22. oktober 2014 om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter gennemført i det indre marked og i tredjelande og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 3/2008 (herefter forordningen om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter).
- 5) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 510/2014 af 16. april 2014 om handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1216/2009 og (EF) nr. 614/2009 (herefter forordningen om handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter).

Desuden finder Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 (herefter forordningen om den fælles markedsordning) fortsat anvendelse efter 1. januar 2023.

Støtten fra EGFL og ELFUL har til formål yderligere at forbedre den bæredygtige udvikling inden for landbrug, fødevarer og landdistrikterne og bidrage til at opfylde tre overordnede målsætninger på det økonomiske, miljømæssige og sociale område, som skal bidrage til gennemførelsen af 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling. De overordnede målsætninger er 1) at fremme en intelligent, konkurrencedygtig, modstandsdygtig og diversificeret landbrugssektor og dermed garantere fødevarerens sikkerhed på lang sigt, 2) at støtte og styrke miljøbeskyttelsen, herunder biodiversitet, og klimaindsatsen og bidrage til opfyldelsen af Den Europæiske Unions miljø- og klimarelaterede målsætninger, herunder dens forpligtelser i henhold til Parisaftalen og 3) at styrke den socioøkonomiske struktur i landdistrikterne, jf. artikel 5 i forordningen om støtte til strategiske planer.

Opfyldelsen af disse tre målsætninger forfølges ved hjælp af en række specifikke målsætninger om f.eks. at støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på øget fødevarerens sikkerhed og landbrugsmæssig diversitet på lang sigt samt sikring af den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i hele Unionen, at forbedre landbrugernes position i værdikæden, at bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer, herunder ved at reducere drivhusgasemissioner og øge kvælstofbinding, samt fremme bæredygtig energi og at bidrage til at standse og vende biodiversitetstab, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber, jf. artikel 6, stk. 1, i forordningen om støtte til strategiske planer.

De specifikke målsætninger komplementeres af og er indbyrdes forbundne med den tværgående målsætning om at modernisere landbruget og landdistrikterne ved at fremme og udveksle viden, innovation og digitalisering i landbruget og i landdistrikterne og tilskynde til udbredelsen heraf blandt landbrugere gennem bedre adgang til forskning, innovation, videnudveksling og uddannelse, jf. artikel 6, stk. 2, i forordningen om støtte til strategiske planer.

Ved forfølgelsen af de specifikke målsætninger træffer medlemsstaterne med støtte fra Europa-Kommissionen passende foranstaltninger til at mindske den administrative byrde og sikre forenkling af gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, jf. artikel 6, stk. 3, i forordningen om støtte til strategiske planer.

I henhold til artikel 8 i forordningen om støtte til strategiske planer skal medlemsstaterne forfølge målsætningerne i forordningens artikel 5 og 6 ved at fastlægge støtteordninger på grundlag af de typer af støtteordninger, der er omhandlet i kapitel II-IV i forordningens afsnit III i overensstemmelse med deres vurderinger af behovene og de fælles krav i kapitel I i samme afsnit.

Medlemsstaterne fastlægger strategiske planer i overensstemmelse med forordningen om støtte til strategiske planer for at gennemføre den støtte fra Unionen, der finansieres gennem EGFL og ELFUL med henblik på opfyldelse af de specifikke målsætninger og den tværgående målsætning, der fremgår af forordningens artikel 6, stk. 1 og 2. Hver medlemsstat skal udarbejde og gennemføre en national strategisk plan for landbrugspolitikken for perioden 2023-2027, der omfatter den direkte landbrugsstøtte, støtte til landdistriktsudvikling og støtteordninger i bestemte sektorer, jf. artikel 9 og 104, stk. 1, i forordningen om støtte til strategiske planer. Den strategiske plan skal beskrive de planlagte støtteordninger, samt hvordan de vil bidrage til opnåelse af de fælles EU-mål og andre relevante internationale forpligtelser. Den strategiske plan skal godkendes af Europa-Kommissionen, jf. artikel 118 i forordningen om støtte til strategiske planer.

Reformen medfører, at medlemsstaterne har en øget mulighed for at fastsætte det nærmere indhold af de enkelte støtteordninger i forhold til de tidligere programmer. Det medfører bl.a., at det er de enkelte medlemsstater, der er forpligtet til at udforme de konkrete støtteordninger således, at de opfylder kriterierne i bilag 2 i WTO-aftalen om landbrug, jf. artikel 10 i forordningen om støtte til strategiske planer, og med bilaget til aftalememorandummet mellem det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Amerikas Forende Stater om visse olieafgrøder inden for rammerne af GATT, jf. artikel 11 i forordningen om støtte til strategiske planer.

Med forordningen om støtte til strategiske planer ophæves Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (herefter landdistriktsforordningen) med virkning fra 1. januar 2023, jf. artikel 154, stk. 1, i forordningen om støtte til strategiske planer. Dog således at forordningen med forbehold for Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2022 af 23. december 2020 om visse overgangsbestemmelser vedrørende støtte ydet fra ELFUL og EGFL i 2021 og 2022 m.v. fortsat finder anvendelse på gennemførelsen af programmer for udvikling af landdistrikterne i medfør af landdistriktsforordningen indtil den 31. december 2025. Den finder på samme betingelser anvendelse på udgifter afholdt af støttemodtagere og betalt af betalingsorganet inden for rammerne af disse programmer for udvikling af landdistrikterne indtil den 31. december 2025, jf. artikel 154, stk. 1, i forordningen om støtte til strategiske planer.

En række nugældende forordninger vil ligeledes kunne finde anvendelse efter 1. januar 2023. F.eks. kan nævnes Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmel-

ser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006. Desuden kan nævnes Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008 (herefter den horisontale forordning), der fortsat finder anvendelse på gennemførelsen af programmer for udvikling af landdistrikterne indtil den 31. december 2025.

Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik søjle I angår som hidtil to elementer: markedsforanstaltningerne under den fælles markedsordning for landbrugsprodukter og den direkte støtte til landbrugerne, mens søjle II også som hidtil angår støtte til landdistriktsudvikling.

Støtteordningerne i den strategiske plan finansieres helt eller delvist henholdsvis af EGFL og ELFUL. Den strategiske plans indsatser under søjle I finansieres 100 pct. af EGFL. Dog således at markedsordningen for biavlprodukter suppleres af en tilsvarende national finansiering til biavlprodukter. Indsatserne under søjle II finansieres af ELFUL og af national medfinansiering. Der vil i perioden 2022-2026 gennemsnitligt skulle overføres 6,3 pct. af budgettet under EGFL til ELFUL (fleksmidlerne). Beløbene vil være til rådighed som en del af budgettet til ELFUL det følgende år fra 2023-2027. Medlemsstaterne kan i 2025 revidere beslutningen om overførsel af fleksmidler.

Der er krav om, at tre pct. af midlerne i søjle I målrettes indsatsen for generationsskifte og unge landbrugere, jf. artikel 95 i forordningen om støtte til strategiske planer. Efter forordningen om støtte til strategiske planer skal 25 pct. af midlerne under den direkte støtte (søjle I) anvendes til bioordninger, jf. artikel 97, mens mindst 35 pct. af EU-midlerne i søjle II (støtteordninger til landdistriktsudvikling), skal anvendes til miljø, klima og biodiversitetsformål, dyrevelfærd samt naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger over perioden 2023-2027, jf. artikel 93. Endvidere er der krav om, at mindst 5 pct. af EU-midlerne i søjle II skal anvendes til Leaderprogrammet, jf. artikel 91 i forordningen om støtte til strategiske planer.

Udover egentlige støtteordninger omfattet af den strategiske plan for 2023-2027 vedrører den fælles landbrugspolitik også den fælles markedsordning for landbrugsvarer. Den fælles markedsordning består af en intern dimension (markedsintervention, regler om afsætning og producentorganisationer) og en eksternt dimension vedrørende handelen med tredjelands (import- og eksporttilladelser, importafgifter, forvaltning af toldkontingenter, eksportrestitutioner m.v.).

Den fælles markedsordning omfatter desuden konkurrenceregler for virksomhederne og regler om statsstøtte. Den fælles markedsordning indeholder også generelle bestemmelser vedrørende undtagelsesforanstaltninger (bl.a. til forebyggelse af markedsforstyrrelser som følge af prisudsving eller andre hændelser, markedsstøtteforanstaltninger i tilfælde af dyresygdomme eller nedsat forbrugertillid som følge

af risici for menneskers, dyrs eller planters sundhed samt foranstaltninger i forbindelse med samordnet praksis i perioder med alvorlig ubalance på markederne) og en reserve, der kan anvendes til at imødegå eventuelle kriser i landbrugssektoren, jf. forordningen om den fælles markedsordning.

Det bemærkes, at den fælles markedsordning også angår ordninger omfattet af TEUF bilag I, for hvilke der ikke er nogen egentlig markedsordning, men som der alligevel er fastsat visse regler om, f.eks. kvalitets- og handelsnormer, jf. forordningen om den fælles markedsordning.

Dertil kommer ordningerne under forordningen om oplysningskampagner og salg fremstød for landbrugsprodukter, som finansieres af EGFL. Endeligt suppleres den fælles landbrugspolitik af handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter, jf. forordningen om handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter.

2.3. Overordnet om den retlige ramme for lovforslaget

Ifølge artikel 288, 1. og 2. pkt., i TEUF er en forordning almengyldig og er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat. Forordningerne om den fælles landbrugspolitik m.v. virker således som love i medlemsstaterne og gælder i den form, som de er vedtaget, og må som udgangspunkt ikke gennemføres i national ret. Der henvises til afsnit 2.2 for nærmere om forordningerne om den fælles landbrugspolitik m.v. i programperioden 2023-2027.

Forordningerne stiller krav om supplerende regler af hensyn til anvendelsen af forordningerne. Dette kan f.eks. være regler om administrative sanktioner, jf. artikel 59 og 85 i den nye horisontale forordning, fastsættelse af minimumsstandarder for landbrugere og andre støttemodtagere for normer for god landbrugs- og miljømæssig stand, jf. artikel 13 i forordningen om støtte til strategiske planer, og støttebetingelser, jf. f.eks. artikel 20 i forordningen om støtte til strategiske planer.

Det bemærkes, at forordningerne om den fælles landbrugspolitik m.v. indeholder en række bestemmelser, hvorefter Europa-Kommissionen er tillagt kompetence til at vedtage delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter.

Danmark er forpligtet til at indrette dansk lovgivning i overensstemmelse med forordningernes bestemmelser således, at den danske administration af området er i overensstemmelse med Den Europæiske Unions ændrede forordningsgrundlag for den fælles landbrugspolitik m.v. med virkning fra den 1. januar 2023.

Med udformningen af lovforslaget som en bemyndigelseslov vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kunne fastsætte konkrete støtteordninger afhængig af udformningen af forordningsgrundlaget for den fælles landbrugspolitik m.v. og også af de nationale politiske valg, der træffes i forbindelse med fastsættelsen af sådanne støtteordninger.

Videre bemærkes det, at forordningsgrundlaget forventet

ligt vil blive ændret i de kommende programperioder. Næste programperiode forventes at begynde med virkning fra 1. januar 2028. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer derfor, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at lovforslaget udformes som en bemyndigelseslov, således at det vil være muligt at fastsætte supplerende regler til administration af et ændret forordningsgrundlag i kommende programperioder, herunder også delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Lovforslagets anvendelsesområde og bemyndigelser til at fastsætte regler om ordninger m.v.

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. Ordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v.

Lovgrundlaget, der supplerer Den Europæiske Unions forordninger om den fælles landbrugspolitik i Danmark, var indtil den 1. januar 2023 fordelt på tre forskellige love: dele af landbrugsstøtloven, landdistriktsfondsloven og dele af skovloven.

Landbrugsstøtlovens § 1, stk. 1-5, sikrer, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte supplerende regler med henblik på administrationen af Den Europæiske Unions forordninger under den fælles landbrugspolitik, jf. I, hvilket vil sige direkte betalinger og markedsordningen.

Ministeren er således bemyndiget til at fastsætte de regler eller iværksætte de øvrige foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af Den Europæiske Unions forordninger om den fælles landbrugspolitik, jf. landbrugsstøtlovens § 1, stk. 1. Derudover kan ministeren fastsætte regler og iværksætte foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af ordninger, som det i medfør af forordninger om den fælles landbrugspolitik er frivilligt for medlemsstaterne at iværksætte, jf. landbrugsstøtlovens § 1, stk. 2. Videre kan ministeren fastsætte bestemmelser om fravigelse af regler i forordningerne i det omfang, disse indeholder adgang hertil, jf. landbrugsstøtlovens § 1, stk. 3. Samtidig er ministeren bemyndiget til at fastsætte regler om supplerende betingelser for udbetaling af støttebeløb samt regler om reduktion eller bortfald af støtten ved manglende overholdelse af disse supplerende betingelser, jf. § 1, stk. 4 og 5.

For så vidt angår den direkte støtte til landbrugerne er denne reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 om fastsættelse af regler for direkte betalinger til landbrugere under støtteordninger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 637/2008 og Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 (herefter forordningen om direkte betalinger). Efter forordningen er der tale om et antal elementer, som er henholdsvis obligatoriske eller valgfri for medlemsstaterne at indføre. Som eksempler på obligatoriske elementer kan nævnes grundbetalingsordningen, ordning for unge landbrugere, grøn støtte og

krydsoverensstemmelse, mens mekanismer til omfordeling af grundbetalinger, koblede betalinger og ordning for mindre landbrugere er valgfrie elementer.

Som eksempler på ordninger under direkte betalinger kan nævnes bekendtgørelse nr. 792 af 2. juni 2022 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. (herefter grundbetalingsbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 2278 af 3. december 2021 om slagtepræmie for kvier, tyre og stude (herefter slagtepræmiebekendtgørelsen).

For så vidt angår den fælles markedsordning er denne reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007.

Som eksempler på markedsordninger kan nævnes anvendelse af EU-handelsklasseskemaer for slagtekroppe, jf. artikel 10 i forordningen om den fælles markedsordning og bekendtgørelse nr. 1157 af 22. november 2019 om vejning, klassificering og indberetning af markedspriser for slagtekroppe af svin, kvæg og får og ordninger for godkendelse af importører af hampefrø til andre formål end udsæd, jf. Europa-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2016/1237 af 18. maj 2016 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår bestemmelserne for anvendelse af ordningen med import- og eksportlicenser og om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår bestemmelserne om frigivelse og fortabelse af sikkerhed, der er stillet for sådanne licenser, om ændring af Europa-Kommissionens forordning (EF) nr. 2535/2001, (EF) nr. 1342/2003, (EF) nr. 2336/2003, (EF) nr. 951/2006, (EF) nr. 341/2007 og (EF) nr. 382/2008 og om ophævelse af Europa-Kommissionens forordning (EF) nr. 2390/98, (EF) nr. 1345/2005, (EF) nr. 376/2008 og (EF) nr. 507/2008 og bekendtgørelse nr. 989 af 26. juni 2020 om import af hampefrø og rå hamp.

For så vidt angår eksempler på egentlige støtteordninger kan nævnes støtte til frugt- og grøntsektoren, jf. artikel 32 i forordningen om den fælles markedsordning og bekendtgørelse nr. 1098 af 1. juni 2021 om tilskud til producentorganisationer mv. under markedsordningen for frugt og grønt, samt støtte til biavlsektoren, jf. artikel 55 i forordningen om den fælles markedsordning og bekendtgørelse nr. 439 af 15. marts 2021 om tilskud til støtteforanstaltninger til forbedring af betingelserne for produktion og afsætning af biavlprodukter.

Derudover kan som et eksempel på ordninger omfattet af TEUF bilag I, for hvilke der ikke er nogen egentlig markedsordning, men som der alligevel er fastsat visse regler om, nævnes kvalitets- og handelsnormer, jf. afdeling 1, kapitel 1, afsnit II, i forordningen om den fælles markedsordning og bekendtgørelse nr. 812 af 3. juni 2022 om kontrol af overholdelsen af EU's handelsnormer for friske frugter og grøntsager.

Støtte under søjle I finansieres af EGFL.

Landdistriktsfondsloven sikrer, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder for programperioden 2014-2020 kan yde støtte til visse foranstaltninger vedrørende:

- 1) Videnoverførsel og informationsaktioner.
- 2) Rådgivningstjenester og bedriftsforvaltnings- og vikarordninger inden for landbrug.
- 3) Kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer.
- 4) Investeringer i fysiske aktiver.
- 5) Genopretning af landbrugets produktionspotentiale efter skader som følge af naturkatastrofer og katastrofale hændelser og indførelse af passende forebyggende foranstaltninger.
- 6) Bedrifts- og erhvervsudvikling.
- 7) Basale tjenesteydelser og landsbyfornyelse i landdistrikterne.
- 8) Oprettelse af producentsammenslutninger og -organisationer.
- 9) Miljø- og klimavenligt landbrug.
- 10) Økologisk landbrug.
- 11) Natura 2000 og betalinger i henhold til vandrammedirektivet.
- 12) Betalinger til områder med naturbetingede eller andre specifikke begrænsninger.
- 13) Dyrevelfærd.
- 14) Samarbejde.
- 15) Risikostyring.
- 16) Finansielle instrumenter.

Landdistriktsfondsloven sikrer desuden, at ministeren for landdistrikter inden for rammerne af landdistriktsforordningen yder støtte til foranstaltninger, der er omfattet af artikel 43 i den nævnte forordning eller er omfattet af artikel 35 i forordning (EU) nr. 1303/2013.

Ovennævnte foranstaltninger er en del af Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitikks søjle II.

Som eksempler på støtteordninger efter landdistriktsfondsloven, som ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har etableret, kan nævnes tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning, jf. bekendtgørelse nr. 1239 af 1. september 2022 om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning 2022, tilskud til modernisering af slagtesvinestalde, jf. bekendtgørelse nr. 551 af 28. april 2020 om tilskud til modernisering af slagtesvinestalde, og arealstøtte til økologisk landbrug, jf. bekendtgørelse nr. 1077 af 1. juni 2021 om økologisk arealtilskud.

Et eksempel på en ordning, som henhører under ministeren for landdistrikters ressort, er støtte til lokale aktionsgrupper, jf. bekendtgørelse nr. 1835 af 22. december 2015 om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under hav- og fiskeriudviklingsprogrammet og under landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2020.

Støtte under søjle II medfinansieres af ELFUL.

Endelig kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

fastsætte regler om og administrere tilskudsordninger i medfør af skovlovens § 29.

Et eksempel på udmøntning af bemyndigelsen er ordningen om tilskud til privat skovrejsning, jf. bekendtgørelse nr. 1008 af 27. juni 2022 om tilskud til privat skovrejsning 2022.

Også støtte under disse ordninger henhører under søjle II og medfinansieres af ELFUL på samme måde som de ordninger, der er etableret i medfør af landdistriktsfondsloven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 1, stk. 1, og § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Ligeledes blev der i medfør af lovens kapitel 2 og 3 skabt adgang til at regulere visse forhold vedrørende udtagning af arealer.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.1.3.1 og afsnit 3.1.4 nedenfor.

3.1.1.2. Nationale støtteordninger inden for landbrugssektoren, skovbrugssektoren og i landdistrikter, der er omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler

Det følger af TEUF artikel 107, stk. 1, at bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler, under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandlen mellem medlemsstaterne.

TEUF åbner dog mulighed for at yde statsstøtte til en række politikformål. Med særlig relevans for landbrugs- og skovbrugssektoren er det for det første i TEUF artikel 107, stk. 2, litra b), fastsat, at støtte til at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller andre usædvanlige begivenheder, er forenelig med det indre marked. For det andet kan Europa-Kommissionen med hjemmel i TEUF artikel 107, stk. 3, litra c), anse statsstøtte til fremme af den økonomiske udvikling i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter for forenelig med det indre marked, forudsat at den ikke påvirker samhandelsvilkår.

For nærmere om forholdet til Den Europæiske Unions statsstøtteregler henvises til afsnit 10.2.

Støtteordninger omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler er løbende blevet etableret i medfør af materielle tekstanmærkninger på finansloven. Som eksempel herpå kan nævnes tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.08 til § 24 på finansloven for finansåret 2022, der bemyndiger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at yde tilskud i form af kompensation til konstruerede minivådområder. I medfør af tekstanmærkningen kan ministeren fastsætte regler om

støtten, herunder om betingelser for støtte, nedsættelse og tilbagebetaling af tilskud.

Der findes lignende tekstanmærkning i nr. 106 til § 24 på finansloven for finansåret 2022, og i nr. 194 og nr. 197 til § 23 på finansloven for finansåret 2022.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 1, stk. 2, og § 3 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.1.3.2 nedenfor.

3.1.1.3. Klima-lavbundsprojekter

Det fremgår af tekstanmærkning nr. 194 ad 23.22.02 til § 23 på finansloven for 2022, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er bemyndiget til at fastsætte regler om tilskud til projekter, der har til formål at udtage kulstofrige lavbundsjorder af landbrugsmæssig drift og gennem afbrydning af dræn, lukning af grøfter m.v., genoprette den naturlige hydrologi i videst muligt omfang (klima-lavbundsprojekter). I forlængelse heraf fremgår det af tekstanmærkning nr. 197 ad 23.31.04 til § 23 på finansloven for finansåret 2022, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er bemyndiget til at gennemføre klima-lavbundsprojekter, herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse samt jordfordeling.

Bemyndigelserne er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 211 af 8. februar 2022 om udtagning af kulstofrige lavbundsjorder med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter). Støtteordningen er godkendt af Europa-Kommissionen den 21. maj 2021 i sag SA. 58791 i henhold til TEUF artikel 107, stk. 3, litra c), indtil den 31. december 2026. Dog ydes støtte til naturarealer under ordningen som de minimis-støtte i henhold til Europa-Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

Ved bekendtgørelsen har ministeren henlagt kompetencen til at yde tilskud til udtagning af kulstofrige lavbundsjorder til Miljøstyrelsen, jf. stk. 3 i tekstanmærkning nr. 194. Ministeren har henlagt kompetencen til at gennemføre klima-lavbundsprojekter, herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse samt jordfordeling, til at afholde nødvendige anlægsudgifter og til at yde lodsejerkompensation til Naturstyrelsen, jf. stk. 3 i tekstanmærkning nr. 197. Miljøstyrelsens og Naturstyrelsens afgørelser truffet i henhold til bekendtgørelsen kan ikke påklages til anden myndighed, jf. tekstanmærkning nr. 194, stk. 5, og tekstanmærkning nr. 197, stk. 5.

Formålet med ordningen er at sikre, at kulstofrige lav-

bundsjord kan udtages af den almindelige landbrugsdrift med henblik på at vådgøre jorderne ved en afbrydning af de eksisterende drænrør og -grøfter, som afvander landbrugsjorderne. Kulstofrige lavbundsjord er tidligere vådområder som moser og våde enge og har derfor et højt indhold af kulstof fra gamle planterester. Når lavbundsjord udtørres og iltes ved dræning og pløjning således, at jorden kan dyrkes, vil kulstoffet rådne og gase af, primært som CO₂. Dette bidrager til at øge atmosfærens koncentration af drivhusgasser. Når lavbundsjordene vådgøres, vil den naturlige hydrologi blive genskabt, og CO₂-udledningen standses.

Indsatsen for udtagning af kulstofrige lavbundsjord gennem nationale tiltag er todelt i form af støtte til gennemførelse af klima-lavbundsprojekter på private lodsejeres landbrugsarealer i regi af Miljøstyrelsen og klima-lavbundsprojekter, der gennemføres af Naturstyrelsen.

Miljøstyrelsen yder tilskud til klima-lavbundsprojekter, der har til formål at udtage kulstofrige lavbundsjord af landbrugsmæssig drift og gennem afbrydning af dræn, lukning af grøfter m.v. genoprette den naturlige hydrologi på arealet i videst muligt omfang (klima-lavbundsprojekter). Tilskuddet kan ydes til kommuner, private lodsejere og fonde til etablering af vådområder på kulstofrige lavbundsjord.

Klima-lavbundsprojekterne i regi af Naturstyrelsen gennemføres ved udtagning af flere sammenhængende kulstofrige lavbundsjord af landbrugsmæssig drift, hvor der bliver genskabt naturlig hydrologi på arealerne ved aktiv vådgøring gennem afbrydning af dræn, lukning af grøfter, genslyngning og/eller hævnning af vandløbsbund m.v. Naturstyrelsen afholder udgifterne til projektet, herunder til forundersøgelse, selve projektanlæggelsen, til efterfølgende tinglysning m.v. Støtten under ordningen ydes som en kombineret naturalieydelse og som et tilskud i form af økonomisk kompensation til de lodsejere, der deltager i projektet.

Udtagningen af kulstofrig lavbundsjord medfører en varig kapacitetsnedlæggelse på det berørte areal, som sikres via en tinglyst servitut om fastholdelse af naturlig hydrologi inden for projektområdet, som vil gælde for såvel den nuværende lodsejer som fremtidige lodsejere.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 1, stk. 3, og § 7 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.1.3.3 nedenfor.

3.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Indtil den 1. januar 2023 var den danske regulering, der supplerer Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik

m.v., fordelt på tre forskellige love: landdistriktsfondsloven, dele af landbrugsstøtteloven og dele af skovloven.

Landdistriktsfondsloven og skovloven supplerer forordningsgrundlaget om støtte til udvikling af landdistrikterne fra ELFUL (søjle II) i perioden 2014-2022, mens landbrugsstøtteloven supplerer forordningsgrundlaget for direkte støtte fra EGFL (søjle I) i 2014-2022. For så vidt angår støtteordningerne under både søjle I og II i den fælles landbrugspolitik pålægges medlemsstaterne med det nye forordningsgrundlag et større ansvar for, hvordan den fælles landbrugspolitik gennemføres, og hvordan målsætningerne opfyldes fra 1. januar 2023.

Supplerende samles reguleringen af støtteordninger under den fælles landbrugspolitik søjle I og II, som er beskrevet i en strategisk plan for den kommende reformperiode 2023-2027, i én forordning; forordningen om støtte til strategiske planer.

På baggrund af ovenstående er det Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris opfattelse, at der er behov for at øge gennemsigtigheden i det lovgrundlag, hvorefter der skal fastsættes supplerende regler med henblik på administration af Den Europæiske Unions forordninger om den fælles landbrugspolitik m.v. fra den 1. januar 2023. Derfor bør lovgrundlaget samles i én lov, jf. den foreslåede bestemmelse i § 1, fremfor at gennemføre flere ændringer af eksisterende lovgivning.

Derudover er det ministeriets vurdering, at udformningen af lovforslaget som en bemyndigelseslov vil tilgodese hensynet til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder vil kunne fastsætte supplerende regler med henblik på administration af forordninger om forhold, der er omfattet af lovforslaget, jf. den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 1, herunder konkrete støtteordninger. Denne regelfastsættelse vil være afhængig af udformningen af forordningsgrundlaget for den fælles landbrugspolitik, herunder også delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter samt forordningsgrundlaget i kommende programperioder. Derudover vil den supplerende regelfastsættelse også afhænge af de politiske valg, der træffes i forbindelse med konkrete støtteordninger.

I relation til klassificering af slagtekroppe vurderer Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, at det er nødvendigt at tilvejebringe et klart hjemmelsgrundlag til at fastsætte regler om forhold relateret til klassificering af slagtekroppe omfattet af Den Europæiske Unions forordninger, jf. den foreslåede § 2, stk. 5.

For så vidt angår nationale støtteordninger om statsstøtte til fremme af den økonomiske udvikling i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter indgår disse som led i den bredere fælles landbrugspolitik. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder det derfor hensigtsmæssigt, at der vil kunne fastsættes regler om statsstøtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, der er omfattet af artikel 107-109 i TEUF med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i § 3.

Videre er det ministeriets opfattelse, at det vil være hen-

sigtsmæssigt, at der med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7 tilvejebringes hjemmel til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder, de såkaldte klima-lavbundsprojekter. Den foreslåede § 7 vil således i sammenhæng med lovforslagets § 3 erstatte tekst-anmærkning nr. 194 og 197 ad § 23 på finansloven for finansåret 2022.

3.1.3. Den foreslåede ordning

3.1.3.1. Ordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v.

Det foreslås at videreføre samlingen af det lovgrundlag, der skal finde anvendelse på administrationen af Den Europæiske Unions forordninger under den fælles landbrugspolitik m.v. for perioden 2023-2027, i én lov, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Forordningerne under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik m.v. angår:

- 1) Ordninger, der finansieres helt eller delvist af EGFL og ELFUL.
- 2) Den fælles markedsordning for landbrugsvarer.
- 3) Ordninger for landbrugsvarer omfattet af bilag I i Traktaten for Den Europæiske Unions funktionsmåde uden at være omfattet af en markedsordning.
- 4) Handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter.

Det foreslåede anvendelsesområde i lovforslagets § 1, stk. 1, angår også andet end forordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik, da handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter ikke alene er en del af den fælles landbrugspolitik, men også af den fælles handelspolitik. Skovordninger er omfattet af forordningen om støtte til strategiske planer og den nye horisontale forordning og medfinansieres dermed af ELFUL.

Det bemærkes, at landdistriktsfondsloven uanset dette lovforslag også vil finde anvendelse for de støtteordninger, som det er hensigten at etablere i overensstemmelse med landdistriktsprogrammet for 2014-2022 efter lovens ikrafttræden. Tilsvarende vil også gøre sig gældende i relation til landbrugsstøtteleven.

For nærmere om lovforslagets anvendelsesområde henvises til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

I medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 2 vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kunne fastsætte supplerende regler med henblik på administration af Den Europæiske Unions forordninger om den fælles landbrugspolitik m.v., hvilket vil sige ordninger omfattet af den fælles landbrugspolitik søjle I og II, herunder støtteordninger finansieret helt eller delvist af EGFL eller ELFUL, den fælles

markedsordning for landbrugsvarer og ordninger omfattet af TEUF bilag I, for hvilke der ikke er nogen egentlig markedsordning, men som der alligevel er fastsat visse regler om, f.eks. kvalitets- og handelsnormer.

Den foreslåede bestemmelse i § 2 vil medføre, at ministrene kan fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag. Videre kan ministrene fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelsen af ordninger og regler, som i medfør af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag, er frivillige for medlemsstaterne at anvende. Ministrene kan desuden inden for deres respektive områder fastsætte regler om fravigelse af regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag i det omfang, forordningerne indeholder adgang hertil. Endelig kan ministrene inden for deres respektive områder fastsætte regler om ansøgning om støtte, betingelser for støtte og vilkår for modtagelse af støtte, støtteniveau, beregning af støtte, modtagerkreds, udbetaling af støtte, rådighed, overdragelse og supplerende betingelser for udbetaling af støtte finansieret helt eller delvist af EGFL og ELFUL. Der kan desuden fastsættes regler om administration af støtteordninger, herunder om prioritering, udvælgelse og afslag på ansøgninger, og om regnskab og revision for støtte.

Det bemærkes, at ministrenes fastsættelse af konkrete ordninger inden for deres respektive områder, herunder anvendelsen af valgmuligheder inden for disse ordninger, vil være afhængig af udformningen af forordningsgrundlaget for Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik og politiske valg i forbindelse med fastsættelse af nationale ordninger.

For nærmere om rækkevidden af de foreslåede bemyndigelser i § 2 henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

3.1.3.2. Nationale støtteordninger inden for landbrugssektoren, skovbrugssektoren og i landdistrikter, der er omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler

Det foreslås at videreføre lovens udvidede anvendelsesområde for så vidt angår støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for bevillinger afsat på de årlige finanslove, som er omfattet af artikel 107-109 i TEUF, der blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i lovforslagets § 1, stk. 2, at loven også skal finde anvendelse på støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for bevillinger afsat på de årlige finanslove, som er omfattet af artikel 107-109 i TEUF.

Ved fastlæggelsen af lovforslagets anvendelsesområde i den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 2, anvendes den afgrænsning, der er angivet i Den Europæiske Unions fælles

landbrugspolitik, og de specifikke afgrænsninger, der angives af Den Europæiske Unions institutioner i de dokumenter, der udstedes på statsstøtteområdet.

For nærmere om lovforslagets anvendelsesområde for så vidt angår nationale støtteordninger omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler henvises til lovforslagets § 1, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 3, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan yde støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtteregler.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 2, kan der fremover fastsættes regler om støtte inden for landbrugs- eller skovbrugssektoren eller i landdistrikter, der hidtil har været reguleret af regler fastsat i medfør af materielle tekst-anmærkninger på finansloven.

Den foreslåede § 3 vil herefter erstatte den hidtidige praksis, hvor der er optaget materielle tekstanmærkninger på finansloven som hjemmelsgrundlag for sådanne statsstøtteordninger.

Det vil være en forudsætning for udnyttelse af den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 3, at der er bevillingsmæssig hjemmel på finansloven til finansiering af den pågældende støtteordning. Ligeledes er det en forudsætning, at støtteordningen lovligt kan etableres i henhold til Den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse i § 3 vil blive anvendt af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte regler om f.eks. kompensation for tabt indkomst og udgifter i forbindelse med minivådområder, som i dag er reguleret i bekendtgørelse nr. 690 af 17. maj 2022 om tilskud til minivådområder 2022 i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.08 til § 24 på finansloven for finansåret 2022, og som ydes som de minimis-støtte i overensstemmelse med Europa-Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i TEUF på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

For nærmere om støtteordninger inden for landbrugssektoren, skovbrugssektoren og i landdistrikter, der er omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler, henvises til lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

3.1.3.3. Gennemførelse af klima-lavbundsprojekter

Det foreslås at videreføre lovens udvidede anvendelsesområde for så vidt angår gennemførelse af projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder (klima-lavbundsprojekter), som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 1, stk. 3, at loven også skal finde

anvendelse på ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris gennemførelse af projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder (klima-lavbundsprojekter).

For nærmere om lovforslagets anvendelsesområde for så vidt angår klima-lavbundsprojekter henvises til lovforslagets § 1, stk. 3, og bemærkningerne hertil.

Med den foreslåede bestemmelse i § 7 vil ministeren kunne gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder (klima-lavbundsprojekter), herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse og jordfordeling. Ministeren kan afholde nødvendige anlægsudgifter. Ministeren vil kunne fastsætte nærmere regler for ordningen, herunder om krav til projekterne.

Det er hensigten, at de foreslåede bemyndigelser i §§ 3 og 7 vil blive anvendt af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte regler om ministerens gennemførelse af klima-lavbundsprojekter, som i dag er reguleret ved bekendtgørelse nr. 211 af 8. februar 2022 om udtagning af kulstofrige lavbundsjorder med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter) i medfør af tekstanmærkning nr. 194 ad 23.22.02 og tekstanmærkning nr. 197 ad 23.31.04 til § 23 på finansloven for finansåret 2022. Det forventes, at der på samme vis som i den gældende bekendtgørelse også vil blive fastsat regler om en tilskudsordning til kommuner, lodsejere og fonde til udtagning af lavbundsjorder og om lodsejerkompensation, jf. lovforslagets § 3.

Det bemærkes, at det forudsættes, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil delegerer sine beføjelser til at gennemføre projekterne vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder m.v. til Naturstyrelsen under miljøministeren og i den sammenhæng også fastsætte regler om, at afgørelser truffet af Naturstyrelsen ikke kan påklages til anden administrativ myndighed, jf. den foreslåede bestemmelse i § 24, stk. 2.

For nærmere om klima-lavbundsprojekter henvises til lovforslagets §§ 3 og 7 og bemærkningerne hertil.

3.1.4. Udtagningsprojekter og pant

Med bestemmelserne i dele af lovforslagets kapitel 2 samt kapitel 3 vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bl.a. blive bemyndiget til at fastsætte regler vedrørende tilskudsordninger om udtagning af landbrugsarealer til anden anvendelse, herunder udtagning af lavbundsjorde.

Udtagning af arealer har betydning for mange samfundsinteresser, herunder for sikkerheden for penge- og realkreditinstitutternes udlån til landbruget.

Det foreslås at videreføre adgangen til at regulere visse forhold vedrørende udtagning af arealer, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det er således hensigten, at der i bekendtgørelser vedrørende udtagning af arealer i relevant omfang indsættes regler om, at panthavere, herunder realkredit- og pengeinstitutter, orienteres om konkrete udtagningsprojekter, inden der indsendes ansøgning om tilskud. Ligeledes er det hensigten i relevant omfang at indsætte regler om, at der ved anmodning om udbetaling af tilskud skal foreligge dokumentation for en eventuel aftale mellem lodsejere og panthavere i prioriteringsrækkefølgen om hel eller delvis udbetaling af lodsejeres tilskud til panthavere.

3.2. Konditionalitet

3.2.1. Gældende ret

Begrebet konditionalitet er på landbrugsområdet et nyt begreb, som samler de gældende regler om krydsoverensstemmelse og i væsentligt omfang de eksisterende grønne krav under grundbetalingsordningen om opretholdelse af permanente græsarealer, krav om flere afgrødekategorier og kravet om etablering af fem pct. miljøfokusområder på bedriften.

Begrebet krydsoverensstemmelse blev indført i 2003 ved Den Europæiske Unions rådsforordning (EF) nr. 1782/2003 og gennemførelsesbestemmelserne i forordning (EF) nr. 795/2004 og nr. 796/2004 som led i reformen af Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik.

Reglerne om krydsoverensstemmelse gælder for landbrugere, der modtager støtte under direkte betalinger, og for landbrugere, der modtager støtte efter arealordningerne under landdistriktsprogrammet, herunder også for støtteordninger, der etableres efter 1. januar 2023. Landbrugeren skal overholde alle kravene for hele bedriften, hvis landbrugsstøtten skal udbetales i fuldt omfang.

Princippet for krydsoverensstemmelseskravene er, at udbetalingen af Den Europæiske Unions landbrugsstøtte er koblet til overholdelsen af en række krav om miljø, dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og dyresundhed m.v. med henblik på at sikre en bæredygtig landbrugsproduktion og øge befolkningens tillid til den fælles landbrugspolitik.

Krydsoverensstemmelseskravene består for det første af de såkaldte lovbestemte forvaltningskrav, som er de forordningsbestemmelser og nationale regler, som implementerer de direktivbestemmelser, der er opregnet i bilag II til den horisontale forordning. Det drejer sig om bestemmelser i f.eks. Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle og Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

Kravene består dernæst af de standarder for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), som medlemsstaterne i henhold til forordningens artikel 94 skal fastlægge på grundlag af de minimumskrav, der fremgår af forordningens bilag II. Det drejer sig f.eks. om anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb, om beskyttelse af grundvand mod forurening, om bevaring af jordens indhold af organiske stoffer

ved passende metoder, herunder forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn og lignende.

I medfør af landbrugsstøtlovens § 1, stk. 1-4, og § 4, stk. 1 og 5, samt landdistriktsfondslovens § 2, stk. 1, og § 9, stk. 4, udsteder Landbrugsstyrelsen årlige bekendtgørelser om krydsoverensstemmelse, som f.eks. bekendtgørelse nr. 2370 af 10. december 2021 om krydsoverensstemmelse for kalenderåret 2022.

Den nuværende gennemførelse af krydsoverensstemmelsesordningen i dansk ret angiver de forordningsbestemmelser og den danske implementering af de relevante direktiver på sektorlovgivningens område, der er krydsoverensstemmelsesbelagt, jf. bilag II til den horisontale forordning. Kravene fremgår af bilag 1 til bekendtgørelsen om krydsoverensstemmelse for kalenderåret 2022.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 2, stk. 1 og 4, og § 4 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, hvorefter der er adgang til at fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse her i landet af reglerne for konditionalitet.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.2.3 nedenfor.

3.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Med overgangen til forordningen om støtte til strategiske planer og den nye horisontale forordning erstattes reglerne om krydsoverensstemmelse og i væsentligt omfang de grønne krav af regler om konditionalitet. Konditionalitet er obligatorisk at etablere.

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at der fortsat skal være hjemmel til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse her i landet af reglerne for konditionalitet.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre adgangen til at fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse her i landet af reglerne for konditionalitet, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

De foreslåede bestemmelser i bl.a. § 2, stk. 1 og 4, og § 4 vil derfor omfatte adgang for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte de nødvendige regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse

af Den Europæiske Unions forordninger for så vidt angår konditionalitet.

De lovbestemte forvaltningskrav omfatter 11 krav i perioden 2023-2027 på områderne vandmiljø, biodiversitet, fødevarer sikkerhed, plantebeskyttelsesmidler og dyrevelfærd, jf. bilag III til forordningen om støtte til strategiske planer.

I forhold til standarderne for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) fremgår det af forordningen om støtte til strategiske planer, at det er medlemsstaten, der på baggrund af de normer der fremgår af forordningens bilag III, nærmere skal fastlægge disse i den strategiske plan. Af bilag III fremgår, at hovedparten af de eksisterende normer fra krydsoverensstemmelsesordningen videreføres til konditionalitetsordningen. Normerne vil derudover i væsentligt omfang blive suppleret med de grønne krav under grundbetalingsordningen. Derudover er der kommet en ny GLM-norm om beskyttelse af kulstofrige jorder.

Standarder for god landbrugs- og miljømæssig stand omfatter ni krav i perioden 2023-2027 på områderne klimaændringer, vandmiljø, jordforbedring og jordbeskyttelse samt biodiversitet, jf. bilag III til forordningen om støtte til strategiske planer.

Den foreslåede bemyndigelse i § 2, stk. 1 og stk. 4, giver ministeren mulighed for at fastlægge indholdet af de krav for konditionalitet eller tilsvarende basiskrav i kommende reformperioder, hvis manglende overholdelse kan indebære, at støttemodtageren pålægges en administrativ sanktion.

Den danske strategiske plan for 2023-2027 indeholder en nærmere beskrivelse af den danske implementering af konditionalitet.

3.3. Lokale aktionsgrupper, udvalg m.v.

3.3.1. Gældende ret

Efter landdistriktsfondslovens § 2, stk. 3, kan ministeren for landdistrikter fastsætte regler om etablering og drift af lokale aktionsgrupper, der kan medvirke til administration af loven.

Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 1835 af 22. december 2015 om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under hav- og fiskeriudviklingsprogrammet og under landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2020 med senere ændringer.

Efter landdistriktsfondslovens § 7, stk. 2, nedsætter ministeren for landdistrikter et indstillingsudvalg, der udvælger og afgiver indstilling om ansøgninger om godkendelse som støtteberettigede lokale aktionsgrupper samt om indsendte lokale udviklingsstrategier.

Ministeren har anvendt bemyndigelsen til at nedsætte et indstillingsudvalg for programperioden 2014-2022 med repræsentation fra regionale og lokale myndigheder, relevante interesseorganisationer, landdistriktsaktører, fiskeriaktører og eksperter på landdistrikts- og fiskeriområdet.

Indstillingsudvalget vurderer de indsendte ansøgninger om godkendelse som tilskudsberettigede lokale aktionsgrup-

per i forhold til den forventede merværdi for lokaludviklingen, og udvalget vurderer de lokale udviklingsstrategier med vægt på anvendelsen af Leader-metoden på baggrund af en række fastlagte kriterier og afgiver indstilling herom til Plan- og Landdistriktsstyrelsen. På grundlag af indstillingerne fra indstillingsudvalget træffer Plan- og Landdistriktsstyrelsen afgørelse om godkendelse af de lokale udviklingsstrategier.

Efter landbrugsstøttelovens § 2 nedsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri et udvalg med den opgave at rådgive med hensyn til stillingtagen til Den Europæiske Unions landbrugspolitik samt med hensyn til tilrettelæggelse af administrationen heraf. Udvalget skal bestå af 24 af ministeren udnævnte medlemmer.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udpeger to medlemmer, erhvervsministeren et medlem, Dansk Industri to medlemmer, Dansk Erhverv to medlemmer, Landbrug & Fødevarer syv medlemmer, Dansk Gartneri fire medlemmer, Brancheudvalget for Frugt og Grønt et medlem, Økologisk Landsforening og Øgruppen (Dansk Økologileverandørforening) i fællesskab et medlem, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd et medlem, Forbrugerrådet Tænk et medlem, Danmarks Naturfredningsforening et medlem og Friluftsrådet et medlem til udvalget, jf. landbrugsstøttelovens § 2, stk. 2.

Efter § 2, stk. 3, kan der møde en stedfortræder for hvert af medlemmerne. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udnævner en af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris repræsentanter i udvalget til formand for udvalget og fastsætter udvalgets forretningsorden. Udvalgets sekretariatsopgaver varetages af ministeriet.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har i medfør af § 2 nedsat EU-landbrugsudvalget (§ 2-udvalget) med henblik på at rådgive i forhold til beslutninger om Den Europæiske Unions landbrugspolitik og administrationen heraf. Der afholdes skriftlige høringer eller møder i udvalget forud for rådsmøder (landbrug og fiskeri), hvor der er punkter af landbrugspolitisk interesse på dagsordenen.

Efter § 7, stk. 1, i landdistriktsfondsloven nedsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri et overvågningsudvalg, der skal varetage tilsyns- og opfølgningfunktioner i forbindelse med administrationen af støtteordninger efter loven.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har i medfør af § 7, stk. 1, nedsat et overvågningsudvalg for landdistriktsprogrammet (Landdistriktsudvalget) for programperioden 2014-2022. Udvalget består af repræsentanter for relevante myndigheder, landbrugs- og miljøorganisationer og foreninger m.v. Formandskabet for udvalget varetages af Landbrugsstyrelsen, der er forvaltningsmyndighed for landdistriktsprogrammet.

Desuden kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder i overensstemmelse med bestemmelsen i landdistriktsfondslovens § 7, stk. 3, nedsætte rådgivende udvalg for støtteordninger efter loven.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har i medfør af § 7, stk. 3, nedsat et rådgivende udvalg i forbindelse med miljøteknologiordningen i 2016. Udvalget skulle bidrage med vurdering af den årlige miljøeffekt af de indkomne ansøgninger til brug for prioriteringen.

De pågældende ministre kan endvidere efter lovens § 7, stk. 4, inden for deres respektive områder indhente rådgivning hos andre udvalg, der er nedsat i medfør af anden lovgivning, og som har kompetence inden for det relevante område. Denne hjemmel har ikke været anvendt i nævneværdigt omfang i programperioden 2014-2022.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget §§ 21 og 22 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.3.3 nedenfor.

3.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Efter forordningen om støtte til strategiske planer er det obligatorisk for medlemsstaterne at etablere en støtteordning vedrørende lokaludvikling styret af lokalsamfundet (LAG-ordning). Ministeren for landdistrikter skal derfor have bemyndigelse til at fastsætte regler om etablering og drift af lokale aktionsgrupper.

Efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiell støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (herefter forordningen om fælles bestemmelser) er det obligatorisk for den ansvarlige forvaltningsmyndighed at nedsætte et udvalg til at foretage udvælgelsen af lokale udviklingsstrategier. Den nuværende bemyndigelse i landdistriktsfondslovens § 7, stk. 2, hvorefter ministeren for landdistrikter nedsætter et indstillingsudvalg, der udvælger og afgiver indstilling om ansøgninger om godkendelse som støtteberettigede lokale aktionsgrupper samt om indsendte lokale udviklingsstrategier, bør derfor videreføres for så vidt angår udvælgelse og afgivelse af indstilling om godkendelse af indsendte lokale udviklingsstrategier, men ikke for så vidt angår udvælgelse og afgivelse af indstilling om godkendelse af støtteberettigede lokale aktionsgrupper. Efter artikel 32, stk. 2, i forordningen om fælles bestemmelser skal udvalget alene udvælge lokale udviklingsstrategier.

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris opfattelse, at det nuværende EU-landbrugsudvalg (§ 2-ud-

valget), der rådgiver ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri om stillingtagen til Den Europæiske Unions landbrugspolitik og tilrettelæggelse af administrationen heraf, er hensigtsmæssigt og derfor bør videreføres.

Med henblik på at sikre den fornødne fleksibilitet i forhold til sammensætningen af udvalget er det Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at den udtrykkelige opregning af organisationer m.v., der er repræsenteret i udvalget, ikke bør videreføres. Desuden kan en udtrykkelig opregning af organisationer være misvisende, fordi organisationer kan skifte navn, fusionere eller deles op. Fremover vil ministeren i stedet fastlægge udvalgets sammensætning og antallet af repræsentanter for de enkelte organisationer eller grupper af organisationer i udvalgets forretningsorden. Dermed kan sammensætningen opdateres løbende.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder, at der ikke som hidtil er behov for eksplicit at angive i lovbestemmelsen, at der kan møde en stedfortræder for hvert af medlemmerne, og bestemmelsen foreslås derfor ikke videreført. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder desuden, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bør have bemyndigelse til at udnævne en repræsentant for ministeriet til formand for udvalget og til at fastsætte udvalgets forretningsorden. Endelig er det ministeriets opfattelse, at bestemmelsen om, at udvalgets sekretariatsopgaver varetages af ministeriet, er hensigtsmæssig og derfor bør videreføres.

Det fremgår af forordningen om støtte til strategiske planer, at hver medlemsstat skal nedsætte en overvågningskomité, der skal overvåge gennemførelsen af den strategiske plan, senest tre måneder efter Europa-Kommissionen har underrettet medlemsstaten om godkendelsen af den strategiske plan.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil derfor nedsætte en overvågningskomité til at varetage de forordningsbestemte opgaver i forbindelse med gennemførelsen af den strategiske plan. Komitéen vil i vidt omfang svare til overvågningsudvalget for landdistriktsprogrammet (Landdistriktsudvalget), der er nedsat for programperioden 2014-2022. Den kommende overvågningskomité for den strategiske plan forventes imidlertid at have en bredere sammensætning, da komitéen også skal varetage opgaver vedrørende støtteordninger, der finansieres helt eller delvist af EGFL, og som er omfattet af den strategiske plan.

Fremadrettet er det herudover ikke intentionen at nedsætte rådgivende udvalg ved lov. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke kræver særskilt lovhjemmel at nedsætte udvalg, som alene har en rådgivende funktion.

EU-landbrugsudvalget, der er nedsat i medfør af landbrugsstøtelovens § 2, fastholdes dog i lovforslagets § 22, da kodificering af det pågældende rådgivende udvalg i lovgivningen er en del af en fast praksis på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område, jf. også EU-fiskeriudvalget reguleret i § 5 i fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019 med senere ændringer.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder endvidere, at der ikke som hidtil i landdistriktsfondslovens § 7, stk. 4, er behov for eksplicit at regulere adgangen for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til inden for deres respektive områder at kunne indhente rådgivning hos andre udvalg, der er nedsat i medfør af anden lovgivning, og bestemmelsen foreslås derfor ikke videreført.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre henholdsvis ministeren for landdistrikters og ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelser i §§ 21 og 22 til at nedsætte udvalg, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 21, stk. 1, at ministeren for landdistrikter nedsætter et indstillingsudvalg, der udvælger og afgiver indstilling om ansøgninger om godkendelse af indsendte lokale udviklingsstrategier. Det forudsættes, at udvalget sammensættes af repræsentanter fra f.eks. regionale og lokale myndigheder, relevante interesseorganisationer, landdistriktsaktører og eksperter på området.

Det foreslås i § 21, stk. 2, at ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler om etablering og drift af lokale aktionsgrupper, der kan medvirke til administrationen af loven.

Det foreslås desuden i § 22, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri nedsætter et udvalg med den opgave at rådgive om stillingtagen til Den Europæiske Unions landbrugspolitik og om tilrettelæggelse af administrationen heraf.

Det foreslås i § 22, stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udnævner en repræsentant for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til formand for udvalget og fastsætter udvalgets forretningsorden. Det foreslås desuden, at udvalgets sammensætning og antallet af repræsentanter for de enkelte organisationer eller grupper af organisationer fastlægges i udvalgets forretningsorden. Ministeriet varetager sekretariatsopgaver for udvalget.

Det foreslås endvidere at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse i § 23 til at nedsætte en overvågningskomité, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Lovforslaget indeholder derfor en bestemmelse om nedsættelse af en overvågningskomité, der skal varetage en række forordningsbestemte opgaver i forbindelse med administration af de støtteordninger, der kan etableres efter de i lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 1, omfattede forordninger, og som er omfattet af den strategiske plan. Overvågningskomitéen vil efter den foreslåede § 23 blive sammensat af re-

præsentanter for de berørte myndigheder, interesseorganisationer, foreninger og andre relevante parter. Formandskabet for overvågningskomitéen vil blive varetaget af Landbrugsstyrelsen, der er forvaltningsmyndighed for den strategiske plan.

3.4. Gebyr og rente

3.4.1. Gebyrordninger

3.4.1.1. Gældende ret

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter landbrugsstøttelovens § 5, stk. 1, fastsætte regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved administrationen af eksportrestitutionsordningen og ved kontrollen med de i § 1 nævnte forordninger. Derudover kan ministeren i medfør af § 5, stk. 2, fastsætte regler om hel eller delvis betaling for særlige tjenesteydelser, som de kontrollerende myndigheder udfører efter anmodning.

Ministerens bemyndigelser efter landbrugsstøtteloven er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 54 af 19. januar 2023 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v. og bekendtgørelse nr. 1571 af 20. december 2022 om betaling for plantesundhedskontrol m.v.

Disse bekendtgørelser omfatter regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved kontrollen af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for frugt og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer. Handelsnormerne er bl.a. krav til produkternes kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning.

Fødevestyrelsen udfører denne kontrol som en integreret del af kontrollen i medfør af lov om fødevarer. Der er i den forbindelse etableret en praksis for at beregne og opkræve betalingen for kontrollen i henhold til både landbrugsstøtteloven og lov om fødevarer som ét samlet beløb.

For så vidt angår Landbrugsstyrelsens kontrol af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for friske frugter og grøntsager udføres denne oftest i forbindelse med eksportkontrol af plantesundheden efter lov om planter og plantesundhed m.v.

Der er i den forbindelse etableret en praksis for at beregne og opkræve betalingen for kontrollen i henhold til både landbrugsstøtteloven og lov om planter og plantesundhed m.v. som ét samlet beløb, når Landbrugsstyrelsen udfører kontrol efter både lov om planter og plantesundhed m.v. og bestemmelserne om handelsnormer for frugt og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer.

Det bemærkes, at når modtagerlandet ikke stiller krav om eksempelvis et plantesundhedscertifikat, udføres der alene en kontrol af overholdelsen af bestemmelserne om handelsnormerne ved en eksportkontrol. Landbrugsstyrelsen opkræver i den forbindelse alene betaling for handelsnormkontrollen. Beregningen og opkrævningen af betalingen vil i den

situation være den samme som ved den kombinerede plante-sundheds- og handelsnormkontrol.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 11 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.4.1.3 nedenfor.

3.4.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri overvejelser

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at det fortsat vil være hensigtsmæssigt, at der på samme måde som hidtil sikres brugerbetaling af kontrol af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for friske frugter og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer. De eksisterende gebyrordninger bør derfor videreføres.

Endvidere er det ministeriets opfattelse, at det fortsat vil være hensigtsmæssigt i visse tilfælde at samle kontrolbesøg efter flere forskellige regelsæt i ét kontrolbesøg hos virksomheden og opkræve ét samlet gebyr for kontrollen. Dette vil være relevant, når en kontrol efter en lovgivning indgår som en integreret, men mindre del af et overordnet kontrolområde efter anden lovgivning.

Ved eventuelle fremtidige justeringer af gebyrerne skal det endvidere sikres, at der er balance mellem indtægter og omkostninger over en 4-årig periode. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil i overensstemmelse med Finansministeriets budgetvejledning, afsnit 2.3.1.2, årligt vurdere, om omkostningerne skal reduceres, eller om gebyrsatsen skal justeres for at sikre denne balance.

3.4.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelser i § 11 til fastsætte regler om hel eller delvis betaling for omkostningerne ved kontrolopgaver, der udføres efter Den Europæiske Unions forordninger, eller som betaling for særlige tjenesteydelser, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den hidtidige praksis og omfang for brugerbetaling af kontrol af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for friske frugter og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer videreføres.

Videre foreslås det at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelser til at fastsætte regler om, at betaling for omkostningerne ved kontrolopgaver, der udføres efter Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer, kan opkræves alene med hjemmel i enten lov om fødevarer eller lov om planter og plantesundhed m.v., jf. de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 33 og 34 om ændring af henholdsvis fødevareloven og lov om planter og plantesundhed m.v., som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

De pågældende bestemmelser foreslås indsat i lovene som følge af, at kontrollen med overholdelse af forordningsgrundlaget typisk udgør en naturlig mindre del af et overordnet kontrolområde omfattet af lov om fødevarer eller lov om planter og plantesundhed m.v.

Med de foreslåede bemyndigelser vil den hidtidige praksis kunne videreføres, således at det fortsat vil være muligt at samle kontrollen af handelsnormerne for frugt og grøntsager fastsat af Den Europæiske Union med kontrol inden for fødevarelovens område eller, når det er relevant, i forbindelse med eksportkontrol omfattet af lov om planter og plantesundhed m.v. Videre sikres det, at beregningsgrundlaget for gebyrfastsættelsen i sådanne tilfælde fortsat kan ensrettes, og det sikres, at afregningen overfor virksomhederne alene sker ved to gebyrordninger.

Der henvises til bemærkningerne til § 11, 33 og 34.

3.4.2. Renter

3.4.2.1. Gældende ret

Efter landbrugsstøttelovens § 20, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1, 1. pkt., tillægges uretmæssigt modtagne beløb, der ikke tilbagebetales inden udløbet af en frist, der fastsættes af den udbetalende myndighed, en årlig rente svarende til den rente, der er fastsat i henhold til rentelovens § 5, medmindre andet er fastsat ved forordning. Den tillagte rente udgør mindst 50 kr., medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger.

Efter landdistriktsfondslovens § 5, stk. 1, 1. pkt., skal støtte, der skal tilbagebetales i medfør af regler, der er fastsat i medfør af landdistriktsfondslovens § 2, stk. 2, tilbagebetales med tillæg af renter. Rentetillægget beregnes, medmindre andet er fastsat ved forordning, fra fristen for betaling fastsat i afgørelsen til støttemodtageren om tilbagebetalingskravet, til tilbagebetaling sker, og med den i renteloven fastsatte referencesats med tillæg. Rentekrav, der udgør under 50 kr., tillægges dog ikke.

Efter skovlovens § 59, nr. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om beregning af renter af beløb, der skal tilbagebetales efter skovlovens § 57, stk. 1, om tilbagebetaling af tilskud.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget ef-

ter en hastebehandling vedtaget § 12 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.4.2.3 nedenfor.

3.4.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det fremgår af den nye horisontale forordnings artikel 59, stk. 1, litra e, at medlemsstaterne vedtager alle de love og administrative bestemmelser og træffer alle øvrige foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre en effektiv beskyttelse af Unionens finansielle interesser. Retsakterne og foranstaltningerne skal blandt andet tage sigte på inddrivelse af uretmæssige betalinger med renter og om nødvendigt anlæggelse af retlige procedurer i den forbindelse.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer på denne baggrund, at der fortsat er behov for en bestemmelse om tilskrivning af renter i de situationer, hvor en støttemodtager ikke tilbagebetaler uretmæssig støtte rettidigt. Bestemmelsen vil også omfatte tilfælde, hvor en uretmæssig betaling skyldes en fejl begået af den kompetente myndighed, hvis kravet om tilbagebetaling ikke imødekommes rettidigt.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder, at modellen for rentetilskrivning efter landbrugsstøttelovens § 20 og landdistriktsfondslovens § 5, stk. 1, bør videreføres, idet rentetilskrivning er et væsentligt incitament for skyldnere til at tilbagebetale uretmæssig støtte rettidigt. Ligeledes følger det af forordningsgrundlaget, at manglende tilbagebetaling skal pålægges renter.

3.4.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre rentetilskrivningsreglerne i § 12, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 12, at ved tilbagebetaling af støtte, der er ydet efter regler, der er fastsat ved forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, i denne lov eller i regler fastsat i medfør af denne lov, som ikke sker rettidigt, tillægges, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger, en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne, jf. dog stk. 2. Rentekrav, der udgør mindre end 50 kr., inddrives dog ikke.

De pågældende tilbagebetalingskrav vil efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1, 1. pkt., blive tillagt en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med det tillæg, der

fremgår af § 5, stk. 1, i renteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 459 af 13. maj 2014. Referencesatsen anses efter renteloven som den officielle udlånsrente, Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli det pågældende år.

Lovforslagets rentesats tilsigtes bragt på linje med den almindelige rentesats i henhold til renteloven. Rentesatsen vil dermed blive variabel, således at den følger renteniveauet på samme måde som renten i henhold til renteloven.

Den foreslåede bestemmelse vil også finde anvendelse på tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalte beløb, der skyldes myndighedsfejl. Det indebærer, at uretmæssigt udbetalte beløb, der skyldes myndighedsfejl, er rentebærende ved manglende rettidig tilbagebetaling.

De inddrevne rentebeløb vil tilfalde Den Europæiske Unions landbrugsfonde i de tilfælde, hvor der er tale om tilbagebetaling af EU-tilskud.

Det foreslås endvidere, at der ved tilbagebetaling af støtte, der er ydet efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 3, tillægges rente. Forrentning skal ske med den i henhold til Den Europæiske Unions statsstøtteregler til enhver tid fastsatte rentesats, der anvendes af Europa-Kommissionen ved tilbagebetaling af statsstøtte.

Det foreslås endelig, at tilbagebetalingskrav i forbindelse med støtte, der både er finansieret af nationale midler og Den Europæiske Unions midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag.

Dette indebærer, at tilbagesøgning af støtte og fuldbyrdelse af tilbagebetalingskrav forældes efter artikel 3 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fastlægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er fire år fra det tidspunkt, hvor den uregelmæssighed, der ligger til grund for tilbagesøgningskravet, fandt sted.

Ved nationale midler forstås i denne sammenhæng midler, på grundlag af hvilke der har været søgt EU-medfinansiering fra ELFUL eller EGFL i forbindelse med den pågældende støtte. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, samt midler fra landbrugets produktions- og promilleafgiftsfonde og Fonden for Økologisk Landbrug.

Der henvises til bemærkningerne til § 12, stk. 1, 2 og 3.

3.5. Kontrol m.v.

3.5.1. Kontrol og tilsyn

3.5.1.1. Gældende ret

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan ifølge landbrugsstøttelovens § 4, stk. 1, landdistriktsfondslovens § 9, stk. 4, og skovlovens § 59, nr. 1, fastsætte regler om kontrol med overholdelsen af de forordninger m.v., der er omfattet af lovene.

Kontrollen omfatter både administrativ og fysisk kontrol. Ved administrativ kontrol forstås kontrol og sammenstilling af oplysninger, som f.eks. støttemodtageren indberetter i en ansøgning. Den fysiske kontrol kan omfatte kontrol af f.eks. støttemodtagerens arealer eller dokumenter med relation til den udbetalte støtte.

Der er udstedt en række bekendtgørelser, hvori der er fastsat regler om kontrol. I bekendtgørelse nr. 792 af 2. juni 2022 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. er det f.eks. fastsat, at der foretages kontrol på stedet af de anmeldte arealer, afgrøder og produkter m.v. Kontrollen sker ved satellitbaseret kontrol og stikprøvekontrol i marken. Efter § 7 i bekendtgørelse nr. 2370 af 10. december 2022 om krydsoverensstemmelse for kalenderåret 2022 fører Landbrugsstyrelsen og Fødevarerstyrelsen kontrol med overholdelse af krydsoverensstemmelseskravene, og Landbrugsstyrelsen kan føre kontrol på enhver bedrift, som er omfattet af en ansøgning om støtte.

Efter landdistriktsfondslovens § 9, stk. 2, skal den, der er støttemodtager efter loven, efter anmodning fra den minister, under hvis område støtteordningen hører, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrollens gennemførelse, og vederlagsfrit yde den pågældende minister den fornødne bistand ved kontrol, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form. Efter skovlovens § 56, nr. 1, har ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri under tilsyn efter lovens § 49 adgang til regnskaber, forretningsbøger m.v. Det gælder også materiale, der opbevares i digital form.

Efter landbrugsstøttelovens § 4, stk. 3, sidste pkt., skal de af loven omfattede virksomheders indehavere og de i virksomhederne beskæftigede personer yde den fornødne vejledning og hjælp ved foretagelse af de eftersyn, som er omtalt i bestemmelsens 1. og 2. pkt., og det materiale, som er omtalt i bestemmelsens 2. pkt., skal på de kontrollerende myndigheders begæring udleveres eller indsendes til de kontrollerende myndigheder.

Ved kontrollen skal myndigheden bl.a. overholde lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019 (retssikkerhedsloven). Retssikkerhedslovens kapitel 2 og 3 finder efter retssikkerhedslovens § 1, stk. 1, anvendelse ved tvangsindgreb, som foretages af den offentlige forvaltning uden for strafferetsplejen, og som består i husundersøgelse eller undersøgelse eller beslaglæggelse af breve og andre papirer. Det indebærer, at bl.a. reglerne om varsel, bistand, repræsentation og skriftlig information m.v. finder anvendelse. Efter retssikkerhedslovens § 1, stk. 2, finder lovens kapitel 3 (om forholdet til strafferetsplejen ved gennemførelsen af tvangsindgreb) endvidere anvendelse i en række andre tilfælde, hvor den offentlige forvaltning foretager tvangsindgreb uden for strafferetsplejen, og efter retssikkerhedslovens § 1, stk. 3, finder lovens kapitel 4 (om retten til ikke at inkriminere sig selv m.v.) anvendelse ved oplysningspligter, der er fastsat i lovgivning m.v.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget

efter en hastebehandling vedtaget §§ 13 og 15 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.5.1.3 nedenfor.

3.5.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det følger direkte af den nye horisontale forordning og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2018/1046 af 18. juli 2018 om de finansielle regler vedrørende Den Europæiske Unions almindelige budget, om ændring af forordning (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 og afgørelse nr. 541/2014/EU og om ophævelse af forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 (herefter finansforordningen), at medlemsstaterne skal foretage den nødvendige kontrol med henblik på at sikre Den Europæiske Unions interesser. Det er på den baggrund Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at de eksisterende regler om ministrenes mulighed for at fastsætte regler om kontrol, herunder regler om offentliggørelse af kontrolresultater og om støttemodtagerens pligt til at bistå kontrolmyndighederne ved kontrollens gennemførelse, bør videreføres for at sikre håndhævelse af loven, de i medfør heraf fastsatte regler og Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag.

3.5.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre reglerne i §§ 13 og 15 om tilsyn og kontrol, herunder medvirken ved kontrol, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 13, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter bemyndiges til inden for deres respektive områder at fastsætte regler om tilsyn og kontrol med overholdelsen af denne lov og regler fastsat i medfør af dette lovforslag og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag.

Med den foreslåede bemyndigelse vil ministrene inden for deres respektive områder kunne fastsætte nærmere regler for, hvordan myndighederne skal prioritere, planlægge, gennemføre og følge op på kontrollen eller tilsynet, både når der er tale om tilsyn eller kontrol med overholdelsen af national lovgivning, og når det drejer sig om overholdelse

af Den Europæiske Unions forordninger, der er omfattet af loven, jf. lovforslagets § 1, i det omfang ministrene inden for deres respektive områder har henlagt opgaver til andre offentlige myndigheder efter den foreslåede bestemmelse i § 24, stk. 2.

Med den foreslåede bestemmelse vil ministeren også kunne fastsætte regler om kontrolmyndighedens varetagelse af kontrolopgaverne, såfremt dele af varetagelsen af kontrolopgaverne uddelegeres til f.eks. en kommune efter den foreslåede bestemmelse i § 24, stk. 3.

Den teknologiske udvikling giver løbende nye digitale muligheder, som vil kunne bruges ved kontrol. Det er bl.a. forventningen, at satellitbaseret kontrol vil kunne anvendes i et større omfang og på sigt vil kunne erstatte store dele af den fysiske kontrol, som er tidskrævende for både ansøgere og Landbrugsstyrelsen. Satellitbaseret kontrol vil kunne bidrage til at nedbringe de erhvervsøkonomiske omkostninger og de administrative omkostninger for det offentlige.

Det foreslås desuden i § 13, stk. 2, at ministrene bemyndiges til at fastsætte regler om opbevaring af oplysninger med henblik på tilsyn og kontrol med overholdelsen af denne lov og regler fastsat i medfør af denne lov og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministrene vil kunne fastsætte regler om f.eks. opbevaring af regnskabsoplysninger, herunder at opbevaringen skal ske i et bestemt tidsrum med henblik på, at ministrene i forbindelse med tilsyn eller kontrol får adgang til dette. Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at grundlaget for tilsyn eller kontrol efter § 13, stk. 1, opbevares i en passende periode.

Det foreslås endvidere i § 15, stk. 1, at den, der er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal efter anmodning fra den af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter, under hvis område ordningen hører, eller den, som den pågældende minister har bemyndiget hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for gennemførelse af kontrol.

Den, der er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal efter den foreslåede bestemmelse i § 15, stk. 2, desuden vederlagsfrit yde den minister, under hvis område ordningen hører, eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, fornøden bistand ved kontrol, udtagning af prøver, kopiering af skriftligt materiale samt udskrifter af elektroniske data.

Ministrene eller den, ministrene bemyndiger hertil, kan efter den foreslåede bestemmelse i § 15, stk. 3, som led i løsningen af opgaver i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov, eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, uden at betale vederlag medtage eller udtage prøver af plan-

ter, planteprodukter og andre objekter mod kvittering. Den foreslåede bestemmelse retter sig til eksempel mod støtteordningen for stivelseskartofler, der er omtalt i den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug. Bestemmelsen er dog formuleret bredere med henblik på at kunne rumme kommende støtteordninger, hvor det vil være nødvendigt at medtage prøver for at kontrollere, om visse støttebetingelser er overholdt.

De kontrollerende myndigheder skal i forbindelse med udøvelse af deres beføjelser overholde relevante bestemmelser i retssikkerhedsloven, herunder i relevant omfang proportionalitetsprincippet i lovens § 2, ligesom de regler, som ministrene kan fastsætte i medfør af de foreslåede bestemmelser, forudsættes udformet på en måde, så disse bestemmelser kan overholdes.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5.1.1.

3.5.2. Forbud og påbud

3.5.2.1. Gældende ret

Landbrugsstøtloven og landdistriktsfondsloven indeholder ikke bestemmelser med adgang til at meddele forbud og påbud. Skovloven indeholder i § 51, stk. 2, adgang til at give påbud om lovliggørelse af ulovlige forhold.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 14 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.5.2.3 nedenfor.

3.5.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at en forsvarlig administration af området forudsætter, at myndighederne er i besiddelse af en række instrumenter, som er egnede til at sikre, at reglerne efterleves i praksis. Sådanne instrumenter er f.eks. muligheden for at kunne udstede forbud og påbud for dermed at sikre, at reglerne overholdes.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil desuden ensrette lovgivningen inden for ministerområdet med henblik på at skabe en sammenhængende lovstruktur, idet der i andre af ministeriets love allerede eksisterer bestemmelser, hvorefter der er hjemmel til at udstede forbud og påbud, bl.a. i fødevarelovens kapitel 13, plantelovens kapitel 2, dyrlægelovens kapitel 9 og lov om hold af dyr, kapitel 12.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at den foreslåede hjemmel til at kunne meddele påbud vil kunne blive relevant f.eks. i forbindelse med tilsagn om tilskud til fastholdelse af vådområder, lavbundsområder og fy-

siske vandløbsindsatser på landbrugsjorder. Det er forventningen, at sådanne tilsagn vil blive gjort betinget af, at de bestemmelser, der skal tinglyses som servitut, overholdes. I tilfælde af overtrædelse af servitutbestemmelserne vil overholdelsen kunne sikres ved, at der udstedes et påbud om f.eks. reetablering af et vådområde, hvis dette er blevet ændret ved genopdyrkning af arealet eller lign.

Karakteren af de enkelte forbud og påbud vil afhænge af den konkrete situation. Der er således efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri opfattelse behov for at medtage bestemmelser i lovforslaget, der giver adgang til at meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af loven, regler udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag.

3.5.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre påbuds- og forbudsbestemmelserne i § 14, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 14, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af loven og af regler udstedt i medfør heraf eller af regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

3.5.3. Adgang uden retskendelse og politiets bistand i forbindelse hermed

3.5.3.1. Gældende ret

Efter landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om overholdelsen af de i § 1 nævnte forordninger, herunder med de af disse forordninger omfattede varer, og med virksomheder, som importerer, fremstiller, forhandler, opbevarer, transporterer, bearbejder eller eksporterer disse varer, eller som udgør et tidligere eller senere led i omsætningskæden vedrørende disse varer og deres bestanddele. Af bestemmelsens stk. 2, 1. pkt., fremgår, at ministeren til enhver tid, såfremt det skønnes nødvendigt, mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til ethvert sted, hvor de i stk. 1 nævnte varer i erhvervsmæssigt øjemed befinder sig, samt til enhver af de i stk. 1 nævnte virksomheder. De kontrollerende myndigheder kan efter § 4, stk. 3, 2. pkt., efterse de i stk. 1 nævnte virksomheders varebeholdninger, forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale, ledsagedokumenter, recepter, analysemateriale samt korrespondance m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen er de af loven omfattede virksomheder ofte landbrugsbedrifter, hvor en opdeling i en forretningsmæssig del og en privat del ikke er mulig. De kontrollerende myndigheders adgang kan derfor

ikke begrænses til den forretningsmæssige del af virksomheden/bedriften, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 1674.

Det fremgår af § 9, stk. 1, 1. pkt., i landdistriktsfondsloven, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til offentlig og privat ejendom og lokaliteter, der ejes eller drives af en fysisk eller juridisk person, der er støttemodtager efter loven, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for løsning af opgaver i henhold til loven, regler fastsat i medfør af loven eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold omfattet heraf.

Endvidere fremgår det af § 49, stk. 1, i skovloven, at ministeren uden retskendelse mod legitimation har adgang til private og offentlige ejendommers arealer for at udøve sine beføjelser og opgaver efter denne lov eller regler, der er udstedt i medfør af loven.

Ministrene har efter § 9, stk. 1, 2. pkt., i landdistriktsfondsloven og § 56, stk. 1, nr. 1, i skovloven adgang til regnskaber, forretningsbøger, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form.

For at sikre, at myndighederne kan kontrollere overholdelse af lovene, de i medfør heraf fastsatte regler og relevante EU-regler, har myndighederne således til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter og dokumenter, herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form.

De nævnte bestemmelser suppleres af § 4, stk. 2, 2. pkt., i landbrugsstøtteleoven, § 9, stk. 3, i landdistriktsfondsloven og § 49, stk. 4, i skovloven, hvorefter politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrollen. Dette kan være nødvendigt i situationer, hvor tilsynsmyndigheden ikke kan få adgang til et aflåst lokale, eller ejeren nægter at give adgang. Den pågældende minister kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler om politiets bistand.

Kontrolmyndigheden har ikke adgang uden retskendelse i de tilfælde, hvor der med rimelig grund foreligger mistanke om en strafbar overtrædelse, herunder om eksempelvis svig med nationale midler og/eller EU-midler. I et sådant tilfælde finder retssikkerhedslovens § 9 anvendelse. Hvis der således med rimelig grund er mistanke om, at en fysisk eller juridisk person har begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 1.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 16 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.5.3.3 nedenfor.

3.5.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at kontrolmyndighedens adgang til virksomheder uden retskendelse, eventuelt med politiets bistand, og adgang til at gennemgå virksomhedens dokumenter er hensigtsmæssig og nødvendig for at efterkomme forordningsgrundlagets krav til medlemsstaternes kontrol. Det er derfor ministeriets opfattelse, at en bestemmelse om adgang til at udføre kontrol på stedet bør videreføres.

Af EU-domstolens dom i C-59/17 følger, at det er op til medlemsstaterne at fastsætte regler, der giver adgang til at kontrollere anvendelsen af EU-midler effektivt, herunder adgangen til kontrol uden retskendelse.

I praksis spørger f.eks. Landbrugsstyrelsen virksomheden om lov, før der foretages en kontrol. Hvis virksomheden har brug for at indrette sig på en bestemt måde, vil man normalt vente med kontrollen, hvis det ikke hindrer kontrollens effektivitet.

Hvis en virksomhed afviser kontrol, vil den ikke blive gennemført, medmindre det er tvingende nødvendigt. Til gengæld kan det betyde, at der ikke udbetales landbrugsstøtte. Muligheden for at foretage kontrol uden retskendelse vurderes fortsat at være nødvendig, da kontroller i visse tilfælde ikke vil kunne afvente en retskendelse.

3.5.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre kontrolmyndighedens adgang uden retskendelse i § 16, som blev vedtaget ved den hastebestemte lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 16, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, inden for deres respektive områder til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, recepter, forretningsbøger og papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af kontrolopgaver i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af loven.

Den foreslåede bestemmelse svarer indholdsmæssigt til § 4, stk. 2, og stk. 3, 2. pkt., i landbrugsstøtteleven, § 9, stk. 1, i landdistriktsfondsloven og § 49, stk. 1, i skovloven. Bestemmelsen er tilpasset sprogligt, så den svarer til lignende bestemmelser i anden lovgivning på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område, jf. bl.a. § 18, stk. 1, i

lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020. Bestemmelsen er i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 udvidet med en adgang til at kontrollere transportmidler. Det skyldes dels den sproglige tilpasning til lov om planter og plantesundhed, dels at visse støtteordninger giver mulighed for at søge støtte til landbrugsmaskiner, hvorfor det vil være nødvendigt at få adgang til disse i kontrollhenseende.

Det fremgår af Den Europæiske Unions forordninger, at medlemsstaterne effektivt skal kontrollere, at betingelserne for at få udbetalt støtte overholdes. Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at myndighederne effektivt kan kontrollere overholdelsen af loven, de i medfør heraf udstedte regler og Den Europæiske Unions forordninger om forhold omfattet af loven.

Det er typisk nødvendigt at danne sig et øjebliksbillede af forholdene i en virksomhed, hvorfor uanmeldt kontrol efter omstændighederne kan være den mest effektive form for kontrol og dermed bedst kunne leve op til de fællesskabsretlige bestemmelser om, at medlemsstaterne effektivt skal kontrollere overholdelsen af betingelserne for støtte. Til brug herfor bør den ansvarlige myndighed være sikret uhindret adgang samt om nødvendigt ret til at undersøge støttemodtagerens arealer, gennemgå dokumenter og udtage prøver. Myndighedernes adgang omfatter både landbrugsdrifter og virksomheder m.v., herunder lokaler og transportmidler, der anvendes som led i virksomheden. Myndighederne kan også gøre sig bekendt med landbrugsbedriftens eller virksomhedens skriftlige materiale, herunder materiale, der opbevares i elektronisk form, i det omfang, det er nødvendigt for at udøve kontrol efter loven og uanset opbevaringssted. Uanmeldte kontroller foretages i overensstemmelse med retssikkerhedslovens § 5.

Kontrollen skal gennemføres under iagttagelse af reglerne i retssikkerhedsloven, herunder retssikkerhedslovens § 2, hvorefter tvangsindgreb kun må anvendes, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet. De kontrollerende myndigheder skal med andre ord sikre, at fysisk kontrol efter den foreslåede bestemmelse i § 16, stk. 1, er proportionale.

Myndighederne skal i øvrigt overholde andre relevante bestemmelser i retssikkerhedsloven i forbindelse med udøvelse af deres beføjelser.

Der henvises herom til afsnit 3.5.1.1.

Det foreslås desuden i § 16, stk. 2, at politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrollen. Ministrene kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler herom. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kontrolmyndigheden med bistand fra politiet kan få adgang til private ejendomme, hvis det er nødvendigt for at gennembyrde eller fjerne hindringer for at kunne varetage opgaver inden for lovens område. Bestemmelsen forventes kun helt undtagelsesvis at blive bragt i anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse svarer til tilsvarende bestem-

melser i landbrugsstøtteleven, landdistriktsfondsloven og skovloven.

Det foreslås desuden i § 16, stk. 3, at Rigsrevisionen, repræsentanter for Europa-Kommissionen, Den Europæiske Revisionsret og personer med særlig fagkundskab og lignende personer, der er nødvendige for, at kontrolmyndigheden kan leve op til sine retlige forpligtelser, på tilsvarende betingelser og ifølge med ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, kan deltage i kontrollen efter stk. 1.

Bestemmelsen giver mulighed for, at andre, såsom repræsentanter for Europa-Kommissionen og Den Europæiske Revisionsret eller personer med særlig fagkundskab, ifølge med repræsentanter for danske myndigheder kan deltage i kontrollen. Repræsentanter for tilsynsmyndigheden og bemyndigede personer skal vise nødvendig legitimation til den, der kontrolleres, eller en repræsentant for denne.

3.5.4. Indberetning af rådighedsindskrænkende tiltag fra kommunerne

3.5.4.1. Gældende ret

Efter landdistriktsforordningens artikel 28, stk. 3, og 29, stk. 2, kan støtte til miljø- og klimavenligt landbrug og økologisk landbrug kun ydes, hvis der for det pågældende areal ikke allerede er krav, som svarer til de forpligtelser, der ydes tilskud for.

Dette indebærer f.eks., at hvis et areal allerede er pålagt rådighedsindskrænkninger i form af forbud mod anvendelse af pesticider, må støtten til miljø- og klimavenligt landbrug og økologisk landbrug ikke også kompensere støttemodtageren for ikke at anvende pesticider. Den del af støtten, der eventuelt kompenserer for pesticidfri drift, skal derfor fratrækkes den samlede støtte.

Af denne grund er f.eks. tilsagn om økologisk arealtilskud for et areal betinget af, at der for arealet ikke ved tilsagnsperiodens begyndelse og med virkning for tilsagnsperioden er forpligtelse til at undlade brug af kemiske pesticider eller forpligtelser, der i hovedsagen svarer hertil. Herudover bliver støtten nedsat for arealer, for hvilke der efter tilsagnsperiodens begyndelse og med virkning inden for det pågældende tilsagnsår er forpligtelse til at undlade brug af kemiske pesticider eller forpligtelser, der i hovedsagen svarer hertil, som følge af pligt, der er pålagt i medfør af anden lovgivning.

Der er en række arealer i Danmark, der i medfør af anden lovgivning er pålagt rådighedsindskrænkninger som eksempelvis forbud mod anvendelse af pesticider eller gødning. Disse arealtyper er derfor udelukket fra at opnå f.eks. økologisk arealtilskud. Det drejer sig om bl.a. 25 meter beskyttelseszonen omkring vandboringer. Efter § 21 b, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023, må der ikke anvendes hverken pesticider eller gødning eller foretages dyrkning i beskyttelseszonen.

Dertil kommer rådighedsindskrænkninger i form af påbud

og forbud, som kommunalbestyrelsen kan udstede efter miljøbeskyttelseslovens § 24 for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige anlæg til indvinding af grundvand eller overfladevand.

Kommunalbestyrelsen kan efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a pålægge rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

Efter § 13 d i lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022 (vandforsyningsloven), kan en kommunalbestyrelse eller en almen vandforsyning derudover for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a bl.a. indgå aftaler med ejeren eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen.

Det er dog ikke alle rådighedsindskrænkninger af denne art med betydning for landbrugsstøtten, som ministeriet har eller får viden om.

Hverken landbrugsstøtte-, landdistriktsfonds- eller skovloven indeholder særlige bestemmelser om kommunalbestyrelsers indberetning af oplysninger af betydning for landbrugsstøtten.

Miljøministeren er efter vandforsyningslovens § 13 e bemyndiget til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal vurdere og indberette til Miljøministeriet om behovet for indsatser til beskyttelse af nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervs-mæssig anvendelse af pesticider i såkaldte boringsnære beskyttelsesområder.

I medfør af bestemmelsen er det i § 3 i bekendtgørelse nr. 1476 af 17. december 2019 om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning bestemt, at kommunalbestyrelsen skal indberette oplysninger til Miljøstyrelsen om aftaler, der er tilbudte eller indgåede, som omfatter boringsnære beskyttelsesområder, påbud, forbud eller rådighedsindskrænkninger efter miljøbeskyttelseslovens § 24 og 26 a, der er udstedt på arealer i boringsnære beskyttelsesområder og evt. andre indsatser i boringsnære beskyttelsesområder med betydning for beskyttelsen af nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser, der er planlagte eller gennemførte. Indberetningen skal i henhold til bekendtgørelsens § 5, stk. 1, foretages digitalt hvert år bl.a. via Danmarks Arealinformation.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 9 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.5.4.3 nedenfor.

3.5.4.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Under forordningsgrundlaget for støtte finansieret af EGFL og ELFUL i programperioden 2023-2027 vil det være et krav, at støtte kun ydes for forpligtelser, der går videre end bl.a. minimumskrav til brug af gødningsstoffer og pesticider samt andre obligatoriske krav under EU-retten.

Der vil derfor ikke kunne udbetales støtte for arealer med rådighedsindskrænkninger i form af eksempelvis pesticidforbud, hvis det pågældende areal allerede er kompenseret for ophør af brug af pesticider, eller hvis restriktionerne er pålagt som en generel erstatningsfri regulering.

Bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsplaner, som er udstedt i medfør af vandforsyningsloven, indeholder i § 8 en pligt for kommunalbestyrelsen til at underrette NaturErhvervstyrelsen (nu Landbrugsstyrelsen) om aftaler, som er indgået efter vandforsyningslovens § 13 d. Landbrugsstyrelsen modtager imidlertid ikke i alle tilfælde indberetning af oplysningerne.

For så vidt angår kommunalbestyrelsens indberetning til Miljøstyrelsen efter bekendtgørelse nr. 1476 af 17. december 2019 om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning, kan Landbrugsstyrelsen indhente disse oplysninger fra Arealinformation. Indberetningspligten er dog som udgangspunkt begrænset til tinglyste aftaler i boringsnære beskyttelsesområder. Beskyttelsesindsatser uden for boringsnære beskyttelsesområder kan indberettes på frivillig basis, og der er derfor ikke sikkerhed for, at samtlige tiltag herom indberettes. Indberetningspligten er endvidere begrænset til aftaler indgået efter den 1. januar 2020, som er datoen for ikrafttrædelse af bekendtgørelse om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning. Landbrugsstyrelsen er derfor ikke igennem den eksisterende indberetningspligt til Miljøstyrelsen sikret viden om beskyttelsestiltag uden for boringsnære beskyttelsesområder. Oplysningerne kan have betydning for landbrugsstøtten, hvis tiltagene er iværksat på et landbrugsareal. Indberetningspligten ophører den 31. december 2022, jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 1476 af 17. december 2019.

Tilsagnshaverne og støttemodtagerne har oplysningspligt over for Landbrugsstyrelsen og skal af egen drift underrette styrelsen, hvis betingelserne for støtte ikke længere fuldt ud er opfyldt. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis det støtteberettigede areal er blevet omfattet af et pesticidforbud som følge af et kommunalt påbud, forbud eller rådighedsindskrænkning efter miljøbeskyttelseslovens §§ 24 eller 26 a eller en aftale efter vandforsyningslovens § 13 d.

Det følger af Danmarks EU-retlige forpligtelser, at myndighederne ikke alene bør forlade sig på støttemodtagernes oplysninger, men - i det omfang dette er muligt - krydskontrollere indholdet af disse oplysninger med andre oplysninger, eksempelvis fra andre myndigheder.

For at undgå risiko for uberettiget udbetaling af støtte er det Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at der er behov for, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at kunne fastsætte regler,

hvorefter kommuner pålægges at indberette til ministeren, hvis der udstedes rådighedsindskrænkende tiltag af betydning for landbrugsstøtten. Indberetning af sådanne oplysninger fra den enkelte kommune vurderes samlet set at være mindre byrdefuldt, end hvis Landbrugsstyrelsen i hver enkelt sag skulle høre den pågældende kommune.

3.5.4.3. Den foreslåede ordning

For at undgå risiko for, at der uberettiget udbetales støtte, foreslås det at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse i § 9 til at fastsætte regler om indberetning af rådighedsindskrænkende tiltag fra kommunerne, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i lovforslagets § 9, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal indberette oplysninger om aftaler indgået efter vandforsyningslovens § 13 d og om påbud, forbud eller rådighedsindskrænkninger, som er udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 26 a.

Ministeren vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsætte regler om, hvilke oplysninger der skal indberettes, herunder oplysning om indholdet af de pågældende aftaler, påbud, forbud eller rådighedsindskrænkninger, om den geografiske udstrækning af rådighedsindskrænkningen og lignende. Ministeren vil desuden kunne fastsætte regler om tidsfrister for indberetningen, og i medfør af lovforslagets § 19 om, hvilket format indberetningen skal have.

Det er intentionen at pålægge kommunerne årligt at indberette nærmere fastsatte oplysninger, jf. ovenfor, inden en nærmere fastsat frist. Det forventes dog også, at kommunerne løbende vil kunne indberette. Den foreslåede bestemmelse vil desuden kunne anvendes til at fastsætte regler om, at rådighedsindskrænkninger, der er fastsat inden denne lovs ikrafttræden, også skal indberettes, da sådanne rådighedsindskrænkninger vil kunne få betydning for støtte efter loven, regler fastsat i medfør heraf eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Det vurderes, at den byrde, der herved vil blive pålagt kommunerne, er beskedent.

3.5.5. Offentliggørelse af kontrolresultater

3.5.5.1. Gældende ret

Efter landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 1, 1. pkt., kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven. Ministeren kan efter § 4 a, stk. 1, 2. pkt., fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning.

Bemyndigelsen i landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 1, 1. pkt., er bl.a. udnyttet ved bekendtgørelse nr. 2121 af 24.

november 2021 om fødevarekontrol og offentliggørelse af kontrolresultater. Bekendtgørelsen indeholder reglerne om den såkaldte Smiley-ordning på fødevareområdet, der administreres af Fødevarestyrelsen. Hjemmelen for Smiley-ordningen findes ud over i landbrugsstøtteleven tillige i lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, og økologiloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 29. august 2022. I medfør af bemyndigelsen i landbrugsstøttelevens § 4 a, stk. 1, 1. pkt., er det fastsat i bekendtgørelsens § 17, at Fødevarestyrelsen offentliggør resultater og sanktioner på baggrund af kontrollen med overholdelsen af fødevarelovgivningen. Formålet med offentliggørelsen er at give forbrugeren mulighed for at træffe et kvalificeret valg i relation til den pågældende virksomheds håndtering af fødevarer. For at sikre at resultaterne er så relevante som muligt for forbrugerne, er det i medfør af landbrugsstøttelevens § 4 a, stk. 1, 2. pkt., fastsat i bekendtgørelsens § 26, at kontrolresultaterne, herunder bødestørrelse, offentliggøres inden de administrative klagemuligheder er udtømte, bødeforelægget er endeligt vedtaget, eller der er faldet endelig dom. Hvis et kontrolresultat påklages eller indbringes for domstolene, følger det af praksis, at hvis klageren får medhold ved klageinstansen eller domstolene, bliver det offentliggjorte kontrolresultat efterfølgende korrigeret i overensstemmelse med disse instansers afgørelse.

Efter landbrugsstøttelevens § 4 a, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form virksomheder skal gøre kontrolresultater efter stk. 1 tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

I medfør af bemyndigelsen i landbrugsstøttelevens § 4 a, stk. 2, er der udstedt bekendtgørelse nr. 2121 af 24. november 2021 om fødevarekontrol og offentliggørelse af kontrolresultater. Heri er fastsat regler om, at detailvirksomheder som udgangspunkt skal ophænge Fødevarestyrelsens kontrolrapport i sin helhed ved indgangspartiet til virksomheden umiddelbart efter, at virksomheden har modtaget denne. Det er desuden fastsat, at fødevarevirksomhederne skal offentliggøre kontrolresultaterne på deres hjemmesider og andre digitale platforme, hvor de markedsfører produkter eller aktiviteter omfattet af fødevarelovgivningen. Virksomheder, der er indplaceret i risikogruppe ”ultralav”, er dog fritaget fra såvel pligten til at ophænge kontrolrapporten som pligten til at offentliggøre deres kontrolresultater på deres hjemmesider og andre digitale platforme.

Ministeren kan efter landbrugsstøttelevens § 4 a, stk. 3, fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Ministeren kan efter landbrugsstøttelevens § 4 a, stk. 4, bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet edb-informationssystem vedrørende kontrolresultater. Ministeren kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt

kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Der er med hjemmel i landbrugsstøttelevens § 4 a, stk. 3 og 4, udstedt bekendtgørelse nr. 2121 af 24. november 2021 om fødevarekontrol og offentliggørelse af kontrolresultater, hvorefter der under Smiley-ordningen offentliggøres kontrolrapporter på internettet i søgbar form på hjemmesiden findsmiley.dk, jf. § 21, stk. 1, og § 22, stk. 1.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 18 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38 således, at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.5.5.3 nedenfor.

3.5.5.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder det hensigtsmæssigt, særligt af hensyn til Smiley-ordningen, at videreføre offentliggørelsesordninger etableret i medfør af landbrugsstøttelevens § 4 a. Bestemmelsen foreslås dog tilpasset sprogligt, så den svarer til lignende bestemmelser i anden lovgivning på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område, jf. f.eks. § 56 i lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, og § 19 i lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020.

Den foreslåede bestemmelse i § 18 er udformet som en generel hjemmel, der omfatter kontrolresultater på lovens område. Det forudsættes, at muligheden for at offentliggøre oplysninger om sanktioner begrænses til den del af loven, der er forbrugerorienteret og dermed bidrager til relevant forbrugeroplysning for derigennem at understøtte fair konkurrencevilkår – særligt Smiley-ordningen.

Vurderingen af, om bemyndigelsesbestemmelsen skal udnyttes til at etablere en offentliggørelsesordning på et bestemt område, vil ske med udgangspunkt i de kriterier, som er anbefalet i betænkning nr. 1516/2010 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser m.v. Disse kriterier fremgår i form af en ”tjekliste” i betænkningens kapitel 4, afsnit 6, som indeholder seks spørgsmål, som det i betænkningen anbefales at gennemgå forud for indførelsen af nye ordninger med systematisk offentliggørelse af oplysninger om kontrolresultater og afgørelser m.v. på internettet i ikke-anonymiseret form.

Som det fremgår af betænkningen, skal der være et konkret behov for, at der sker offentliggørelse på en sådan måde, at navne på fysiske eller juridiske personer fremgår eller kan udledes af det offentliggjorte.

Hvis der under ordningen forventes offentliggjort oplysninger om den enkelte fysiske eller juridiske person, og hvis offentliggørelse i almindelighed må betragtes som værende særligt indgribende, taler dette imod at etablere ordningen.

Der skal desuden være samfundsmæssige hensyn, som taler for at etablere ordningen, og de skal være så tungtvejende, at ordningen – på trods af karakteren af de oplysninger om fysiske og juridiske personer, som forventes offentliggjort under ordningen – bør etableres.

Der skal være klar lovhjemmel til at etablere ordningen, og det skal af bemærkningerne fremgå, hvordan der med den påtænkte ordning vil kunne tænkes at ske fravigelse af databeskyttelsesloven og de almindelige regler om tavshedspligt. Det skal i den forbindelse understreges, at databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF) og databeskyttelsesloven (lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger) fastlægger de databeskyttelsesretlige rammer for de offentliggørelsesordninger, som etableres med hjemmel i den foreslåede § 18.

Det bemærkes, at de allerede iværksatte offentliggørelsesordninger for kontrolresultater på områder, herunder Smiley-ordningen, efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering er i overensstemmelse med disse databeskyttelsesregler. Smiley-ordningen blev forinden iværksættelsen forelagt Datatilsynet til udtalelse.

Sluttelig skal der som led i etablering af en offentliggørelsesordning tages stilling til, hvilke regler der af retssikkerhedsmæssige grunde bør opstilles administrativt for forvaltningsmyndighedernes behandling af sager, som falder ind under den påtænkte offentliggørelsesordning.

Den foreslåede bestemmelse i § 18 er udformet, så de nævnte seks kriterier kan opfyldes.

3.5.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris adgang i § 18 til at offentliggøre kontrolresultater, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således, at med den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 1, 1. pkt., vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri med navns nævnelse kunne offentliggøre resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren foreslås i lovforslagets § 18, stk. 1, 2. pkt., bemyndiget til at

kunne fastsætte regler om offentliggørelsen, herunder om at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

Samtidig foreslås i § 18, stk. 2, at ministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om, hvor, på hvilken måde og i hvilken form virksomheder skal gøre kontrolresultaterne tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

Endvidere vil ministeren efter den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 3, kunne fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder om, at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren vil kunne bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres, herunder hvis resultatet kun har begrænset relevans for offentligheden.

Det foreslås i § 18, stk. 4, at ministeren vil kunne bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende ordning fra landbrugsstøtteleven. Dog foreslås bestemmelsen samtidig udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, så den vil omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde.

I lovforslagets § 18, stk. 5, foreslås, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, vil kunne videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver vil have adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort eller skal offentliggøres. Adgangen vil omfatte såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Det er hensigten, at de allerede eksisterende offentliggørelsesordninger etableret i medfør af landbrugsstøttelevens § 4 a i første omgang bliver videreført i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 18.

3.6. Digitalisering

3.6.1. Obligatorisk digital kommunikation

3.6.1.1. Gældende ret

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter efter landbrugsstøttelevens § 1 a, stk. 1, regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold, som er omfattet af loven eller regler udstedt i medfør heraf, skal foregå digitalt mellem ministeriet og virksomhederne. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte tilsvarende regler efter bestemmelserne i landdistriktsfondslovens § 6, stk. 1, ligesom der findes en tilsvarende bemyndigelse i skovlovens § 29 a, stk. 1.

Formålet med bestemmelserne er at sikre, at ministrene kan stille krav om, at skriftlig kommunikation mellem henholdsvis ministerierne og virksomheder eller fysiske personer som det klare udgangspunkt skal foregå digitalt.

Efter § 1 a, stk. 2, i landbrugsstøtteleven, § 6, stk. 2, i landdistriktsfondsloven og § 29 a, stk. 2, i skovloven kan ministrene fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lign.

Bemyndigelserne er udnyttet til at bestemme, at en stor del af kommunikationen mellem f.eks. Landbrugsstyrelsen og støttemodtagerne foregår digitalt og skal ske via Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris portalløsning ”Tast selv” i stedet for gennem den digitale postløsning etableret i henhold til lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

Det bemærkes, at kravet om obligatorisk digital kommunikation mellem Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og virksomheder eller fysiske personer via ministeriets portalløsninger understøtter hel eller delvis automatisering af dele af Landbrugsstyrelsens sagsbehandling. Sagsbehandlingen af flere støtte- og tilskudsordninger er allerede automatiserede, således at styrelsen, hvor det er ubetænkeligt, træffer visse afgørelser alene baseret på automatisk behandling, f.eks. tilsagnssagsbehandling på visse ordninger om tilskud til investeringer i fysiske aktiver.

I landbrugsstøttelevens § 1 a, stk. 3, landdistriktsfondslovens § 6, stk. 3, og skovlovens § 29 a, stk. 5, er det bestemt, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for modtageren af meddelelsen. Det svarer til, at et papirbrev anses for at være kommet frem, når det er lagt i adressatens fysiske postkasse. Meddelelsen anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen, uanset om eller hvornår vedkommende gør sig bekendt med indholdet.

Efter § 1 a, stk. 4, i landbrugsstøtteleven og § 6, stk. 4, i landdistriktsfondsloven kan dokumenter, som er udstedt af andre end ministrene eller de virksomheder, der er omfattet af landbrugsstøtteleven, udstedes uden personlig underskrift, hvis der i stedet anvendes en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift. Bestemmelserne er indsat, for at der ikke skal kunne opstå tvivl om, at underskriftskravet kan opfyldes på anden måde end ved personlig underskrift.

Ministrene kan efter § 1 a, stk. 5, i landbrugsstøtteleven og § 6, stk. 5, i landdistriktsfondsloven fastsætte nærmere regler om opfyldelse af underskriftskrav.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 19 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Endvidere blev der vedtaget ændringer i gødskningslovens § 48 og indsættelse af husdyrbruglovens § 69 b ved §§ 36 og 37 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, således at digitaliseringsbestemmelserne ensrettes i de tre love.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38,

således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.6.1.3 og 3.9.3 nedenfor.

3.6.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Landbrugsstyrelsen har etableret det såkaldte ”Tast-selv” i 2021, der samordner kommunikationen til og fra landbrugerne og bl.a. har til formål at gøre kommunikationen mellem landbrugerne og Landbrugsstyrelsen mere tydelig og intuitiv. Flere støtte- og tilskudsordninger er automatiseret således, at Landbrugsstyrelsen i dag træffer visse afgørelser alene baseret på automatisk behandling. Det er ministeriets forventning, at omfanget af afgørelser alene baseret på automatisk behandling vil øges over tid, hvis det på andre områder findes ubetænkeligt at træffe afgørelser på fuldt automatiseret grundlag.

Realiseringen af de forudsatte gevinster og effekter af Landbrugsstyrelsens digitaliseringsplan forudsætter, at enhver kommunikation fortsat som det klare udgangspunkt skal finde sted digitalt via ministeriets portalløsninger.

Ved i videst muligt omfang at fjerne manuelle rutiner og papirhåndtering er det således hensigten at frigive tid og ressourcer hos virksomheder/borgere og det offentlige.

3.6.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikters bemyndigelse i § 19 til at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 19, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder vil kunne fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra ministerierne om forhold, som er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal foregå digitalt.

Sigtet med bestemmelsen er, at der løbende vil blive indført krav om obligatorisk digital kommunikation i takt med, at nye digitale løsninger er på plads, og den fornødne teknologi er til stede.

Ministrene vil kunne anvende bemyndigelsen på enkeltområder, efterhånden som det skønnes hensigtsmæssigt, at der indføres digital kommunikation, herunder eventuelt afgørelser baseret på automatiseret behandling. Ministeren vil efter omstændighederne også kunne anvende bemyndigelsen generelt for større områder.

Under flere støtteordninger træffer Landbrugsstyrelsen under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri allerede i dag visse afgørelser alene baseret på automatisk be-

handling. Det er ministeriets forventning, at omfanget af afgørelser alene baseret på automatisk behandling vil øges over tid i takt med den teknologiske udvikling og deraf følgende øgede digitalisering. Der vil i den forbindelse i en række tilfælde blive behandlet personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen. En sådan behandling af personoplysninger vil efter omstændighederne kunne medføre en evaluering af personlige forhold, jf. artikel 22 i databeskyttelsesforordningen. Det vurderes i den forbindelse at være en passende foranstaltning til beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser, at sådanne afgørelser vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 27, hvorefter afgørelserne vil kunne påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som foretager manuel klagesagsbehandling. Det forudsættes på den baggrund, at der ikke foretages afskæring af rekurs på områder, hvor sagsbehandlingen i første instans er fuldt ud automatiseret.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse parallelt med lov om Digital Post fra offentlige afsendere, hvorefter virksomheder og private som hovedregel er forpligtede til at have en digital postkasse til brug for modtagelse af digital post fra det offentlige, herunder fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet.

For at gøre kommunikationen mellem borgere og virksomheder og myndigheder så overskuelig som muligt, er det hensigten, at denne så vidt muligt skal finde sted gennem en portalløsning etableret af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (f.eks. ”Tast selv”) eller gennem den digitale postløsning Offentlig Digital Post under borger.dk eller virk.dk.

Det vil fremgå af bekendtgørelser, der udstedes på området, på hvilken måde kommunikationen mellem Landbrugsstyrelsen eller Plan- og Landdistriktsstyrelsen og de pågældende virksomheder m.v. fremover skal foregå.

Der vil i samme omfang som ved anvendelse af lov om Digital Post fra offentlige afsendere kunne fastsættes bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital kommunikation, f.eks. for visse gruppers vedkommende eller i tilfælde, hvor materialet på grund af sin særlige beskaffenhed ikke er egnet til digital fremsendelse. Hvor det er relevant, vil der i øvrigt kunne fastsættes bestemmelser, som skal lette overgangen til digital kommunikation.

Det foreslås i lovforslagets § 19, stk. 2, at ministrene bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lignende. Derved bliver det muligt ved bekendtgørelse at fastsætte krav om anvendelse af bestemte it-systemer, herunder særlige portalløsninger, elektroniske formularer, skemaer og lignende, og særlige digitale formater m.v.

Der vil f.eks. i medfør af den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om, at høringsvar i sager med satellitbaseret kontrol skal indgives via den særlige app, som

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har fået udviklet, pt. kaldet ”Landbrugsstyrelsen”.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 19, stk. 3, anses en digital meddelelse for at være kommet frem til adressaten, dvs. til modtageren af meddelelsen, når den er tilgængelig for denne. En hvilken som helst skriftlig kommunikation, som foretages digitalt via særlige digitale løsninger, er omfattet af bestemmelsen. Dette svarer til, at et papirbrev anses for at være kommet frem, når det pågældende brev er lagt i adressatens fysiske postkasse.

Det er normalt uden betydning, om f.eks. en afgørelse er kommet til adressatens kundskab. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten bærer således risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen.

Forslaget har betydning for alle meddelelser, herunder også for om f.eks. en indberetning eller lignende kan anses for rettidig fremkommet. Fremkomsttidspunktet er normalt afgørende for, om en indberetning eller lignende til en myndighed anses for rettidig.

En meddelelse til en myndighed vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen måtte betragte meddelelsen som sendt før kl. 24.00.

Lovgivningen indeholder på nogle områder krav om eller forudsætter, at dokumenter, som udarbejdes af fysiske personer, virksomheder eller andre myndigheder, skal være underskrevet.

For at der ikke skal kunne opstå tvivl om, at underskriftskravet kan opfyldes på anden måde end ved en personlig underskrift, foreslås det i § 19, stk. 4, at underskriftskravet kan opfyldes ved, at underskriveren anvender en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. digital signatur.

Samtidig foreslås det i § 19, stk. 5, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte nærmere regler om, hvordan kravet om personlig underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner dokumentet som en pdf-fil. Med den foreslåede bestemmelse sikres det, at underskriftskravet ikke udgør en unødigt barriere for digital kommunikation.

Det foreslås endvidere at videreføre de tilsvarende bestemmelser om obligatorisk digital kommunikation i gødsningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b, som blev vedtaget ved §§ 36 og 37 i den hastebestemte lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023 i. Der henvises til lovforslagets § 36, nr. 3, og § 37, nr. 4, og til bemærkningerne dertil.

Med forslaget sikres et ensartet grundlag for realiseringen af målsætningen om en øget automatiseringsgrad i interne arbejdsgange i Landbrugsstyrelsen. Samtidig styrkes mulighederne for at gøre kommunikationen mellem landbrugerne og Landbrugsstyrelsen mere tydelig og intuitiv ved anvendelse af portalløsningen ”Tast selv”.

3.6.2. Undtagelse fra kundgørelse af kortværk i Lovtidende

3.6.2.1. Gældende ret

3.6.2.1.1. Landbrugsstøtteleven og landdistriktsfondsloven

Landbrugsstøtteleven udgør hjemlen for mange støtteordninger med geografi i regelgrundlaget. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter § 1 i landbrugsstøtteleven fastsætte regler og iværksætte de øvrige foranstaltninger, der er nødvendige for dansk anvendelse af Den Europæiske Unions forordninger. Der kan fastsættes regler om betingelser for udbetaling af støtte samt om reduktion eller bortfald af støtten ved manglende overholdelse af disse betingelser, samt regler om krydsoverensstemmelse. Ministeren kan herudover fastsætte regler og iværksætte de foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelse af ordninger, som det i medfør af forordningerne er frivilligt for medlemsstaterne at etablere.

Landdistriktsfondsloven anvendes også som hjemmel for mange støtteordninger med geografi i regelgrundlaget, hvor § 2, stk. 1, anvendes som bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om administration af støtteordninger og krydsoverensstemmelse. Bestemmelsen bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om de støtteordninger, som kan etableres efter loven. Der er således mulighed for at målrette anvendelsen af støtteordningerne eller dele af støtteordningerne til særlige områder af landet eller særlige arealer. Bestemte støtteordninger kan f.eks. begrænses til kun at anvendes på mindre øer eller for afgrænsede arealer, der opfylder særlige kriterier.

I den forbindelse kan der udstedes regler med tilhørende kortbilag til afgrænsningen af geografiske områder, hvor der kan søges om støtte. Disse kortbilag skal på linje med alle andre retsforskrifter kundgøres i Lovtidende. Dette hindrer dog ikke, at kortværk tillige offentliggøres andre steder, f.eks. på ministeriets hjemmeside.

Regler udstedt med hjemmel i landdistriktsfondsloven eller landbrugsstøtteleven med tilhørende kortgrundlag kan efter gældende ret ikke kundgøres autoritativt på andre måder end i Lovtidende.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 20 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.6.2.3 nedenfor.

3.6.2.1.2. Grundloven

Det følger af grundlovens § 22, at et af Folketinget vedtaget lovforslag får lovskraft, når det senest 30 dage efter den endelige vedtagelse stadfæstes af kongen. Kongen befaler lovens kundgørelse og drager omsorg for dens fuldbyrdelse.

Det er almindeligt antaget i den juridiske litteratur, at grundloven ikke tager stilling til kundgørelsesmåden. Kundgørelsen af love vil derfor i princippet kunne ske ved annoncering i f.eks. aviser, ved oplæsning i radio eller fjernsyn eller på anden formålstjenlig måde, herunder gennem internettet. Inden for meget vide rammer står lovgiver derfor frit med hensyn til valget af kundgørelsesmåden og den nærmere ordning af kundgørelsesformen.

Det fremhæves dog også i den juridiske litteratur, at der må lægges stor vægt på kundgørelsen af love og bekendtgørelser, idet det er af afgørende betydning, at borgerne ikke udsættes for håndhævelse af regler, der ikke er kundgjorte. Endvidere er det praktisk og principielt vigtigt, at der ved en officiel kundgørelse tilvejebringes en autoritativ kilde til sikker viden om retsreglernes nøjagtige ordlyd.

Der henvises til gennemgangen i afsnit 3.1.1.1 i de almindelige bemærkninger til lov om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 3114.

3.6.2.1.3. Lovtidendeloven

Lovtidendeloven, jf. lov bekendtgørelse nr. 1098 af 10. august 2016, stammer fra 1870, og loven gennemførte ved sin ikrafttræden en generel nyordning af kundgørelsesmåden for love og en række andre retsforskrifter, således at det hidtidige tinglæsningssystem blev erstattet med kundgørelse i de trykte publikationer Lovtidende og Ministerialtidende.

Det følger af lovtidendelovens § 2, stk. 2, at der i Lovtidende – foruden love og kongelige anordninger, jf. stk. 1 – indføres alle ministerielle bekendtgørelser.

3.6.2.1.3.1. Etablering af Lovtidende i elektronisk form

Det fremgår af lovtidendelovens § 1 a, stk. 1, at justitsministeren forestår drift af Lovtidende i elektronisk form. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 305 af 19. april 2006 om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende, hvor der blev skabt adgang til, at Lovtidende blev etableret i elektronisk form, og at Lovtidende i elektronisk form udgør den autoritative kundgørelsesordning. Den autoritative elektroniske kundgørelsesordning indebærer, at retsvirkningerne af kundgørelsen af de pågældende retsforskrifter knytter sig til den elektroniske kundgørelse.

Det fremgår af Justitsministeriets overvejelser om at etablere Lovtidende i elektronisk form, at hensynet til retsændelsen kræver, at man med stor sikkerhed kan finde frem

til tekster, der entydigt indeholder den autoritative ordlyd af retsforskrifter, som er gældende, og at der derfor må tilvejebringes den nødvendige tekniske kapacitet samt tilstrækkelige fysiske og tekniske sikkerhedsforanstaltninger med henblik på at sikre, at et elektronisk kundgørelsessystem har en høj driftssikkerhed og frembyder høj sikkerhed for autenticiteten af de kundgjorte retsforskrifter. Der henvises til afsnit 3.2.1.2 i de almindelige bemærkninger til lov om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 3119.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at en Lovtidende i elektronisk form må forudsætte en meget høj grad af sikkerhed i de systemer, der anvendes til produktion og formidling af retsforskrifterne, for at forhindre, at de indeholdte retsforskrifter hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forandres, og at de høje sikkerhedskrav må omfatte ikke alene de rent edb-baserede systemer, men også arbejdsrutiner m.v.

Herudover fremgår det af bemærkningerne, at det er af afgørende betydning for Lovtidendes funktion som den autoritative kundgørelsesordning for retsforskrifter, der er omfattet af lovtidendelovens kundgørelsesordning, at Lovtidendes sikkerhedsmæssige integritet ikke kan drages i tvivl, og at sikkerhedsforanstaltningerne således har afgørende betydning for Lovtidendes funktion og troværdighed. Sikkerhedsforanstaltningerne vil i visse sammenhænge kunne rette sig mod brugerne af Lovtidende, f.eks. således at forbindelsen til en brugers computer kan afbrydes, hvis der opstår mistanke om, at den pågældende foretager handlinger, der udgør en trussel mod Lovtidendes sikkerhed. Endvidere er det af betydning, at der kan udstedes regler om sikkerheden m.v. ved Lovtidende i elektronisk form, som er bindende for f.eks. private, som leverer ydelser i forbindelse med udviklingen og driften af Lovtidende i elektronisk form.

Det fremgår af afsnit 3.2.2.1 og 3.2.2.2 i de almindelige bemærkninger til lov om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 3120, at der – uanset at der stilles høje sikkerhedskrav til det elektroniske kundgørelsessystem – bør tages højde for risikoen for, at de elektronisk opbevarede retsforskrifter slettes, på anden måde tilintetgøres, ændres eller manipuleres. Med henblik på at kunne håndtere sådanne helt ekstraordinære situationer blev det fundet, at det ville være hensigtsmæssigt, at der fortsat opbevares papirudgaver af alle retsforskrifter, der er omfattet af lovtidendelovens kundgørelsesordning. Det blev i den forbindelse fundet naturligt, at den myndighed, som har udstedt en retsforskrift, er ansvarlig for at opbevare en papirudskrift heraf med henblik på at opnå en ekstra sikkerhed mod sletning m.v. af en elektronisk kundgjort retsforskrift. Der blev samtidig peget på, at der allerede efter arkivloven findes en pligt for den ansvarlige myndighed til at opbevare autentiske retsakter.

På den baggrund blev der med hjemmel i lovens § 1 a, stk. 2, udstedt en bekendtgørelse nr. 1395 af 12. december 2007 om Lovtidende i elektronisk form. Det fremgår

af § 6 i bekendtgørelsen, at det påhviler Folketinget eller vedkommende ministerium at drage omsorg for opbevaring af de underskrevne originaldokumenter i papirform i overensstemmelse med arkivloven, når en forskrift er publiceret i Lovtidende.

3.6.2.1.3.2. Undtagelse fra kundgørelse i Lovtidende

Ved ændringen af lovtidendeloven ved lov nr. 305 af 19. april 2006 om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende afskaffedes muligheden for at bestemme, at visse grupper af ministerielle bekendtgørelser (anordninger) ikke skulle indføres i Lovtidende, men at der i stedet skulle kundgøres i overensstemmelse med forskrifter, som blev meddelt af vedkommende minister. Hjemlen hertil fandtes i lovtidendelovens § 2, stk. 2, 2. led.

Baggrunden for ophævelse af undtagelsesbestemmelsen i lovtidendelovens § 2, stk. 2, 2. led, var, at det ressourcemæssige hensyn til begrænsning af stoffet i Lovtidende, som måtte anses for at være bærende for undtagelsesbestemmelsen, ikke længere er til stede med en elektronisk kundgørelsesordning.

Det har været et udgangspunkt for vurderingen af, om undtagelsesbestemmelsen i lovtidendelovens § 2, stk. 2, 2. led, skulle ophæves, at Lovtidende efter lovtidendelovens § 3 er den bindende bekendtgørelsesform for de retsforskrifter, der er omfattet af lovtidendelovens kundgørelsesordning. Fravigelser fra den almindelige kundgørelsesordning må derfor kræve, at der er tungtvejende hensyn, der begrunder en sådan fravigelse. Hvis ikke sådanne tungtvejende hensyn gør sig gældende, bør kundgørelse af retssikkerheds- og ordensmæssige grunde ske efter den almindelige ordning, dvs. kundgørelse i Lovtidende.

Der kan imidlertid efter omstændighederne gøre sig særlige hensyn gældende, som betyder, at der for visse retsforskrifter er behov for at fastsætte en anden kundgørelsesordning end den, der følger af lovtidendeloven. Sådanne særlige hensyn kunne f.eks. være hensyn til en særlig effektiv eller hurtig kundgørelse eller kundgørelse rettet mod en meget snæver gruppe af berørte personer m.v.

I overensstemmelse hermed har Justitsministeriet tilkendegivet, at det i givet fald må overvejes, om der for visse retsforskrifter kan være særlige hensyn, der begrunder, at der fastsættes en alternativ kundgørelsesordning, og at det i så fald bør ske ved lovgivning på vedkommende ressortområde. Der henvises til afsnit 3.3 i de almindelige bemærkninger til lov om ændring af lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 3119.

3.6.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

I Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris lovgivning findes en række ordninger, hvor kortgrundlag indgår i administrationen.

Det afgørende er den måde kortet anvendes på til brug for

administrationen af ordningen, herunder om kortet anvendes med retlig autoritet, der viser, hvor bestemte restriktioner er gældende, eller om kortet anvendes som et dataopsamlingsredskab, der alene viser, hvor myndigheden har registreret bestemte forhold/data til brug for sagsbehandlingen. Såfremt kortene er retligt bindende, finder ovennævnte kundgørelseskrav anvendelse, og kortene skal dermed kundgøres sammen med bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris erfaring, at kortbilag til bekendtgørelser kan udgøre op til flere tusinde sider ved kundgørelse i Lovtidende. Det samme gør sig gældende for en bekendtgørelse med angivelse af lange rækker af skriftlige koordinater evt. vedlagt et antal kortbilag til illustration af de afgrænsede områder. Som eksempel herpå kan henvises til bekendtgørelse nr. 216 af 28. februar 2018 om afgrænsning af kystvandomplande på det tidligere Miljø- og Fødevareministeriums område.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har på den baggrund overvejet hensigtsmæssigheden af at udstede en større mængde kortbilag eller koordinatbilag ved en traditionel bekendtgørelse, der kundgøres i Lovtidende, som det f.eks. er sket med bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder ikke, at det skaber de bedste rammer for brugervenligheden eller tilgængeligheden af gældende ret, hvis brugerne af en støtteordning skal læse og sammenholde koordinater fra den skriftlige bekendtgørelse med et kort over landet med tilsvarende koordinatangivelse. Det findes endvidere ikke brugervenligt, hvis brugeren skal læse omfangsrige kortbilag til en bekendtgørelse, der ikke er fyldestgørende detaljerede, og hvor der stadig vil være behov for at læse koordinater. Lange lister med koordinater i en bekendtgørelse kan være vanskeligt tilgængelige for brugeren, og risikoen for fejl og misforståelser er betydelige, hvis koordinaterne overføres til et kort for at synliggøre, hvilke arealer der er udlagt til hvilke formål.

De gældende regler om kundgørelse af kortbilag indebærer, at selvom der findes præcise digitale kort, vil der fortsat skulle ske kundgørelse af en traditionel bekendtgørelse med kortbilag eller koordinater i Lovtidende.

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at det vil forbedre brugervenligheden betydeligt og gøre administrationen af støtte mere hensigtsmæssig, hvis kortbilag til bekendtgørelser kan udformes som et digitalt kort, der offentliggøres på anden måde end i Lovtidende.

Det er på den baggrund Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris opfattelse, at der for regler om støtteordninger, herunder konditionalitet med tilhørende kortbilag, gør sig særlige hensyn gældende, der kan begrunde en fravigelse af lovtidendelovens normale kundgørelsesordning.

Det er samtidig Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris opfattelse, at der ved kundgørelse af regler med tilhørende kortbilag på anden vis end i Lovtidende bør gælde høje krav til sikkerheden omkring den alternative kundgørelse, således at der både er høj driftssikkerhed og

høj sikkerhed for autenticiteten af det kundgjorte kortværk svarende til de krav, der stilles til udgivelsen af Lovtidende i elektronisk form.

Det er endvidere Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris opfattelse, at der skal være sikkerhed for, at der opbevares en uforgængelig kopi af et udstedt kortværk for den enkelte støtteordning på samme måde som andre retsforskrifter dog under hensyntagen til, at det er målsætningen, at kortværk udgøres af et digitalt kort. Der skal samtidig være sikkerhed for, at et udstedt kortværk er offentligt tilgængeligt også efter, at det er afløst af et nyt kortværk, så brugerne til enhver tid kan fastslå retstilstanden efter tidligere gældende kort.

3.6.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse i § 20 til at fastsætte regler om undtagelse fra kundgørelse af kortværk i Lovtidende, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Den foreslåede bemyndigelse i § 20 skal sikre, at kortværk, der er knyttet til støtteordninger, herunder konditionalitet, efter en konkret vurdering kan undtages fra indførelse i Lovtidende, således at kortgrundlag kan kundgøres autoritativt på en anden måde.

Forslaget skaber således hjemmel til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i administrative forskrifter udstedt i medfør af denne lov, kan kundgøres i elektronisk form og gøres tilgængelig for offentligheden på internettet og ikke i Lovtidende. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri foreslås i forlængelse heraf forpligtet til at fastsætte regler om, hvorledes oplysning om indholdet af kortværk i stedet kan fås. Interessenter vil til enhver tid via Lovtidende kunne gøre sig bekendt med forskriftens eksistens og blive informeret om, hvor oplysning om selve kortene kan tilgås.

Den foreslåede bemyndigelse vil endvidere bl.a. skulle anvendes til at fastsætte regler om sikkerheden ved den elektroniske kundgørelsesordning, herunder regler om IT-sikkerhed, driftssikkerhed og sikkerhed for autenticiteten af de kundgjorte kortgrundlag for de enkelte støtteordninger, samt om opbevaring af en uforgængelig kopi af et udstedt kortværk og tilgængelighed i forhold til tidligere gældende kort.

Det er målsætningen, at kortgrundlag for de enkelte ordninger skal udformes som et digitalt kort, der findes online i en autoritativ version på en platform med digitale kortdata, der er let tilgængelig for brugerne. Det forventes, at kortene vil indeholde søgemuligheder. Den digitale platform vil endvidere skulle give adgang til tidligere udstedte kort til de enkelte ordninger, så brugerne til enhver tid kan fastslå retstilstanden efter tidligere gældende kort, som er kundgjort

digitalt gennem anvendelse af den foreslåede bestemmelse i § 20.

3.7. Delegation og klage

3.7.1. Delegation til andre offentlige myndigheder

3.7.1.1. Gældende ret

Efter landbrugsstøtteleovens § 22, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri henlægge sine beføjelser efter loven til en institution under ministeriet eller til en anden statslig institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder at klage ikke skal kunne indbringes for anden administrativ myndighed og myndighedens adgang til at genoptage en sag efter, at der er indgivet klage (remonstration).

Der er ikke en bestemmelse i landdistriktsfondsloven om henlæggelse af beføjelser til en institution under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri eller Kirkeministeriet. At ministrene kan foretage en sådan delegation følger dog af det almindelige over-/underordningsforhold. Efter lovens § 11, stk. 1, kan ministrene fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelser truffet i henhold til loven eller regler udstedt i medfør heraf, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed og om myndighedernes adgang til remonstration. De pågældende ministre kan fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen. I medfør af § 11, stk. 2, kan ministrene efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation desuden henlægge opgaver efter loven til andre offentlige myndigheder eller institutioner. Ministrene kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til remonstration. Ministrene kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage, og bevarer deres fulde instruktionsbeføjelse.

Efter skovlovens § 43, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren. Ministeren kan efter lovens § 61, stk. 1, fastsætte regler om klage over afgørelser, der er truffet efter bemyndigelse, herunder at afgørelserne ikke kan påklages.

Bestemmelserne indebærer, at ministrene, hvis de delegerer deres opgaver til en institution under ministeriet eller en anden offentlig myndighed, kan fastsætte regler om klage over de pågældende myndigheders afgørelser.

Det fremgår af stk. 3 til tekstanmærkning nr. 194 ad 23.22.02 og tekstanmærkning nr. 197 ad 23.31.04 til § 23 på finansloven for finansåret 2022, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan henlægge sine beføjelser til institutioner under ministeriet eller anden offentlig myndighed. Efter tekstanmærkningernes stk. 5 kan afgørelser truffet

i henhold til regler udstedt i medfør af tekstanmærkningerne ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 24, stk. 1-3, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.7.1.3 nedenfor.

3.7.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at muligheden for at delegere ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikters beføjelser til andre offentlige myndigheder er hensigtsmæssig og derfor bør videreføres. Der er som følge af det almindelige over-/underordningsforhold mellem myndigheder ikke behov for en bestemmelse om delegation til institutioner under det pågældende ministerium. Ministrenes mulighed for at fastsætte regler om klage over afgørelser, der træffes efter delegation, ønskes også videreført.

3.7.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikters bemyndigelse i § 24, stk. 1-3, til at foretage delegation til andre offentlige myndigheder, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i lovforslagets § 24, stk. 1, at hvis ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter henlægger deres beføjelser efter loven til en myndighed under det pågældende ministerium, kan ministrene inden for deres respektive områder fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed og myndighedens adgang til remonstration. Ministrene kan fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen.

Det er hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri ligesom i dag vil delegerer sine beføjelser efter loven til Landbrugsstyrelsen. Afgørelser, som Landbrugsstyrelsen træffer efter loven eller regler udstedt i medfør heraf, vil som udgangspunkt kunne påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. lovforslagets § 27. Det er endvidere hensigten, at ministeren for landdistrikter ligesom i dag vil delegerer sine beføjelser efter loven til Plan- og Landdistriktsstyrelsen. Det er hensigten at fastsætte regler om, at

klageadgangen som udgangspunkt vil blive afskåret for de afgørelser, som Plan- og Landdistriktsstyrelsen træffer efter loven eller regler udstedt i medfør heraf, ligesom det sker efter de gældende regler.

Det foreslås videre, jf. lovforslagets § 24, stk. 2, at ministrene efter forhandling med vedkommende minister kan henlægge deres beføjelser efter loven til anden statslig myndighed eller institution. Det foreslås desuden, jf. lovforslagets § 24, stk. 3, at ministrene efter forhandling med vedkommende kommunale organisation kan henlægge varetagelsen af opgaver vedrørende støtteordninger, der er omfattet af lovens § 1, stk. 1, nr. 1, og § 1, stk. 2, til en kommunal myndighed eller institution. Ministrene kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgang til at klage over disse andre myndigheder eller institutioners afgørelser, herunder at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed og myndighedens adgang til remonstration. Ministrene kan fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen. De pågældende ministre kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage.

Det er bl.a. hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil henlægge administration m.v. af klimavlavbundsprojekter til Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen under Miljøministeriet. Det er også hensigten at fastsætte regler om, at Miljøstyrelsen og Naturstyrelsens afgørelser som hidtil ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

3.7.2. Delegation til lokale aktionsgruppers bestyrelse

3.7.2.1. Gældende ret

Efter landdistriktsfondslovens § 11, stk. 3, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter henlægge deres beføjelser vedrørende støtteordninger etableret efter loven til en privat organisation. Ministrene kan fastsætte regler om adgangen til at klage over den private organisations afgørelser, herunder om organisationens adgang til remonstration. Ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler om, at afgørelser truffet af de lokale aktionsgrupper kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål. Ministrene kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage, og bevarer deres fulde instruktionsbeføjelse.

Ved bekendtgørelse nr. 1835 af 22. december 2015 om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under hav- og fiskeriudviklingsprogrammet og under landdistriktsprogrammet for 2014-2020 er de lokale aktionsgruppers bestyrelser bemyndiget til at udarbejde og gennemføre en lokal udviklingsstrategi ved at indstille projekter, der kan bidrage til at nå strategiens mål, til tilskud. Den lokale aktionsgruppes bestyrelse vurderer ansøgningerne og afgiver indstilling til Kirkeministeriet om tilsagn om støtte. De projektsøgninger, der ikke indstilles til tilsagn om støtte, vil få afslag på ansøgningen fra den lokale aktionsgruppes bestyrelse. Afgørelsen om at indstille eller ikke at indstille en ansøgning om tilsagn kan påklages til Plan- og Landdistriktsstyrelsen for så vidt angår retlige spørgsmål.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 24, stk. 4, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandling en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.7.2.3 nedenfor.

3.7.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at muligheden for at delegere visse afgørelser og dispositioner fra ministeren for landdistrikter til lokale aktionsgruppers bestyrelse er hensigtsmæssig og derfor bør videreføres.

3.7.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for landdistrikters bemyndigelse i § 24, stk. 4, til foretage delegation til lokale aktionsgruppes bestyrelse, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i lovforslagets § 24, stk. 4, at ministeren for landdistrikter kan henlægge det til den lokale aktionsgruppes bestyrelse at træffe afgørelse om at indstille en ansøgning om støtte til godkendelse hos ministeren eller afvise ansøgningen.

De foreslåede bestemmelser skal sikre, at der er den fornødne hjemmel til delegation af kompetence til lokale aktionsgruppers bestyrelse. Det vil ved bekendtgørelse blive defineret præcis hvilke opgaver, der henlægges. Ministeren vil kunne fastsætte regler om adgangen til at klage over den lokale aktionsgruppes bestyrelses afgørelser, herunder om den lokale aktionsgruppes bestyrelses adgang til remonstration. Ministeren for landdistrikter vil kunne fastsætte regler om, at afgørelser truffet af de lokale aktionsgrupper kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål.

Ministeren bevarer desuden sin fulde instruktionsbeføjelse og kan instruere den lokale aktionsgruppes bestyrelse i det omfang, disse udøver ministerens beføjelser på linje med institutioner under det pågældende ministerium.

3.7.3. Klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

3.7.3.1. Gældende ret

Det fremgår af § 1, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. lov nr. 1715 af 27. december 2016 med senere ændringer (herefter klagenævnsloven), at Miljø- og

Fødevarerklagenævnet er klagemyndighed for administrative afgørelser, i det omfang det fastsættes i den øvrige lovgivning. Efter § 22 b, stk. 1, i landbrugsstøtteleven og § 11 a, stk. 1, i landdistriktsfondsloven kan afgørelser truffet i henhold til lovene eller regler udstedt i medfør heraf påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet i henhold til regler udstedt i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven, jf. § 49 i klagenævnsloven. Siden 2019 har afgørelser om tilskud til skov omfattet af landdistriktsprogrammet, der er truffet i henhold til regler fastsat i medfør af skovlovens § 29, desuden kunnet påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet efter regler fastsat i medfør af skovlovens § 61, stk. 1.

Af bemærkningerne til § 1, stk. 1, i klagenævnsloven, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 44, som fremsat, side 34, fremgår, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet også er øverste administrative rekursinstans for klager til nævnet over afgørelser truffet i medfør af direkte anvendelige EU-retsakter på landbrugsstøtteområdet.

Afgørelserne fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet er endelige i det administrative system, medmindre andet følger af lovgivningen. Nævnets afgørelser kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Klageadgang til nævnet betyder, at klage over afgørelser til den overordnede ressourceminister for området er afskaffet.

Efter landbrugsstøttelevens § 22 b, stk. 2, landdistriktsfondslovens § 11 a, stk. 2, og klagenævnslovens § 49, stk. 2, skal klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening.

Ifølge bemærkningerne til klagenævnsloven, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 44, som fremsat, side 27, indebærer kravet om, at en klage skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen, en pligt for den myndighed, hvis afgørelse der er påklaget, til at overveje, om der er grundlag for at genoptage sagen og dermed også en retlig mulighed for – men normalt ikke en pligt til – at genoptage sagen til fuld realitetsbehandling (remonstrationsadgang i forbindelse med indgivelse af klage).

Myndigheden skal efter landbrugsstøttelevens § 22 b, stk. 2, 2. pkt., landdistriktsfondslovens § 11 a, stk. 2, 2. pkt., og klagenævnslovens § 49, stk. 2, 2. pkt., hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter modtagelse af klagen videresende klagen til klageinstansen. I nogle tilfælde har førsteinstansen dog behov for længere tid, hvis f.eks. klagepunkterne vedrører komplicerede forhold. Endvidere kan førsteinstansen have behov for længere tid til at undersøge, om der er grundlag for at genoptage sagen.

Det fremgår eksempelvis af bemærkningerne til § 22 b i landbrugsstøtteleven, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 44, som fremsat, side 63, at fristen for oversendelse af klager vedrørende afgørelser om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen og vedrørende afgørelser om krydsoverensstemmelse er forlænget til to måneder. Den

forlængede frist er begrundet i, at der på de pågældende områder årligt træffes en større mængde afgørelser inden for en kort periode. Eventuelle klager indkommer dermed også inden for en kort periode, idet klagefristen som udgangspunkt er fire uger regnet fra meddelelse af afgørelsen, jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017 om forretningsorden for Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Den forlængede oversendelsesfrist for denne type sager blev videreført fra en tilsvarende praksis for klager til det daværende Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen, jf. landbrugsstøttelevens § 22 b, stk. 2, 3. pkt., landdistriktsfondslovens § 11 a, stk. 2, 3. pkt., og klagenævnslovens § 49, stk. 2, 3. pkt.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 27 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.7.3.3 nedenfor.

Efter § 15 i bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017 om forretningsorden for Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør nævnet løbende dets afgørelser og redegør herunder særskilt for nævnets principielle afgørelser. Offentliggørelsen finder sted på Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelsesportal mfknafgoerelser.dk.

Det fremgår af klagenævnslovens § 18, stk. 1, at for behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Efter klagenævnslovens § 19, nr. 5, opkræves og betales der dog ikke gebyr for indbringelse af klager over afgørelser, der træffes efter de love på fødevarer-, landbrugs- og fiskeriets område, som giver klageadgang til nævnet, f.eks. bestemmelser i klagenævnslovens § 49, der vedrører klager over afgørelser truffet i henhold til regler udstedt i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven, § 74, der vedrører klageadgangen fastsat i landdistriktsfondsloven, og § 78, der vedrører klageadgangen fastsat i landbrugsstøtteleven.

For så vidt angår klage over afgørelser om tilskud til skov omfattet af landdistriktsprogrammet, der er truffet i henhold til regler fastsat i medfør af skovlovens § 29, og som siden 2019 har kunnet påklages efter regler fastsat i medfør af skovlovens § 61, stk. 1, indeholder klagenævnslovens § 19 ikke en tilsvarende undtagelse for så vidt angår gebyrbetaling.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har dog i en periode fra 2019 til 2021 ikke opkrævet dette gebyr.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget en supplerings af klagenævnslovens § 19 i § 31, nr. 3, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, således at der ikke betales gebyr for afgørelser, der indbringes for Miljø- og Fødevarerklagenævnet efter § 27 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.7.3.3 nedenfor.

3.7.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at den nuværende ordning om klageadgang for tilskudsordninger etableret efter landbrugsstøtteleven, landdistriktsfondsloven og skovlovens § 29 for så vidt angår ordninger omfattet af landdistriktsprogrammet samt efter regler udstedt i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven er hensigtsmæssig, og at den derfor bør videreføres. For at undgå tvivl om, at klage over afgørelser truffet i henhold til direkte anvendelige forordninger også kan indgives til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, foreslås det fastsat udtrykkeligt i bestemmelsen, at sådanne afgørelser er omfattet af klageadgangen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder desuden, at gældende ret for så vidt angår fritagelse fra betaling af gebyr for at klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet over afgørelser efter landbrugsstøtteleven og landdistriktsfondsloven bør videreføres. De sagskategorier, der i dag er omfattet af landbrugsstøtteleven, landdistriktsfondsloven og støtteordninger etableret i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven, og som fremover vil blive reguleret i medfør af denne lov, bør således efter ministeriets opfattelse fortsat friholdes fra gebyrbetaling ved klage. Herudover finder ministeriet, at klager vedrørende afgørelser om tilskud til skov omfattet af landdistriktsprogrammet, der i dag træffes i henhold til regler fastsat i medfør af skovlovens § 29, og som fremover ligeledes vil blive reguleret i medfør af dette lovforslag, tilsvarende bør friholdes for gebyrbetaling. Det skyldes primært, at der er tale om klager over afgørelser, der angår støtteordninger finansieret af offentlige og Den Europæiske Unions midler.

3.7.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre klageadgangen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet i § 27 og den dertil knyttede gebyrundtagelse i klagenævnslovens § 19, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38

kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås i § 27, stk. 1, at afgørelser truffet i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov eller i henhold til direkte anvendelige regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, hvis ikke andet er fastsat i denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov. Miljø- og Fødevarerklagenævnet behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-2 og 4-8, i klagenævnsloven. Klager over de omfattede afgørelser kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at afgørelser vedrørende ordninger omfattet af lovforslagets § 1, stk. 1, og de nationalt finansierede støtteordninger omfattet af lovforslagets § 1, stk. 2, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, medmindre klageadgangen er afskåret ved regler fastsat i medfør af loven. Bestemmelsen indebærer samtidig, at afgørelserne, hvis de er truffet af en styrelse efter delegation, ikke kan indbringes for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter.

Det foreslås fastsat i bestemmelsen, at klageadgangen også omfatter afgørelser, der er truffet i henhold til direkte anvendelige forordninger, ligesom det var forudsat ved oprettelsen af Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Det foreslås i § 27, stk. 2, at klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i klagenævnsloven. Hvis myndigheden vil fastholde afgørelsen, skal den snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter modtagelse af klagen videresende klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af bestemmelserne i landbrugsstøttelevens § 22 b, stk. 2, landdistriktsfondslovens § 11 a, stk. 2, og skovlovens § 63, stk. 2.

For så vidt angår fristen for oversendelse af klager til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, videreføres fristen på to måneder for afgørelser med relation til konditionalitetsreglerne, som erstatter de tidligere regler om krydsoverensstemmelse. Fristen for førsteinstansens oversendelse af klager over afgørelser vedrørende den direkte støtte vil fortsat være to måneder.

Det er forventningen, at antallet af ansøgninger om støtte i medfør af nogle af de kommende bio-ordninger vil skulle afgøres samtidig med afgørelsen af ansøgninger om direkte støtte. Dette forventes at indebære, at der kan indkomme et større antal klager over afgørelser inden for en kort periode. I sådanne tilfælde vil fristen for førsteinstansens oversendelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet også blive to måneder.

For så vidt angår gebyr for indbringelse af klager for

Miljø- og Fødevareklagenævnet foreslås det i lovforslagets § 31, at også klager, der indbringes for Miljø- og Fødevareklagenævnet efter lovforslagets § 27 i klagenævnslovens § 19, undtages fra forpligtelsen i klagenævnslovens § 18 til at betale gebyr.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 31.

3.8. Håndhævelse

3.8.1. Administrative foranstaltninger og sanktioner

3.8.1.1. Gældende ret

Det fremgår af landbrugsstøtteleovens § 1, stk. 4 og 5, landdistriktsfondslovens § 2, stk. 2, og skovlovens § 57, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om bl.a. reduktion og bortfald af ansøgt støtte ved manglende overholdelse af betingelserne for støtte, herunder reglerne om krydsoverensstemmelse. Bemyndigelserne er bl.a. udnyttet til at fastsætte bestemmelser om sanktion og bortfald af støtte i bekendtgørelse nr. 792 af 2. juni 2022 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v., og om bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud i bekendtgørelse nr. 1835 af 22. december 2015 om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under hav- og fiskeriudviklingsprogrammet og under landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2020.

Administrative foranstaltninger og sanktioner er i vidt omfang reguleret i afdeling III, afsnit V og VI i den horisontale forordning, Europa-Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 (sanktionsforordningen) og Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014. Hertil kommer svigsforordningen.

Af forordningsgrundlaget fremgår bl.a., at administrative foranstaltninger og sanktioner skal sikre en effektiv beskyttelse af Den Europæiske Unions finansielle interesser. For krydsoverensstemmelse fremgår det bl.a., at en overtrædelse skal bedømmes ud fra, hvor omfattende, alvorlig, varig og hyppig den er. Støttemodtageren kan helt udelukkes fra at søge om støtte i det følgende kalenderår, hvis overtrædelsen er forsættelig og meget alvorlig, omfattende, varig eller hyppig.

Efter reglerne for andre støtteordninger bliver reduktion og sanktion fastsat på baggrund af en procentuel beregning. Det vil typisk bestå i forskellen mellem godkendt eller fastslået areal og ansøgt areal, jf. f.eks. artikel 19 i sanktionsforordningen.

Afgørelser vedrørende sanktioner under den Fælles Landbrugspolitik har således hidtil primært været truffet direkte i henhold til EU-regler.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 4 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.8.1.3 nedenfor.

3.8.1.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det følger af afsnit IV i den nye horisontale forordning, at medlemsstaterne skal fastsætte regler om sanktion og tilbagebetaling for at imødegå overtrædelse af støttebetingelser og konditionalitetskrav. Sanktionerne skal være effektive og virke afskrækkende. Det er derfor Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at der skal være bemyndigelse til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler herom. Ligeledes følger det af den nye horisontale forordning, at der skal fastsættes regler om administrative foranstaltninger. Ved administrative foranstaltninger forstås i denne sammenhæng tilbagekaldelse af en uberettiget opnået fordel eller reduktion af den ansøgte støtte til det faktisk berettigede.

Udover at sanktionerne skal være effektive og virke afskrækkende, gælder det, at de skal stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen i overensstemmelse med EU-retten eller, i mangel heraf, med national lovgivning, og om nødvendigt medføre anlæggelse af søgsmål. Medlemsstaterne skal altså sikre, at sanktionerne står i et rimeligt forhold og gradueres efter, hvor alvorlig og omfattende den konstaterede manglende overholdelse er, hvor længe den varer, og hvor hyppigt den forekommer - også kendt som AOVG (alvor, omfang, varighed og gentagelse). Det følger af rimelighedsvurderingen, at administrative sanktioner aldrig kan medføre, at der stilles krav om tilbagebetaling af et beløb, der overstiger den samlede støtte i et givent støtteår, hvorfor bemyndigelsen i loven ikke kan anvendes til at fastsætte regler, der vil have en sådan virkning. Der kan dog være tilfælde, hvor en ansøger kan udelukkes fra støtte i senere år, eller hvor der vil ske modregning i fremtidig støtte.

Den største forskel fra de tidligere gældende regler om sanktioner er, at det efter den nye horisontale forordning vil være op til medlemsstaterne at fastsætte de nærmere regler om sanktioner. Hidtil har området været næsten fuldt ud harmoniseret, hvor medlemsstaterne primært har anvendt forordningerne direkte ved anvendelse af sanktioner. Med de nye regler vil der ikke være samme grad af harmonisering om end, der dog stadig er områder, hvor rammerne for sanktionsbestemmelserne er meget snævre i forordningsgrundlaget, eller hvor der er fastsat materielle bestemmelser direkte i forordningerne.

Der lægges fra EU's side op til, at medlemsstaterne ikke fraviger væsentligt fra de eksisterende sanktionssystemer, da sanktionssystemets overordnede formål er uændret. Herudover skal kontrol- og sanktionssystemet årligt attesteres af certificeringsorganet.

Det er derfor også hensigten, at den foreslåede bemyndigelse i store træk vil blive brugt til at videreføre de nuværende sanktionssystemer, idet der også vil være mulighed for en øget harmonisering mellem de forskellige støtteordninger i og med, at forordningsgrundlaget herfor nu i store træk er det samme. Der kan f.eks. fastsættes generelle regler på tværs af støtteordninger om, at den ansøgte støtte vil blive nedsat i tilfælde, hvor en ansøger ikke rettidigt har anmodet om udbetaling, eller hvor de grundlæggende betingelser for at være omfattet af ordningen og for at modtage støtte ikke er opfyldt.

Herudover vil der være mulighed for at graduere sanktionens størrelse efter graden af kontrol, så sanktionerne er mere lempelige, hvis der er en høj grad af kontrol.

3.8.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris og ministeren for landdistrikters bemyndigelse i § 4 til at fastsætte regler om administrative foranstaltninger og sanktioner, som blev vedtaget ved den hastebestemte lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i lovforslagets § 4, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris og ministeren for landdistrikter for ordninger omfattet af de forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, kan fastsætte regler om administrative foranstaltninger og sanktioner for overtrædelse af regler eller undladelse af opfyldelse af forpligtelser fastsat i denne lov, i regler fastsat i medfør af denne lov eller i regler fastsat i forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Der kan fastsættes regler om reduktion af støtte til det retmæssige beløb, suspension af støtte, nedsættelse af støtte i form af en sanktion med et beløb udover reduktionen, bortfald af støtte, hel eller delvis tilbagebetaling af uberettiget udbetalt støtte, hel eller delvis tilbagebetaling af støtte med et beløb, der overstiger den uberettigede udbetalte støtte samt hel eller delvis udelukkelse fra at ansøge om støtte i senere perioder end det tidspunkt, hvor overtrædelsen eller undladelsen fandt sted.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at ministrene kan fastsætte regler om, at den ansøgte støtte bliver reduceret, hvis ansøgeren ikke overholder betingelser for støtte eller reglerne om konditionalitet. Der vil kunne fastsættes regler om, at støtten bliver nedsat med et beløb, der overstiger det beløb, som reduktionen vil udgøre i form af en sanktion. Bestemmelsen giver også mulighed for at fastsætte regler om, at støtten helt bortfalder, og at en ansøger skal tilbagebetale udbetalt støtte, herunder tilbagebetale et beløb, der overstiger det uberettiget oppebårne beløb. Der vil kunne fastsættes regler om, at en ansøger udelukkes helt eller delvist fra at søge om støtte i senere perioder end den, hvor overtrædelsen eller undladelsen fandt sted, eller modregning i fremtidig støtte. Der vil dog ikke kunne fastsættes

regler, der medfører, at en ansøger skal tilbagebetale mere end 100 pct. af den ansøgte støtte i et givent støtteår.

Bestemmelsen vil kunne anvendes til at supplere de forordningsmæssige krav om administrative foranstaltninger og sanktioner, herunder kravet om, at sanktionerne skal gradueres efter, hvor alvorlig, omfattende, varig og hyppig overtrædelsen eller den manglende overholdelse er. Endvidere skal sanktionerne være proportionale, idet de skal stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen.

3.8.2. Håndhævelse af servitutter

3.8.2.1. Gældende ret

Efter landdistriktsfondsloven er der etableret støtteordninger, der i visse tilfælde gør brug af tinglyste servitutter som en betingelse for, at tilsagnshaver kan opnå et tilsagn om tilskud.

I medfør af § 2, stk. 1, i landdistriktsfondsloven kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder fastsætte regler om ansøgning om støtte, betingelser for støtte, støtteniveau, beregning af støtte og udbetaling af støtte m.v. I den forbindelse kan der som betingelse for tilskuddet fastsættes regler om tinglysning af servitutter. Servitutterne kan indeholde krav om opretholdelse af en særlig driftsform på arealerne. Formålet med servitutterne er bl.a. at sikre en permanent arealtilstand af hensyn til klima, natur eller miljø. Et eksempel herpå er lavbundsordningen, som er hjemlet i bekendtgørelse nr. 236 af 15. februar 2022 om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter 2022. Her stilles der bl.a. krav om, at arealerne permanent skal henligge som lavbundsområder og fastholdes som græs- eller naturarealer med naturlig vandstand i overensstemmelse med tilsagnet om støtte. Disse betingelser er tinglyst som en servitut på samtlige ejendomme med arealer inden for projekta-realet. Landbrugsstyrelsen er anført som påtaleberettiget i de servitutter, der tinglyses i medfør af landdistriktsfondsloven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebestemte behandling vedtaget § 4 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebestemte behandling en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.8.2.3 nedenfor.

3.8.2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Håndhævelse af servitutter er efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris opfattelse central for at understøtte, at formålet med støtteordninger kan opfyldes gennem bl.a. opretholdelse af den ønskede arealtilstand.

Håndhævelse af de betingelser for støtte, som indgår i

servitutterne, kan i første omgang ske gennem anvendelse af sanktioner i henhold til de tilskudsbekendtgørelser, som de pågældende projekter er omfattet af. Dette lader sig dog ikke gøre i situationer, hvor en støttemodtager har overdraget det pågældende areal til en tredjemand efter opretholdelsesperioden, hvor støttemodtageren ikke længere er bundet af betingelserne i støtteordningen, og hvor tredjemand herefter overtræder servitutten. Eftersom den nye ejer af arealet ikke er støttemodtager, er vedkommende ikke omfattet af forpligtelserne i de pågældende tilskudsbekendtgørelser og kan ikke pålægges sanktioner. Straffebestemmelsen i landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 2, retter sig alene mod støttemodtagere og parter, der er omfattet af afgørelser, hvorfor bestemmelsen ikke kan bringes i anvendelse over for tredjemand.

Selvom opretholdelse af arealtilstanden fastlagt i servitutter også kan håndhæves gennem anlæg af civilt søgsmål med påstand om, at servitutens bestemmelser skal overholdes, vurderes denne mulighed at være utilstrækkelig til at sikre en enkel og effektiv håndhævelse af servitutter. I denne vurdering er det indgået, at der kan være behov for hurtigt at kunne stoppe en overtrædelse og eventuelt genoprette et areal til dets tilstand før overtrædelsen. En overtrædelse vil ikke i alle tilfælde kunne stoppes, inden en civil retssag kan anlægges og gennemføres.

Der er derfor behov for at skabe hjemmel til en effektiv håndhævelse af servitutovertrædelser.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer i den forbindelse, at det vil være hensigtsmæssigt at følge fortilfældet i naturbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 55, stk. 1, nr. 3, kan miljøministeren yde lån og tilskud til kommuner, almennyttige foreninger, stiftelser, institutioner m.v. samt private ejendomsjere til bevaring, pleje og genopretning af naturområder og til forbedring af mulighederne for friluftslivet.

Tilskuddet efter naturbeskyttelseslovens § 55, stk. 1, nr. 3, kan gøres betinget af, at der indgås aftaler om naturbevaring, naturgenopretning og offentlighedens adgang, jf. § 55, stk. 3. Sådanne aftaler kan tinglyses på ejendommen i form af servitutter.

Med hjemlen i naturbeskyttelseslovens § 55, stk. 5, kan miljøministeren fastsætte nærmere regler for administrationen af tilskudsordninger, herunder fastsætte regler om meddelelse af påbud eller forbud med henblik på at sikre overholdelsen af servitutter med mulighed for strafsanktionering.

Der foreligger således fortilfælde for lovgivning, som gør det muligt at strafsanktionere overtrædelser af servitutter herunder servitutter, som kan henføres til tilsagn om tilskud på betingelse af accept af vilkår eller begrænsninger på et areal.

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris opfattelse, at en lignende løsning til håndhævelse af servitutter bør gennemføres med nærværende lovforslag.

3.8.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse i § 5 til at fastsætte regler om vilkår om tinglysning af servitutter som betingelse for tilsagn om støtte, der blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i lovforslagets § 5, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at støtte efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov betinges af, at eventuelle forpligtelser for ejendommens ejer vedrørende klima, natur og miljø sikres i en tinglyst servitut. Bestemmelsen foreslås med henblik på at undgå tvivl om, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri som betingelse for tilsagn om støtte omfattet af lovforslaget kan fastsætte som vilkår, at der tinglyses en servitut på ejendommen.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, som led i en støtteordning, at sikre en permanent begrænsning i arealanvendelsen via tinglysning af en servitut på ejendommen. Begrænsningerne skal være relevante i forhold til formålet med støtten og vil således knytte sig til de betingelser for støtte i ordninger, der fastsættes i medfør af lovforslagets øvrige regler. Dette kan eksempelvis være krav om, at arealer permanent skal henligge som vådområde eller lavbundsområde og ikke må omlægges, tilføres gødning eller pesticider.

Med § 14, stk. 1, foreslås, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af denne lov eller af regler fastsat i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse giver myndigheden en mulighed for at håndhæve servitutbestemmelser, der er pålagt som en betingelse for et tilskud.

Med § 14, stk. 2, foreslås endvidere, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af forpligtelser fastsat i en tinglyst servitut for ejendommens ejer efter regler fastsat i medfør af § 5 og landdistriktsfondsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020.

Den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 2, giver mulighed for at anvende forbud og påbud for at sikre overholdelse af servitutter, som er fastlagt i medfør af tidligere gældende ordninger, der fortsat er virksomme.

Den foreslåede bestemmelse giver myndigheden en mulighed for at håndhæve servitutbestemmelser. En servitutovertrædelse er således et ulovligt forhold, hvis den foreslåede bestemmelse om forbud og påbud er anvendt.

De foreslåede bestemmelser om forbud og påbud suppleres med en hjemmel til at strafsanktionere overtrædelser af eller undladelse af at efterkomme meddelte forbud eller påbud, jf. lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 7 og 8.

3.8.3. Straffebestemmelser

3.8.3.1. Gældende ret

Efter landbrugsstøttelovens § 23, stk. 1, 1. pkt., straffes med bøde den, der til brug for afgørelser om støtte efter loven giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov. Det samme gælder den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå, jf. lovens § 23, stk. 1, 2. pkt. Efter landbrugsstøttelovens § 23, stk. 2, 1. pkt., straffes med bøde den, der i øvrigt undlader at give oplysninger, der er afkrævet den pågældende i henhold til landbrugsstøtteloven eller de i medfør heraf fastsatte regler. Det samme gælder efter § 23, stk. 2, 2. pkt., den, som afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov. Med bøde straffes efter landbrugsstøttelovens § 23, stk. 3, desuden den, der overtræder lovens § 4, stk. 3, sidste pkt., § 4, stk. 6, eller § 10, stk. 4, sidste pkt.

Efter landbrugsstøttelovens § 4, stk. 3, sidste pkt., skal virksomheders indehavere og de i virksomhederne beskæftigede personer i forbindelse med kontrol udført som led i administrationen af de forordninger, der er nævnt i landbrugsstøttelovens § 1, yde den fornødne vejledning og hjælp ved myndighedernes kontrol og skal på begæring af de kontrollerende myndigheder udlevere eller indsende materiale til de kontrollerende myndigheder.

Efter landbrugsstøttelovens § 4, stk. 6, skal den, der modtager ydelser, eller som skal betale afgifter i henhold til de forordninger, der er nævnt i lovens § 1, opbevare de materialer, som myndighederne efter § 4, stk. 3, 2. pkt., er berettiget til at efterse, f.eks. forretningsbøger og øvrigt regnskabsmateriale, i mindst fem år regnet fra udløbet af det år, hvori ydelsen er modtaget, eller afgiften er betalt.

Landbrugsstøttelovens § 10, stk. 4, sidste pkt., vedrører den kontrol, som de kontrollerende myndigheder kan udføre hos virksomheder eller organisationer, der skal betale produktions- og promilleafgifter. Efter denne bestemmelse skal de virksomheder eller organisationer, der skal betale produktions- og promilleafgifter, yde den fornødne vejledning og hjælp i forbindelse med kontrol samt på begæring af de kontrollerende myndigheder udlevere eller indsende materiale som f.eks. forretningsbøger og øvrigt regnskabsmateriale herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, til de kontrollerende myndigheder.

Medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes efter landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 1, med bøde den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes i henhold til landdistriktsfondsloven eller de i medfør heraf fastsatte regler.

Det samme gælder den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, jf. landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 2. Med bøde straffes den, der undlader at afgive den dokumentation og de oplysninger, som den pågældende har pligt til at afgive i henhold til loven eller de

i medfør heraf fastsatte regler, jf. landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 3. Med bøde straffes også den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, som den pågældende har pligt til at afgive i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf, jf. landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 4. Det følger af landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 5 og 6, at den, der undlader at give kontrolmyndigheden adgang til virksomheden m.v. efter lovens § 9, stk. 1, og den, der undlader at udlevere eller indsende materiale eller yde kontrolmyndigheden bistand efter § 9, stk. 2, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Efter skovlovens § 65, stk. 1, nr. 3, straffes med bøde den, der giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes efter bl.a. lovens § 29, stk. 1, om tilskud, eller regler udstedt i medfør af bl.a. § 29, stk. 2, om tilskud. Efter § 65, stk. 1, nr. 4, straffes den, der tilsidesætter vilkår, der er knyttet til en afgørelse efter bl.a. lovens § 29, stk. 1, om tilskud, eller vilkår, der er knyttet til afgørelser, der er truffet efter regler, der er udstedt i medfør af bl.a. § 29, stk. 2, om tilskud.

Efter landbrugsstøttelovens § 27, landdistriktsfondslovens § 12, stk. 2, og skovlovens § 66 kan der pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Det følger af straffelovens § 289 a, stk. 1, at den, der til brug for afgørelser om betaling eller tilbagebetaling af told eller afgifter til eller udbetaling eller tilbagebetaling af tilskud eller støtte fra danske myndigheder eller De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, herunder undlader at opfylde en oplysningspligt af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig selv eller andre straffes med bøde eller fængsel indtil et år og seks måneder.

Det følger endvidere af straffelovens § 289 a, stk. 2, at på samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovligt opnået fordel med hensyn til betalinger som nævnt i stk. 1, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til. Dette gælder dog ikke ydelser, der bevilges til privat brug.

Efter straffelovens § 289 a, stk. 3, finder bestemmelserne i § 289 a, stk. 1 og 2, kun anvendelse, hvor anden lovgivning ikke indeholder en tilsvarende regulering.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 28, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.8.3.3 nedenfor.

3.8.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Den nye horisontale forordning og finansforordningen fastsætter en række krav til medlemsstaterne i forbindelse med gennemførelsen af støtte finansieret af EGFL og EL-FUL.

Medlemsstaterne skal i medfør af bl.a. artikel 59 i den nye horisontale forordning træffe alle nødvendige foranstaltninger, herunder lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger, for at beskytte Den Europæiske Unions finansielle interesser. Medlemsstaterne skal pålægge sanktioner, som er effektive, virker afskrækkende, og som står i et rimeligt forhold til overtrædelsen, og skal om nødvendigt anlægge retssag.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at det fortsat skal være muligt for ministrene at fastsætte straffebestemmelser, som sammen med de administrative foranstaltninger og sanktioner, som ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler om i medfør af lovforslagets § 4, skal bidrage til, at ministrene kan leve op til de nævnte EU-krav om sanktioner.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at det af kontrolmæssige hensyn vil være hensigtsmæssigt at strafsanktionere afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller fortielse af oplysninger, undladelse af at opfylde erklærings-, underretnings- eller indberetningspligten og manglende bistand i forbindelse med myndighedernes kontrol. Ministeriet vurderer endvidere, at det af kontrolmæssige hensyn vil være hensigtsmæssigt at strafsanktionere undladelse af at efterkomme et påbud eller overtrædelse af et forbud efter lovforslagets § 14. Ydermere er det ministeriets vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at straffe den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en afgørelse.

Muligheden for at fastsætte straf for forsøg har ikke været udnyttet for de ordninger omfattet af landbrugsstøtteleven, der nu videreføres med forordningen om støtte til strategiske planer. Det foreslås derfor, at muligheden for at fastsætte straf for forsøg på overtrædelse af bestemmelserne ikke videreføres. Bestemmelsen kommer herved også til at svare til lignende bestemmelser på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område.

3.8.3.3. Den foreslåede ordning

3.8.3.3.1. Straf

Det foreslås at videreføre straffebestemmelsen i § 28, stk. 1, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i lovforslagets § 28, stk. 1, at strafpå-

lægge nærmere opregnede overtrædelser af denne lov med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Visse overtrædelser af dette lovforslags bestemmelser eller regler fastsat i medfør heraf vil samtidig kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens § 289 a. På den baggrund er det i lovforslaget anført, at det er bestemmelserne i loven, der finder anvendelse, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse i § 28, stk. 1, sikrer, at straffelovens § 289 a kan finde anvendelse i forhold til grovere overtrædelser i relevant omfang af de nævnte bestemmelser i den foreslåede § 28, stk. 1, for så vidt angår afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger, herunder undladelse af at opfylde en oplysningspligt af betydning for sagens afgørelse. Dokumentfalsk vil typisk medføre, at der skal tages stilling til, om bødestraf i henhold til § 28, stk. 1, eller strengere straf i henhold til straffelovens § 289 a skal finde anvendelse. Det bemærkes, at det i så fald vil bero på domstolens vurdering i det enkelte tilfælde af sagens konkrete omstændigheder, om et strafbart forhold skal henføres under straffelovens bestemmelse, og om straffelovens højere strafferamme dermed kan tages i brug. Forhold, der vil kunne inddrages i denne vurdering, er eksempelvis overtrædelsens omfang, varigheden af overtrædelsen og størrelsen på berigelsen, der er opnået gennem afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger.

Det foreslås i § 28, stk. 1, nr. 1, at den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes i henhold til dette lovforslag, regler fastsat i medfør af denne lov eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse skal ses som en videreførelse af gældende ret, idet der i modsætning til landdistriktsfondsloven og skovloven dog også henvises til afgørelser, der træffes i henhold til de af Den Europæiske Unions forordninger, der er omfattet af loven. Der er herudover ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

Endvidere foreslås det i § 28, stk. 1, nr. 2, at den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en afgørelse, der træffes i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, straffes med bøde.

Der er desuden i lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 3-10, en række straffebestemmelser, der knytter sig til lovens anvendelsesområde, herunder bestemmelser om underretningspligt og bistand ved kontrol.

I lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 3, foreslås det således at straffe den, der undlader at afgive den erklæring, som den pågældende har pligt til at afgive i henhold til § 8, stk. 1.

Det foreslås i § 28, stk. 1, nr. 4, at straffe den, der undlader at opfylde underretningspligten i § 8, stk. 2.

I § 28, stk. 1, nr. 5, foreslås at straffe den, der undlader at afgive oplysninger, som den pågældende har pligt til at afgive efter regler fastsat i medfør af § 10, stk. 1.

Det foreslås endvidere i § 28, stk. 1, nr. 6, at straffe den, der undtager at opfylde en indberetningspligt efter regler fastsat i medfør af § 10, stk. 2.

Endvidere foreslås i § 28, stk. 1, nr. 7, at straffe den, der overtræder et forbud meddelt efter § 14.

I § 28, stk. 1, nr. 8, foreslås at straffe den, der undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 14.

Det foreslås i lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 9, at straffe den, der undlader at give alle oplysninger eller yde kontrolmyndigheden bistand efter § 15.

Endelig foreslås det i § 28, stk. 1, nr. 10, at straffe den, der undlader at give kontrolmyndigheden adgang efter § 16, stk. 1.

3.8.3.3.2. Vejledende bødeniveauer for de enkelte kategorier af visse strafbare forhold

Ved udmåling af bøder efter den foreslåede § 28 finder de almindelige strafudmålingsprincipper i straffelovens kapitel 10 anvendelse. Der vil således bl.a. skulle lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden, jf. straffelovens § 80, stk. 1.

I det følgende fastsættes et vejledende bødeniveau for visse overtrædelser af de foreslåede bestemmelser i § 28. Bøderne fastsættelse vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, og det angivne bødeniveau vil kunne fraviges i både op- og nedadgående retning, hvis der foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelo-

vens kapitel 10. Bødefastsættelsen bør afspejle karakteren af overtrædelsen, beskyttelseshensynet bag den overtrådte bestemmelse og den eventuelle økonomiske gevinst eller besparelse, der er opnået.

Gennemgangen af kategorier af strafbare forhold i det følgende er ikke udtømmende.

Gennemgangen omfatter som udgangspunkt sager, hvor overtrædelsen er begået én gang, og hvor den pågældende ikke tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet. Niveaet bør skærpes efter nedenstående principper, såfremt der er tale om flere overtrædelser til samtidig pådømmelse, og/eller såfremt den pågældende tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet.

Ved overtrædelse af forskellige straffebestemmelser samtidig er udgangspunktet, at bødeniveauet fastsættes ud fra dansk rets almindelige principper for bødeudmåling. Eksempelvis vil afgivelse af urigtige oplysninger og samtidig undladelse af at give kontrolmyndigheden adgang som udgangspunkt kunne straffes efter både § 28, stk. 1, nr. 1, og § 28, stk. 1, nr. 10. For en mellemstor virksomhed vil normalbøden således være 60.000 kr. for afgivelse af urigtige oplysninger og 20.000 kr. for undladelse af at give kontrolmyndigheden adgang, svarende til en samlet bøde på 80.000 kr.

Skærpelsen af bødeniveauet vil følge systematikken nedenfor i tilfælde af yderligere gentagelser.

Skema – normalbøder og skærpelse af bødeniveauer			
	Små og mindre virksomheder (1-9 ansatte)	Mellemstore virksomheder (10-49 ansatte)	Store virksomheder (50 ansatte eller derover)
Bødeniveau - § 28, stk. 1, nr. 1-2 og nr. 7-8			
1. gangstilfælde	30.000 kr.	60.000 kr.	90.000 kr.
2. gangstilfælde	60.000 kr.	120.000 kr.	180.000 kr.
3. gangstilfælde	90.000 kr.	180.000 kr.	270.000 kr.
Bødeniveau - § 28, stk. 1, nr. 3-6 og nr. 9-10			
1. gangstilfælde	10.000 kr.	20.000 kr.	30.000 kr.
2. gangstilfælde	20.000 kr.	40.000 kr.	60.000 kr.
3. gangstilfælde	30.000 kr.	60.000 kr.	90.000 kr.

Det er overtrædelsestidspunktet, der er afgørende for vurderingen af antallet af medarbejdere i virksomheden. Antallet af medarbejdere, f.eks. heltidsansatte og deltidsansatte, som tælles med i opgørelsen, beregnes ud fra antal årsværk. Et årsværk udgør 1924 timer pr. år, svarende til en fuldtidsansat.

Efter lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 1, straffes afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger m.v. For forsætlig afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger er det Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurdering, at der kan være tale om en grovere overtrædelse sammenlignet med, hvis den pågældende undlader at afgive nødvendige

oplysninger. Normalbøden i sådanne sager bør derfor som udgangspunkt være højere end for overtrædelse af andre bestemmelser. Normalbøden for disse overtrædelser bør derfor fastsættes til 30.000 kr.

Lovforslaget strafpålægger i § 28, stk. 1, nr. 2, overtrædelse af vilkår i afgørelser truffet i henhold til loven, regler udstedt i medfør heraf eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger omfattet af loven. Derudover strafpålægges overtrædelse af forbud og undladelse af at efterkomme påbud, jf. lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 7 og 8. Baggrunden for reglerne er, at overholdelse af vilkår og meddelte forbud samt efterlevelse af påbud er central for at sikre, at reglerne

på området overholdes. På den baggrund bør manglende overholdelse og efterkommelse som udgangspunkt medføre en normalbøde i størrelsesordenen 30.000 kr. i lighed med normalbøden for tilsvarende overtrædelser af regler på fødevarerområdet.

Lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 3-6, strafpålægger manglende overholdelse af lovforslagets oplysnings-, underretnings- og indberetningspligter m.v. Reglerne skal medvirke til, at der kan føres den fornødne kontrol med landbrugsvirksomhederne, og på den baggrund bør normalbøden for overtrædelse af disse regler fastsættes til 10.000 kr.

Lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 9 og 10, strafpålægger manglende overholdelse af regler om virksomhedernes samarbejde med myndighederne. Da myndighederne ikke har mulighed for at føre effektiv kontrol, hvis virksomhederne ikke samarbejder, bør normalbøden for overtrædelse af disse regler fastsættes til 10.000 kr.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

3.8.4. Straf for overtrædelse af administrativt fastsatte bestemmelser og bestemmelser fastsat af Den Europæiske Union i forordninger

3.8.4.1. Gældende ret

Ifølge landbrugsstøtteleovens § 24 kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri i regler, der fastsættes i medfør af landbrugsstøtteleoven, fastsætte straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

I medfør af skovlovens § 65, stk. 3, kan der i regler, der er udstedt efter loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne eller for overtrædelse af bestemmelser i forordninger om forhold omfattet af loven, jf. § 46, stk. 3.

Bestemmelsen i landbrugsstøtteleoven er bl.a. anvendt i bekendtgørelse nr. 989 af 26. juni 2020 om import af hampfrø og rå hamp. Det følger af bekendtgørelsens § 8, stk. 1, at der straffes med bøde, hvis visse regler i bekendtgørelsen overtrædes.

Landdistriktsfondsloven indeholder ikke en tilsvarende bemyndigelse til at fastsætte straf af bøde for overtrædelse af de regler, der fastsættes i medfør af loven, eller som fremgår af forordningernes regler.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 28, stk. 2 og 3, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38,

således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.8.4.3 nedenfor.

3.8.4.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at bemyndigelsen i landbrugsstøtteleoven og skovloven til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat i medfør af loven, bør videreføres.

I lyset af at det nye forordningsgrundlag i højere grad end tidligere overlader det til medlemsstaterne at regulere støttemodtagerens forhold i national ret, herunder ved at iværksætte effektive sanktioner og om nødvendigt anlægge retssag i den forbindelse, findes det hensigtsmæssigt, at ordningen videreføres og udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, så den vil omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde. Det findes også hensigtsmæssigt, at ordningen udvides til også at omfatte ministeren for landdistrikters område.

Herved sikres det, at de regler, som ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter fastsætter for gennemførelsen af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af lovforslaget, og for støtte til landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, som er omfattet af lovforslagets § 1, stk. 2, kan håndhæves effektivt og om nødvendigt gennem strafferetlige sanktioner, hvis administrative sanktioner ikke er tilstrækkelige eller ikke kan anvendes effektivt. Der lægges således ikke op til, at bøder skal anvendes i sammenhæng med administrative sanktioner for samme forhold men alene anvendes, hvor administrative sanktioner ikke er effektive eller anvendelige. Administrative sanktioner kan dog fortsat suppleres af bøde som følge af anden lovgivning, jf. i denne sammenhæng U2009.1036H, hvor Højesteret udtalte, at det fulgte af reglerne om støtte til landbrug, at landbrugsstøtten var blevet ydet på en række nærmere angivne betingelser. Pligten til at tilbagebetale en del af støtten var en civilretlig følge af, at landbrugeren ved sin overtrædelse af bestemmelserne om mærkning m.v. ikke havde overholdt betingelserne for at modtage fuld landbrugsstøtte. Uanset at størrelsen af det beløb, hvormed landbrugsstøtten var blevet nedsat, var fastsat ud fra en vurdering af overtrædelsens alvor, omfang og varighed, kunne nedsættelsen af støtten derfor ikke anses som eller sidestilles med en strafferetlig sanktion. Dermed var det ikke i strid med princippet om dobbeltstraf (ne bis in idem), at landbrugeren også blev forelagt en bøde.

Desuden finder Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri det hensigtsmæssigt, at der kan straffes med bøde for overtrædelse af bestemmelser fastsat af Den Europæiske Union, der er omfattet af lovforslagets anvendelsesområde, på tilsvarende måde som efter skovloven. Ministeriet finder, at en sådan ordning bør omfatte hele lovforslagets anvend-

sesområde og dermed også både ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikters område.

3.8.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris og ministeren for landdistrikters bemyndigelser i § 28, stk. 2 og 3, til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af administrativt fastsatte bestemmelser og bestemmelser fastsat af Den Europæiske Union i forordninger, som blev vedtaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således i § 28, stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om straf af bøde for overtrædelse af regler fastsat i medfør af denne lov svarende til bestemmelsen i landbrugsstøttelovens § 24.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der i de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af lovens bemyndigelsesbestemmelser, vil kunne fastsættes regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i bekendtgørelserne.

Det foreslås desuden i § 28, stk. 3, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om straf af bøde for overtrædelse af regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der i de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser, vil kunne fastsættes regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser fastsat i de forordninger, der er omfattet af § 1, stk. 1.

3.8.5. Administrative bødeforelæg

3.8.5.1. Gældende ret

Det følger af landbrugsstøttelovens § 29, stk. 1, at hvis en overtrædelse ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retlig forfølgning, såfremt den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

For så vidt angår den i stk. 1 omhandlede tilkendegivelse finder retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse, jf. § 29, stk. 2. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning, jf. § 29, stk. 3.

Straffebestemmelserne for overtrædelser af landbrugsstøtteloven for så vidt angår lovens kapitel 1 følger af lovens

§ 23, stk. 1, hvorefter den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i lovens § 1 nævnte forordninger, i henhold til lovens kapitel 2 i forbindelse med indbetaling eller udbetaling af de i kapitel 2 omtalte midler, i øvrigt i henhold til loven eller de i medfør af loven fastsatte regler giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov. Det samme gælder den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå, jf. stk. 1.

Den, der i øvrigt undlader at give oplysninger, der er afkrævet den pågældende i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, straffes med bøde. Det samme gælder den, som afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov, jf. § 23, stk. 2.

Den, der overtræder landbrugsstøttelovens § 4, stk. 3, sidste pkt., § 4, stk. 6, eller § 10, stk. 4, sidste pkt., straffes med bøde. Efter landbrugsstøttelovens § 4, stk. 3, sidste pkt., skal virksomheders indehavere og de i virksomhederne beskæftigede personer i forbindelse med kontrol udført som led i administrationen af de forordninger, der er nævnt i landbrugsstøttelovens § 1, yde den fornødne vejledning og hjælp ved myndighedernes kontrol og skal på begæring af de kontrollerende myndigheder udlevere eller indsende materiale til de kontrollerende myndigheder.

Efter landbrugsstøttelovens § 4, stk. 6, skal den, der modtager ydelser, eller som skal betale afgifter i henhold til de forordninger, der er nævnt i lovens § 1, opbevare de materialer, som myndighederne efter § 4, stk. 3, 2. pkt., er berettiget til at efterse, f.eks. forretningsbøger og øvrigt regnskabsmateriale, i mindst fem år regnet fra udløbet af det år, hvori ydelsen er modtaget, eller afgiften er betalt.

Landbrugsstøttelovens § 10, stk. 4, sidste pkt., vedrører den kontrol, som de kontrollerende myndigheder kan udføre hos virksomheder eller organisationer, der skal betale produktions- og promilleafgifter. Efter denne bestemmelse skal de virksomheder eller organisationer, der skal betale produktions- og promilleafgifter, yde den fornødne vejledning og hjælp i forbindelse med kontrol samt på begæring af de kontrollerende myndigheder udlevere eller indsende materiale, som f.eks. forretningsbøger og øvrigt regnskabsmateriale, herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, til de kontrollerende myndigheder.

Det samme gælder den, der overtræder bestemmelser om tavshedspligt i de i landbrugsstøttelovens § 1, nr. 4, nævnte forordninger, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov, jf. § 23, stk. 3.

Den, der udfører eller indfører varer i strid med et udførsels- eller indførselsforbud, der er indeholdt i eller udstedt i medfør af de i § 1 nævnte forordninger eller uden at være i besiddelse af en tilladelse, som kræves efter disse forordninger, eller som forsøger herpå, straffes med bøde, jf. § 23, stk. 4.

Overtrædelse af de kvalitets- og handelsnormer, der er

fastsat i de i § 1 nævnte forordninger, straffes med bøde, jf. § 23, stk. 5.

Det følger af landbrugsstøtlovens § 29, stk. 1, at hvis en overtrædelse ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i bødeforelægget angivet bøde.

For så vidt angår den i stk. 1 omhandlede tilkendegivelse finder retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse, jf. § 29, stk. 2. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning, jf. § 29, stk. 3.

Straffebestemmelserne for overtrædelser af landbrugsstøtloven for så vidt angår lovens kapitel 1 følger af lovens § 23.

Muligheden for at afslutte en sag med vedtagelse af et administrativt bødeforelæg efter landbrugsstøtlovens § 29, stk. 1, anvendes i forbindelse med overtrædelse af kvalitets- og handelsnormer fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer, jf. landbrugsstøtlovens § 23, stk. 5. Kvalitets- og handelsnormerne er bl.a. krav til produkternes kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning. Det er Fødevarestyrelsen, der meddeler sådanne bødeforelæg. Bødestørrelsen i disse bødeforelæg er baseret på de normalbødestørrelser, som er fastlagt i lovbestemmelserne til fødevarerloven. De nuværende vejledende normalbødestørrelser på fødevarerens område blev fastsat ved lov nr. 1549 af 20. december 2006, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 988. De særligt i denne sammenhæng relevante forhold er overtrædelse af regler om varestandarder, handelsnormer, kvalitetsmæssige krav m.v. samt manglende, urigtig eller utilstrækkelig mærkning m.v., hvor normalbøden i disse tilfælde er fastsat til 10.000 kr. Der er tillige fastsat en normalbøde på 20.000 kr. for manglende efterkommelse af påbud eller forbud, da disse har karakter af at være forsætlige overtrædelser af reglerne.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 29 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.8.5.3 nedenfor.

3.8.5.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det er efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering hensigtsmæssigt, at relativt ukomplicerede

sager fortsat vil kunne afgøres med landbrugerens eller virksomhedens vedtagelse af et administrativt bødeforelæg, hvis vedkommende ønsker det.

Ministeriet finder derfor, at det bør være muligt at udstede administrative bødeforelæg i visse sager om overtrædelser af denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov og regler fastsat i den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af dette lovforslag, jf. § 1, stk. 1, hvorefter landbrugsstøtlovens mulighed for at anvende administrative bødeforelæg udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde.

3.8.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse i § 29 til at fastsætte regler om adgang til at afgøre overtrædelsessager ved et administrativt bødeforelæg, som blev vedtaget ved den hastebestemte lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Den foreslåede ordning i lovforslagets § 29 medfører således, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri under visse forudsætninger vil kunne udstede administrative bødeforelæg.

Det er hensigten, at ministeren vil fastsætte regler, der sikrer, at Fødevarestyrelsen fortsat kan anvende administrative bødeforelæg ved overtrædelse af kvalitets- og handelsnormer på samme måde som hidtil.

Det foreslås, at landbrugsstøtlovens nuværende ordning for anvendelsen af administrative bødeforelæg udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde.

Det er forudsat, at en udvidelse af det nuværende anvendelsesområde for ordningen med administrative bødeforelæg skal ske efter forhandling med Justitsministeriet under inddragelse af Rigsadvokaten i overvejelserne.

Udstedelse af nye bekendtgørelser, som udvider anvendelsesområdet for administrative bødeforelæg, vil skulle ske efter forhandling med Justitsministeriet og under inddragelse af Rigsadvokaten.

For nærmere om administrative bødeforelæg henvises til lovforslagets § 29 og bemærkningerne hertil.

3.9. Ændring af lov om drift af landbrugsjorder

3.9.1. Gældende ret

Efter § 3, stk. 1, i lov om drift af landbrugsjorder, jf. lovebekendtgørelse nr. 103 af 3. februar 2020 (herefter driftsloven) skal alle landbrugsjorder anvendes til jordbrugsmæssige formål, det vil sige enten til dyrknings- eller naturformål. Anvendelse til jordbrugsmæssige formål kan ske ved at lade jorderne ligge som lysåben natur, idet der med driftslovens bestemmelser lægges større vægt på varetagelse af

naturværdier end tidligere bestemmelser om anvendelse af landbrugsjorder.

Ejere eller brugere af landbrugsjorderne skal anvende disse på forsvarlig jordbrugsmæssig måde, herunder ved anvendelse til småbiotoper og småplantninger til og med 0,5 ha, jf. lovens § 4, nr. 4. Småbiotoper og småplantninger må dermed ikke overstige 0,5 ha. Småbiotoper er ifølge driftslovens § 2, stk. 8, små arealer, der fungerer som levesteder for vilde planter og dyr, og som i deres karakter adskiller sig fra de omgivende landbrugsjorder.

Af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 112, som fremsat, side 3936, fremgår, at småplantninger f.eks. kan være et hjørne af en mark, som er upraktisk at dyrke, og hvor en småplantning kan gavne vildtet. Småbiotoper med buske, træer, levende hegn, vandhuller, skrænter, diger, vejrabatter og lignende anses ligeledes for jordbrugsmæssige formål i overensstemmelse med ønsket om at få mere naturindhold i anvendelsen af jordressourcen. Småbiotoper kan opstå ved, at arealet henligger udyrket og gror til med selvsåede buske og træer men kan også etableres aktivt ved, at jordbrugeren selv tilsår eller tilplanter arealet med beplantning.

Driftslovens § 5, stk. 1, indeholder desuden pligt til at holde landbrugsjorder fri for opvækst af træer og buske, dels af naturhensyn, dels af hensyn til, at arealer uden større besvær kan tages ind til dyrkning igen. Arealer med småbiotoper, der består af træer og buske, samt småplantninger til og med 0,5 ha er efter § 5, stk. 2, nr. 3, dog undtaget fra denne rydningspligt.

Rydningspligten skal hindre, at udyrkede arealer skifter varigt karakter ved tilgroning med selvsåede buske og træer. Rydningspligten forbedrer naturtilstanden, fordi tilgroningen kan true de lysåbne naturarealers indhold af vilde planter og dyr. Pligten gælder dog ikke for arealer, der lovligt har beplantning, det vil sige anvendes til bl.a. småbiotoper, solitære træer og buske, småplantninger samt anden lovlig beplantning til og med 0,5 ha.

Endelig fremgår det af driftslovens § 8, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, jf. lovens §§ 3-7, herunder om fravigelser af reglerne i særlige tilfælde.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at ministeren kan fastsætte uddybende regler, uanset at §§ 3-7 umiddelbart har virkning for borgerne, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 112, som fremsat, side 3938. Bekendtgørelser efter § 8 skal udstedes i overensstemmelse med bemærkningerne til lovens §§ 3-7. Ministeren kan fravige reglerne i særlige tilfælde. Det gælder både §§ 3-7 og regler fastsat ved bekendtgørelse. De omhandlede "særlige tilfælde" er ikke nærmere beskrevet eller eksemplificeret i bemærkningerne til bestemmelsen.

Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1236 af 24. november 2017 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur. Heri er der i § 6 gjort forskellige undtagelser fra rydningspligten ifølge lovens § 5, stk. 2. Det er bl.a. bestemt i stk. 1, nr. 5, at arealer med småbiotoper, der består

af træer og buske, samt småplantninger kan udgøre over 0,5 ha, hvis etableringen heraf sker i henhold til et meddelt tilsagn, der fastsætter en arealstørrelse på over 0,5 ha. Landbrugsstyrelsen kan ifølge bekendtgørelsens § 6, stk. 3, efter ansøgning desuden fritage andre arealer for rydningspligten, hvis overholdelsen af denne vil blive uforholdsmæssigt byrdefuld for ejer eller bruger af arealet.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget ændringer i driftslovens § 4, nr. 4, § 5, stk. 2, nr. 3, og § 8 ved § 31 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.9.3 nedenfor.

3.9.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

En af prioriteterne i den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug er, at landbrugsproduktionen i højere grad skal ske under hensyntagen til natur og biodiversitet. Dette søges bl.a. opnået ved, at der skal være øget mulighed for at etablere småbiotoper m.v. på landbrugsjorder til gavn for biodiversiteten, herunder for at sikre flere levesteder for dyr og planter i landbrugslandskabet i forhold til i dag.

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at navnlig driftslovens § 4, nr. 4, og § 5, stk. 1, vanskeliggør en øget udlægning af landbrugsjorderne til natur, da bestemmelserne indebærer, at småbiotoper, der består af træer og buske, og småplantninger ikke må overstige 0,5 ha. Driftsloven bør derfor ændres for at lette tiltag til gavn for natur og biodiversitet på landbrugsjorderne.

Ministeriet vurderer, at hektargrænsen i § 4, nr. 4, og § 5, stk. 1, bør hæves, så der kan etableres større områder med småbiotoper og småplantninger, før rydningspligten træder i kraft. Der bør dog som udgangspunkt være en øvre hektargrænse for at undgå, at meget store udyrkede arealer varigt skifter karakter ved tilgroning med selvsåede buske og træer. Sådant tilgroning kan true de lysåbne naturarealers indhold af vilde planter og dyr.

Ministeriet vurderer endeligt, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris mulighed for at fravige loven bør udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023. Ministeriet vurderer, at bestemmelsens begrænsning til "særlige tilfælde" er for snæver til at muliggøre hensigten om etablering af mere natur på landbrugsarealer. Der kan særligt være behov for undtagelsesregler i de tilfælde, hvor støtten finansieret af EGFL og ELFUL er betinget af krav, som bedst opfyldes ved, at en eller flere bestemmelser i driftsloven fraviges. Det gælder eksempelvis forordningernes konditionalitetskrav om, at medlemsstaterne skal sikre, at en mindstean-del af landbrugsjorderne ikke dyrkes, men f.eks. anvendes

til braklægning eller udlægges som småbiotoper. Her kan lovens hektargrænse på 0,5 ha for småbiotoper udgøre en unødigt hindring.

3.9.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre de ændringer af driftslovens § 4, nr. 4, § 5, stk. 2, nr. 3, og § 8, som blev vedtaget ved § 31 i den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås således, jf. lovforslagets § 32, nr. 1 og 2, at den øvre grænse for størrelsen på småbiotoper og småplantninger i driftslovens § 4, nr. 4, og § 5, stk. 2, nr. 3, øges fra 0,5 til 1,0 ha. De pågældende bestemmelser foreslås af lovtekniske årsager formelt nyaffattet, men der er reelt set tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med enkelte ændringer. Bemærkningerne til bestemmelserne forholder sig kun til de ændringer, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

Småbiotoper og småplantninger til og med 1,0 ha vil dermed være et jordbrugsmæssigt formål og altså en forsvarlig jordbrugsmæssig måde at anvende jorden på, selvom der ikke dyrkes afgrøder på arealerne. Rydningspligten vil herefter først gælde for småbiotoper, der består af træer og buske, og småplantninger, der overstiger 1,0 ha. Det bliver dermed muligt at lade større områder være småbiotoper og småplantninger.

De større småbiotoper og småplantninger vil kunne gavne natur og biodiversitet og sikre flere levesteder for dyr og planter i landbrugslandskabet. Samtidig vil den foreslåede hektargrænse på 1,0 ha sikre mod, at meget store arealer varigt skifter karakter ved tilgroning. Den foreslåede ændring vil understøtte administrationen af forordningerne om støtte finansieret af Den Europæiske Union, som giver en vis mulighed for at yde støtte for arealer, hvor der ikke foretages dyrkning.

Det foreslås desuden, jf. lovforslagets § 32, nr. 3, at bemyndigelsen i lovens § 8 til i særlige tilfælde at fravige reglerne i §§ 3-7 suppleres med muligheden for, at ministeren kan fravige reglerne af hensyn til ejeren eller brugeren af arealets overholdelse af forpligtelser for arealbaseret støtte finansieret af EGFL eller ELFUL. Den pågældende bemyndigelse foreslås dog af lovtekniske årsager nyaffattet i sin helhed.

Med forslaget vil ministerens bemyndigelse til at fravige lovens §§ 3-7 blive udvidet i forhold til retstilstanden for den 1. januar 2023, så fravigelse også kan ske for at smidiggøre ejeren eller brugeren af arealets overholdelse af forpligtelser for arealbaseret støtte finansieret af Den Europæiske Union. Den foreslåede nyaffattelse af § 8 vil bl.a. give mulighed for at fravige rydningspligten i § 5, stk. 1. Fravigelse herfra vil indebære, at ejeren eller brugeren af arealet ikke er forpligtet til at holde dette fri for opvækst af træer og buske.

Den foreslåede bestemmelse vil eksempelvis kunne an-

vendes til at fravige rydningspligten for arealer, som ejeren eller brugeren anvender til at opfylde forpligtelser for støtte finansieret af EGFL eller ELFUL. Det vil bl.a. gælde forpligtelser til opfyldelse af forordningernes krav om, at en mindsteandel af landbrugsjorderne anvendes til braklægning eller udlægges som småbiotoper, hvis hektargrænsen på 1,0 ha udgør en unødigt hindring i opfyldelsen heraf, og fravigelse vil kunne ske i overensstemmelse med bemærkningerne til §§ 3-7. Desuden vil § 8 fortsat kunne anvendes til eksempelvis at fravige lovens § 3, stk. 2, nr. 3, hvorefter haver, der inklusive bebyggelse er under 2 ha, ikke er omfattet af kravet om anvendelse til jordbrugsmæssige formål. Større landbrugsejendomme kan have parker, der overskrider denne grænse, og ministeren kan derfor fastsætte regler om, at bestående haver og parker fortsat kan anvendes som sådan.

3.10. Ændring af jordfordelingsloven

3.10.1. Gældende ret

Jordfordelingskommissionerne afsiger jordfordelingskendelser i forbindelse med gennemførelse af bl.a. projekter vedrørende udtagning af landbrugsjorder til natur-, miljø- og klimaformål.

Jordfordelingskommissionernes medlemmer, herunder formand og viceformænd, udpeges for en periode på fire år. Der er på landsplan to formandsposter og fire viceformandsposter – i alt seks hverv – fordelt på de to jordfordelingskommissioner, der dækker landet henholdsvis vest og øst for Lillebælt.

Efter jordfordelingslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 4. januar 2017, skal formand og viceformænd i jordfordelingskommissionerne være dommere, der udpeges af vedkommende retspræsident.

Den nuværende udpegningsperiode er udløbet ved udgangen af 2022.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget en ændring af jordfordelingslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., ved § 35 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.10.3 nedenfor.

3.10.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser

Det har i nogen tid været vanskeligt at rekruttere dommere til at varetage hvervet som formand og viceformand i jordfordelingskommissionerne. Aktuelt er fire ud af seks poster besat, heraf med tre pensionerede dommere, der ikke kan genudpeges.

Med hensyn til den kommende udpegningsperiode, der

starter den 1. januar 2023, er det ministeriets vurdering, at det kun i begrænset omfang vil være muligt at besætte hvervene som formand og viceformænd med dommere, sådan som den nuværende lovgivning kræver.

Hvis der ikke kan rekrutteres dommere til besættelse af de pågældende stillinger, vil konsekvensen kunne være, at der ikke vil være tilstrækkeligt med beslutningsdygtige jordfordelingskommissioner til at imødekomme efterspørgslen på afgørelser af jordfordelingsspørgsmål. Dette kan risikere bl.a. at påvirke udmøntningen af regeringens mål om udtagning af landbrugsjord til natur-, miljø- og klimaformål, der skal realiseres ved projekter, der beror på frivillighed, herunder frivillig deltagelse i jordfordelinger.

En jordfordelingskendelse afsiges på baggrund af en jordfordelingsplan, som er forhandlet med de involverede lodsejere, og hvoraf de aftalte ejendomsoverdragelser fremgår. Jordfordelingskendelsen har til formål at sikre den juridiske berigtigelse af de aftalte ejendomsoverdragelser som led i gennemførelsen af et arealbaseret projekt. Den er i det væsentlige af teknisk karakter og håndterer kun i begrænset omfang tvistigheder.

På den baggrund vurderer Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, at hvervene som formand og viceformænd forsvarligt kan varetages også af andre personer med juridiske kvalifikationer end dommere. Ministeriet finder dog samtidig, at varetagelsen af hvervene som formand og næstformænd kræver juridiske kompetencer af en vis betydning.

3.10.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at videreføre ændringen af jordfordelingslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., som blev vedtaget ved § 35 i den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022 jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, og som følge af solnedgangsklausulen i lovens § 38 kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Den pågældende bestemmelse foreslås af lovtekniske årsager formelt nyaffattet, men der er reelt set tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring. Bemærkningerne til bestemmelsen forholder sig kun til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

Det foreslås, jf. lovforslagets § 35, nr. 1, at jordfordelingslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., ændres således, at også andre end dommere kan udpeges til hvervene som formand og viceformænd. Det foreslås samtidig, at formand og viceformænd skal have juridisk kandidatexamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet. Den foreslåede ændring indebærer endvidere, at udpegningen foretages af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Den foreslåede ordning vil svare til ordningen fastsat i bekendtgørelse nr. 1915 af 6. oktober 2021 om erstatnings- og taksationskommissioner og overerstatnings- og taksationskommissioner til behandling af sager om erstatning og kom-

pensation til mindrevirksomheder og visse følgeerhverv. Bekendtgørelsen angiver, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udpeger formænd til disse kommissioner. Kandidaterne skal have en juridisk embedseksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet.

I lyset af jordfordelingskommissionernes opgave vurderes en sådan ordning ikke at give anledning til retssikkerhedsmæssige overvejelser, herunder da formand og viceformænd også efter den foreslåede ordning vil skulle have juridisk kandidatexamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet. Tilsvarende juridiske kvalifikationer kan eksempelvis være cand.merc.jur. eller en anden relevant dansk eller udenlandsk uddannelse på tilsvarende niveau.

Der vil ved udpegningen navnlig blive lagt vægt på ansøgerens faglige kvalifikationer inden for regulering af fast ejendom, erstatning, formueret og offentlig ret samt erhvervsmæssig erfaring inden for de nævnte områder.

Udpegning af dommere til jordfordelingskommissionerne vil fortsat kunne ske under iagttagelse af reglerne i retsplejelovens § 47 a.

4. Konsekvenser for FN's verdensmål

Lovforslaget indeholder en række bemyndigelser til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter, hvorfor det ikke i sig selv har hverken positive eller negative konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål. Lovforslaget skaber således hovedsageligt et retligt grundlag for etablering af forskellige støtteordninger til landbrugere m.m.

Etableringen af visse støtteordninger forventes dog at kunne bidrage positivt til opfyldelse af visse målsætninger. Til eksempel kan nævnes, at modellen med frivillige småbiotoper forventes at ville have en positiv biodiversitetseffekt og dermed understøtte delmål 15.5 om at begrænse forringelse af naturlige levesteder og stoppe tilbagegangen af biodiversitet. Modellen med frivillige småbiotoper er en ny model for støtteberettigede arealer, hvor landbrugeren får mulighed for at undlade at udøve landbrugsaktivitet på dele af sin landbrugsjord uden at miste landbrugsstøtte.

Kravet i forordningen om støtte til strategiske planer om, hvordan der skal anvendes 25 pct. af den direkte støtte til bio-ordninger, forventes ved udmøntningen i støtteordninger at have en positiv effekt på klimaet og miljøet og derved understøtte bl.a. delmål 13.2 om, at tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning.

Etableringen af ordninger, der støtter skovrejsning og biodiversitetsskov, vil have en positiv effekt på delmål 15.5 om at begrænse forringelse af naturlige levesteder og stoppe tilbagegangen af biodiversitet samt indikator 15.2.1 om fremskridt i forhold til bæredygtig skovforvaltning.

Etableringen af investeringsstøtteordninger rettet mod f.eks. grøn bioraffinering og miljø- og klimateknologi vil

forventeligt have positiv effekt på indikator 9.4.1 om CO₂-udledning ift. værditilvækst.

Etableringen af en indkomststøtteordning i form af grundlæggende indkomststøtte sammenholdt med kravet om konditionalitet, jf. afsnit 3.2, kan have en positiv effekt på indikator 2.4.1 om andel landbrugsområde under produktiv og bæredygtig landbrugsaktivitet.

Udover at lovforslaget skal skabe bemyndigelser til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan etablere ordninger, så rummer lovforslaget i § 7 en hjemmel til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan gennemføre klima-lavbundsprojekter. Gennemførelsen af disse projekter vil reducere CO₂-udledninger og have positiv effekt på delmål 13.2 om, at tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

5.1. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser

Lovforslaget skal supplere gennemførelsen af Den Europæiske Unions forordninger inden for den fælles landbrugs-politik vedrørende:

- 1) Ordninger, der finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).
- 2) Den fælles markedsordning for landbrugsvarer.
- 3) Ordninger for landbrugsvarer omfattet af bilag I i TEUF uden at være omfattet af en markedsordning.
- 4) Handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter.

Lovforslaget indeholder en række bemyndigelser til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til at administrere anvendelsen af forordningerne. Administrationen har økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for staten, men disse er som udgangspunkt ikke forbundet med selve lovforslaget. Det vil derimod først være ved udmøntningen af lovforslagets bemyndigelser, at de økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser opstår.

Det samme gælder lovforslagets bemyndigelse til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan yde støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtteregler. I tillæg hertil gælder det særligt for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse til at yde støtte til og gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjord (klima-lavbundsprojekter), at midlerne hidtil er bevilget til Miljøministeriets konto på finanslovene. Det er imidlertid fortsat ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, der råder over midlerne ved at have

bemyndigelsen til at anvende dem. Som beskrevet under afsnit 3.1.1.3 og bemærkningerne til § 7 er det hensigten, at bemyndigelsen til at administrere støtteordningen og til at etablere projekterne som hidtil delegeres til henholdsvis Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen.

Lovforslaget supplerer gennemførelsen af Den Europæiske Unions forordning om den fælles markedsordning for landbrugsvarer, om ordninger for landbrugsvarer omfattet af bilag I i Traktaten for Den Europæiske Unions funktionsmåde uden at være omfattet af en markedsordning og om handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter. Lovforslaget vil gælde tidsmæssigt uafhængigt af reformperioderne for den støtte, som finansieres gennem EGFL og ELFUL, og vil derfor også finde anvendelse på fremtidige forordninger, der måtte erstatte de nævnte. Lovforslaget forventes på den baggrund ikke i sig selv at have økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for staten, regioner og kommuner.

Derimod vil udmøntning af bemyndigelserne ved fastsættelse af regler med etablering af støtteordninger og støtte efter forordningerne have både økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for staten.

Eksempelvis forventes lovforslaget at medføre begrænsede merudgifter på Justitsministeriets område, herunder for politiet, anklagemyndigheden og domstolene, som afholdes inden for den eksisterende ramme.

Med forordningen om støtte til strategiske planer afløses forordningen om direkte betalinger og landdistriktsforordningen samt dele af forordningen om den fælles markedsordning af forordningen om støtte til strategiske planer. Der etableres dermed en fælles forordning for direkte betalinger, for landdistriktsstøtte og for dele af markedsordningerne.

Støtte i form af direkte betalinger og støtteordninger i bestemte sektorer finansieres af EGFL, mens støtte til udvikling af landdistrikterne finansieres af ELFUL og nationale midler.

Med forordningen om støtte til strategiske planer indføres en vis grad af fleksibilitet for overførsler mellem tildelingen af midler, således at op til 25 pct. af midlerne til direkte betalinger kan overføres til ELFUL-tildelingen og omvendt. Der kan overføres yderligere 15 pct. af midlerne til direkte betalinger til ELFUL-tildelingen, hvis midlerne anvendes til støtteordninger, der er målrettet miljø- og klimamålsætninger. Desuden kan der overføres yderligere 10 pct. af midlerne til direkte betalinger til ELFUL-tildelingen, hvis midlerne anvendes til støtte af unge landbrugere.

Den offentlige medfinansiering af støtteordninger til landdistriktsudvikling kan tilvejebringes fra forskellige kilder. Den kan stamme fra statslige myndigheder, herunder Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet. Endvidere kan regioner, kommuner og promille- og produktionsafgiftsfonde bidrage med den nødvendige offentlige medfinansiering. Størrelsen af den nationale offentlige medfinansiering vil afhænge af den konkrete udmøntning af støttemulighederne i den strategiske plan, da EU-medfinansieringssatsen vil afhænge af den konkrete hjem-

mel for de enkelte støtteordninger i forordningen om støtte til strategiske planer.

Lovforslaget indebærer, at de kommuner og regioner, der får mulighed for og vælger at deltage aktivt i udmøntningen af den strategiske plan, kan afholde udgifter til administration og eventuel støtte til støtteordninger omfattet af lovforslaget. Der er således ikke tale om en lovpligtig kommunal eller regional opgave men en deltagelse, som kommunen eller regionen selv vælger. Ved deltagelse vil der være økonomiske konsekvenser for henholdsvis regioner og kommuner, men konsekvenserne følger ikke direkte af lovforslaget.

I forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser, der i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser nærmere skal supplere gennemførelsen af de omfattede forordninger, herunder ved etablering og regulering af tilskudsordningerne i den strategiske plan og fremtidige gennemførelsesværktøjer for kommende reformperioder, vil der blive foretaget en vurdering af de økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

På tilsvarende vis vil de implementeringsmæssige konsekvenser for staten afhænge af den konkrete udmøntning af støttemulighederne under de omhandlede forordninger dvs. hvilke støtteordninger, der etableres, og hvilken administrationsmodel, der vælges. Der er i den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 afsat midler til administration af bl.a. støtteordninger i medfør af de nævnte forordninger.

Indførelse af nye støtteordninger med hjemmel i lovforslagets bemyndigelser vurderes at få negative implementeringskonsekvenser for staten. Etablering af nye støtteordninger, herunder udarbejdelse af bekendtgørelser, ansøgningskemaer og vejledningsmateriale samt gennemførelse af informationsaktiviteter vedrørende sådanne ordninger forudsætter en administrativ indsats i både Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Miljøministeriet og Kirkeministeriet. Herudover må der forventes en betydelig administrativ belastning i forbindelse med etablering af nye it-systemer samt drift af nye og eksisterende it-systemer. Desuden vil gennemførelse af administrativ og fysisk kontrol, udbetaling af støtte og rapportering til Europa-Kommissionen m.v. nødvendiggøre en øget administrativ indsats i den kommende periode.

Kirkeministeriet træffer beslutninger og fastsætter regler om de lokale aktionsgrupper, herunder om støtte i medfør af tilskudsordninger, der kan etableres med hjemmel i lovforslaget. For disse ordninger forventes de implementeringsmæssige konsekvenser at være fordelt på henholdsvis Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet i overensstemmelse med ressortfordelingen og de indgåede samarbejdsaftaler mellem de pågældende ministerier.

Lovforslaget forventes ikke at få direkte implementeringsmæssige konsekvenser for regioner og kommuner. Det forventes dog, at de relevante regioner og kommuner vil vælge at deltage aktivt i de lokale aktionsgrupper, der skal udforme og gennemføre lokale udviklingsstrategier m.v. Det er

hensigten, at de lokale aktionsgrupper organiseres som foreninger, hvor myndighederne indgår på lige fod med private interessenter. Der er dermed ikke tale om en lovpligtig kommunal eller regional opgave. Der vil være økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for de regioner og kommuner, der vælger at deltage i de lokale aktionsgrupper, men konsekvenserne følger ikke direkte af lovforslaget.

Lovforslaget indeholder en bemyndigelse til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at kommunerne skal indberette forskellige oplysninger til Landbrugsstyrelsen, der har betydning for den støtte, der ydes efter lovforslaget. Det må forventes, at udmøntning af bemyndigelsen og dermed øget indberetningspligt i kommunerne vil medføre beskedne økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for kommunerne.

I forbindelse med udstedelsen af de bekendtgørelser, der i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser skal etablere og regulere de valgte støtteordninger, etablere en pligt for kommunerne til indberetning til Landbrugsstyrelsen og lignende, vil der blive foretaget en vurdering af de økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

5.2. Digitaliseringsklar lovgivning

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at lovforslaget er i overensstemmelse med de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning, der følger af politisk aftale af 16. januar 2018 mellem Folketingets partier. Lovforslaget er dermed udformet, så det opfylder de generelle krav om at understøtte en hel eller delvis digital administration samt anvendelse af ny teknologi, som kan understøtte en bedre og mere effektiv offentlig opgaveløsning.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer først og fremmest, at lovforslaget ved samling af dele af landbrugsstøtteleven og hele landdistriktsfondsloven i ét samlet lovforslag er i overensstemmelse med det første princip om enkle og klare regler.

Med hensyn til det andet princip om obligatorisk digital kommunikation vurderes det, at lovforslaget er i overensstemmelse med dette, idet ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder bemyndiges til at fastsætte krav om digital kommunikation. Ministrene vil også kunne fastsætte bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital kommunikation, f.eks. for visse gruppers vedkommende eller i tilfælde, hvor materialet på grund af dets særlige beskaffenhed ikke er egnet til digital fremsendelse.

Samtidig skaber lovforslagets bemyndigelser grundlag for en automatisering og forenkling af såvel Landbrugsstyrelsens som Plan- og Landdistriktsstyrelsens bagvedliggende forretningsprocesser, hvilket vurderes at være i overensstemmelse med det tredje princip om at muliggøre automatisk sagsbehandling. Lovforslaget er formuleret ”teknologineutralt” og kan således rumme implementering af nye og fremtidige teknologier, herunder f.eks. kontrol via satellit (monitorering). Satellitbaseret kontrol vil fremadrettet kunne

medføre nye krav til Landbrugsstyrelsens it-systemer. Det vil samtidig kunne indebære, at kravene til virksomhedernes indberetninger eventuelt på sigt vil kunne lempes, idet Landbrugsstyrelsen vil modtage de relevante oplysninger fra satellitbilleder. Brugen af f.eks. satellitbaseret kontrol kan medføre, at der fastsættes regler, der indebærer, at ansøgere skal have en smartphone med henblik på at kunne indsende georefererede billeder til styrelsen.

Lovforslaget indeholder endvidere hjemmel til, at afgørelser i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven eller i henhold til de direkte anvendelige bestemmelser i Den Europæiske Unions retsakter kan træffes alene ved hjælp af automatisk behandling. Automatiserede afgørelser træffes alene, hvor afgørelsen kan træffes efter rent objektive kriterier, hvor det ligger helt fast hvilke faktiske oplysninger, der er relevante, og hvilke retsvirkninger det indebærer, hvis det ene eller det andet faktum foreligger. Lovforslagets bemyndigelser sikrer, at ministrene kan fastsætte regler, der indeholder sådanne objektive kriterier. En del af afgørelserne forudsætter imidlertid indtil videre fysisk kontrol på stedet og udøvelse af skøn, hvorfor mulighederne for automatiserede afgørelser på visse af lovforslagets områder, eksempelvis konditionalitet, jf. afsnit 3.2, er mere begrænsede.

Harmoniseringen af den foreslåede ordning vedrørende offentliggørelse af kontrolresultater med udformningen af tilsvarende bestemmelser i lov om fødevarer og lov om planter og plantesikkerhed er et eksempel på efterlevelse af det fjerde princip om sammenhæng på tværs. Herudover sikrer lovforslaget, at der i høj grad kan anvendes data og begreber fra tidligere støtteperioder, som kan understøtte en smidig overgang.

Om det femte princip om tryk og sikker datahåndtering bemærkes, at datasikkerhed for de eksisterende systemer prioriteres højt. Da der tages udgangspunkt i eksisterende systemer, vurderes kravet til tryk og sikker datahåndtering at være opfyldt.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at den forventede udmøntning af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse i lovforslagets § 19 til at fastsætte regler om digital kommunikation ved anvendelse af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris ”Tast selv” kan være en delvis fravigelse af det sjette princip om brug af fællesoffentlige løsninger. Fravigelsen skyldes dog, at anvendelsen af portalløsningen vil sikre, at den digitale kommunikation vil være let, hurtig og af god kvalitet. Samtidig vil anvendelsen af ”Tast selv” også indebære, at virksomhederne vil få et bedre overblik over deres sager, og at alle meddelelser vil være digitale. Anvendelsen af ministeriets egne it-systemer indebærer også, at der kan stilles forskellige hjælpeværktøjer og beregningsmoduler til rådighed for støttemodtagerne, der kan hjælpe dem med at ansøge om støtte, foretage nødvendige indberetninger m.v. Der vil i vidt omfang blive tale om en videreførelse af, hvordan der i dag stilles krav om digital kommunikation.

Tilsvarende gælder ved udnyttelse af de foreslåede be-

myndigelser i gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b, jf. lovforslagets § 36, nr. 3, og § 37, nr. 4.

I det omfang bemyndigelsen i lovforslagets § 19 i øvrigt benyttes til at fastsætte regler om, at kommunikationen til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet om forhold omfattet af lovforslaget sker gennem den digitale postløsning Offentlig Digital Post under borger.dk eller virk.dk, vurderes dette at være i fuld overensstemmelse med det sjette princip.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer i relation til det syvende princip om forebyggelse af snyd og fejl, at lovforslaget giver mulighed for i tilstrækkeligt omfang at kontrollere og forebygge fejl og mangler. Lovforslaget bygger videre på allerede eksisterende systemer, der kan videreudvikles med henblik på en mere effektiv og sikker kontrol. Muligheden for offentliggørelse af kontrolresultater i relevant omfang kan også tænkes at have præventiv karakter. Det vurderes ikke, at lovforslaget vil øge mulighederne for snyd og fejl.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget er først og fremmest en bemyndigelseslov med henblik på at supplere gennemførelsen af Den Europæiske Unions forordninger inden for den fælles landbrugspolitik vedrørende ordninger, der finansieres gennem EGFL og ELFUL, den fælles markedsordning for landbrugsvarer, ordninger for landbrugsvarer omfattet af bilag I i TEUF uden at være omfattet af en markedsordning og handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter. Lovforslaget bemyndiger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til inden for deres respektive områder og inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtteregele at yde nationalt finansieret støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter. Lovforslaget bemyndiger desuden ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjord (klima-lavbundsprojekter), herunder ved køb og salg af projekt- og erstatningsarealer, jordfordeling, afholdelse af nødvendige anlægsudgifter, ydelse af lodsejerkompensation, og til at fastsætte nærmere regler om ordningen.

Lovforslaget forventes på den baggrund ikke i sig selv at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Der vil ved udnyttelsen af lovforslagets bemyndigelser i form af bekendtgørelser blive foretaget en mere konkret vurdering af de erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Det bemærkes, at for så vidt angår den kommende reformperiode for støtte finansieret gennem EGFL og ELFUL, forventes forordningen om støtte til strategiske planer at have positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det skyldes, at der i medfør af forordningen og lovforslaget kan etableres en række støtteordninger, hvorefter der kan ydes offentlig støtte til landbruget og til gennemførelse af forskel-

lige former for projekter. Virksomheder og landbrugsbedrifter får dermed mulighed for efter ansøgning at opnå offentlig støtte for bl.a. landbrugsaktiviteter, for gennemførelse af projekter, der fremmer vækst og konkurrenceevne og landdistriktsudvikling og tilgodeser miljø og klima, miljø- og klimavenlig drift af arealer eller kompensation for drift i områder med produktionsmæssige ulemper.

Støtteordningerne, der etableres i medfør af lovforslaget, vil i nogen grad få et ændret indhold i forhold til de støtteordninger, der i dag er etableret i medfør af landbrugsstøtte- og landdistriktsfondsloven. Det vurderes, at lovforslaget ikke vil medføre øgede administrative byrder for erhvervslivet.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer, at afskaffelse af betalingsrettighederne ikke samlet set vil medføre støttemæssige konsekvenser for erhvervet, idet der vil være tale om en omfordeling af støttemidlerne. Der vil dog være en del støttemodtagere, der kommer til at opleve en relativ nedgang i støtten. Nedgangen i støtte kan få betydelige konsekvenser for den erhvervsdrivende. Der er ved den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 aftalt, at der skal iværksættes initiativer, der kan afbøde støttefald for de hårdest ramte sektorer. Dette skal ske ved støtteordninger, der er målrettet disse sektorer.

Lovforslaget indeholder desuden forslag til lempelse af pligten i driftsloven til at rydde landbrugsjorder for opvækst af træer og buske, idet det foreslås, at hektargrænsen for, hvor store småbiotoper, der består af træer og buske, og småplantninger må være, øges fra 0,5 til 1,0 ha. Rydningspligten i sig selv indebærer begrænsede økonomiske konsekvenser for erhvervet. En lempelse af rydningspligten, som den foreslåede, indebærer dermed også kun en begrænset lempelse af de udgifter, som jordbrugere, der vælger ikke at dyrke al jorden, i dag har til rydning.

Lovforslaget vurderes endvidere ikke i sig selv at være relevant for principperne for agil erhvervsrettet regulering, da lovforslaget ikke i sig selv understøtter virksomhedernes mulighed for anvendelse af nye forretningsmodeller. Derimod forventes udmøntningen af de enkelte støtteordninger i mindre grad at resultere i aktiviteter, der understøtter, at nye forretningsmodeller kan realiseres, herunder skaber bedre muligheder for test og forsøg samt for brug af nye teknologier.

Lovforslaget stiller i sig selv desuden ikke krav om anvendelse af specifikke teknologier eller løsninger som en forudsætning for at overholde lovens formål. Det kan være tilfældet i forbindelse med udmøntningen i bekendtgørelser. Lovforslaget og heraf udstedte bekendtgørelser vil understøtte virksomhederne i den teknologiske udvikling, da der både i de nævnte forordninger, i Den Europæiske Union og i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er fokus på digitalisering.

Et udkast til lovforslaget har inden vedtagelsen af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som

fremSAT, været forelagt Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR).

OBR bemærker, at lovforslaget giver hjemmel til udstedelse af bekendtgørelser, som indebærer administrative konsekvenser for erhvervslivet.

OBR foretager endvidere en nærmere vurdering af de administrative konsekvenser ved den konkrete udmøntning af bestemmelserne.

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for de konkrete ændringer i lovforslaget. OBR har ingen bemærkninger hertil.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Det vurderes, at lovforslaget ikke medfører administrative konsekvenser for borgerne. Lovforslaget retter sig primært mod erhvervsdrivende, og det forventes ikke, at lovforslaget indebærer særlige administrative konsekvenser for borgerne.

De omhandlede EU-forordninger, som lovforslaget skal supplere anvendelsen af, indeholder de grundlæggende krav til oplysningspligt, registrering og kontrol m.v., der stilles til borgere, der vælger eksempelvis at modtage støtte, der er finansieret gennem EGFL eller ELFUL.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes at have positive klimamæssige effekter, idet ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri får bemyndigelse til at gennemføre klima-lavbundsprojekter i den foreslåede § 7. Denne indsats forventes at få direkte indvirkninger på klimaet gennem en positiv effekt på klimaet ved CO₂-reduktion.

Lovforslagets øvrige bestemmelser vurderes alene at have begrænsede klimamæssige konsekvenser, idet lovforslaget hovedsageligt fastsætter bemyndigelser til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til at fastsætte regler for udmøntningen af de i § 1 nævnte forordninger og TEUF til at yde støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, som er omfattet af artikel 107-109 i TEUF.

Den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug indeholder en overordnet politisk aftale om udmøntningen af lovforslaget i perioden 2023-2027, herunder et ønske om at styrke klimaindsatsen gennem f.eks. ordninger til udtagning af lavbundsgrunde. Dertil kommer ønsker om en fordobling af det økologiske areal frem mod 2030, som forventeligt vil betyde en reduktion i udledningen af drivhusgasser med 0,5 mio. t. CO₂-ækvivalenter i 2030. CO₂-ækvivalenter er en omregningsfaktor til sammenligning af forskellige drivhusgassers indvirkning på drivhuseffekten. Disse initiativer skal understøttes af støtteordninger i den danske strategiske plan.

I forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser vil der i relevant omfang blive foretaget en miljøvurdering i over-

ensstemmelse med lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, hvor der også indgår regler om vurdering af påvirkningen af klimaet.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes alene at have begrænsede miljømæssige konsekvenser. Lovforslaget fastsætter således hovedsageligt bemyndigelser til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til at fastsætte regler for udmøntningen af de i § 1 nævnte forordninger og TEUF til at yde støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, som er omfattet af artikel 107-109 i TEUF og til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder (klima-lavbundsprojekter).

I forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser i medfør af lovens bemyndigelsesbestemmelser vil der i relevant omfang blive foretaget en miljøvurdering i overensstemmelse med lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023.

Ud over eventuelt miljøvurderinger i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser er der også foretaget en miljøvurdering af den nationale strategiske plan, jf. afsnit 2.2. Den nationale strategiske plan fastlægger overordnet, hvorledes forordningen om støtte til strategiske planer udmøntes i Danmark, og er godkendt af Europa-Kommissionen.

Det fremgår blandt andet af den strategiske miljøvurdering af Danmarks strategiske plan, at planen integrerer en række tværgående målsætninger og krav på miljø-, klima- og naturbeskyttelsesområdet, og at implementeringen af den strategiske plan vil understøtte arbejdet hen imod målsætningerne for disse politikområder. Af vurderingen fremgår desuden, at den strategiske plan har et særligt fokus på at skabe effekter i forhold til klima og miljø. Effekterne relaterer sig bl.a. til en reduktion i udvaskningen af næringsstoffer. Endvidere planlægges en række initiativer, der forventes at have en gavnlig effekt på beskyttelsen af biodiversiteten.

Med den foreslåede ændring af driftsloven bliver det desuden muligt at etablere områder med småbiotoper og småplantninger til og med 1,0 ha på landbrugsarealer til gavn for naturen og biodiversiteten.

Effekterne af flere arealer med småbiotoper er blevet vurderet i den strategiske miljøvurdering af Danmarks strategiske plan. Heraf fremgår om den foreslåede model med frivillige småbiotoper, at der med modellen åbnes op for, at en mindre del af arealerne under basisindkomstsstøtten ikke er omfattet af et årligt aktivitetskrav. Dette vil betyde, at der kan opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs og våde områder, der kan gavne biodiversiteten. Sådan et udlæg vurderes at kunne føre til en positiv påvirkning i forhold til f.eks. vandmiljøet, da udvaskning af kvælstof og fosfor kan nedsættes.

Der forventes altså positive effekter for både natur og mil-

jø ved udmøntningen af reglerne. Dette understøttes af den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug, som bl.a. indeholder en overordnet politisk aftale om udmøntningen af den strategiske plan i perioden 2023-2027. Aftalen forudsætter bl.a. iværksættelse af kvælstofreducerende tiltag svarende til en reduktion af udledningen til kystvande og fjorde på ca. 10.800 t. N. Reduktionen vil i nogen grad komme fra udmøntningen af nærværende lov i støtteordninger m.v.

For så vidt angår ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse til at gennemføre klima-lavbundsprojekter i den foreslåede bestemmelse i § 7, forventes denne indsats ud over indvirkningen på klimaet også at få effekter i forhold til miljø og natur. Projekterne vurderes at have en positiv effekt på klimaet ved CO₂-reduktion og klimatilpasning og vil understøtte natur- og miljømål under f.eks. vandramme- og habitatdirektivet. Det fremgår desuden af Miljøstyrelsens miljøvurdering fra 2020 af indsatsen, at der vil være en række positive virkninger på miljøet, herunder for biologisk mangfoldighed, flora og fauna, for påvirkningen på luft og klimatiske forhold, for landskabet og for kulturarv. De enkelte projekter, der enten indgår i tilskudsordningen administreret af Miljøstyrelsen eller Naturstyrelsens projektindsats, er omfattet af miljøvurderingslovens regler om miljøvurdering af konkrete projekter.

10. Forholdet til EU-retten

10.1. Støtte fra Den Europæiske Union under den fælles landbrugspolitik

Lovforslaget indeholder bestemmelser, der fastlægger rammerne for anvendelsen af Den Europæiske Unions forordninger inden for Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik som omhandlet i TEUF artikel 38-44 i del 3, kapitel 2, afsnit III, vedrørende:

- Ordninger finansieret gennem EGFL og ELFUL.
- Den fælles markedsordning for landbrugsvarer.
- Ordninger for landbrugsvarer omfattet af bilag I i TEUF uden at være omfattet af en markedsordning.
- Handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter.

I henhold til artikel 288 i TEUF gælder en forordning umiddelbart i hver medlemsstat. Med den nye horisontale forordning og forordningen om støtte til strategiske planer gennemføres en regulering, som har direkte virkning i medlemsstaterne, og som derfor ikke må implementeres i danske retsregler.

Forordninger stiller i de fleste tilfælde krav om, at der fastsættes supplerende regler i national ret. Dette gør sig bl.a. gældende for de her omfattede forordninger inden for den fælles landbrugspolitik, herunder i artikel 59, stk. 1, i den nye horisontale forordning, hvoraf det fremgår, at medlemsstaterne vedtager i henhold til den fælles landbrugspolitik alle de love og administrative bestemmelser og træffer alle øvrige foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre en effektiv beskyttelse af Den Europæiske Unions finansielle

interesser. Yderligere er der i bestemmelsen oplyst en række områder, som de nationale regler skal sikre.

Derudover er det tilfældet ved artikel 23, stk. 6, 2. pkt., i forordningen om den fælles markedsordning, som vedrører den frivillige støtteordning om tilskud til skolefrugt, -grønt og -mælk. Heraf følger det, at medlemsstaten efter indhentelse af den relevante godkendelse fra sine nationale myndigheder med ansvar for sundhed og ernæring kan beslutte, at støtteberettigede produkter, der er omhandlet i forordningens stk. 4 og 5, må indeholde begrænsede mængder af tilsat sukker, salt og/eller fedt.

Lovforslaget indeholder dels bestemmelser, der er nødvendige for forordningernes anvendelse, dels bemyndigelser til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte yderligere supplerende bestemmelser ved bekendtgørelse, jf. § 2. Lovforslaget indeholder eksempelvis tværgående, fælles bestemmelser om bl.a. myndighedernes adgang til at foretage kontrol på stedet, jf. § 16, om erklærings- og underretningspligt, jf. § 8, klage, jf. § 27, og straf, jf. § 28. Derudover bemyndiger lovforslaget ministrene til bl.a. at fastsætte supplerende støttestøtelsesbetingelser, jf. § 2, samt regler om administrative foranstaltninger og sanktioner, jf. § 4, om standardomkostninger, jf. § 6, om straf for overtrædelse af administrativt fastsatte bestemmelser, jf. § 28, stk. 2, og om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 24.

I henhold til forordningen om støtte til strategiske planer skal der for perioden 2023-2027 udarbejdes en strategisk plan for at gennemføre den støtte fra Den Europæiske Union, der finansieres gennem EGFL og ELFUL. I den strategiske plan skal de støtteordninger, som medlemsstaten vil etablere, beskrives.

10.2. Særligt om lovforslagets forhold til Den Europæiske Unions statsstøtteregler i TEUF artikel 107-109

I henhold til TEUF artikel 42 finder bestemmelserne i kapitlet om konkurrenceregler, herunder statsstøttereglerne i TEUF artikel 107-109, kun anvendelse på produktion af og handel med landbrugsvarer i det omfang, Europa-Parlamentet og Rådet beslutter det.

Ved landbrugsvarer forstås efter TEUF artikel 38, stk. 1, 3. pkt., bl.a. jordbrugsprodukter og husdyrprodukter, samt varer der direkte er forbundet med disse produkter, og som har undergået en første bearbejdning. De landbrugsvarer, der er omfattet af reguleringen i den fælles landbrugspolitik, er fastsat i bilag I til TEUF.

Hovedreglen i artikel 211, stk. 1, i forordningen om den fælles markedsordning og artikel 145, stk. 1, i forordningen om støtte til strategiske planer er dog, at Den Europæiske Unions statsstøtteregler finder anvendelse på produktionen af og handelen med landbrugsprodukter og dermed for de foranstaltninger, som er omfattet af nærværende lovforslag.

Der er i forordningerne fastsat væsentlige undtagelser til de nævnte hovedregler. Det fremgår således af artikel 211, stk. 1, i forordningen om den fælles markedsordning, at Den Europæiske Unions statsstøtteregler ikke finder anvendelse

på betalinger, som medlemsstaterne foretager i henhold til og i overensstemmelse med foranstaltningerne i forordningen, der helt eller delvis finansieres af Unionen, eller forordningens artikel 213-218 som f.eks. nationalt finansierede kriseordninger.

Derudover fremgår det af artikel 27 i forordningen om oplysningskampagner og salg fremstød for landbrugsprodukter, hvortil der kan ydes EU-støtte, og som Europa-Kommisjonen har udvalgt i overensstemmelse med nærværende forordning, og uanset artikel 211, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1308/2013 og artikel 3 i Rådets forordning (EF) nr. 1184/2006 samt i medfør af artikel 42, stk. 1, i TEUF, at artikel 107, 108 og 109 i TEUF ikke finder anvendelse på de betalinger, som medlemsstaterne foretager i overensstemmelse med nærværende forordning, eller på tilskud, der stammer fra medlemsstaternes skattelignende indtægter, obligatoriske bidrag eller andre finansielle instrumenter.

Herudover fremgår det af artikel 145, stk. 2, i forordningen om støtte til strategiske planer, at Den Europæiske Unions statsstøtteregler ikke finder anvendelse på betalinger, som medlemsstaterne foretager i medfør af og i overensstemmelse med forordningen, eller på supplerende national finansiering til interventioner, hvortil der ydes støtte fra Unionen, der henhører under anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF. Den Europæiske Unions statsstøtteregler finder dermed anvendelse for alle samfinansierede støtteforanstaltninger, som ikke helt eller delvist falder ind under TEUF artikel 42. Bestemmelsen indebærer, at støtteforanstaltninger, som er omfattet af forordningen om støtte til strategiske planer, men som angår støtte til foranstaltninger til støtte for aktiviteter i landdistrikter eller foranstaltninger i skovbrugssektoren, der ikke falder inden for anvendelsesområdet for TEUF artikel 42, som hovedregel er omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Lovforslaget indeholder i § 3 en bemyndigelse til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter, hvorefter de pågældende ministre inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 3 er f.eks. tiltænkt anvendt på situationer, hvor man ønsker at finansiere en foranstaltning, som i det væsentlige er udformet i overensstemmelse med betingelserne for støtteordninger til udvikling af landdistrikterne omfattet af forordningen om støtte til strategiske planer, udelukkende med nationale midler, som f.eks. den danske ordning om støtte til udtagning af kulstofrige lavbundsjord med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter), jf. bekendtgørelse nr. 211 af 8. februar 2022.

Lovforslaget indeholder i § 7 desuden en bemyndigelse til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, hvorefter ministeren kan gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjord (klima-lavbundsprojekter), herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse samt jordfordeling. Ministeren

kan afholde de nødvendige anlægsudgifter og yde lodsejerkompensation samt fastsætte nærmere regler for ordningen inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtte-regler.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7 er tiltænkt anvendt på Naturstyrelsens gennemførelse af projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjord (klima-lavbundsprojekter) og ydelse af lodsejerkompensation i form af naturalieydelse i den forbindelse. Gennemførelsen kan ske ved køb af projektjord, køb af erstatningsjord, salg af disse og jordfordeling.

For så vidt angår sådanne ordninger finder Den Europæiske Unions statsstøtteregler fuldt ud anvendelse, uanset om foranstaltningen falder ind under TEUF artikel 42 eller ej.

De ordninger, der enten falder uden for TEUF artikel 42 eller er rent nationalt finansierede støtteordninger, er som nævnt omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler i TEUF artikel 107-109.

Det følger af TEUF artikel 107, stk. 1, at bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandlen mellem medlemsstaterne.

Til trods for dette generelle forbud åbner TEUF dog mulighed for at yde statsstøtte til en række politikformål. Med særlig relevans for landbrugs- og skovbrugssektoren er det for det første i TEUF artikel 107, stk. 2, litra b), fastsat, at støtte til at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller andre usædvanlige begivenheder, er forenelig med det indre marked. For det andet kan Europa-Kommissionen med hjemmel i TEUF art. 107, stk. 3, litra c), anse statsstøtte til fremme af den økonomiske udvikling i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter for forenelig med det indre marked, forudsat at den ikke påvirker samhandelsvilkår.

Indførelse af støtteordninger omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler forudsætter anmeldelse til Europa-Kommissionen i henhold til TEUF artikel 108, stk. 3. Det fremgår af TEUF artikel 108, stk. 3, 1. pkt., at Europa-Kommissionen skal underrettes så betids om en påtænkt indførelse (eller ændring) af statsstøtteforanstaltninger, at den kan fremsætte sine bemærkninger til, om ordningen er forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107. I artikel 108, stk. 3, 3. pkt., er der fastsat en såkaldt stand still-forpligtelse, og det fremgår således, at en påtænkt støtteforanstaltning ikke må gennemføres, før Europa-Kommissionen har truffet endelig afgørelse.

Efter TEUF artikel 108, stk. 4, jf. TEUF artikel 109, kan Rådet vedtage forordninger med henblik på anvendelsen af TEUF artikel 107 og 108, herunder de former for støtte, der er undtaget fra anmeldelsespligten i TEUF artikel 108, stk. 3, som f.eks. Rådets forordning (EU) 2015/1588 af 13. juli

2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i TEUF på visse former for horisontal statsstøtte.

Af særlig interesse for landbrugs- og skovbrugssektoren og landdistrikter har Europa-Kommissionen i medfør af forordning (EU) 2015/1588 fastsat en særlig gruppefritagelsesordning for støtte til landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter ved forordning (EU) nr. 2022/2472 af 14. december 2022 om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter. Støtte omfattet heraf betragtes som forenelig med det indre marked, og iværksættelse af støtteordninger i medfør af denne gruppefritagelsesforordning forudsætter ikke en egentlig godkendelse, men alene fremsendelse af et resumé af oplysningerne om den pågældende støtteordning senest 20 arbejdsdage efter ikraftsættelsen af ordningen.

Herudover har Europa-Kommissionen fastsat en særlig de minimis-forordning om støtte til virksomheder inden for primærproduktion af landbrugsprodukter ved forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i TEUF på de minimis-støtte i landbrugssektoren. Støtte omfattet heraf, der ikke overstiger 20.000 EUR over en periode på tre regnskabsår, anses ikke for at opfylde alle kriterierne i TEUF artikel 107, stk. 1, og er derfor fritaget fra underretningspligten i TEUF artikel 108, stk. 3.

For så vidt angår støtteordningen vedrørende klima-lavbundsprojekter, der administreres af Miljøstyrelsen, og klima-lavbundsprojekter, der gennemføres af Naturstyrelsen, og som vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets §§ 3 og 4, er denne ordning godkendt af Europa-Kommissionen den 21. maj 2021 i sag SA. 58791 i henhold til TEUF artikel 107, stk. 3, litra c), indtil den 31. december 2026. Dog ydes støtte til naturarealer under ordningen som de minimis-støtte i henhold til Europa-Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i TEUF på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

Herudover ydes der efter regler fastsat i medfør af tekst-anmærkning nr. 106 ad 24.21.02 til § 24 på finansloven for finansåret 2022 tilskud til bevaringsarbejdet med gamle husdyr- og plantegenetiske ressourcer i overensstemmelse med EUs statsstøtteregler.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 25. april 2022 til den 20. maj 2022 været i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

350 Klimabevægelsen, 92-gruppen - Forum for Bæredygtig Udvikling, A. P. Møller Fonden, Advokatsamfundet/Advokatrådet, Agri Nord, Akademikernes Centralorganisation, Akadimirådet, Alle danske kommuner, Alle danske regioner, Amnesty International, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmiljørådet, Bekæmpelsesmiddelrådets medlemmer, BIOFOS, Biologiforbundet/Biologforbundet,

Bornholms Landbrug og Fødevarer, Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord, Brancheforeningen Genanvend Biomasse, Brancheforeningen SPT, Brancheudvalget for Frø, Bygge- Anlægs- og Trækartellet, Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), CONCITO, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboudom, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet), Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme, Dansk Gartneri, Dansk Industri, Dansk Industri Fødevarer, Dansk Industri Handel, Dansk Journalistforbund, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Møllerforening, Dansk Ornitologisk Forening (DOF), Dansk Pattedyrforening, Dansk Pelsdyravlerforening (Danske Minkavlere), Dansk Planteværn, Dansk Selskab for Miljøret, Dansk Skovforening, Dansk Træforening, Danske Advokater, Danske Anlægsgartnere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Boligadvokater, Danske Halmleverandører, Danske Juletræer, Danske Kartoffler, Danske Landskabsarkitekter, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Medier, Danske Mejeriers Fællesorganisation, Danske Svineproducenter, Danske Vandløb, Danske Vandværker, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DAPO, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Dyrlegeforening, Den Danske Klimaskovfond, Den danske Landinspektørforening, Den Danske Naturfond, Det Danske Fjerkræraad, Det Dyreetiske Råd, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Århus Universitet, Det Miljøøkonomiske Råd, Det Nationale Netværk for Klimatilpasning (DNNK), Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet, DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø, Djursland Landboforening, Dommerfuldmægtigforeningen, DTU, Dyrenes Beskyttelse, Dyrenes Velfærd, Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation (DOSO), Entomologisk Fagudvalg, Entomologisk Forening, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fagligt Fælles Forbund 3F, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finans Danmark, Finanstilsynet, FMK-sekretariatet, Forbrugerrådet Tænk, FORCE 3, Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark, Foreningen af Byplanlæggere (FAB), Foreningen af danske biologer, Foreningen af Danske Buejægere, Foreningen af Fredningsnævnsformænd i Danmark og disses suppleanter, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa), Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger, Foreningen Danske Herregårdsjægere, Foreningen for Biodynamisk Jordbrug, Foreningen for Generante Naboer til minkfarme, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark, Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK), Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs, Frie Bønder – Levende land, Friluftsrådet, GEUS, Greenpeace Danmark, GrænseRegion Syd, HedeDanmark, Hedeselska-

bet, HK-Kommunal Miljøudvalg, HOFOR, Jordbrugsakademikerne, JA, Jordlab, Justitia, Jysk Jæger og Landbrugslaug, Kammeradvokaten, KIMO Danmark, KL (Kommunernes Landsforening), Klassificeringsudvalget, Klimarådet, Kolding-Herreds Landbrugsforening, Kommunalteknisk chef-forening, Kyst, Land & Fjord, Københavns Universitet, Københavns Universitet - Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet - Institut for Plante- og Miljøvidenskab, Landbo Limfjord, Landboforeningen Midtjylland, LandboNord, LandboSyd, LandboThy, LandboUngdom, Landbrug & Fødevarer, Landbrugsrådgivning Syd, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen Dansk Fåreavl, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen for Gyllerramte, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lemvigegnens Landboforening, Mejeriforeningen, Miljø- og Fødevareklagenævnet, Nationalpark Kongernes Nordsjælland, Nationalpark Mols Bjerger, sekretariatet, Nationalpark Skjoldungernes Land, Nationalpark Thy, sekretariatet, Nationalpark Vadehavet, Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE), Natur og Ungdom, NOAH, Nævnenes Hus, Ods herreds Landboforening, Patriotisk Selskab, Plantning og Landskab, Landsforeningen, Praktiserende Landinspektørers Forening, Rigsadvokaten, Rigsrevisionen, Roskilde Universitet, Rådet for Digital Sikkerhed, Rådet for Grøn Omstilling, Rådgivningscenter Nord, Sammenslutningen af Danske Småer, SEGES, SEGES svineproduktion, Skov & Landskab (Københavns Universitet), Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne), Skovrådet, SMVdanmark, Småskovforeningen Danmark, Syddansk Universitet, Sønderjysk Landboforening, Vadehavssamarbejdet, Verdens Skove, Verdensnaturfonden (WWF), Vestjysk Landboforening, Økologisk Landsforening, Østdansk Landboforening, Aage V. Jensens Fond, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet - Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer - Institut for Bioscience, Aarhus Universitet - Institut for Agroøkologi.

Et udkast til lovforslag vedrørende ændring af jordfordelelsesloven, jf. lovforslagets § 35, har i perioden fra den 1. juni 2022 til den 16. juni 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aarhus Universitet, Aalborg Universitet, Advokatrådet, Danske Advokater/ Danske Landbrugsadvokater, Den Danske Dommerforening, Den Danske Landinspektørforening, Danmarks Naturfredningsforening, Danske Regioner, Dommerfuldmægtigforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Landsforeningen Frie Bønder – Levende Land, Roskilde Universitet, SEGES, Syddansk Universitet, Økologisk Landsforening.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at have positive klimamæssige effekter, idet ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri får bemyndigelse til at gennemføre klima-lavbundsprojekter i den foreslåede § 7. Denne indsats forventes at få direkte indvirkninger på klimaet gennem en positiv effekt på klimaet ved CO ₂ -reduktion.	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	For så vidt angår ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse til at gennemføre klima-lavbundsprojekter i den foreslåede bestemmelse i § 7, forventes denne indsats at få effekter i forhold til miljø og natur. Projekterne vurderes at understøtte natur- og miljømål under f.eks. vandramme- og habitatdirektivet. Det fremgår desuden af Miljøstyrelsens miljøvurdering fra 2020 af indsatsen, at der vil være en række positive virkninger på miljøet, herunder for biologisk mangfoldighed, flora og fauna, for landskabet og for kulturarv.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder bestemmelser, der fastlægger rammerne for anvendelsen af Den Europæiske Unions forordninger inden for Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik som omhandlet i TEUF artikel 38-44. Lovforslaget indeholder desuden bestemmelser, der giver mulighed for at fastsætte regler om støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtteregler.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går	Ja	Nej

videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)		X
---	--	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Lovgrundlaget, der supplerer Den Europæiske Unions forordninger om den fælles landbrugspolitik m.v. i Danmark, var indtil den 1. januar 2023 fordelt på tre forskellige love: dele af landbrugsstøtloven, landdistriktsfondsloven og dele af skovloven.

Landbrugsstøtlovens § 1, stk. 1-5, sikrer bl.a., at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan supplere og administrere i henhold til Den Europæiske Unions forordninger under den fælles landbrugspolitik søjle I og handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter.

Landdistriktsfondsloven sikrer, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder for programperioden 2014-2020 kan yde støtte til foranstaltninger, herunder også ved etablering af støtteordninger under landdistriktsprogrammet 2014-2022 efter den 1. januar 2023, vedrørende:

- 1) Videnoverførsel og informationsaktioner.
- 2) Rådgivningstjenester og driftsforvaltnings- og vikarordninger inden for landbrug.
- 3) Kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer.
- 4) Investeringer i fysiske aktiver.
- 5) Genopretning af landbrugets produktionspotentiale efter skader som følge af naturkatastrofer og katastrofale hændelser og indførelse af passende forebyggende foranstaltninger.
- 6) Bedrifts- og erhvervsudvikling.
- 7) Basale tjenesteydelser og landsbyfornyelse i landdistrikterne.
- 8) Oprettelse af producentsammenslutninger og -organisationer.
- 9) Miljø- og klimavenligt landbrug.
- 10) Økologisk landbrug.
- 11) Natura 2000 og betalinger i henhold til vandrammedirektivet.
- 12) Betalinger til områder med naturbetingede eller andre specifikke begrænsninger.
- 13) Dyrevelfærd.
- 14) Samarbejde.
- 15) Risikostyring.
- 16) Finansielle instrumenter.

Landdistriktsfondsloven sikrer desuden, at ministeren for landdistrikter inden for rammerne af forordning (EU) nr. 1305/2013 kan yde støtte til foranstaltninger, der er omfattet

af artikel 43 i den nævnte forordning eller er omfattet af artikel 35 i forordning (EU) nr. 1303/2013.

Ovennævnte foranstaltninger er en del af Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik søjle II.

Efter skovloven kan bl.a. etableres tilskudsordninger, som medfinansieres af ELFUL på samme måde som anden støtte under den fælles landbrugspolitik søjle II.

For så vidt angår nationale støtteordninger i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, og som er omfattet af artikel 107-109 i TEUF, er disse i vidt omfang helt eller delvist etableret inden for bevillinger afsat på de årlige finanslove og i medfør af materielle tekstanmærkninger på finansloven, som f.eks. tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.08 til § 24 på finansloven for finansåret 2022, der bemyndiger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at yde tilskud i form af kompensation til konstruerede minivådområder.

Med hensyn til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse til at gennemføre klima-lavbundsprojekter, herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse samt jordfordeling, er denne ordning etableret med hjemmel i tekstanmærkning nr. 197 ad 23.31.04 til § 23 på finansloven for finansåret 2022.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 1 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 1 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at loven finder anvendelse på administration af Den Europæiske Unions forordninger under den fælles landbrugspolitik m.v. om:

- 1) Ordninger, der finansieres helt eller delvist ved Den Europæiske Garantifond for Landbruget og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.
- 2) Den fælles markedsordning for landbrugsvarer.
- 3) Ordninger for landbrugsvarer omfattet af bilag I i Traktaten for Den Europæiske Unions funktionsmåde uden at være omfattet af en markedsordning.
- 4) Handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at loven vil finde anvendelse for Den Europæiske Unions forordninger under den fælles landbrugspolitik, jf. den foreslåede nr. 1-4. Disse er bl.a.:

1. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU)

- 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (herefter forordningen om støtte til strategiske planer),
2. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (herefter den nye horisontale forordning),
 3. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2117 om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder (herefter ændringsforordningen).
 4. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1144/2014 af 22. oktober 2014 om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter gennemført i det indre marked og i tredjelande og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 3/2008 (herefter forordningen om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter) og
 5. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 510/2014 af 16. april 2014 om handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1216/2009 og (EF) nr. 614/2009 (herefter forordningen om handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter).

Derudover vil loven også finde anvendelse for støtteordninger angående skove, som helt eller delvist finansieres af ELFUL, jf. den foreslåede nr. 1.

Desuden er der også forskellige ordninger omfattet af TEUF bilag I, som ikke er egentlige markedsordninger, men uanset er disse alligevel omfattet af visse regler, som f.eks. kvalitets- og handelsnormer i forordningen om den fælles markedsordning, jf. den foreslåede nr. 3.

Videre vil loven også finde anvendelse for handelsordninger for visse varer fremstillet af landbrugsprodukter, jf. den foreslåede nr. 4.

Loven vil kunne finde anvendelse både på egentlige støtteordninger og på ordninger uden elementer af støtte. Ordninger uden elementer af støtte kan f.eks. være handelsordninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 2*, at loven finder anvendelse på støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden

for bevillinger afsat på de årlige finanslove, som er omfattet af artikel 107-109 i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Statsstøtte til fremme af den økonomiske udvikling i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter indgår som led i den bredere fælles landbrugspolitik. Inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik yder Den Europæiske Union bl.a. via de forordninger, der er nævnt i den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, økonomisk støtte til landbrugs- og skovbrugssektoren samt i landdistrikter. Da en støttes økonomiske virkninger ikke afhænger af, om den finansieres af Den Europæiske Union (evt. blot delvis) eller finansieres af en medlemsstat alene, lægger Europa-Kommissionen ved kontrol med statsstøtte særlig vægt på overensstemmelsen og sammenhængen med den støtte, der ydes i henhold til Den Europæiske Unions egen fælles landbrugspolitik, herunder navnlig de målsætninger, der ligger til grund for den fælles landbrugspolitik.

Ved fastlæggelsen af lovens anvendelsesområde i *stk. 2* angives den afgrænsning, der anvendes i Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik, og de specifikke afgrænsninger, der anvendes af Unionens institutioner i de dokumenter, der udstedes på statsstøtteområdet. Der kan f.eks. være tale om definitionen af landbrugssektoren i artikel 2, nr. 8, i Kommissionens gruppefritagelsesforordning (EU) nr. 2022/2472 af 14. december 2022 om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, hvorefter begrebet landbrugssektoren omfatter alle virksomheder, der er aktive inden for primær landbrugsproduktion eller forarbejdning eller afsætning af landbrugsprodukter.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.3.2 og afsnit 10.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 3 og bemærkningerne hertil.

Med forslaget til § 1, *stk. 1* og *2*, får loven karakter af en rammelov, hvorefter der både kan fastsættes supplerende regler med henblik på administration af de forordninger, der er omfattet af *stk. 1*, og regler angående støtteordninger inden for landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter omfattet af Den Europæiske Unions statsstøtteregler, der er omfattet af *stk. 2*.

Endeligt foreslås det i *stk. 3*, at loven finder anvendelse på ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris gennemførelse af projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjorder (klima-lavbundprojekter).

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, § 7 og bemærkningerne hertil.

Til § 2

Landbrugsstøttelovens § 1, *stk. 1*, bemyndiger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte de regler og iværksætte de øvrige foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelse her i landet af Den Europæiske Unions forordninger om:

- 1) markedsordninger for landbrugsvarer,
- 2) ordninger for landbrugsvarer omfattet af TEUF bilag I uden at være omfattet af en markedsordning,
- 3) ordninger for varer, ved hvis fremstilling der er anvendt landbrugsvarer,
- 4) oplysninger om indkomstforhold og driftsøkonomiske forhold i landbruget og
- 5) foranstaltninger som følge af anvendelsen af særlige omregningskurser inden for den fælles landbrugspolitik.

Videre kan ministeren i medfør af landbrugsstøttelovens § 1, stk. 2, fastsætte de regler og iværksætte foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelse her i landet af ordninger, som det i medfør af de forordninger, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-3, er frivilligt for medlemslandene at iværksætte.

Derudover er ministeren efter landbrugsstøttelovens § 1, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte bestemmelser om fravigelse af regler i forordningerne i det omfang, disse indeholder adgang hertil.

Det følger af landbrugsstøttelovens § 1, stk. 4, at ministeren kan fastsætte regler om supplerende betingelser for udbetaling af støttebeløb i henhold til de i lovens stk. 1 og 2 nævnte forordninger samt regler om reduktion eller bortfald af støtten ved manglende overholdelse af disse supplerende betingelser.

Endvidere kan ministeren i medfør af landbrugsstøttelovens § 1, stk. 5, fastsætte regler om støttebetingelser m.v. samt regler om reduktion eller bortfald af støtten ved manglende overholdelse af disse støttebetingelser m.v. i forbindelse med udnyttelsen her i landet af muligheder for etablering af støtteordninger i henhold til de i lovens stk. 1 og 2 nævnte forordninger.

Som eksempler på ministerens anvendelse af bemyndigelserne i § 1, stk. 1-5, kan nævnes grundbetalingsbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 366 af 23. marts 2022 om tilskud til frugt, grønt og mælk til uddeling på skoler og dagtilbud mv. og bekendtgørelse nr. 613 af 30. maj 2017 om administration af og kontrol med Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v.

Efter landdistriktsfondslovens § 1, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder yde støtte til foranstaltninger, der er omfattet af afsnit III i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005, og foranstaltninger omfattet af anden del af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 vedrørende:

- 1) Videnoverførsel og informationsaktioner.
- 2) Rådgivningstjenester og driftsforvaltnings- og vika-

- 3) Kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer.
- 4) Investeringer i fysiske aktiver.
- 5) Genopretning af landbrugets produktionspotentiale efter skader som følge af naturkatastrofer og katastrofale hændelser og indførelse af passende forebyggende foranstaltninger.
- 6) Bedrifts- og erhvervsudvikling.
- 7) Basale tjenesteydelser og landsbyfornyelse i landdistrikterne.
- 8) Oprettelse af producentsammenslutninger og -organisationer.
- 9) Miljø- og klimavenligt landbrug.
- 10) Økologisk landbrug.
- 11) Natura 2000 og betalinger i henhold til vandrammedirektivet.
- 12) Betalinger til områder med naturbetingede eller andre specifikke begrænsninger.
- 13) Dyrevelfærd.
- 14) Samarbejde.
- 15) Risikostyring.
- 16) Finansielle instrumenter.

Efter landdistriktsfondslovens § 1, stk. 2, yder ministeren for landdistrikter inden for rammerne af forordning (EU) nr. 1305/2013 støtte til foranstaltninger, der er omfattet af artikel 43 i den nævnte forordning eller er omfattet af artikel 35 i forordning (EU) nr. 1303/2013.

Efter landdistriktsfondslovens § 2, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder fastsætte regler om støtte, som de pågældende ministre kan yde i medfør af lovens § 1 for programperioden 2014-2020. Der kan fastsættes regler om ansøgning om støtte, betingelser for støtte, støtteniveau, beregning af støtte og udbetaling af støtte. De pågældende ministre kan også for sådan støtte fastsætte regler om administration af støtteordninger, herunder om prioritering, udvælgelse af ansøgninger og afslag på ansøgninger, og om regnskab og revision for støtte bevilget efter denne lov.

Som eksempler på ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris anvendelse af bemyndigelsen kan f.eks. nævnes bekendtgørelse nr. 236 af 15. februar 2022 om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter 2022 og bekendtgørelse nr. 128 af 26. januar 2022 om tilskud til ekstensivering med slæt.

Ministeren for landdistrikter har i medfør af bestemmelsen udstedt bekendtgørelse nr. 1835 af 22. december 2015 om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under hav- og fiskeriudviklingsprogrammet og under landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2020 og bekendtgørelse nr. 2509 af 8. december 2021 om tilskud til projekter i udpegede landdistrikter (LAG-områder).

Endelig følger det af skovlovens § 29 a, stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om administrationen af tilskudsmidlerne. Der kan herunder fastsættes regler om ansøgningernes form og indhold, tidsfrister, vilkår for tilskud, ændring og bortfald

af afgivne tilsagn, regnskaber og revision og om, at tilskud primært ydes til fredskovspligtige arealer. Der kan desuden fastsættes regler om, at tilskud til rådgivning nævnt i stk. 1, nr. 5, i en periode kan ydes til en brancheorganisation.

Som et eksempel på ministerens anvendelse af bemyndigelsen kan nævnes bekendtgørelse nr. 309 af 11. marts 2022 om tilskud til skov med biodiversitetsformål 2022.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 2 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Eksempler på en sådan regelfastsættelse kunne f.eks. være regler om grundlæggende indkomststøtte, jf. artikel 21 i forordningen om støtte til strategiske planer, støtte til frivillige ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd, jf. artikel 31 i forordningen om støtte til strategiske planer, støtteordninger i frugt- og grøntsagssektoren, jf. artikel 43, stk. 1, i forordningen om støtte til strategiske planer, og støtteordninger i biavlsektoren, jf. artikel 55 i forordningen om støtte til strategiske planer. Et andet eksempel kunne være regler om procedurer m.v. i forbindelse med offentlige interventionsordninger, jf. artikel 11-16 i forordningen om den fælles markedsordning.

For så vidt angår støtteordninger, der finansieres helt eller delvist af EGFL inden for rammerne af Danmarks strategiske plan for programperioden 2023-2027, jf. artikel 104 i forordningen om støtte til strategiske planer, og eventuelle senere ændringer af denne, jf. artikel 119 i forordningen om støtte til strategiske planer, forventes det, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil etablere en støtteordning om grundlæggende indkomststøtte, den såkaldte basissindkomststøtte.

Videre forventes det, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri også vil etablere støtteordninger i form af støtteordninger om slagtepræmie, ko-præmie og stivelseskartofler, såkaldte koblede indkomststøtteordninger.

Derudover forventes det, at ministeren etablerer et antal bio-ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd. Det kan f.eks. være ordninger om støtte til miljø- og klimavenligt græs, ekstensivering med slæt, planteproduktion, biodiversitet og bæredygtighed, økologisk arealstøtte samt ny arealregulering fra 2026. Disse støtteordninger vil

udgøre et supplement til den grundlæggende indkomststøtte, hvorfor det vil være en forudsætning for disse, at ansøger opfylder kriterierne for støtteberettigelse under støtteordningen for grundlæggende indkomststøtte for at kunne ansøge under disse ordninger.

Endelig forventes det, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil etablere støtteordninger for henholdsvis producentorganisationers driftsprogrammer inden for frugt- og grøntsagssektoren og for biavlprodukter. For så vidt angår støtteordninger for producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren forventes det, at ministeren vil fastsætte regler om støtte til tiltag, der bl.a. sigter mod at samle udbuddet af produkter, sikre afsætning af produkter, understøtte positive miljø- og klimatiltag i produktionen m.v., mens det for støtteordninger for biavlprodukter forventes, at ministeren vil fastsætte regler om støtte til projekter inden for udvalgte områder, f.eks. rådgivningstjenester, investeringer, programmer for forskning, salg fremstød og markedsføring samt forbedring af produktkvaliteten.

De forventede støtteordninger som beskrevet ovenfor angår alle den fælles landbrugspolitikens søjle I.

For så vidt angår støtteordninger, der medfinansieres af ELFUL inden for rammerne af Danmarks strategiske plan for programperioden 2023-2027, jf. artikel 104 i forordningen om støtte til strategiske planer og eventuelle senere ændringer af denne, jf. artikel 119 i forordningen om støtte til strategiske planer, forventes det, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil etablere et antal støtteordninger til landdistriktsudvikling. Det kan f.eks. være støtteordninger om støtte til miljø- og klimateknologi, etablering af anlæg til grøn bioraffinering, rydning og forberedelse til afgrænsning, biodiversitetsskov, pleje af græs- og naturarealer, målrettet regulering, kvælstofvådområder, fosforvådområder, fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, lavbundsprojekter, minivådområder, privat skovrejsning, såkaldt Ø-støtte og etableringsstøtte til unge landbrugere.

Videre forventes det, at ministeren for landdistrikter vil fastsætte regler om fortsat at yde støtte til de lokale aktionsgrupper, jf. lovforslagets § 21. Lokale aktionsgrupper (LAG) har til formål at styrke den socioøkonomiske struktur og udvikling i landdistrikterne, både hvad angår erhvervsudvikling, rammevilkår, bæredygtig udvikling og grøn omstilling gennem den såkaldte LEADER-metode. Gennem ordningen understøttes en afbalanceret territorial udvikling af landdistrikternes økonomi og levevilkår, inklusiv etablering af arbejdspladser og fastholdelse af beskæftigelsen i andre erhverv end landbruget. Støtten gives til indsatser vedrørende mobilisering af lokale aktører, drift af en lokal aktionsgruppe og gennemførelse af operationer (projektstøtte). Støtten kan gives til enhver fysisk eller juridisk person eller grupper af fysiske eller juridiske personer, f.eks. foreninger, enkeltpersoner, små mikrovirksomheder, organisationer, almennyttige sammenslutninger og offentlige myndigheder.

De forventede støtteordninger som beskrevet ovenfor angår alle den fælles landbrugspolitikens søjle II.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 er en videreførelse

af landbrugsstøttelovens § 1, stk. 1, og foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at gælde for lovforslagets anvendelsesområde for så vidt angår lovforslagets § 1, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse af ordninger og forordningsbestemmelser, som i medfør af Den Europæiske Unions forordninger om forhold omfattet af denne lov er frivillige for medlemsstaterne at anvende.

Med den foreslåede bemyndigelse vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kunne fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelse af ordninger, som i medfør af forordningsgrundlaget er frivillige for medlemsstaten at anvende. Som eksempler kan nævnes regler om supplerende indkomststøtte til unge landbrugere, jf. artikel 30 i forordningen om støtte til strategiske planer, og støtte til uddeling af frugt og grøntsager og af mælk og mejeriprodukter i uddannelsesinstitutioner, jf. artikel 22 i forordningen om den fælles markedsordning.

Det samme vil gøre sig gældende for ordninger omfattet af TEUF bilag I, for hvilke der ikke er nogen egentlig markedsordning, men som der alligevel er fastsat visse regler om, f.eks. kvalitets- og handelsnormer, jf. afdeling 1, kapitel 1, afsnit II, i forordningen om den fælles markedsordning.

Derudover vil ministrene inden for deres respektive områder i medfør af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* kunne fastsætte regler og træffe de beslutninger, der er nødvendige for anvendelsen af forordningsbestemmelser, som det i medfør af forordningsgrundlaget er frivilligt for medlemsstaterne at anvende. Den foreslåede bestemmelse bemyndiger ministrene til at udnytte de valgmuligheder, som de enkelte ordninger, herunder obligatoriske ordninger, giver mulighed for.

Et eksempel herpå er muligheden for at yde grundlæggende indkomststøtte på grundlag af betalingsrettigheder, jf. artikel 23, stk. 1, i forordningen om støtte til strategiske planer. Et andet eksempel kunne være i forbindelse med den obligatoriske ordning for import af hamp, jf. artikel 189 i forordningen om den fælles markedsordning. Bestemmelsen suppleres af Europa-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2016/1237 af 18. maj 2016 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår bestemmelserne for anvendelse af ordningen med import- og eksportlicenser og om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår bestemmelserne om frigivelse og fortabelse af sikkerhed, der er stillet for sådanne licenser, om ændring af Europa-Kommissionens forordning (EF) nr. 2535/2001, (EF) nr. 1342/2003, (EF) nr. 2336/2003, (EF) nr. 951/2006, (EF) nr. 341/2007 og (EF) nr. 382/2008 og om ophævelse af Europa-Kommissionens forordning (EF) nr. 2390/98, (EF) nr. 1345/2005, (EF) nr. 376/2008 og (EF) nr. 507/2008, hvorefter medlemsstaten kan fastsætte supplerende krav vedrørende licensansøgning-

gen samt udstedelsen og anvendelsen af licensen, jf. artikel 9, stk. 2. Derudover kan nævnes et eksempel for så vidt angår støtte til privat oplagring af ost, jf. artikel 17, litra f), i forordningen om den fælles markedsordning. Bestemmelsen suppleres af Europa-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/591 af 30. april 2020 om midlertidig ekstraordinær støtte til privat oplagring af visse oste og om forudfastsættelse af støtten, hvorefter medlemsstaterne sikrer, at der er indført et system baseret på objektive og ikkediskriminerende kriterier, således at de maksimale mængder, som tildeles medlemsstaterne, ikke overskrides, jf. artikel 1, stk. 2.

Loven vil kunne finde anvendelse både på egentlige støtteordninger og på ordninger uden elementer af støtte. Ordninger uden element af støtte kan f.eks. være handelsordninger.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* er en videreførelse af landbrugsstøttelovens § 1, stk. 2, og foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at gælde for lovforslagets anvendelsesområde for så vidt angår lovforslagets § 1, stk. 1.

Videre foreslås det i *stk. 3*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om fravigelse af regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov i det omfang, forordningerne indeholder adgang hertil. Et eksempel på dette kan være fravigelse af krav om ikkeproduktive elementer, herunder brak.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* er en videreførelse af landbrugsstøttelovens § 1, stk. 3, og foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at gælde for lovforslagets anvendelsesområde for så vidt angår lovforslagets § 1, stk. 1.

Endelig foreslås det i *stk. 4*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om ansøgning om støtte, betingelser for støtte og vilkår for modtagelse af støtte, støtteniveau, beregning af støtte, modtagerkreds, udbetaling af støtte og supplerende betingelser for udbetaling af støtte finansieret helt eller delvist af EGFL og ELFUL. Der kan desuden fastsættes regler om administration af støtteordninger, herunder om prioritering, udvælgelse og afslag på ansøgninger, og om regnskab og revision for støtte.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* skal ses i sammenhæng med de foreslåede bemyndigelser i *stk. 1-3*. Det vil således være i medfør af en bemyndigelse i *stk. 1-3*, at ministrene inden for deres respektive områder vil kunne fastsætte regler om selve anvendelsen af en ordning efter forordningsgrundlaget, både nødvendige, jf. *stk. 1*, og frivillige, herunder også fastsætte regler i medfør af frivillige tiltag inden for de enkelte ordninger, jf. *stk. 2*, samt fastsætte regler om fravigelse af forordningsgrundlaget i det omfang, dette giver mulighed herfor, jf. *stk. 3*.

Supplerende vil ministrene inden for deres respektive om-

råder i medfør af den foreslåede bemyndigelse i stk. 4 kunne fastsætte det nærmere indhold af de enkelte støtteordninger inden for rammerne af forordningerne under den fælles landbrugspolitik og Danmarks strategiske plan for 2023-2027, jf. artikel 104 i forordningen om støtte til strategiske planer, og eventuelle senere ændringer af denne, jf. artikel 119 i forordningen om støtte til strategiske planer.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 4, 1. pkt., vil medføre, at ministrene inden for deres respektive områder for så vidt angår støtte, der finansieres helt eller delvist af EGFL og ELFUL, vil kunne fastsætte regler om f.eks. formkrav for ansøgningen, krav om indgivelse af ansøgning i et bestemt skema, krav om de oplysninger, der skal fremgå af ansøgningen som bl.a. oplysninger om ansøgers ejerforhold i andre virksomheder, som indgiver ansøgning under samme ordning, og frist for indgivelse af ansøgning.

Derudover vil ministrene inden for deres respektive områder kunne fastsætte regler om betingelser for støtte, støtteniveau og beregningen af støtte.

Ministrene kan således i medfør af den foreslåede bemyndigelse fastsætte regler om betingelser for støtte som f.eks. kredsen af støttemodtagere, betydningen af tidligere modtaget støtte, afgrænsning af projektperioden og opretholdelsesperioden. Samtidig vil ministrene inden for deres respektive områder kunne fastsætte regler om, at støtte til skovbrugssektoren primært ydes med forudsætning om, at der noteres fredskovpligt på arealet.

Det er hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil fastsætte regler om anvendelsen af standardomkostninger for bl.a. visse projektstøtteordninger. Denne anvendelse af standardomkostninger indebærer, at størrelsen af tilskud i de enkelte sager ikke fastsættes med udgangspunkt i faktisk afholdte udgifter, men efter et forud fastsat bestemt beløb for den pågældende type af indkøb m.v.

For nærmere om standardomkostninger henvises til lovforslagets § 6 og bemærkningerne hertil.

Ministrene vil også kunne fastsætte regler om rådighed over arealer og overdragelse af arealer. Sådanne regler vil bl.a. kunne regulere, hvem støtten udbetales til, hvis et areal eller en bedrift overdrages i den periode, hvor støttebetingelserne skal være overholdt. Ved arealstøtteordninger kan der således fastsættes regler om, at støtten udbetales til overdrager, som fortsat skal overholde støttebetingelserne på arealerne, således at overdragers støtte kan blive reduceret eller bortfalde, hvis erhververen ikke overholder støttebetingelserne på arealerne. Det forventes, at der ikke vil blive stillet krav om, at myndigheden skal orienteres om overdragelsen, da ansvaret for, at myndigheden fortsat kan kontrollere arealet, vil påhvile overdrageren.

I medfør af stk. 4, 1. pkt., vil ministrene inden for deres respektive områder også kunne fastsætte supplerende betingelser for udbetaling af støtte. Det er hensigten at fastsætte sådanne supplerende betingelser som en del af det såkaldte konditionalitetssystem, der følger af afsnit III, afdeling 2, i forordningen om støtte til strategiske planer, hvorunder landbrugere og andre støttemodtagere, der modtager direkte

betaling i henhold til forordningens kapitel II eller årlige betalinger i henhold til forordningens artikel 70, 71 og 72, pålægges en administrativ sanktion, hvis de ikke opfylder lovgivningsbestemte forvaltningskrav i henhold til EU-retten og GLM-normerne fastsat i de strategiske planer, jf. forordningens bilag III, for så vidt angår følgende specifikke områder: a) klima og miljø, herunder vand, jord og biodiversitet i økosystemerne, b) folkesundhed og plantesundhed og c) dyrevelfærd.

Det forventes således, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil fastsætte regler om sådanne supplerende betingelser i form af minimumsstandarder for landbrugere og andre støttemodtagere for hver GLM-norm, jf. artikel 12 og 13 samt bilag III i forordningen om støtte til strategiske planer. En GLM-norm er en norm for god landbrugs- og miljømæssig stand.

Det bemærkes, at senest fra 2025 vil supplerende betingelser for udbetaling af støtte også angå social konditionalitet i overensstemmelse med artikel 14 og bilag IV i forordningen om støtte til strategiske planer.

Videre vil ministrene inden for deres respektive områder i medfør af den foreslåede bestemmelse i 2. pkt. også kunne fastsætte regler om administration af støtteordninger. Det vil bl.a. kunne være regler om ministrenes prioritering, udvælgelse og afslag på ansøgninger. Derudover vil ministrene også kunne fastsætte regler om regnskab og revision for den modtagne støtte.

Sådanne kan f.eks. være regler om prioritering af ansøgning på baggrund af en kvalitativ vurdering af ansøgningerne eller det ansøgte effekt i forhold til formålet med støtteordningen. Derudover vil der eksempelvis kunne fastsættes regler om hensigtsmæssige regnskabsystemer eller regnskabskodeks.

Det bemærkes, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter ved fastsættelse af konkrete ordninger inden for deres respektive områder, herunder anvendelsen af valgmuligheder i regi af disse ordninger, vil være afhængig af udformningen af kommende forordningsgrundlag og efterfølgende politiske valg i forbindelse med fastsættelse af nationale ordninger.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 4 er en videreførelse af landdistriktsfondslovens § 2, stk. 1, og skovlovens § 29, stk. 2, for ordninger under den fælles landbrugspolitik søjle II, som medfinansieres af ELFUL. Videre er den foreslåede bestemmelse en delvis videreførelse af landbrugsstøtteovens § 1, stk. 5, for så vidt angår ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris bemyndigelse til at fastsætte regler om støttebetingelser m.v. og en delvis videreførelse af landbrugsstøtteovens § 1, stk. 4, angående ministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om supplerende betingelser for udbetaling af støttebeløb i forbindelse med ordninger under den fælles landbrugspolitik søjle I, der finansieres af EGFL.

For så vidt angår programperioden 2023-2027 bemærkes det, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder i medfør af de foreslåede bemyndigelser i § 2 forventes at

ville fastsætte regler om et antal forskellige støtteordninger, der finansieres helt eller delvist af EGFL og ELFUL inden for rammerne af Danmarks strategiske plan for programperioden 2023-2027, jf. artikel 104 i forordningen om støtte til strategiske planer, og eventuelle senere ændringer af denne, jf. artikel 119 i forordningen om støtte til strategiske planer. Det forudsættes, at Danmarks strategiske plan for programperioden 2023-2027 bidrager til udmøntningen af "Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug" af den 4. oktober 2021 mellem den daværende regering (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Landbrugsstyrelsen har efter fast praksis i en længere årrække reguleret en række forhold angående godkendelse af visse virksomheder, autorisation af klassificører og tilladelse til automatiserede klassificeringsmetoder relateret til EU-reguleringen om klassificering af slagtekroppe i klassificeringsbekendtgørelsen. Klassificeringsbekendtgørelsen er udstedt i medfør af landbrugsstøtteleven, som dog ikke indeholder hjemmel til at fastsætte regler på disse områder, som ikke direkte angår gennemførelse af EU-forordningsgrundlaget, hvorfor der er behov for en specifik lovhjemmel.

I klassificeringsbekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 2 og 3, jf. stk. 2, og § 15, stk. 1, nr. 2, er det gjort muligt for visse virksomheder, f.eks. mindre slagterier, der efter artikel 2, stk. 1 og 3, i forordning (EU) 2017/1182 er undtaget fra den obligatoriske klassificering af slagtekroppe, men som ønsker at deltage i ordningen at opnå godkendelse til at udføre klassificering i overensstemmelse med artikel 10, jf. bilag IV i forordningen om den fælles markedsordning, på lige vilkår med de øvrige virksomheder.

Efter artikel 9, litra a, i forordning (EU) 2017/1182 foretages klassificering af slagtekroppe af kvæg, svin og får af bl.a. kvalificerede klassificører, der har fået udstedt en autorisation til visuel klassificering af slagtekroppe.

Der er dog ikke fastsat nærmere bestemmelser i EU-retten om, hvilket uddannelsesmæssigt forløb der skal ligge til grund for en sådan autorisation.

I henhold til klassificeringsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, og § 18 er der etableret en sådan uddannelse i klassificering. Uddannelsen er etableret som et mesterlæreforløb.

Efter artikel 10, stk. 1, i forordning (EU) 2017/1182 kan medlemsstaterne give tilladelse til anvendelse af automatiserede metoder til klassificering af slagtekroppe af kvæg og får, som består af en automatisk klassificeringsteknik og en ligning, og som kan anvendes på deres område.

Efter klassificeringsbekendtgørelsens § 11, stk. 2, kan der fastsættes krav til nøjagtighed og kalibrering af automatiske anlæg til klassificering af slagtekroppe af kvæg og får.

Det foreslås i § 2, stk. 5, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at fastsætte regler om

forhold relateret til klassificering af slagtekroppe omfattet af Den Europæiske Unions forordninger.

Det er først og fremmest hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler, der viderefører muligheden for frivillig deltagelse i ordninger om klassificering af EU-handelsklasseskemaer for slagtekroppe for de virksomheder, som ikke er forpligtet til at deltage i henhold til EU-grundlaget, herunder om de nærmere kriterier for deltagelse m.v.

Herudover er det hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om autorisation af klassificører, herunder om indhold og gennemførelse af uddannelsesforløb, der kan danne grundlag for meddelelse af den pågældende autorisation. Med forslaget bliver det muligt at videreføre det allerede etablerede uddannelsesforløb.

Endelig er det hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om særlige vilkår i tilladelser, der meddeles i henhold til artikel 10 i Europa-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/1182 til anvendelse af automatiserede metoder til klassificering af slagtekroppe af kvæg og får, som f.eks. krav til nøjagtighed og kalibrering af de pågældende automatiske anlæg.

Til § 3

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er i tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.08 til finansloven for finansåret 2022 bemyndiget til at yde tilskud i form af kompensation til konstruerede minivådområder. Efter tekstanmærkningens stk. 2, 1. pkt., er ministeren bemyndiget til at fastsætte regler om betingelser og vilkår for at opnå tilskud, om beregning af tilskud, om udbetaling af tilskud, om ansøgning m.v. samt om administration af ordningen. Ministeren kan herudover i medfør af tekstanmærkningens stk. 3 bl.a. fastsætte regler om nedsættelse af tilskud og om tilbagebetaling af uberettiget modtaget tilskud.

Tekstanmærkningen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 90 af 17. april 2022 om tilskud til minivådområder 2022. Af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, fremgår, at der til ansøgere, der har opnået tilsagn om tilskud til etablering af minivådområder, kan gives tilsagn om kompensation for tabt indkomst og udgifter i forbindelse med vedligeholdelse af minivådområder. Kompensationen ydes som de minimis-støtte i henhold til Europa-Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i TEUF på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

En lignende bemyndigelse fremgår af tekstanmærkning nr. 194 ad 23.22.02 til § 23 på finansloven for 2022, hvorefter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er bemyndiget til at fastsætte regler om tilskud til projekter, der har til formål at udtage kulstofrige lavbundjorder af landbrugsmæssig drift og gennem afbrydning af drænen, lukning af grøfter m.v. genoprette den naturlige hydrologi i videst muligt omfang (klima-lavbundsprojekter). I forlængelse heraf fremgår det af tekstanmærkning nr. 197 ad 23.31.04 til § 23 på finansloven for finansåret 2022, at ministeren for fø-

devarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at gennemføre klima-lavbundsprojekter, herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse samt jordfordeling.

Bemyndigelserne er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 211 af 8. februar 2022 om udtagning af kulstofrige lavbunds-jorder med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter). Støtteordningen er godkendt af Europa-Kommissionen den 21. maj 2021 i sag SA. 58791 i henhold til TEUF artikel 107, stk. 3, litra c), indtil den 31. december 2026. Dog ydes støtte til naturarealer under ordningen som de minimis-støtte i henhold til Europa-Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

Endelig er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri ved tekstanmærkning nr. 106 ad 24.21.02 til § 24 på finansloven for finansåret 2022 bl.a. bemyndiget til at fastsætte regler om ydelse af tilskud til bevaringsarbejdet med gamle husdyr- og plantegenetiske ressourcer. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 520 af 31. maj 2016 om projektilskud til bevaringsarbejdet med gamle danske husdyr- og plantegenetiske ressourcer. Tilskud efter bekendtgørelsen er ydet i overensstemmelse med EUs statsstøtteregler.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 3 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 3 videreføres uændret.

Det foreslås derfor i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om at yde støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af Den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Med den foreslåede bestemmelse etableres der således en generel bemyndigelse for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder til at fastsætte regler om støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter inden for de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, og inden for rammen af den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Sigtet med den foreslåede bemyndigelse er, at det fremover bliver muligt at fastsætte regler om støtte inden for landbrugs- eller skovbrugssektoren eller i landdistrikter, hvor det hidtil har været praksis at regulere ved regler fastsat i medfør af materielle tekstanmærkninger på finansloven.

Det forventes, at den foreslåede bemyndigelse i første omgang vil blive anvendt af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte regler om støtte, som i dag er

reguleret i regler fastsat i medfør af tekstanmærkning nr. 106 ad 24.21.02, tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.08 til § 24 på finansloven for finansåret 2022 samt tekstanmærkning nr. 194 ad 23.22.02 og tekstanmærkning nr. 197 ad 23.31.04 til § 23 på finansloven for finansåret 2022.

Det foreslås endvidere i *stk. 2, 1. pkt.*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om ansøgning om støtte, herunder om form, indhold og tidsfrister, betingelser og vilkår for modtagelse af støtte, beregning af støtte, modtagerkreds, udbetaling af støtte, støtteniveau og støtteberettigede udgifter, støttekriterier og andre forpligtelser.

I medfør af den foreslåede bemyndigelse i *stk. 2, 1. pkt.*, vil der f.eks. kunne fastsættes almindelige krav til indholdet af en støtteansøgning, herunder bl.a. særlige oplysninger og erklæringer, som støttemodtager skal afgive om tidligere modtaget de minimis-støtte. Endvidere vil der i medfør af bemyndigelse i *stk. 2, 1. pkt.*, bl.a. kunne fastsættes regler om støttekriterier og andre forpligtelser, såsom at støttemodtager ikke må påbegynde projekter, før der er indsendt en ansøgning om tilskud hertil, og at støttemodtager accepterer tinglysning af en tilstandsservitut.

Det foreslås i *stk. 2, 2. pkt.*, at der desuden kan fastsættes regler om administration af støtteordninger, herunder om prioritering, udvælgelse og afslag på ansøgninger, og om regnskab og revision for støtte og nedsættelse, bortfald og tilbagebetaling af støtte.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 2. pkt.*, vil der bl.a. kunne fastsættes regler om de såkaldte revisionsklausuler i tilfælde af ændring i forpligtelser, der fremgår af statsstøttereglerne, og som indebærer, at de påtagne forpligtelser skal være mere vidtgående. I sådanne tilfælde vil der kunne fastsættes regler om, at hvis støttemodtageren ikke accepterer eller gennemfører den ændrede forpligtelse, ophører forpligtelsen, og støttebeløbet kan nedsættes til det beløb, der svarer til perioden frem til forpligtelsens ophør.

Det vil være en forudsætning for udnyttelse af den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 3, at der er bevillingsmæssig hjemmel på finansloven til finansiering af den pågældende støtteordning. Ligeledes vil det være en forudsætning, at støtteordningen lovligt kan etableres i henhold til Den Europæiske Unions statsstøtteregler.

Til § 4

Sanktioner og reduktioner er i vidt omfang reguleret i afdeling III, afsnit V og VI, i den horisontale forordning, Europa-Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 og Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014. Hertil kommer den generelle og horisontale Rådforordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser.

Til brug for administrationen heraf følger det af landbrugsstøtteovens § 1, stk. 4 og 5, at ministeren for fødeva-

rer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om reduktion eller bortfald af støtte ved manglende overholdelse af de supplerende betingelser og støttebetingelser m.v., som ministeren kan fastsætte for de ordninger, som ministeren kan etablere i medfør af loven. Bestemmelsen er bl.a. anvendt til at fastsætte regler om nedsættelse af tilskud i bekendtgørelse nr. 792 af 2. juni 2022 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. og i bekendtgørelse nr. 2370 af 10. december 2021 om krydsoverensstemmelse for kalenderåret 2022.

Det følger af landdistriktsfondslovens § 2, stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om suspension og reduktion af ansøgt støtte og om bortfald og tilbagebetaling af støtte ved manglende overholdelse af landdistriktsfondslovens bestemmelser, de i medfør heraf fastsatte bestemmelser eller ved manglende overholdelse af bestemmelser i regler fastsat af Den Europæiske Union om forhold, der er omfattet af loven. Bestemmelsen er bl.a. anvendt til at fastsætte regler om administrativ sanktion i bekendtgørelse nr. 1077 af 1. juni 2021 om økologisk arealtilskud.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter skovlovens § 57, stk. 1, desuden bestemme, at tilsagn om tilskud helt eller delvis skal bortfalde, og at beløb, der er udbetalt efter loven eller regler udstedt i medfør heraf skal tilbagebetales ved manglende overholdelse af betingelser for tilskud. Der er bl.a. fastsat regler om nedsættelse af tilskud i bekendtgørelse nr. 1008 af 27. juni 2022 om tilskud til privat skovrejsning 2022.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 4 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 4 videreføres uændret.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 4 kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter for de ordninger, der er omfattet af § 1, stk. 1, inden for deres respektive områder, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, fastsætte regler om følgende administrative foranstaltninger og sanktioner for overtrædelse af regler eller undladelse af opfyldelse af forpligtelser fastsat i denne lov, i regler fastsat i medfør af denne lov eller i regler fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, vedrørende ansøgt støtte:

- 1) Reduktion af støtte til det retmæssige beløb.
- 2) Suspension af støtte.
- 3) Nedsættelse af støtte i form af en sanktion med et beløb udover reduktionen.
- 4) Bortfald af støtte.

- 5) Hel eller delvis tilbagebetaling af uberettiget udbetalt støtte.
- 6) Hel eller delvis tilbagebetaling af støtte med et beløb, der overstiger den uberettigede udbetalte støtte.
- 7) Hel eller delvis udelukkelse fra at ansøge om støtte i senere perioder end det tidspunkt, hvor overtrædelsen eller undladelsen fandt sted.

Den foreslåede bestemmelse viderefører ministrenes kompetence til at fastsætte regler om administrative foranstaltninger og sanktioner, der følger af forordningsgrundlaget nævnt ovenfor, landbrugsstøttelovens § 1, stk. 4 og 5, landdistriktsfondslovens § 2, stk. 2, og skovlovens § 57, stk. 1. Bemyndigelsen forudsættes på baggrund af særligt artikel 59 i den nye horisontale forordning at blive udnyttet i højere grad, end tilfældet er i dag, da det i langt højere grad vil være op til medlemsstaterne at fastsætte regler om administrative foranstaltninger og sanktioner samt tilbagebetaling. Herved forstås, at reglerne vil gå fra primært at være harmoniserede EU-regler til at være regler, der fastsættes nationalt, så bemyndigelsen skal anvendes oftere.

Den foreslåede bestemmelse er nødvendig for at sikre en effektiv håndhævelse af reglerne i loven, regler udstedt i medfør af loven og regler fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Det forudsættes, at udmøntningen af den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en støttemodtager i tilfælde, hvor det konstateres, at en eller flere betingelser for støtte er overtrådt, kan få nedsat støtten. Ministrene vil kunne fastsætte regler om, hvordan støtten nedsættes, herunder at støtten nedsættes med et beløb, der er større end reduktionen i form af en sanktion, at støtten helt bortfalder, at der skal ske tilbagebetaling af allerede udbetalt støtte, og at en ansøger kan udelukkes fra at søge om støtte i en senere periode. Reduktion kan til eksempel være en nedsættelse af støtten, så ansøgeren modtager støtte for 9 ha, selvom vedkommende har søgt støtte til 10 ha, fordi støttebetingelserne kun er opfyldt på de 9 ha. Dette kan suppleres af en sanktion, hvis afvigelsen efter reglerne er tilpas stor, således at der alene udbetales støtte for f.eks. 8 ha. Hvis afvigelsen mellem det støtteberettigede areal og det ansøgte areal er stor, vil det efter omstændighederne kunne betyde fuldstændig bortfald af støtte og evt. udelukkelse med et beløb i kommende støtteår. For så vidt angår flerårige støtteordninger vil udelukkelse kunne indebære, at støttemodtageren ikke kan blive omfattet af et nyt tilsagn om tilskud i et eller flere kalenderår. Der vil ligeledes kunne fastsættes en bagatelgrænse, så mindre overtrædelser ikke medfører en yderligere støttenedsættelse. Foranstående er alene eksempler, da der vil kunne fastsættes forskellige regler, hvorefter støtten kan reduceres. Der vil f.eks. være forskel på, om det drejer sig om arealstøtte under den direkte støtte eller landdistriktsstøtte, ligesom der også vil kunne fastsættes særlige regler for investeringsstøtte.

Det følger direkte af artikel 59, stk. 5, i den nye horisontale forordning, at sanktionerne skal være proportionale. Ligeledes oplystes en række tilfælde, hvor medlemsstaterne ikke kan pålægge sanktioner. Dette gælder f.eks., hvor den mang-

lende overholdelse skyldes myndighedsfejl og støttemodtageren ikke med rimelighed kunne opdage fejlen eller force majeure. Det følger desuden direkte, at hvis den manglende overholdelse af støttebetingelserne skyldes force majeure eller ekstraordinære omstændigheder fastholder støttemodtageren retten til støtte.

Bemyndigelsen vil ikke kunne anvendes til at fastsætte regler, hvorefter beløbet for en administrativ sanktion i et givent støtteår overstiger 100 % af beløbet i de støtteansøgninger eller betalingsanmodninger, som sanktionen finder anvendelse på. Der kan derimod fastsættes regler om, at en ansøger udelukkes helt eller delvist fra at søge støtte i kommende støtteår, eller at der modregnes i kommende støtte.

Der vil endvidere være behov for at kunne fastsætte nationale regler om sanktion, f.eks. hvis Europa-Kommissionen iværksætter en kriseordning, men ikke tager stilling til sanktionsspørgsmålet.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes til f.eks. at fastsætte regler om, at den ansøgte støtte vil blive nedsat i tilfælde, hvor en ansøger ikke rettidigt har anmodet om udbetaling, hvor de grundlæggende betingelser for at være omfattet af ordningen og for at modtage støtte ikke er opfyldt, eller i tilfælde, hvor reglerne om konditionalitet overtrædes.

Der vil kunne fastsættes regler, der graduerer forskellige typer af overtrædelser afhængigt af, hvor alvorlig overtrædelser er, og hvor betydningsfuld forpligtelsen er for formålet med ordningen. En forpligtelse, der er delvist overtrådt, vil eksempelvis stadig kunne bidrage til formålet med ordningen, og overtrædelser vil derfor kunne blive bedømt mindre hårdt. I disse tilfælde kan regler om suspension f.eks. finde anvendelse, så ansøgeren beholder retten til støtte, hvis der rettes op på overtrædelser inden en fastsat frist. Omvendt kan der være tilfælde, hvor overtrædelser medfører, at ordningens formål helt forspildes. I sådanne tilfælde vil der ikke være det samme grundlag for at opretholde en del af støtten, og ministre vil kunne bestemme, at støtten helt bortfalder. For flerårige forpligtelser kan bortfald betyde, at tilsagn om tilskud helt bortfalder, og at støtte for efterfølgende år derfor heller ikke udbetales. Endvidere vil der kunne fastsættes regler om tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalt støtte i tilfælde, hvor overtrædelser først konstateres efter, at tilskuddet er udbetalt. Ved tilbagebetaling vil beregningen af reduktion og sanktion være den samme som nævnt ovenfor. Der vil også kunne fastsættes regler om og hvordan, tidligere udbetalt støtte skal tilbagebetales. Ministrene vil kunne fastsætte regler om tilbagebetaling, uanset at støttemodtageren har opfyldt støttebetingelserne i et eller flere af de andre år, som ordningen omfattede. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis støtten betales forud under forudsætning om overholdelse af visse betingelser i en efterfølgende periode, og hvor disse betingelser ikke længere kan overholdes f.eks. som følge af videresalg af et areal, hvor køber ikke ønsker at indgå i tilskuds-betingelsen. Der vil endvidere kunne fastsættes lignende bestemmelser om, at en senere ejer af et areal, der forpligter sig til at overholde tilskuds-betingelser, skal tilbagebetale støtte, selvom støtten ikke er udbetalt

til den pågældende. Dette vil være begrænset til tilfælde, hvor der overtrædes betingelser for at opnå støtte i den periode, hvor betingelserne skal være opfyldt.

Til § 5

Efter landdistriktsfondslovens § 2, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder fastsætte regler om støtte, som de pågældende ministre kan yde i medfør af § 1. Der kan fastsættes regler om ansøgning om støtte, betingelser for støtte, støtteniveau, beregning af støtte og udbetaling af støtte. De pågældende ministre kan også for sådan støtte fastsætte regler om administration af støtteordninger, herunder om prioritering, udvælgelse af ansøgninger og afslag på ansøgninger, og om regnskab og revision for støtte bevilget efter denne lov. Bestemmelsen er bl.a. anvendt til at fastsætte regler om tinglysning af servitutter som betingelse for tilskud, eksempelvis i bekendtgørelse nr. 236 af 15. februar 2022 om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter 2022. Her stilles der krav om, at arealerne permanent skal henligge som lavbundsområder og fastholdes som græs- eller naturarealer med naturlig vandstand i overensstemmelse med tilsagnet om støtte.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 5 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 5 videreføres med en mindre sproglig justering.

Det foreslås således i § 5, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at støtte efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov betinges af, at eventuelle forpligtelser vedrørende klima, natur og miljø for ejendommens ejer fastlægges i en tinglyst servitut.

Bestemmelsen fastslår således udtrykkeligt den mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om tinglysning af servitutter som betingelse for tilskud, som er udledt af landdistriktsfondslovens § 2, stk. 1. Samtidig udvides bestemmelsen i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at omfatte hele lovens anvendelsesområde.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at støtte med hjemmel i lovens bemyndigelser kan gøres betinget af, at støttemodtager som vilkår for tilskuddet får tinglyst en servitut med opretholdelse af ordningsmæssige formål som f.eks. bevaring og genopretning af miljø, natur og klima. Bestemmelsen giver mulighed for at skabe en permanent begrænsning i arealanvendelsen ved, at en varig sikring af arealtilstanden tinglyses på ejendommen. Den foreslåede bestemmelse betyder, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har en klar hjemmel til at betinge et tilsagn om tilskud af eventuelle forpligtelser om tinglysning af servitutter på en ejendom.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.8.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

I henhold til landdistriktsfondslovens § 2, stk. 4, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om, at lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter (herefter tilbudsloven) ikke finder anvendelse for private udbydere af bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte efter denne lov, i det omfang størrelsen af den offentlige støtte er fastsat på baggrund af standardomkostninger.

Muligheden for at anvende standardomkostninger i forbindelse med Den Europæiske Unions landbrugsstøtteordninger blev indført under den forrige programperiode for Landdistriktsprogrammet (2007-2013). Siden har Den Europæiske Revisionsret anbefalet, at medlemsstaterne i højere grad gør brug af metoden, da erfaringerne viser, at fejlratene er mindre, samt at den administrative byrde mindskes. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har på denne baggrund med virkning fra programperioden 2014-2022 anvendt standardomkostninger for en række projektstøtteordninger etableret i medfør af landdistriktsfondsloven.

Der er etableret en række tilskudsordninger til investeringer i fysiske aktiver, f.eks. staldmodernisering, som kan omfatte bygge- og anlægsarbejder, der anvender standardomkostninger, og som dermed er fritaget fra reglerne i tilbudsloven. Der er tillige anvendt standardomkostninger på nogle natur- og miljøordninger med private ansøgere, f.eks. minivådområder, hvorved de også fritages fra reglerne i tilbudsloven.

Da brugen af standardomkostninger imidlertid ikke er forenelig med bestemmelserne i tilbudsloven på visse af ministeriets områder, foreslås ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiget til at fastsætte regler om, at loven ikke skal finde anvendelse for private udbydere af bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte efter de i lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 1, omfattede forordninger eller § 1, stk. 2.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 6 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 6 videreføres uændret.

Det foreslås således i § 6, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter ikke finder anvendelse for private udbydere af bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte i henhold til forordninger, der er nævnt i denne lovs § 1, stk. 1, nr. 1, og nationale støtteordninger, som er omfattet af den-

ne lovs § 1, stk. 2, i det omfang størrelsen af den offentlige støtte er fastsat på baggrund af standardomkostninger.

Det foreslåede indebærer, at en støttemodtager ikke i alle tilfælde vil skulle sende en arbejdsopgave i udbud.

Den foreslåede bestemmelse vil have et bredere anvendelsesområde sammenlignet med den tilsvarende bestemmelse i landdistriktsfondslovens § 2, stk. 4, da den også vil kunne finde anvendelse for tilskudsordninger, der er nationalt finansieret, og tilskudsordninger, der finansieres af EGFL. Bestemmelsen forventes overvejende at blive anvendt som hidtil i forbindelse med projektstøtteordninger, som helt eller delvist er finansieret af ELFUL.

Anvendelse af standardomkostninger indebærer, at størrelsen af tilskud i de enkelte sager fastsættes efter et forud fastsat bestemt beløb for den pågældende type af indkøb m.v., og dermed ikke med udgangspunkt i de faktisk afholdte udgifter. Anvendelse af standardomkostninger medfører en klar forenkling af de støtteordninger, hvorefter der kan ydes projektstøtte til forskellige bygge- og anlægsarbejder.

Hvis en støtteordning bliver sammensat sådan, at der kan ydes støtte både i form af standardpriser for enhedsomkostninger og refusion af faktiske udgifter, vil det alene være den del, der omfatter standardomkostninger, der vil kunne undtages fra reglerne i tilbudsloven. Det vil komme til at fremgå af de enkelte bekendtgørelser, for hvilke investeringer der vil kunne beregnes standardomkostninger.

Den foreslåede bestemmelse vil både kunne anvendes for støtte, der helt eller delvist er finansieret af EU-midler, og for nationalt finansieret støtte.

Bestemmelsen vil gælde for ”bygge- og anlægsarbejder”, der skal forstås på samme måde som det tilsvarende begreb i § 1, stk. 5, i tilbudsloven.

Den foreslåede bestemmelse vil alene få praktisk betydning for offentligt støttede private bygge- og anlægsarbejder, som efter gældende ret er de eneste private indkøb, der er omfattet af tilbudsloven, jf. dennes § 1, stk. 2, nr. 2. Statslige, regionale og lokale myndigheder og offentligretlige organer omfattet af tilbudslovens § 1, stk. 2, nr. 1, vil således fortsat skulle gå frem efter lovens regler, selvom støtteordningen er baseret på standardomkostninger.

I sager, hvor ansøgning indgives af private og offentlige partnerskaber, vil tilbudsloven som udgangspunkt skulle følges, medmindre det er klart, at indkøb af ydelser hos underentreprenører alene forestås af private.

Til § 7

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er i henhold til stk. 1 i tekstanmærkning nr. 197 ad 23.31.04 til § 23 på finansloven for finansåret 2022 bemyndiget til at gennemføre klima-lavbundsprojekter, herunder ved køb af projekta-realer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse samt jordfordeling. Efter tekstanmærkningens stk. 2 kan ministeren afholde nødvendige anlægsudgifter og yde lodsejerkompensation. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er desuden bemyndiget til at fastsætte nærmere regler for

ordningen, herunder om krav til projekterne, lodsejerkompensation for værditab af arealerne og for kompensation for øvrige udgifter for lodsejeren knyttet til udtagningen, tinglysning af servitut på projektarealer om fastholdelse af naturlig hydrologi i videst muligt omfang samt kontrol og tilsyn.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter tekstanmærkningens stk. 3 henlægge sine beføjelser efter stk. 1 og 2 til institutioner under Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri eller anden offentlig myndighed. Efter stk. 4 kan lodsejerkompensation ikke udbetales, før der foreligger statsstøttegodkendelse fra Europa-Kommissionen, og afgørelser truffet i henhold til regler udstedt i medfør af stk. 1-3 kan efter stk. 5 ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 7 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 7 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan gennemføre projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbundsjord (klima-lavbundsprojekter), herunder ved køb af projektarealer, køb af erstatningsarealer, efterfølgende salg af disse og jordfordeling. Ministeren kan afholde nødvendige anlægsudgifter. Bestemmelsen er en videreførelse af den del af tekstanmærkningen, der giver mulighed for at gennemføre klima-lavbundsprojekter. Ministerens kompetence til at yde lodsejerkompensation videreføres med lovforslagets § 3.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre tekstanmærkningens stk. 1 og de dele af stk. 2, 1. pkt., der ikke vedrører støtte, da støttedelen er omfattet af lovforslagets § 3.

Den foreslåede bestemmelse vil give ministeren mulighed for at gennemføre klima-lavbundsprojekter, herunder ved køb og salg af projekt- og erstatningsarealer og jordfordeling. Bestemmelsen vil desuden fastlægge, at ministeren vil kunne afholde de nødvendige anlægsudgifter til projekterne.

Det er hensigten, at ministeren i medfør af lovforslagets § 24, stk. 2, vil delegere beføjelsen til projektgennemførelsen til Naturstyrelsen under Miljøministeriet som en videreførelse af den nuværende ordning, hvorefter Naturstyrelsen gennemfører klima-lavbundsprojekter inden for rammerne af de bevillinger, der afsættes på finansloven. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan på denne måde råde over Naturstyrelsens anlægsbevilling.

Det er i det hele hensigten at videreføre ordningen, som den i dag er reguleret i bekendtgørelse nr. 211 af 8. februar 2022 om udtagning af kulstofrige lavbundsjord (klima-lavbundsprojekter).

Naturstyrelsen vil dermed fortsat kunne gennemføre klima-lavbundsprojekter gennem udtagning af kulstofrige lavbundsjord af landbrugsmæssig drift. Indsatsen vil kunne ske gennem opkøb og arrondering af ejendomme med det formål at udtage lavbundsjord, som efterfølgende vådgøres ved grøftelukning, sløjfning af dræn, omlægning af drift, hvorved arealets naturlige hydrologi genoprettes i videst mulige omfang. Styrelsen vil kunne afholde udgifter i forbindelse med forundersøgelse til projekterne, herunder også selvom forundersøgelsen måtte vise, at projektet ikke er realiserbart. Herudover kan styrelsen afholde omkostninger til projektledelse, omkostninger til etablering af vådområdet og udgifter til tinglysning og evt. udgifter i forbindelse med jordfordeling. Det er hensigten, at projektarealerne som udgangspunkt videresælges efter projekternes afslutning med henblik på genanvendelse af midlerne til videre udtagning af lavbundsjord. I særlige situationer kan arealer beholdes i offentligt eje, hvis det skønnes, at de herved kan bidrage til opnåelse af væsentlige natur-, miljø- og friluftsmæssige formål af betydning for samfundet.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren kan fastsætte nærmere regler for gennemførelse af projekterne, herunder om krav til projekterne.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre de dele af tekstanmærkningens stk. 2, 2. pkt., der ikke vedrører støtte, da støttedelen vil være omfattet af lovforslagets § 3. Bestemmelsen viderefører endvidere ikke muligheden for at fastsætte regler om tinglysning af servitut på projektarealer om fastholdelse af naturlig hydrologi i videst muligt omfang eller om kontrol og tilsyn, da sådanne bemyndigelser følger af de foreslåede bestemmelser i § 5 og § 13, stk. 1.

Efter den foreslåede bestemmelse vil ministeren kunne fastsætte nærmere regler om ordningen efter stk. 1, herunder om krav til projekterne.

Til § 8

Efter landdistriktsfondslovens § 8, stk. 1, skal en støttemodtager efter loven eller regler udstedt i medfør af loven i hele perioden, hvor betingelserne for støtte skal være opfyldt, på forlangende af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter afgive erklæring om, hvorvidt betingelserne for støtte er opfyldt.

Der er ikke en tilsvarende bestemmelse i landbrugsstøtte-loven eller skovloven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 8, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 8, stk. 1, videreføres med en mindre sproglig justering.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* skal en tilsagns-

haver eller en støttemodtager efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, i hele perioden, hvor betingelserne for støtte skal være opfyldt, på forlangende af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder afgive erklæring om, hvorvidt betingelserne for støtte er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse svarer indholdsmæssigt til bestemmelsen i landdistriktsfondslovens § 8, stk. 1, idet bestemmelsen dog foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at omfatte den til enhver tid værende tilsagnshaver og til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde.

Den til enhver tid værende tilsagnshaver, der er omfattet af et tilsagn om støtte, vil således blive sidestillet med en støttemodtager, uanset om den pågældende har modtaget støttebeløbet eller ej. Det relevante i den forbindelse er tilsagnshaverens tilkendegivelse af, at denne vil overholde tilsagnsbetingelserne i hele tilsagnsperioden. Dette vil for f.eks. den planlagte støtteordning om engangskompensation for etablering af vådområder kunne medføre, at en ny ejer af et areal, såfremt denne indtræder i et støttetilsagn efter engangskompensationen er udbetalt, dvs. accepterer at efterleve tilsagnsforpligtelserne, er omfattet af oplysningspligten på trods af, at det ikke er den nye ejer, der har fået udbetalt engangskompensationen. Det forudsættes, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil blive underrettet om overdragelse af tilsagn.

Efter § 8, stk. 2, i landdistriktsfondsloven skal en støttemodtager i hele perioden, hvor betingelserne for støtte skal være opfyldt, underrette ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter, hvis betingelserne for støtte ikke længere er opfyldt. Efter skovlovens § 56, stk. 2, skal modtageren af tilskud i hele støtteperioden underrette ministeren, hvis vilkårene for at modtage tilskud ikke længere opfyldes.

Der er ikke en tilsvarende bestemmelse om underretningspligt i landbrugsstøtteleven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 8, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 8, stk. 2, videreføres med enkelte sproglige justeringer.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* skal en tilsagnshaver eller en støttemodtager i hele perioden, hvor betingelserne for støtte skal være opfyldt, underrette den af de i *stk. 1* nævnte ministre, inden for hvis område ordningen hører, hvis betingelserne for støtte ikke længere er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse svarer til de tilsvarende bestemmelser i landdistriktsfondsloven og skovloven, dog med

en ændret ordlyd, idet bestemmelsen foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at omfatte den til enhver tid værende tilsagnshaver og til at omfatte hele lovens anvendelsesområde.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at støttemodtageren eller den til enhver tid værende tilsagnshaver skal underrette den relevante minister, hvis betingelserne for at opnå støtte efter loven, regler udstedt i medfør af loven eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, ikke længere er opfyldt.

Til § 9

Landbrugsstøtteleven, landdistriktsfondsloven og skovloven indeholder ikke bestemmelser, hvorefter der kan fastsættes regler om pligt for kommunalbestyrelser til at indberette oplysninger om aftaler indgået efter § 13 d i lov om vandforsyning m.v. og om påbud, forbud eller rådighedsindskrænkning, som er udstedt i medfør af §§ 24 og 26 a i lov om miljøbeskyttelse.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 9 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 9 videreføres uændret.

Det foreslås således i § 9, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal indberette oplysninger om aftaler indgået efter vandforsyningslovens § 13 d og om påbud, forbud eller rådighedsindskrænkninger, som er udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 26 a. Ministeren vil endvidere kunne fastsætte regler om tidsfrister for indberetningen.

Den foreslåede bestemmelse i § 9 er således ny i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023.

Bestemmelsen foreslås indsat for at kunne sikre, at der ikke uberettiget udbetales støtte for arealer, der er pålagt forskellige rådighedsindskrænkninger der har betydning for mulighederne for at straffe. Idet støtte efter nogle støtteordninger også vil skulle kompensere ansøgeren for, at der ikke anvendes eksempelvis pesticider, vil der ikke kunne opnås fuld støtte for et areal, der allerede er pålagt begrænsninger med hensyn til anvendelse af pesticider. Det vil bl.a. dreje sig om den 25 meter beskyttelseszone omkring vandboringer, hvor der efter § 21 b, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023, hverken må anvendes pesticider eller gødning eller foretages dyrkning. Derudover vil der ikke kunne gives tilskud for arealer, som i medfør af andre tilskudsordninger er underlagt pesticidforbud.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri modtager ikke oplysninger om de rådighedsindskrænkninger, der følger af aftaler efter vandforsyningslovens § 13 d eller påbud,

forbud eller rådighedsindskrænkninger udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens §§ 24 eller 26 a. Oplysningerne er imidlertid nødvendige for at sikre overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtelser om f.eks. at undgå, at der uberettiget udbetales støtte.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ministeren vil kunne fastsætte krav om, at kommunerne indberetter oplysningerne til Landbrugsstyrelsen. Ministeren vil kunne fastsætte regler om hvilke oplysninger, der skal indberettes, herunder om indholdet af de pågældende rådighedsindskrænkninger, deres geografiske udstrækning og lignende. Ministeren vil herudover kunne begrænse indberetningspligten til alene at vedrøre rådighedsindskrænkninger på landbrugsarealer. Ministeren vil endvidere kunne fastsætte regler om tidsfrister for indberetningen. Efter lovforslagets § 19 vil ministeren endvidere få mulighed for at fastsætte regler om indberetningens format. Bestemmelsen i den foreslåede § 9 vil ligeledes kunne blive anvendt til at kræve rådighedsindskrænkninger, der er pålagt inden lovens ikrafttræden, indberettet, da også sådanne rådighedsindskrænkninger vil få betydning for støtte efter loven.

Der henvises til afsnit 3.5.4 i de almindelige bemærkninger.

Til § 10

Landbrugsstøtteleovens § 3 fastsætter, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan kræve oplysning udleveret fra importører, eksportører, producenter, handlende og brancheorganisationer.

Videre følger det af landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 5, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om kontrol med de oplysninger, der skal danne grundlag for udbetaling af ydelser eller opkrævning af afgifter i henhold til de i § 1 nævnte forordninger.

Bemyndigelsen er bl.a. blevet udnyttet til at fastsætte regler om, at slagterierne via Landbrug & Fødevarer indberetter slagtninger af kvier, tyre og stude elektronisk til Landbrugsstyrelsen, jf. § 7, stk. 1, i slagtepræmiebekendtgørelsen.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 10 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 10 videreføres uændret.

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at importører, eksportører, støttemodtagere, producenter, handlende, virksomheder, indkøbsfællesskaber og erhvervs- og brancheorganisationer skal afgive de oplysninger, der er nødvendige for at opfylde indberetningspligten til Europa-Kommissionen i medfør af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Da forordningerne omfattet af lovforslaget dækker et bredere område sammenlignet med de forordninger, der er omfattet af landbrugsstøtteleoven, får bestemmelsen et bredere anvendelsesområde sammenlignet med den tilsvarende bestemmelse i landbrugsstøtteleovens § 3.

Derudover foreslås det som en udvidelse sammenlignet med bestemmelsen i landbrugsstøtteleoven og dermed retstilstanden før den 1. januar 2023, at ministeren også vil kunne fastsætte regler om at pålægge støttemodtagere at give oplysninger, når dette er nødvendigt for at opfylde indberetningspligten til Europa-Kommissionen i medfør af de af lovforslaget omfattede forordninger.

Den foreslåede bestemmelse er i modsætning til bestemmelsen i landbrugsstøtteleovens § 3 udformet som en bemyndigelsesbestemmelse, så ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at de omfattede aktører skal afgive de nødvendige oplysninger.

Det forventes, at indberetninger fra private aktører, bortset fra sukkersektoren, alene vil omfatte oplysninger om priser og producerede mængder, herunder om produktionsmetoder.

Det kan dog ikke udelukkes, at fremtidig EU-regulering vil indebære krav om yderligere indberetninger fra private aktører.

Den foreslåede bestemmelse anses for nødvendig, fordi der påhviler medlemsstaterne en meget vidtgående indberetningspligt til Den Europæiske Union. Landbrugsstyrelsen vil uden den foreslåede bestemmelse kun modtage de nødvendige oplysninger fra private aktører ad frivillighedens vej. Bestemmelsen er derfor nødvendig for at have sikkerhed for at kunne opfylde Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Indberetningspligten vil hovedsageligt omfatte løbende meddelelse af oplysninger vedrørende markedsforhold, der berører den danske landbrugs- og fødevarerforsyningskæde, og forvaltningen af markedsordningerne. Det kan eksempelvis dreje sig om periodiske indberetninger af priser og arealer med visse afgrøder samt producerede og anvendte mængder samt lagre af bestemte landbrugsprodukter. Et andet eksempel vil være indberetninger vedrørende brug af støtteordninger og markedsinstrumenter samt samhandel med tredjelande, navnlig i relation til handelsaftaler.

Indberetningspligten vil bl.a. blive opfyldt efter samråd med Danmarks Statistik, sådan at det sikres, at der ikke ved opfyldelsen af indberetningspligten sker indsamling eller behandling af materiale, som allerede foretages, eller som mest hensigtsmæssigt vil kunne foretages af Danmarks Statistik. En række andre indberetninger vil dog ikke kunne foretages af Danmarks Statistik, men vil ske på baggrund af oplysninger fra private aktører, såsom erhvervs- og brancheorganisationer samt private virksomheder inden for landbrugs- og fødevarerforsyningskæden. Ligeledes vil oplysninger blive indhentet fra andre offentlige myndigheder vedrørende landbrugs- og fødevarer til Den Europæiske Union.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at fastsætte regler om, at importører, eksportører, producenter, handlende, virksomheder, indkøbsfællesskaber og erhvervs- og brancheorganisationer

skal indberette oplysninger, der skal danne grundlag for udbetaling af støtte finansieret helt eller delvist af EGFL eller ELFUL. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om tidsfrister for indberetningen.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at ministeren vil kunne fastsætte regler om en indberetningspligt for aktørerne omfattet af bestemmelsen i det omfang, sådanne oplysninger skal danne grundlag for udbetalingen af støtte helt eller delvist finansieret af EGFL og ELFUL. Videre kan ministeren fastsætte tidsfrister for indberetningen.

Det er umiddelbart hensigten, at ministeren vil anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om, at Landbrug & Fødevarer er forpligtet til at indberette oplysninger om slagtinger af kvier, tyre og stude på danske slagterier til brug for udbetalingen af den såkaldte slagtepræmie, da sådanne oplysninger i dag allerede er tilgængelige i Landbrug & Fødevarers database på basis af slagteriernes indberetninger til Landbrug & Fødevarer.

Det er ikke hensigten, at ministeren vil anvende bemyndigelsen således, at en privat aktør pålægges en videre pligt til at indsamle oplysninger med henblik på indberetning, men alene indberette oplysninger som allerede er i den private aktørs besiddelse.

Det bemærkes, at ministeren i medfør af lovforslagets § 19 vil kunne fastsætte regler om indberetningens format.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af landbrugsstøttelovens § 4, stk. 5, og foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at gælde for hele lovforslagets anvendelsesområde.

Til § 11

Det følger af landbrugsstøttelovens § 5, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved administrationen af eksportrestitutionsordningen og ved kontrollen med de forordninger, der er nævnt i § 1 i landbrugsstøtteloven. Videre kan ministeren fastsætte regler om hel eller delvis betaling for særlige tjenesteydelser, som de kontrollerende myndigheder udfører efter anmodning, jf. § 5, stk. 2.

Ministerens bemyndigelse efter § 5 er udnyttet ved følgende bekendtgørelser om betaling:

- Bekendtgørelse nr. 54 af 19. januar 2023 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1571 af 20. december 2022 om betaling for plantesundhedskontrol m.v.

Disse bekendtgørelser angår bl.a. regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved kontrol af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for frugt og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer. Handelsnormerne er bl.a. krav til produkternes kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning.

Kontrollen efter landbrugsstøtteloven udføres som en integreret del af kontrol efter lov om fødevarer og typisk ofte også kontrol efter lov om planter og plantesundhed m.v.

Efter fast praksis beregnes og opkræves betalingen for den samlede kontrol i henhold til både landbrugsstøtteloven og lov om fødevarer eller lov om planter og plantesundhed m.v. som ét samlet beløb.

Det følger af § 20, stk. 1, i landbrugsstøtteloven, at beløb, der ikke betales rettidigt, tillægges rente svarende til rentelovens § 5 fra forfaldsdagen, medmindre andet fremgår af forordningsgrundlaget. Renten udgør mindst 50 kr.

I landdistriktsfondsloven og skovloven er der ikke fastsat bestemmelser om betaling af omkostninger ved kontrolopgaver, der udføres efter loven, regler fastsat i medfør af loven eller efter Den Europæiske Unions forordninger.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 11 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38 således, at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 11 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om hel eller delvis betaling for omkostningerne ved kontrolopgaver, der udføres efter Den Europæiske Unions forordninger, der er nævnt i § 1, stk. 1, nr. 2.

Efter 2023 vil eksportrestitutioner i form af støtteordninger i forbindelse med eksport af bl.a. fjerkræ, æg og sukker ikke være reguleret i forordningsgrundlaget. Derfor er det alene ministerens mulighed efter landbrugsstøttelovens § 5, stk. 1, for at fastsætte regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved kontrolopgaver, der udføres efter Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer omfattet af § 1, stk. 1, nr. 2, der foreslås videreført.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* vil indebære, at det bliver muligt at videreføre den gældende danske praksis for brugerbetaling af kontrollen med overholdelse af Den Europæiske Unions handelsnormer for frisk frugt og grønt, som bl.a. er krav til kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning, for så vidt angår danskproducerede varer, der omsættes i fødevareraktiviteter, samt varer, der eksporteres til tredjelande uden for Den Europæiske Union. Brugerbetalingen omfatter også den kontrol, der gennemføres i henhold til artikel 89 i forordningen om den fælles markedsordning, når der ved denne kontrol identificeres eventuel svigagtig eller vildledende adfærd med hensyn til de handelsnormer, der er omhandlet i artikel 73-91 i forordningen om den fælles markedsordning, jf. artikel 1, stk. 4, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevarer- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 396/2005, (EF) nr. 1069/2009, (EF) nr. 1107/2009,

(EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 og (EU) 2016/2031, Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 og (EF) nr. 1099/2009 samt Rådets direktiv 98/58/EF, 1999/74/EF, 2007/43/EF, 2008/119/EF og 2008/120/EF og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 og (EF) nr. 882/2004, Rådets direktiv 89/608/EØF, 89/662/EØF, 90/425/EØF, 91/496/EØF, 96/23/EF, 96/93/EF og 97/78/EF og Rådets afgørelse 92/438/EØF (forordningen om offentlig kontrol) (herefter kontrolforordningen).

Kontrollen af fødevarerens overholdelse af handelsnormerne for frugt og grønt fastsat i Den Europæiske Unions forordninger foretages af Fødevarestyrelsen som en integreret del af kontrollen inden for fødevarerens område. Tilsvarende foretager Landbrugsstyrelsen typisk kontrol af overholdelse af handelsnormerne for frugt og grønt som en integreret del af eksportkontrollen af plantesundheden ved eksport til tredjelande uden for Den Europæiske Union.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri endvidere kan fastsætte regler om hel eller delvis betaling for særlige tjenesteydelser, som de kontrollerende myndigheder udfører efter anmodning.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* vil være en videreførelse af landbrugsstøtlovens § 5, *stk. 2*, som dog udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at gælde hele lovforslagets anvendelsesområde.

Den foreslåede bemyndigelse i *stk. 2* vil bl.a. kunne anvendes til at fastsætte regler om hel eller delvis betaling for omkostningerne ved kontrolopgaver, hvis den pågældende kontrolopgave efter anmodning ønskes foretaget andre steder eller på andre tidspunkter end sædvanligt. Der vil f.eks. kunne være tale om betaling for toldkontrol.

Det er hensigten i medfør af de foreslåede bestemmelser i *stk. 1* og *2* at videreføre de eksisterende gebyrtyper på baggrund af den gældende gebyrstruktur.

Det forudsættes, at der i forbindelse med fastsættelse af gebyrer i medfør af *stk. 1* og *2* fortsat anvendes det overordnede princip om, at myndighedsbetjening af generel karakter – f.eks. internationalt arbejde, beredskab, overvågning, ministerbetjening m.v. – bevillingsfinansieres. Opgaver, som kan henføres til registrering, kontrol og certificering af virksomheders overholdelse af krav omfattet af Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer, samt faglig og administrativ understøttelse heraf, herunder laboratorieanalyseomkostninger og ressourcer anvendt til kontrolinstruktion, samt faglig og teknisk opdatering af personale, vil blive gebyrfinansieret.

Ved fastsættelse af gebyrer efter den foreslåede bemyndigelse i *stk. 1* og *2* vil Finansministeriets Budgetvejledning 2021 og vejledning om prisfastsættelse fra 2006 finde anvendelse. I overensstemmelse med Budgetvejledningens afsnit 2.3.1.2 skal taksterne for de enkelte gebyrtyper, som fastsættes i medfør af bemyndigelsen, fastsættes således, at der opnås fuld dækning for de enkelte omkostninger, der er forbundet med det pågældende gebyrbelagte område, således at der tilstræbes en balance over en løbende 4-årig

periode. Dette indebærer, at Landbrugsstyrelsen og Fødevarestyrelsen mindst en gang årligt skal vurdere, om der er balance på de enkelte gebyrer, eller om omkostningerne eller takster bør justeres.

Varig underdækning på gebyrordninger, som ikke sker med henblik på at udligne tidligere års overdækning, kan kun forekomme med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse eller med Finansministeriets godkendelse.

Finansloven indeholder en række særlige bevillingsbestemmelser på § 24.21.01. Landbrugsstyrelsen. De særlige bevillingsbestemmelser giver mulighed for, at Landbrugsstyrelsen kan fravige prisstigningsloftet for plantekontrolområderne. Desuden fastsætter bestemmelserne, at Landbrugsstyrelsen i takstfastsættelsen for lovpligtige ydelser ikke skal indregne kalkulatorisk momsandel. En kalkulatorisk momsandel skal modsvare de omkostninger, som en myndighed får refunderet fra den statslige momsrefusionsordning.

Ændringsforordningen indebærer ikke ændringer i forhold til kontrol af handelsnormerne for frugt og grønt, hvorfor det foreslås at videreføre den hidtidige gebyrfinansiering af området uændret.

Det er derfor hensigten, at gebyrfinansieringen af Fødevarestyrelsens kontrolopgaver inden for lovforslagets område som hidtil vil være baseret på princippet om, at denne kontrol indgår som en integreret delmængde af styrelsens øvrige kontrolopgaver og ikke opgøres særskilt, men indgår som en fuldt integreret delmængde af ressourceforbruget ved beregningen af gebyrer på de områder, hvor styrelsens aktiviteter er brugerfinansierede. De gældende gebyrer fremgår af bekendtgørelse nr. 54 af 19. januar 2023 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v. Gebyret består af en grundtakst pr. kontrolbesøg samt en takst pr. påbegyndt kvarter baseret på den tid, som den tilsynsførende anvender pr. kontrol i virksomheden. Gebyrerne vil ikke kunne overstige de samlede udgifter til kontrollen.

Videre forudsættes det, at betalingen for Landbrugsstyrelsens kontrol af handelsnormer for friske frugter og grøntsager ved eksport fortsat i 2023 vil blive fastsat således:

- Basisgebyret pr. kontrolbesøg, inkl. én kontrolattest og evt. ét plantesundhedscertifikat: 893 kr.
- Tillægsgebyr, når tidsforbruget overstiger én time: 684 kr. pr. påbegyndt time.
- Kontrolbesøg, der ønskes udført uden for styrelsens normale åbningstid: 1.563 kr.
- Tillægsgebyr, når tidsforbruget overstiger én time ved kontrolbesøg, der ønskes udført uden for styrelsens normale åbningstid: 1.401 kr. pr. påbegyndt time.
- Udstedelse af yderligere kontrolattester ud over den første attest: 348 kr. pr. attest.
- Udstedelse af yderligere kontrolattester ud over den første attest ved kontrolbesøg, der ønskes udført uden for styrelsens normale åbningstid: 609 kr. pr. attest.

Det foreslås i *stk. 3*, at betalingsforpligtelser efter regler, der er fastsat i medfør af *stk. 1* eller *2*, som ikke opfyldes rettidigt, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Uni-

ons forordninger, tillægges en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne. Den tillagte rente udgør dog mindst 50 kr. For rykkerbreve betales et gebyr på 100 kr., som reguleres med tilpasningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse på alle betalingsforpligtelser nævnt i stk. 1 og 2. Der vil således kunne opkræves rente ved forsinket eller udeblivende betaling, der svarer til referencesatsen efter renteloven. Den tillagte rente skal dog udgøre mindst 50 kr. Samtidig kan der opkræves et gebyr på 100 kr. for rykkerbreve.

Til § 12

Efter landbrugsstøttelovens § 20, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1, 1. pkt., tillægges uretmæssigt modtagne beløb, der ikke tilbagebetales inden udløbet af en frist, der fastsættes af den udbetalende myndighed, en årlig rente svarende til den rente, der er fastsat i henhold til rentelovens § 5, medmindre andet er fastsat ved forordning. Den tillagte rente udgør ifølge landbrugsstøttelovens § 20, stk. 1, sidste pkt., dog mindst 50 kr., medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger. Renten tillægges ifølge landbrugsstøttelovens § 20, stk. 2, sidste pkt., kun, såfremt den udbetalende myndighed samtidig med at kræve tilbagebetaling giver underretning om pligten til at betale rente.

Efter landdistriktsfondslovens § 5, stk. 1, 1. pkt., skal støtte, der skal tilbagebetales i medfør af regler, der er fastsat i medfør af landdistriktsfondslovens § 2, stk. 2, tilbagebetales med tillæg af renter. Efter bestemmelsen i § 2, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder fastsætte regler om suspension og reduktion af ansøgt støtte og om bortfald og tilbagebetaling af støtte ved manglende overholdelse af landdistriktsfondslovens bestemmelser, de i medfør af loven fastsatte bestemmelser eller ved manglende overholdelse af bestemmelser i regler fastsat af Den Europæiske Union om forhold, der er omfattet af landdistriktsfondsloven. Rentetillægget beregnes efter landdistriktsfondslovens § 5, stk. 1, 2. pkt., medmindre andet er fastsat ved forordning, fra fristen for betaling fastsat i afgørelsen til støttemodtageren om tilbagebetalingskravet, til tilbagebetaling sker, og med den i renteloven fastsatte referencesats med tillæg. Rentekrav, der udgør under 50 kr., tillægges dog ikke, jf. landdistriktsfondslovens § 5, stk. 1, sidste pkt.

Efter skovlovens § 59, nr. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om beregning af renter af beløb, der skal tilbagebetales efter lovens § 57, stk. 1, om tilbagebetaling af tilskud.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 12 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat. Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebe-

handlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 12 videreføres uændret.

Det foreslås i *stk. 1*, at ved tilbagebetaling af støtte, der er ydet efter regler fastsat ved forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, i denne lov eller i regler fastsat i medfør af denne lov, og som ikke betales rettidigt, tillægges, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger, en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne, jf. dog stk. 2. Rentekrav, der udgør mindre end 50 kr., inddrives dog ikke.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i en sprogligt tilpasset version bestemmelserne i landbrugsstøttelovens § 20, landdistriktsfondslovens § 5, stk. 1, og skovlovens § 59, nr. 2, således at tilbagebetalingskrav tillægges en årlig rente, hvis der ikke betales rettidigt.

Ved tilbagebetaling af støtte forstås også krav rettet mod en tilsagnshaver, som ikke har modtaget støtte, da det forudsættes, at en tilsagnshaver har accepteret at overholde tilsagnsforpligtelserne, også selvom denne ikke har modtaget støtte.

Tilbagebetalingskrav vil efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1, 1. pkt., blive tillagt en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med det tillæg, der fremgår af § 5, stk. 1, i renteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 459 af 13. maj 2014. Referencesatsen anses efter renteloven som den officielle udlånsrente, Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli det pågældende år.

Lovforslagets rentesats tilsigtes at bringes på linje med den almindelige rentesats i henhold til renteloven med tilknyttede forskrifter. Rentesatsen bliver dermed variabel, så den fremover følger renteniveauet på samme måde som renten i henhold til renteloven.

Det er hensigten, at renter vil blive tilskrevet, hvis tilbagebetaling af et fejlagtigt udbetalt beløb ikke sker rettidigt, hvilket vil sige inden for den frist, der fremgår af det tilbagebetalingskrav, der sendes til støttemodtageren. Selvom en fejlagtig udbetaling ikke beror på uretmæssige forhold hos støttemodtageren, findes det hensigtsmæssigt, at der tillægges rente i tilfælde af manglende tilbagebetaling af støtte, der ikke retmæssigt tilkommer den pågældende støttemodtager. Tilbagebetalingskrav vil i praksis så vidt muligt blive modregnet i senere udbetalinger af anden støtte, og det vil derfor alene være i de tilfælde, hvor der ikke er sket modregning, og hvor tilbagebetaling ikke sker rettidigt, at rente tillægges.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at der ved tilbagebetaling af støtte, der er ydet efter regler fastsat i medfør af lovens § 3, tillægges rente. Forrentning skal ske med den i henhold til Den Europæiske Unions statsstøtteregler til enhver tid fastsatte rentesats, der anvendes af Europa-Kommissionen ved tilbagebetaling af statsstøtte.

Efter artikel 16, stk. 2, i Rådets forordning (EU) 2015/1589 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af arti-

kel 108 i TEUF (procedureforordningen) skal den støtte, der tilbagebetales, indeholde renter beregnet på grundlag af en passende sats, der fastsættes af Europa-Kommissionen. Renter tilskrives fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte blev stillet til modtagerens rådighed, og indtil tilbagebetaling sker.

Ifølge artikel 9, stk. 1, i Europa-Kommissionens forordning (EU) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EU) 2015/1589 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, som senest ændret ved Europa-Kommissionens forordning (EU) 2016/2105 af 1. december 2016 (herefter implementeringsforordningen) er udgangspunktet, at den rentesats, der anvendes i forbindelse med tilbagebetaling af statsstøtte, er en årlig procentsats fastsat for hvert kalenderår.

Metoden for beregningen af rentesatsen er fastsat i implementeringsforordningens artikel 9, stk. 2 og 3, og Europa-Kommissionens meddelelse om revision af metoden for fastlæggelse af referencesatsen og kalkulationsrenten, jf. EU-Tidende 2008, nr. C 14, side 6.

Europa-Kommissionen offentliggør de aktuelle og tidligere rentesatser i Den Europæiske Unions Tidende og på Europa-Kommissionens hjemmeside, jf. implementeringsforordningens artikel 10. Den rentesats, der gælder pr. 1. februar 2023, er offentliggjort i EU-Tidende 2023, nr. C 12, side 5 af 13. januar 2023. Da Europa-Kommissionen som udgangspunkt fastsætter rentesatsen særskilt for hver medlemsstat, gælder der en særlig dansk rentesats.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 2. pkt.*, vil den rentesats, der fastsættes af Europa-Kommissionen, også finde anvendelse for den rente, der efter § 12, stk. 2, 1. pkt., tillægges ved tilbagebetaling af støtte ydet i henhold til regler fastsat i medfør af lovens § 3. Renter vil blive tilskrevet fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte blev stillet til modtagerens rådighed, og indtil tilbagebetaling sker.

Den rentesats, der vil skulle anvendes, er efter implementeringsforordningens artikel 11, stk. 1, den gældende sats på den dato, hvor den ulovlige støtte første gang blev stillet til rådighed for støttemodtageren. Efter implementeringsforordningens artikel 11, stk. 3, anvendes den i artikel 11, stk. 1, omhandlede rentesats i hele perioden indtil tilbagebetalingstidspunktet. Hvis der er gået mere end et år mellem den dato, hvor den ulovlige støtte første gang blev stillet til støttemodtagerens rådighed, og datoen for tilbagebetalingen af støtten, beregnes rentesatsen imidlertid på ny med årlige intervaller, idet der tages udgangspunkt i den gældende sats på tidspunktet for den nye beregning.

Med den foreslåede bestemmelse i § 12, stk. 2, 2. pkt., finder implementeringsforordningens artikel 11, stk. 1 og 3, om fastlæggelse af størrelsen af rentesatsen og tilskrivningsmetoden anvendelse for den rente, der efter § 12, stk. 2, 1. pkt., tillægges ved tilbagebetaling af støtte ydet i henhold til regler fastsat i medfør af § 3.

Det foreslås i *stk. 2, 3. pkt.*, at renter vil blive tilskrevet med renters rente fra den dato, hvor støtten første gang

blev stillet til rådighed for modtageren, og indtil datoen for tilbagebetaling af støtten.

Renter, der er påløbet i det foregående år, vil blive tilskrevet rente hvert efterfølgende år, jf. den foreslåede bestemmelse i § 12, *stk. 2, 4. pkt.*

De foreslåede bestemmelser i § 12, stk. 2, 4. pkt., om tilskrivning af renters rente svarer til implementeringsforordningens artikel 11, stk. 2.

De foreslåede bestemmelser i stk. 2, 3. og 4. pkt., vil indebære, at krav om tilbagebetaling af ulovlig støtte ydet ud over en periode på et år kan tilskrives renters rente fra det første år, hvor den ulovlige støtte første gang blev stillet til rådighed. For de efterfølgende år vil renter af hvert yderligere beløb blive tilskrevet, hvormed der er ydet ulovlig støtte i det pågældende år, idet beløbet bliver tillagt tidligere tilskrevne renter. Tilskrivning af renters rente vil dog ikke være relevant, hvis der er tale om en ulovlig støtte, som kun har været stillet til modtagerens rådighed inden for et kortere tidsrum, der ikke strækker sig ud over en periode på et år.

Det fremgår af landdistriktsfondslovens § 5, stk. 2, at tilbagebetalingskrav i forbindelse med støtte, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov.

Det foreslås i *stk. 3*, at tilbagebetalingskrav i forbindelse med støtte, der både er finansieret af nationale midler og Den Europæiske Unions midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Tilbagebetalingskrav forstås i denne sammenhæng som det samlede beløb, der skal tilbagebetales. Det vil sige både uretmæssig støtte og evt. påløbne renter.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af landdistriktsfondslovens § 5, stk. 2. Da lovforslagets anvendelsesområde er bredere sammenlignet med landdistriktsfondslovens, vil den foreslåede bestemmelse dog også få et tilsvarende bredere anvendelsesområde sammenlignet med bestemmelsen i landdistriktsfondslovens § 5, stk. 2.

Ved nationale midler forstås midler på grundlag af hvilke, der har været søgt EU-medfinansiering fra ELFUL i forbindelse med den pågældende støtte. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, samt midler fra landbrugets produktions- og promilleafgiftsfonde og Fonden for Økologisk Landbrug.

Det er reglerne i forældelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1238 af 9. november 2015, der finder anvendelse i tilfælde, hvor der er sket en fejlagtig udbetaling af støtte finansieret af Den Europæiske Union, og hvor fejlen ikke beror på en uregelmæssighed hos den pågældende støttemodtager.

Forældelsesloven vil finde tilsvarende anvendelse på krav om tilbagebetaling af rent nationale midler, og reglerne medfører derfor ikke forskelsbehandling i forhold til regler, der gælder for tvister af samme art.

Til § 13

Det fremgår af landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om kontrol med overholdelsen af de i § 1 nævnte forordninger, herunder med de af disse forordninger omfattede varer og med virksomheder, som importerer, fremstiller, forhandler, opbevarer, transporterer, bearbejder eller eksporterer disse varer, eller som udgør et tidligere eller senere led i omsætningskæden vedrørende disse varer og deres bestanddele.

Af landdistriktsfondslovens § 9, stk. 4, fremgår tilsvarende, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder kan fastsætte nærmere regler om kontrol af de foranstaltninger, hvortil der ydes støtte efter denne lov.

Det fremgår desuden af skovlovens § 59, nr. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om tilsyn med de foranstaltninger, der er ydet tilskud til efter loven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 13 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 13 videreføres med enkelte sproglige justeringer.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om tilsyn og kontrol med, at denne lov og regler fastsat i medfør af denne lov og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, overholdes.

Den foreslåede bestemmelse viderefører muligheden for, at ministrene kan fastsætte regler om tilsyn og kontrol.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* giver ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hjemmel til inden for deres respektive områder at fastsætte regler om tilsyn og kontrol med, at loven og de i medfør heraf fastsatte regler og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold omfattet af loven, overholdes. Ministrene kan i medfør af den foreslåede bestemmelse fastsætte regler vedrørende myndigheder, der er bemyndiget til at udøve de pågældende ministres beføjelser ved kontrol, jf. § 24, stk. 2 og 3.

Det forudsættes, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter i de regler, der vil blive fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse, sikrer, at proportionalitetsprincippet i retssikkerhedslovens § 2 og øvrige relevante bestemmelser i retssikkerhedsloven kan overholdes i forbindelse med udførelsen af det tilsyn og den kontrol, som reglerne vedrører.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5.1.1 i de almindelige bemærkninger.

I takt med den teknologiske udvikling udvikles der løbende nye digitale værktøjer, som vil kunne bruges i forbindelse med kontrol af overholdelsen af reglerne. Det er forventningen, at eksempelvis satellitbaseret kontrol løbende vil kunne anvendes til kontrol af støttebetingelsernes overholdelse i et større omfang end i dag. Det er derfor også hensigten, at der vil blive fastsat regler om, at en del af kontrollen sker ved satellitbaseret kontrol og stikprøvekontrol i marken.

Det er desuden hensigten, at der vil blive fastsat regler om kontrollen af konditionalitet. Som det fremgår af den nye horisontale forordning kan medlemsstaterne anvende deres eksisterende kontrolsystemer og forvaltning til at sikre, at reglerne om konditionalitet overholdes.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er i medfør af § 4, stk. 5, i landbrugsstøtteleoven bemyndiget til at fastsætte regler om kontrol med de oplysninger, der skal danne grundlag for udbetaling af ydelser eller opkrævningen af afgifter i henhold til de i lovens § 1 nævnte forordninger. Den, som modtager ydelser eller skal betale afgifter i henhold til de i § 1 nævnte forordninger, skal i henhold til § 4, stk. 6, opbevare de forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale, ledsagedokumenter, recepter, analysemateriale samt korrespondance m.v. nævnt i stk. 3, 2. pkt., i mindst fem år regnet fra udløbet af det år, hvori ydelse er modtaget eller afgift er betalt.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler om opbevaring af oplysninger med henblik på tilsyn og kontrol med overholdelsen af denne lov og regler fastsat i medfør af denne lov og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse svarer til bestemmelserne i landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 5 og 6, men udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde og til også at omfatte ministeren for landdistrikter. Den foreslåede bestemmelse udformes som en bemyndigelse for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til at fastsætte regler om opbevaring af oplysninger med henblik på tilsyn og kontrol med overholdelse af loven og de i medfør heraf fastsatte regler og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Ministrene vil i medfør af den foreslåede bestemmelse kunne fastsætte regler om, at visse oplysninger skal opbevares i et vist tidsrum med henblik på, at ministrene i forbindelse med tilsyn eller kontrol får adgang til disse.

Der vil eksempelvis kunne fastsættes regler om, at en støttemodtager skal opbevare gødningsplaner, gødningsregnskaber, skatte-, moms- og driftsregnskaber og lignende dokumenter i en bestemt periode.

Til § 14

Landbrugsstøtteleoven og landdistriktsfondsloven indehol-

der ikke specificke hjemler for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til at meddele forbud og påbud. Skovloven rummer mulighed for i visse tilfælde at meddele påbud, f.eks. i § 51, stk. 2, hvor der kan gives påbud om at lovliggøre et ulovligt forhold.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 14 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 14 videreføres med enkelte sproglige justeringer.

Det foreslås således i § 14, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af denne lov og af regler fastsat i medfør af denne lov og af regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Den foreslåede hjemmel vil medføre, at der vil kunne meddeles påbud, f.eks. i forbindelse med tilsagn om tilskud til fastholdelse af vådområder, lavbundsområder og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder. Det er forventningen, at sådanne tilsagn vil blive betinget af overholdelse af en række bestemmelser, der tinglyses som servitut. I tilfælde af overtrædelse af servitutbestemmelserne vil overholdelsen af servituten kunne sikres ved, at ministeren udsteder et påbud eller forbud. Der vil f.eks. efter den foreslåede bestemmelse kunne udstedes påbud om at reetablere et vådområde, hvis dette i strid med en tinglyst servitut er blevet ændret ved genopdyrkning af arealet eller lign. Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes uanset eventuelle skift i ejerforholdene siden tilsagnet om tilskud.

Herudover vil der kunne blive anvendt påbud og forbud i forbindelse med salgsfremme/promotion-ordningen, hvor der vil kunne være behov for at benytte påbud i forbindelse med manglende overholdelse af reglerne for anvendelse af generisk reklamemateriale.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere kunne anvendes ved overtrædelser af markedsordninger, hvor der ikke er etableret en egentlig støtteordning. Et eksempel på dette er kvalitets- og handelsnormer.

Både påbud og forbud efter den foreslåede bestemmelse vil indholdsmæssigt komme til at afhænge af den konkrete situation, idet det i forbindelse med administrationen vil blive påset, at disse ikke er mere indgribende, end forholdene betinger.

Som udgangspunkt vil påbud og forbud skulle meddeles den ansvarlige. Den relevante myndighed vil dog undtagelsesvist kunne meddele påbud og forbud til personer, som repræsenterer den ansvarlige, f.eks. en ansat, hvis omstændighederne gør, at det ikke er muligt eller forsvarligt at afvente kontakt med den ansvarlige. Dette vil også komme

til at gælde i situationer, hvor det ikke umiddelbart kan være muligt at identificere den ansvarlige, og hvor forbud og påbud derfor vil kunne rettes til den, der konkret håndterer sagen.

I de fleste tilfælde forudsætter påbud og forbud, at tilsynsmyndigheden har konstateret en overtrædelse. Det vil dog efter omstændighederne kunne være muligt at meddele påbud og forbud allerede på det tidspunkt, hvor det er åbenlyst, at der vil ske en overtrædelse af reglerne, hvis forholdet ikke rettes.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri desuden kunne meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af forpligtelser fastsat i en tinglyst servitut for ejendommens ejer efter regler fastsat i medfør af § 5, stk. 1, og lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020.

Den foreslåede bestemmelse vil således give mulighed for at anvende forbud og påbud med henblik på at sikre overholdelse af servitutter, som er fastlagt i ordninger, der er etableret før lovforslagets ikrafttrædelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 3.8.2 om håndhævelse af servitutter.

Til § 15

Efter landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 3, er de kontrollerende myndigheder berettiget til at foretage eftersyn af varer og uden erstatning udtage prøver af varerne i det omfang, det er nødvendigt for at undersøge deres beskaffenhed. Vedkommende myndighed er endvidere berettiget til at efterse de i stk. 1 nævnte virksomheders varebeholdninger, forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale, ledsagedokumenter, recepter, analysemateriale samt korrespondance m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form. Virksomhedernes indehavere og de i virksomhederne beskæftigede personer skal yde den fornødne vejledning og hjælp ved foretagelse af ovennævnte eftersyn, og ovennævnte materiale skal på de kontrollerende myndigheders begæring udleveres eller indsendes til de kontrollerende myndigheder.

Efter landdistriktsfondslovens § 9, stk. 2, skal den, der er støttemodtager efter denne lov, efter anmodning fra den relevante minister, under hvis område støtteordningen hører, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrollens gennemførelse, og vederlagsfrit yde den pågældende minister den fornødne bistand ved kontrol, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form.

Efter skovlovens § 56, nr. 1, har ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri under tilsyn efter lovens § 49 adgang til regnskaber, forretningsbøger, papirer m.v. Det gælder også materiale, der opbevares i digital form.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 15 i lov om administration

af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 15 videreføres med enkelte sproglige justeringer.

Den foreslås således i *stk. 1*, at den, der er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal efter anmodning fra den af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter, under hvis område ordningen hører, eller den, som den pågældende minister har bemyndiget hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for gennemførelse af kontrol.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre og udvide bestemmelserne i henholdsvis landdistriktsfondslovens § 9, stk. 2, og skovlovens § 56, nr. 1, og dermed i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde.

Den foreslåede oplysningspligt vil gælde for den, der er omfattet af loven, de i medfør af loven fastsatte regler eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, det vil sige både støttemodtagere, importører, eksportører, producenter, handlende, virksomheder, indkøbsfællesskaber samt erhvervs- og brancheorganisationer og lignende, som er omfattet af loven, og som kan være omfattet af den kontrol, som udføres i medfør af loven, de i medfør heraf fastsatte regler eller i medfør af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Oplysninger om økonomiske og regnskabsmæssige forhold er et vigtigt led i kontrollen med f.eks. overholdelse af støttebetingelser eller kontrol med importører, eksportører m.v. Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, vil kunne kræves afgivet.

Det bemærkes, at den foreslåede oplysningspligt vil være begrænset af retssikkerhedslovens § 10.

Efter landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 3, 3. pkt., skal virksomhedernes indehavere og de i virksomhederne beskæftigede personer yde den fornødne vejledning og hjælp ved det eftersyn, som de kontrollerende myndigheder kan foretage efter bestemmelsens 1. og 2. pkt., og det heri nævnte materiale skal på de kontrollerende myndigheders begæring udleveres eller indsendes til de kontrollerende myndigheder.

Det foreslås i *stk. 2*, at den, der er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, vederlagsfrit skal yde den minister, under hvis område ordningen hører, eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, fornøden bistand ved kontrol, udtagning af prøver, kopiering og udlevering af skriftligt materiale samt udskrifter af elektroniske data.

Den foreslåede bestemmelse foreslås udvidet sammenlignet med den tilsvarende bestemmelse i landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 3, 3. pkt., og dermed i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, til at omfatte hele lovens anvendelsesområde og til også at omfatte ministeren for landdistrikter.

Pligten til at medvirke ved kontrol vil angå praktisk bistand i forbindelse med kontrol. Bistanden kan bl.a. bestå i identifikation og kopiering af dokumenter. Det fremgår direkte af den foreslåede bestemmelse, at den fornødne bistand vil skulle ydes vederlagsfrit. Myndighederne vil dermed vederlagsfrit kunne forlange udskrifter af data, der er opbevaret elektronisk, og kopier af relevant materiale. Det vil dog kun være oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, der kan kræves afgivet i medfør af den pågældende bestemmelse.

Det foreslås som noget nyt i forhold til retstilstanden inden den 1. januar 2023 i *stk. 3*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter, eller den som den pågældende minister bemyndiger hertil, som led i løsningen af opgaver i henhold til denne lov, regler fast i medfør af denne lov, eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, uden at betale vederlag kan medtage eller udtage prøver af planter, planteprodukter og andre objekter mod kvittering.

Det foreslåede vil bl.a. indebære, at den relevante kontrolmyndighed overfor den berørte vil skulle kvittere for prøver af planter, planteprodukter og andre objekter, der medtages som led i kontrollen.

Den foreslåede bestemmelse forudsættes at blive anvendt i overensstemmelse med det almindelige proportionalitetsprincip, således at der alene medtages og udtages prøver i relevant omfang og af begrænset værdi. Der kan f.eks. være tale om udtagning af kartoffelprøver med henblik på at fastslå, om sorten er støtteberettiget til en given støtteordning.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5.1.1 i de almindelige bemærkninger.

Til § 16

Efter landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om kontrol med overholdelsen af de i § 1 nævnte forordninger, herunder med de af disse forordninger omfattede varer, og med virksomheder, som importerer, fremstiller, forhandler, opbevarer, transporterer, bearbejder eller eksporterer disse varer, eller som udgør et tidligere eller senere led i omsætningskæden vedrørende disse varer og deres bestanddele.

Efter landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 2, 1. pkt., har de kontrollerende myndigheder til enhver tid, såfremt det skønnes nødvendigt, mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til ethvert sted, hvor de i stk. 1 nævnte varer i erhvervsmæssigt øjemed befinder sig, samt til enhver af de i stk. 1 nævnte virksomheder.

Med hensyn til de lokaliteter, hvor de kontrollerende myndigheder har adgang til at efterse dokumenter m.v., fremgår

det af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 1674, at de af lovforslaget omfattede virksomheder ofte er landbrugsbedrifter, hvor en opdeling i en forretningsmæssig del og en privat del ikke er mulig. Det er derfor ikke muligt at begrænse adgangen til at gennemse dokumenter m.v. til den forretningsmæssige del af virksomheden/bedriften. De kontrollerende myndigheder er efter § 4, stk. 3, 1. og 2. pkt., berettiget til at foretage eftersyn af varerne og uden erstatning at udtage prøver af varerne i det omfang, det er nødvendigt for at undersøge deres beskaffenhed. Vedkommende myndighed er endvidere berettiget til at efterse de i stk. 1 nævnte virksomheders varebeholdninger, forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale, ledsagerdokumenter, recepter, analysemateriale samt korrespondance m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form.

Efter landdistriktsfondslovens § 9, stk. 1, har ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlig og privat ejendom og lokaliteter, der ejes eller drives af en fysisk eller juridisk person, der er støtte-modtager efter denne lov, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for løsning af opgaver i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør heraf eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold omfattet heraf. På tilsvarende måde har den minister, under hvis område støtteordningen hører, adgang til regnskaber, forretningsbøger, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør heraf eller regler fastsat af Den Europæiske Union om forhold omfattet af denne lov.

Efter skovlovens § 49, stk. 1, har ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri uden retskendelse mod legitimation adgang til private og offentlige ejendommers arealer for at udøve sine beføjelser og opgaver efter denne lov eller regler, der er udstedt i medfør af loven. Ministeren kan herunder foretage undersøgelser af betydning for lovens formål. Ejeren eller brugeren skal så vidt muligt have besked herom i forvejen. Efter § 49, stk. 2, har ministeren desuden adgang til bygninger, der helt eller delvis udnyttes erhvervmæssigt, for at udøve tilsyn efter §§ 56-59 på ejendomme, hvortil der er ydet tilskud. Retten efter stk. 1 gælder efter § 49, stk. 3, også for personer, som ministeren bemyndiger hertil. For tilsyn med foranstaltninger, der er udbetalt tilskud til, gælder efter § 56, stk. 1, nr. 1, særligt, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, eller den ministeren bemyndiger hertil, under tilsyn efter § 49 også har adgang til regnskaber, forretningsbøger, papirer m.v. Det gælder også materiale, der opbevares i digital form.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 16 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38,

således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 16 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, inden for deres respektive områder, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, recepter, forretningsbøger og papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af kontrolopgaver i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil i en sprogligt tilpasset version videreføre bestemmelserne i landbrugsstøtlovens § 4, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, 1. og 2. pkt., landdistriktsfondslovens § 9, stk. 1, og skovlovens § 49, stk. 1-3, og § 56, stk. 1, nr. 1. Dog således, at anvendelsen indskrænkes i relation til bestemte brancheorganisationer eller bestemte producentsammenslutninger, da bestemmelsen vedrørende bemyndigelse til disse ikke videreføres.

Den foreslåede bestemmelse tilsigter, at kontrollen i overensstemmelse med retssikkerhedsloven i begrundede tilfælde kan ske uanmeldt og uden forudgående meddelelse til støttemodtageren, da dette kan være en forudsætning for, at myndigheden vil kunne få et reelt billede af forholdene på den pågældende bedrift eller virksomhed.

Med den foreslåede bestemmelse vil der blive givet adgang til, at myndigheden kan foretage kontrol uden retskendelse. Kontrollen vil skulle gennemføres i overensstemmelse med relevante regler i retssikkerhedsloven, herunder proportionalitetsprincippet i lovens § 2 og reglerne om varsling i § 5.

Tvangsindgreb vil kun kunne finde anvendelse, hvis det skønnes nødvendigt for løsning af opgaver efter loven, regler udstedt i medfør af loven eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Det almindelige proportionalitetsprincip samt proportionalitetsprincippet i retssikkerhedslovens § 2 indebærer herved, at myndigheden til enhver tid er forpligtet til at anvende den mindst indgribende foranstaltning, der er tilstrækkelig til opnåelse af formålet.

Kontrolmyndigheden vil ikke have adgang uden retskendelse i de tilfælde, hvor der med rimelig grund foreligger mistanke om en strafbar overtrædelse, herunder om eksempelvis svig med nationale midler og/eller EU-midler. I et sådant tilfælde vil retssikkerhedslovens § 9 finde anvendelse. Hvis der således med rimelig grund er mistanke om, at en fysisk eller juridisk person har begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 1.

Repræsentanter for tilsynsmyndigheden og bemyndigede personer vil skulle forevise nødvendig legitimation for den ansvarlige ejer eller en repræsentant for denne. Som udgangspunkt skal det ske, inden kontrollen påbegyndes, men er ejeren eller en repræsentant for denne ikke til stede, vil kontrollen kunne gennemføres uden at forevise legitimation. Kommer ejeren eller en repræsentant for denne til stede senere, vil legitimation skulle forevises på det tidspunkt.

Myndighedernes adgang efter den foreslåede bestemmelse vil omfatte både offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler, såsom landbrugsbedrifter og virksomheder m.v., herunder lokaler og køretøjer, som anvendes som led i virksomheden. Myndighederne vil endvidere have ret til at gøre sig bekendt med landbrugsbedriften eller virksomhedens skriftlige materiale herunder materiale, der opbevares i elektronisk form, i det omfang det er nødvendigt for at udøve kontrol efter lovforslaget og uanset opbevaringssted. Kontrollen gennemføres ofte på landbrugsbedrifter, hvor en opdeling i en privat og forretningsmæssig del ikke er mulig. Det er derfor ikke muligt i disse tilfælde at begrænse adgangen til at gennemse dokumenter m.v. til den forretningsmæssige del af ejendommen. Adgangen til at kontrollere transportmidler er en udvidelse af gældende ret før den 1. januar 2023, som dels skyldes en ensretning af ordlyden i forhold til ministeriets andre love, dels skyldes, at der under visse støtteordninger gives støtte til landbrugsmaskiner, hvorfor adgangen til at kontrollere disse er nødvendig.

Det bemærkes, at der i forbindelse med kontrollen vil kunne være behov for at foretage fotografiske optagelser eller lignende, herunder såvel optagelser med almindeligt håndholdt kamera som optagelser med droner. Optagelser med droner vil blive udført af kontrollører med dronebevis og i overensstemmelse med de særlige regler, der gælder for professionel flyvning med droner.

Det forudsættes, at fotografering som hidtil vil blive anvendt med mådehold, og kun når dette er nødvendigt for at kunne dokumentere forhold af betydning for afgørelse af en kontrolsag, og hvor disse forhold enten er af flygtig karakter eller er vanskelige at beskrive.

Fotografier og videooptagelser vil blive behandlet i overensstemmelse med den øvrige lovgivning om dokumenter og oplysninger som fastsat i f.eks. forvaltningsloven, databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Det følger af § 15 i offentlighedsloven, jf. lov nr. 606 af 12. juni 2013 med senere ændringer, at fotografier ligesom andre dokumenter i sagen skal journaliseres. Ligesom det gør sig gældende for andre dokumenter m.v., der skal indgå i afgørelsens faktiske grundlag, forudsættes det, at der i forbindelse med en partshøring oplyses om fotograferingen, jf. forvaltningslovens kapitel 5.

Efter landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 2, 2. pkt., yder politiet om nødvendigt bistand til kontrollen efter stk. 2, 1. pkt. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Efter landdistriktsfondslovens § 9, stk. 3, yder politiet om

nødvendigt bistand til gennemførelse af den kontrol, der er nævnt i stk. 1. De i stk. 1 nævnte ministre kan hver for sig inden for deres respektive områder efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Efter skovlovens § 49, stk. 4, yder politiet nødvendig bistand til at opnå adgang efter § 49, stk. 1 og 2.

Det foreslås i *stk. 2*, at politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrol efter stk. 1. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan inden for deres respektive områder efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler herom.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre bestemmelserne i landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 2, 2. pkt., landdistriktsfondslovens § 9, stk. 3, og skovlovens § 49, stk. 4.

Der vil bl.a. være tale om magtanvendelse, som forudsætter politiets bistand, hvis tilsynsmyndighedernes adgang til private ejendomme forudsætter behov for at gennembryde eller fjerne hindringer som eksempelvis en låst dør eller en ejer, som nægter kontrolmyndigheden adgang.

Det foreslås derfor, at politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrollen i bestemmelsens stk. 1, og at der efter forhandling med justitsministeren kan fastsættes regler herom. Politiets bistand vil skulle ske efter reglerne i lov om politiets virksomhed (herefter politiloven). Politiets bistand til andre myndigheder er som politiets øvrige opgaver underlagt politiets prioritering af ressourcerne. Politiet kan derfor i givet fald afslå en konkret anmodning om bistand til en anden myndighed ud fra hensynet til at kunne varetage mere presserende opgaver, jf. politilovens § 2, stk. 1, nr. 6.

Med den foreslåede bestemmelse vil der blive givet mulighed for, at kontrolmyndigheden med bistand fra politiet vil kunne få adgang, hvis det er nødvendigt for at kunne udføre kontrollen efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1, og hvor formålet med kontrollen forspildes, hvis ikke adgang opnås.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 forventes som hidtil kun undtagelsesvis at blive bragt i anvendelse.

Efter landbrugsstøtteleovens § 4, stk. 4, kan Rigsrevisionen, eventuelt sammen med Den Europæiske Revisionsret, på tilsvarende betingelser som nævnt i stk. 2 efterse de pågældende virksomheders varebeholdninger samt det i stk. 3, 2. pkt., nævnte materiale, som efter de pågældende myndigheders skøn er af betydning for den revisionsmæssige kontrol med administrationen af de i § 1 nævnte forordninger.

Efter bemærkningerne til landdistriktsfondslovens § 9, stk. 1, jf. Folketingstidende 2014-15, 1. samling, tillæg A, side 35, giver bestemmelsen endvidere mulighed for, at andre, såsom repræsentanter for Europa-Kommissionen og EU's Revisionsret, ifølge med repræsentanter for danske myndigheder kan medvirke ved kontrollen. Denne mulighed indebærer ikke, at de pågældende EU-repræsentanter kan træffe beslutninger inden for lovens område. Beslutninger inden for lovens område af betydning for den enkelte støttemodtager kan kun træffes af de danske myndigheder.

Det foreslås i *stk. 3*, at Rigsrevisionen, repræsentanter for Europa-Kommissionen, Den Europæiske Revisionsret og lignende personer, der er nødvendige for, at kontrolmyndigheden kan leve op til sine retlige forpligtelser, på tilsvarende betingelser og ifølge med ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger hertil, kan deltage i kontrollen efter *stk. 1*.

Den foreslåede bestemmelse skal ses som en videreførelse af muligheden for, at Rigsrevisionen, repræsentanter for Europa-Kommissionen, Den Europæiske Revisionsret og lignende personer vil kunne medvirke ved kontrollen, som fremgår af landbrugsstøtteleovens § 4, *stk. 4*, og bemærkningerne til landdistriktsfondslovens § 9, *stk. 1*. Den foreslåede bestemmelse medtages, så det vil fremgå udtrykkeligt af lovteksten, at de nævnte personer vil kunne deltage i kontrollen efter bestemmelsen i *stk. 1*. Der vil samtidig være tale om en udvidelse i forhold til den kontrol, som ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan udføre efter skovlovens bestemmelser i §§ 49 og 56, *stk. 1*, og før ændringen af retstilstanden den 1. januar 2023. Dette indebærer ikke, at de pågældende kan træffe beslutninger inden for lovens område, da beslutninger af betydning for den enkelte støttemodtager kun kan træffes af dem, som efter loven eller de i medfør heraf fastsatte regler har en sådan beføjelse. Repræsentanter for tilsynsmyndigheden og bemyndigede personer vil skulle vise nødvendig legitimation for den ansvarlige eller en repræsentant for denne.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5.1.1 i de almindelige bemærkninger.

Til § 17

Efter landbrugsstøtteleovens § 22 a kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger dertil, hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af de relevante forordningsbestemmelser, loven samt de regler, der er udstedt i medfør af loven, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed.

Efter landdistriktsfondslovens § 10 kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af regler fastsat af EU vedrørende støtte efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013, regler i denne lov og de regler, der er udstedt i medfør heraf, med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed.

Efter skovlovens § 56, *stk. 1*, nr. 3, gælder særligt for tilsyn med foranstaltninger, der er udbetalt tilskud til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til brug for tilsynet kan indhente nødvendige oplysninger hos skatte- og afgiftsmyndigheder og andre offentlige myndigheder.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 17 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 17 videreføres med enkelte sproglige justeringer.

Det foreslås i § 17, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter eller den, som den pågældende minister bemyndiger dertil, inden for deres respektive områder hos andre offentlige myndigheder kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder om skatteforhold, eventuelt i elektronisk form.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle videreføre ministrenes mulighed for at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder til brug for kontrol efter loven, som fremgår af landbrugsstøtteleovens § 22 a, landdistriktsfondslovens § 10 og skovlovens § 56, *stk. 1*, nr. 3.

Efter databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven er der ikke krav om, at der skal være udtrykkelig lov-hjemmel til registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed.

Det vurderes dog hensigtsmæssigt udtrykkeligt at angive, at den foreslåede bestemmelse vil kunne omfatte registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, så der ikke opstår tvivl om, at der er adgang hertil, herunder også for så vidt angår oplysninger om juridiske personer. Bestemmelsen bliver dermed også udformet som tilsvarende bestemmelser på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område, jf. f.eks. § 65 a i lov om hold af dyr.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der til brug for planlægning, gennemførelse eller opfølgning på kontrol i medfør af lovforslaget hos andre offentlige myndigheder vil kunne indhentes de oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, som vurderes at kunne bidrage til en effektiv myndighedsindsats både generelt og i relation til konkrete sager.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er bl.a., at der vil kunne være behov for at kunne kontrollere rigtigheden af de oplysninger, der afgives til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri eller Kirkeministeriet i forbindelse med tilskudsansøgninger eller øvrige oplysninger, der indsendes til ministerierne indeholdende oplysninger fra andre offentlige myndigheder.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter vil kunne fastlægge, hvilke oplysninger, herunder

fortrolige oplysninger, andre offentlige myndigheder skal udlevere, således at der vil kunne udføres en effektiv myndigheds- og kontrolindsats både generelt og i relation til konkrete sager. Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse bl.a. vil blive anvendt til, at Landbrugsstyrelsen kan indhente oplysninger fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR), Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR), ligesom det fortsat vil være relevant at indhente oplysninger med henblik på kontrol for dobbeltfinansiering.

Det er endvidere hensigten, at den foreslåede bestemmelse vil blive anvendt ved administrationen af konditionalitet, hvor der vil kunne være behov for at indhente, samkøre og sammenstille oplysninger fra forskellige myndigheder m.v. Ligeledes er det hensigten, at bestemmelsen vil blive anvendt ved administrationen af social konditionalitet, hvor der eksempelvis vil kunne være behov for at indhente, samkøre og sammenstille oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, fra Arbejdstilsynet i forbindelse med tilsynets underretning til Landbrugsstyrelsen ved manglende overholdelse af regler om arbejdsmiljø. Det gælder dog ikke oplysninger, der er underlagt særlig tavshedspligt efter arbejdsmiljølovens § 79, stk. 2, hvorefter Arbejdstilsynet ikke over for arbejdsgiveren eller andre må oplyse, at Arbejdstilsynet har modtaget en klage.

I forbindelse med udnyttelsen af bemyndigelsen i § 17 vil de til enhver tid gældende databeskyttelsesretlige regler, herunder databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, blive iagttaget i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Til § 18

Efter landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelser af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning. Der findes ikke en tilsvarende bestemmelse i skovloven eller landdistriktsfondsloven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 18, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandling en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 18, stk. 1, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri med navns nævnelser kan offentliggøre resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller af Den Europæiske

Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen herunder fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

Da lovforslaget har et bredere anvendelsesområde end landbrugsstøtteleoven, kommer den foreslåede bestemmelse til at få et tilsvarende bredere anvendelsesområde sammenlignet med den tilsvarende bestemmelse i landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 1. Der er dog foreløbigt ikke tilsigtet nogen ændringer i anvendelsen af bestemmelsen.

De foreslåede bestemmelser er i alt væsentligt udformet som tilsvarende bestemmelser om offentliggørelsesordninger i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris øvrige lovgivning. Bestemmelsen vil give ministeren hjemmel til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelser af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Hjemmel til at offentliggøre resultaterne vil omfatte såvel ordinær offentlig kontrol som andre relevante offentlige kontroller, f.eks. resultater af kontrolkampagner. Offentliggørelsen vil kunne omfatte kontrol med både national lovgivning og fælleskabslovgivning.

Det er hensigten med bestemmelsen at videreføre den hidtidige praksis for offentliggørelse. Offentliggørelsen vil omfatte dels resultaterne fra klassificeringskontrollen under ordningen om vejning, klassificering og indberetning af markedspriser for slagtekroppe af svin, kvæg og får, dels resultaterne fra kontrollen under Smiley-ordningen.

Offentliggørelsen under klassificeringskontrollen vil omfatte de påbud/henstillinger, der gives til slagterierne. Offentliggørelsen foretages i aggregeret form, hvorfor de omtalte slagterier ikke vil blive nævnt med navns nævnelser.

Offentliggørelsen under Smiley-ordningen vil omfatte både gode og dårlige kontrolresultater, herunder indskærpelser, påbud, forbud, politianmeldelser m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke blive anvendt til offentliggørelse af resultater af kontrollen med støttemodtageres overholdelse af kriterier for støtteordninger.

Vurdering af, om bestemmelsen vil skulle udnyttes til at etablere en offentliggørelse på et bestemt område, vil ske med udgangspunkt i de kriterier, som er anbefalet i betænkning nr. 1516/2010 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser m.v. Disse kriterier fremgår i form af en "tjekliste" i betænkningens kapitel 4, afsnit 6, side 122, som opregner seks spørgsmål, som det i betænkningen anbefales, at man gennemgår forud for indførelse af nye ordninger med systematisk offentliggørelse af oplysninger om kontrolresultater og afgørelser m.v. på internettet i ikke-anonymiseret form.

Den foreslåede bestemmelse er udformet, så de nævnte seks kriterier kan opfyldes.

I forhold til bestemmelsens 2. *pkt.*, hvorefter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om,

at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen, vurderes dette nødvendigt, da erfaringer på fødevareområdet viser, at kontrolresultaterne skal offentliggøres hurtigst muligt efter kontrollen, for at resultaterne er relevante for forbrugerne. Bestemmelsen vil derfor give mulighed for, at der vil kunne ske offentliggørelse af kontrolresultater, inden klagemulighederne er udtømte, eller der er faldet endelig dom. Hvis et kontrolresultat påklages eller indbringes for domstolene, vil det offentliggjorte kontrolresultat efterfølgende blive korrigeret, hvis klageren får medhold ved klageinstansen henholdsvis domstolene. Hjemlen til offentliggørelse uanset klage vil kun blive anvendt, hvis dette vurderes nødvendigt for at opnå formålet med den enkelte offentliggørelsesordning.

Det fremgår af landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form virksomheder skal gøre kontrolresultater efter stk. 1 tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 18, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 18, stk. 2, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om hvor, på hvilken måde og i hvilken form virksomheder skal gøre kontrolresultaterne tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af bestemmelsen i landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 2, men anvendelsesområdet udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, da lovforslaget dækker et større område end landbrugsstøtteleoven. Der er dog ikke foreløbigt tilsigtet nogen ændring i anvendelsen af bestemmelsen i praksis, og den vil således fortsat give hjemmel til at fastsætte regler om virksomheders pligt til at offentliggøre kontrolresultater.

Som led i Smiley-ordningen er det i bekendtgørelse nr. 2121 af 24. november 2021 om fødevarekontrol og offentliggørelse af kontrolresultater bestemt, at detailvirksomheder skal offentliggøre kontrolresultaterne ved ophængning i detailvirksomhederne og på deres eventuelt egne hjemmesider. Engrosvirksomheder skal offentliggøre kontrolresultaterne på deres hjemmesider. Offentliggørelsen medvirker til at sikre overholdelsen af kvalitetsregler som f.eks. om klassificering af oksekød.

Virksomheder kan i øvrigt frit anvende kontrolresultaterne

i markedsføring, så længe det ikke er vildledende. Herved får virksomhederne et positivt incitament til at sikre overholdelse af lovgivningen.

Under Smiley-ordningen på fødevareområdet er virksomheder uden fast kontrolfrekvens desuden fritaget fra at offentliggøre deres kontrolrapporter på deres hjemmeside, da de kan være adskillige år gamle og derfor ikke aktuelle, eller hvor kontrolrapportens informationsværdi vil være meget begrænset. Det drejer sig om virksomheder, der af Fødevarestyrelsen er placeret i gruppen af ultralavrisikovirksomheder (eksempelvis materialister, apotekere, keramikere, vinhandlere m.fl.).

Det er hensigten, at reglerne vil skulle muliggøre en fortsættelse af den hidtidige kontrolmodel, herunder en fortsættelse af Smiley-ordningen.

Efter landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 3, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 18, stk. 3, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 18, stk. 3, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 3*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder om, at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse i landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 3, men vil blive udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at gælde hele lovforslagets anvendelsesområde. Der er dog ikke foreløbigt tilsigtet nogen ændringer i anvendelsen af bestemmelsen.

På fødevareområdet sker der løbende offentliggørelse af kontroloplysninger på internettet. Kontrolresultaterne bliver sammenfattet i en lettilgængelig kategorisering på basis af objektive kriterier, som på detailområdet bliver anskueliggjort ved grafiske symboler – de såkaldte smileyer.

Formålet med offentliggørelsen er at sikre forbrugerne relevant og aktuel information, og der kan være kontrolresultater, der vil være mindre relevante for forbrugerne. Offentliggørelse kan eksempelvis være vildledende, hvis den er baseret på en enkelt observation og ikke et egentligt kontrolbesøg. Som eksempel kan nævnes en situation, hvor det ved en administrativ kontrol er konstateret, at en registreringspligtig virksomhed er registreret hos den relevante

myndighed. En sådan kontrol, hvor der udarbejdes en kontrolrapport uden anmærkninger, kunne forlede forbrugerne til at tro, at der er gennemført en egentlig fysisk kontrol, hvor alt er fundet at være i orden. Resultatet af sådanne administrative kontroller uden anmærkninger kan i medfør af den foreslåede bestemmelse derfor undtages fra offentliggørelsen.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 3 vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kunne fastsætte regler om form og omfang for offentliggørelse.

Det er hensigten, at bestemmelsen vil blive anvendt til at videreføre hidtidig model for kontrol på området. Der vil efter den foreslåede ordning også kunne etableres nye offentliggørelsesordninger.

Efter landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 4, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet edb-informationssystem vedrørende kontrolresultater. Ministeren kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres. Adgangen vil omfatte såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 18, stk. 4 og 5, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelserne i § 18, stk. 4 og 5, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 4*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af landbrugsstøtteleovens § 4 a, stk. 4, 1. pkt., idet bestemmelsen dog vil få et bredere anvendelsesområde som følge af, at lovforslagets anvendelsesområde er bredere end landbrugsstøtteleovens. Det er foreløbigt ikke forventningen, at der skal ske ændringer i anvendelsen af bestemmelsen.

Efter den foreslåede bestemmelse kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater.

Det foreslås i *stk. 5*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, kan videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få

meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort eller skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Under Smiley-ordningen bliver kontrolrapporterne eksempelvis offentliggjort på internettet på hjemmesiden findsmiley.dk i søgbar form.

Til § 19

Efter landbrugsstøtteleovens § 1 a, stk. 1, fastsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold, som er omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør heraf, skal foregå digitalt mellem ministeriet og virksomhederne.

Efter landdistriktsfondslovens § 6, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra henholdsvis Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet om forhold, som er omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør heraf, skal foregå digitalt.

Efter skovlovens § 29 a, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri desuden fastsætte regler om, at ansøgninger, efterfølgende indberetninger og underretninger i medfør af § 29 skal foregå digitalt, og at kommunikation i forbindelse hermed skal foregå digitalt mellem ministeren og ansøgerne. Formålet med bestemmelserne er at sikre, at ministrene kan stille krav om, at skriftlig kommunikation med ministerierne som det klare udgangspunkt skal foregå digitalt.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 19, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 19, stk. 1, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra henholdsvis Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, skal foregå digitalt.

Den foreslåede bestemmelse skal ses som en sprogligt tilpasset videreførelse af de tilsvarende bestemmelser i landbrugsstøtteleovens § 1 a, stk. 1, landdistriktsfondslovens § 6, stk. 1, og skovlovens § 29 a, stk. 1.

Krav om digital kommunikation er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er

formfrihed for virksomheder og borgere, når de henvender sig til offentlige myndigheder. Dette følger bl.a. af bemærkningerne til forvaltningslovens § 32 a, jf. Folketingstidende 2001-02/2, tillæg A, s. 2062 ff. Forvaltningslovens § 32 a giver mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelse til myndigheden. Bemyndigelsen i forvaltningsloven giver alene mulighed for, at der kan fastsættes regler, der giver ret til at kommunikere digitalt, men der kan ikke etableres en pligt hertil. Den foreslåede bestemmelse giver derfor mulighed for at fastsætte regler med krav om obligatorisk digital kommunikation med myndighederne, herunder anvendelse af de digitale selvbetjenings- og portalløsninger, som Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet stiller til rådighed.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse parallelt med lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

Den foreslåede bemyndigelse vil ligesom hidtil blive udnyttet således, at pligten til at kommunikere digitalt også vil gælde en rådgiver, f.eks. en konsulent, advokat eller lign., som optræder på virksomhedens eller borgerens vegne over for myndigheden.

Regler med krav om digital kommunikation forventes at blive fastsat løbende i takt med, at digitale løsninger er på plads, og den fornødne teknologi er til stede. Ministrene vil kunne anvende den foreslåede bestemmelse på enkeltområder, efterhånden som det skønnes hensigtsmæssigt, at der indføres en samlet digital, herunder automatiseret, sagsbehandling og digital kommunikation. Ministrene vil også kunne anvende bemyndigelsen til at fastsætte sådanne regler generelt for større områder.

Det findes hensigtsmæssigt, at digital sagsbehandling anvendes i videst muligt omfang inden for lovforslagets område, og at der ikke er formkrav i lovgivningen, der forhindrer, at kommunikationen mellem virksomheder og borgere på den ene side og myndighederne på den anden side kan foregå digitalt. Den digitale kommunikation vil bidrage til grundlaget for en mere effektiv opgavevaretagelse og størst mulig ressourceudnyttelse i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har allerede i dag automatiseret store dele af sagsbehandlingen helt eller delvist. Forudsætningen for dette er, at kommunikationen i videst muligt omfang foregår digitalt, f.eks. ved brug af portal-løsningen "Tast selv".

En stor del af kommunikationen i forbindelse med sagsbehandlingen inden for både landbrugsstøtte-, landdistriktsfonds- og skovlovens område er allerede digitaliseret, herunder helt eller delvist automatiseret, i medfør af de gældende bestemmelser om digital kommunikation. Der er således ikke tiltænkt nogen væsentlig ændring i den måde, som borgere, virksomheder og andre offentlige myndigheder i dag kommunikerer med ministerierne på. Bemyndigelsen er udformet generelt, så der skabes grundlag for, at der i fremtiden administrativt kan fastsættes regler med krav om

digital kommunikation om forhold, der ikke efter gældende ret er omfattet af en sådan pligt.

Den foreslåede bemyndigelse vil omfatte al kommunikation mellem på den ene side virksomheder og borgere og på den anden side myndigheder samt mellem offentlige myndigheder indbyrdes. Bemyndigelsen vil gælde for kommunikation om alle forhold, der bliver omfattet af lovforslaget eller regler, der vil blive fastsat i medfør heraf, eller af Den Europæiske Unions forordninger.

Regler med krav om obligatorisk digital kommunikation vil indebære, at henvendelser om forhold, som er omfattet af loven eller regler fastsat i medfør heraf, som det klare udgangspunkt ikke vil kunne anses for behørigt modtaget, hvis de indsendes på anden vis end den foreskrevne digitale måde. I sådanne tilfælde følger det af den almindelige vejledningspligt i forvaltningslovens § 7, stk. 1, at den pågældende myndighed vejleder om reglerne på området, herunder om pligten til digital kommunikation. Kun hvis der, f.eks. inden for en fastsat frist, ikke er rettet op på de mangler, den pågældende ved vejledning er gjort opmærksom på, kan henvendelsen blive afvist eller oplysningerne anset for ikke at være modtaget.

Det er lagt til grund, at en afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale kommunikation vil være en afgørelse og indebærer en sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse. Det er ikke hensigten med indførelse af krav om digital kommunikation at ændre på, hvordan offentlige myndigheder håndterer situationer, hvor f.eks. en virksomhed overskrider en frist. Der vil således i samme omfang som hidtil kunne tages hensyn til årsagen til, at en frist m.v. ikke er overholdt.

De sanktioner, der i dag er knyttet til manglende indberetning eller indsendelse i papirform, vil også finde anvendelse, når indberetning eller indsendelse ikke sker i overensstemmelse med de krav om digital indberetning, der fastsættes i bekendtgørelser i henhold til dette lovforslag.

Det vil fremgå nærmere af de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen, hvem der omfattes af pligten til digital kommunikation, om hvilke forhold, på hvilken måde og hvilke sanktioner, der knytter sig til manglende indberetning eller indsendelse i overensstemmelse med den foreskrevne digitale måde. Pligten til digital kommunikation vil også omfatte kommunikation mellem ministerierne og en rådgiver, der optræder på en virksomhed eller fysisk persons vegne. Det er også hensigten, at det vil komme til at fremgå hvilke praktiske og tekniske forudsætninger, der skal være opfyldt hos den enkelte, herunder om vedkommende forudsættes at være i besiddelse af teknisk udstyr af nærmere bestemt art for at kunne leve op til lovgivningens krav.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse også vil blive udnyttet til at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation mellem myndighederne og til at fastsætte krav om anvendelse af digital kommunikation ved myndigheder-

nes henvendelse til borgere og virksomheder, f.eks. breve om partshøring, afgørelser og lignende.

Der vil ved udnyttelsen af bemyndigelsen kunne fastsættes regler om undtagelse fra pligten til digital kommunikation. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter vil således i forbindelse med fastsættelse af regler om obligatorisk digital kommunikation tillige kunne fastsætte regler om, at visse grupper af personer eller virksomheder undtagelsesvist ikke skal være omfattet af kravet om obligatorisk digital kommunikation. Sådanne undtagelsesregler vil skulle følge reguleringen heraf i lov om Digital Post fra offentlige afsendere. Det bemærkes samtidig, at fritagelse for tilslutning til Digital Post i medfør af lov om Digital Post fra offentlige afsendere ikke automatisk medfører en samtidig fritagelse for pligten til at benytte en af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri eller Kirkeministeriet etableret portalløsning til kommunikation vedrørende forhold omfattet af dette lovforslag.

I dag er der krav om, at visse dokumenter skal indsendes i papirform. Der vil ligeledes ifølge den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital fremsendelse i tilfælde, hvor materialet på grund af sin særlige beskaffenhed ikke er egnet til en sådan fremsendelse.

Efter landbrugsstøtlovens § 1 a, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Efter landdistriktsfondslovens § 6, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Efter skovlovens § 29 a, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, jf. stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 19, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 19, stk. 2, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, eID eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse vil med visse ændringer videreføre de tilsvarende bestemmelser i § 1 a, stk. 2, i landbrugsstøtloven, § 6, stk. 2, i landdistriktsfondsloven samt § 29 a, stk. 2, i skovloven.

Ministrene vil efter bestemmelsen kunne fastsætte regler med krav om, at virksomheder og borgere vil skulle oplyse en e-mailadresse, som myndighederne kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. Dette forventes i praksis typisk at være vedkommende virksomheds eller borgers e-mailadresse i Offentlig Digital Post. I den forbindelse vil der også kunne pålægges den pågældende pligt til at underrette om en eventuel ændring i e-mailadressen, inden den konkrete sag afsluttes, eller henvendelsen besvares, medmindre e-mails automatisk bliver videresendt til den nye adresse.

Der vil også kunne fastsættes regler med krav om anvendelse af eID eller lignende ved andre former for digital kommunikation, f.eks. selvbetjeningsløsninger, så myndighederne kan få sikkerhed for, at afsenderen er den, som vedkommende giver sig ud for at være. Der vil endvidere kunne stilles krav om anvendelse af bestemte it-systemer (herunder særlige portalløsninger, elektroniske formularer, skemaer og lignende) og særlige digitale formater for at sikre, at myndighederne kan håndtere de modtagne indberetninger eller for at sikre, at indsendt dokumentationsmateriale har den fornødne validitet.

Det er hensigten, at enhver kommunikation omfattet af lovforslaget så vidt muligt vil skulle finde sted enten gennem Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris ”Tast selv” eller gennem den digitale postløsning Offentlig Digital Post under borger.dk eller virk.dk. Det vil afhænge af den pågældende kommunikations art og indhold, hvilken portal der vil skulle finde anvendelse. Lovforslaget vil således også komme til at omfatte tilsvarende fremtidige offentlige digitale løsninger.

Efter landbrugsstøtlovens § 1 a, stk. 3, landdistriktsfondslovens § 6, stk. 3, og skovlovens § 29 a, stk. 5, anses en digital meddelelse for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 19, stk. 3, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 19, stk. 3, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 3*, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af bestemmelserne i landbrugsstøtlovens § 1 a, stk. 3, landdistriktsfondslovens § 6, stk. 3, og skovlovens § 29 a, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet. Det er dermed uden betydning, om eller hvornår den pågældende gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten alene vil således bære risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Dermed vil der gælde samme retsvirkninger som for fysisk post, idet fysisk post anses for at være kommet frem, når den pågældende meddelelse er lagt i modtagerens fysiske postkasse.

I denne forbindelse vil det være uden betydning, om adressaten har bragt sig i stand til at tilgå meddelelsen, f.eks. hvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige eID til at modtage meddelelser i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Digital Post fra offentlige afsendere, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfiltre, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelsen. Tilsvarende vil det være uden betydning, om adressaten oplever, at vedkommendes egen computer ikke fungerer, at vedkommende har mistet koden til sin eID eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse på meddelelser, som både frivilligt sendes digitalt, og som det er obligatorisk at sende digitalt.

Lovforslaget medfører ikke ændringer i de gældende principper for beregning af frister i forbindelse med klager.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen måtte betragte meddelelsen som sendt før kl. 24.00. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller lignende, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger herom.

It-problemer hos myndigheden (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til myndigheden. Opstår problemerne tæt på fristen for indgivelse af meddelelsen, og kan de føre til, at fristen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt. Det vil således ikke kunne komme en virksomhed eller borger til skade, hvis en evt. frist for en meddelelse ikke er overholdt, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

Det fremgår af landbrugsstøtteleovens § 1 a, stk. 4, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller virksomhederne, skal

være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Det fremgår af landdistriktsfondslovens § 6, stk. 4, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end henholdsvis ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 19, stk. 4, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 19, stk. 4, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 4*, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministrene, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af bestemmelserne i landbrugsstøtteleovens § 1 a, stk. 4, og landdistriktsfondslovens § 6, stk. 4. For så vidt angår den del af landdistriktsstøtten, der er omfattet af skovloven, vil der være tale om en udvidelse af anvendelsesområdet i forhold til gældende ret før den 1. januar 2023.

Den foreslåede bestemmelse fraviger underskriftskrav for dokumenter, der er udstedt af andre end Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kirkeministeriet inden for deres respektive områder, hvor der efter loven eller regler udstedt i medfør heraf er krav om, at dokumentet er underskrevet.

Underskriftskravet vil kunne fremgå udtrykkeligt eller forudsætningsvist af de pågældende regler.

Underskrift på dokumenter, der udstedes af ministerierne eller andre offentlige myndigheder, kan på tilsvarende vis untlades efter forvaltningslovens § 32 b. For at der ikke skal opstå tvivl om, at også virksomheder og borgere kan opfylde evt. underskriftskrav på anden måde end ved personlig underskrift, foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at underskriveren i stedet kan anvende en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. eID.

Efter landbrugsstøtteleovens § 1 a, stk. 5, og landdistriktsfondslovens § 6, stk. 5, kan ministeren for fødevarer, land-

brug og fiskeri og ministeren for landdistrikter fastsætte nærmere regler om opfyldelse af underskriftskravet i bestemmelsesens stk. 4.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 19, stk. 5, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 19, stk. 5, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 5*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter kan fastsætte nærmere regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af bestemmelserne i landbrugsstøtteovens § 1 a, stk. 5, og landdistriktsfondslovens § 6, stk. 5. På tilsvarende måde som med den foreslåede bestemmelse i stk. 4 vil der være tale om en udvidelse af anvendelsesområdet i forhold til gældende ret før den 1. januar 2023 for så vidt angår den del af landdistriktsstøtten, der er omfattet af skovloven.

Herefter vil ministrene kunne fastsætte regler om, hvordan kravet om underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved, at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner og sender dokumentet som en pdf-fil. På tilsvarende måde vil der kunne forekomme tilfælde, hvor en ansøgning skal være ledsaget af f.eks. en tilladelse fra en kommune. Sådanne originale tilladelser og lignende udstedt af andre myndigheder skal kunne indsendes som bilag til en ansøgning, f.eks. i indscannet form.

Endvidere vil der kunne stilles krav om, at virksomheder eller fysiske personer, som indsender dokumenter til en myndighed uden personlige underskrifter, skal opbevare et eksemplar af det pågældende dokument forsynet med originale underskrifter, som myndigheden kan forlange at få forevist i kontroløjemed.

Det forventes desuden, at omfanget af afgørelser alene baseret på automatisk behandling vil øges over tid i takt med den teknologiske udvikling. Det kan dog ikke udelukkes, at der på sigt i forbindelse med afgørelser alene baseret på automatisk sagsbehandling behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen. En sådan behandling af personoplysninger vil muligvis kunne medføre en evaluering af personlige forhold, jf. artikel 22 i databeskyttelsesforordningen. Disse afgørelser vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 27, hvorefter afgørelserne vil kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Til § 20

Det følger af Lovtidendeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1098 af 10. august 2016, § 2, stk. 2, at der i Lovtidende –

foruden love og kongelige anordninger, jf. stk. 1 – indføres alle ministerielle bekendtgørelser.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 20 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 20 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Der findes ikke tilsvarende regler i landbrugsstøtteoven, landdistriktsfondsloven eller skovloven, der var gældende før den 1. januar 2023.

Den foreslåede bestemmelse skal skabe mulighed for, at kortværk, der henvises til i forskrifter udstedt i medfør af denne lov, kan undtages fra kundgørelse i Lovtidende og dermed kundgøres autoritativt på en måde, der er mere hensigtsmæssig.

Forslaget vil give ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndigelse til administrativt at fastsætte regler om, at kortværk, som der henvises til i forskrifter udstedt i medfør af denne lov, kan kundgøres autoritativt i elektronisk form og gøres tilgængelig for offentligheden et andet sted på internettet end der, hvor der sker kundgørelse i Lovtidende.

De kortværk, der skal kunne henvises til i regler udstedt i medfør af denne lov, er eksempelvis kortlag i Internet Markkort (IMK), der er et offentligt dataregister med tilhørende kortværk med samtlige landets markblokke (geografisk sammenhængende enheder bestående af landbrugsarealer).

Det forudsættes, at adgangen til kortværk til de forskellige støtteordninger i elektronisk form skal være gratis for brugere.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri ved udnyttelse af bemyndigelsen i stk. 1 fastsætter regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri i det tilfælde, hvor bemyndigelsen i stk. 1 udnyttes, bliver forpligtet til at fastsætte regler om sikkerheden ved den elektroniske kundgørelsesordning, herunder regler om IT-sikkerhed, driftssikkerhed og sikkerhed for autenticiteten af de kundgjorte kortværk, samt om opbevaring af en uforgængelig kopi af et udstedt kortværk og om tilgængelighed i forhold til tidligere gældende kort. Digitale kortværk forudsættes at være offentligt tilgængelige også efter, at det er afløst af nyt kortværk, således at retstilstanden efter tidligere gældende kort kan fastslås.

Derudover vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri blive forpligtet til at fastsætte regler om, hvor kortværk i autoritativ form kan findes. Da disse regler vil skulle

kundgøres i Lovtidende, vil kortets brugere og den øvrige offentlighed således via Lovtidende, der er det normale kundgørelsesmedie, kunne få oplysning om, hvor de kan tilgå kortgrundlaget for de forskellige støtteordninger.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.6.2.2 for nærmere om baggrunden for den foreslåede ændring.

Til § 21

Efter landdistriktsfondslovens § 7, stk. 2, nedsætter ministeren for landdistrikter et indstillingsudvalg, der udvælger og afgiver indstilling om ansøgninger om godkendelse som støtteberettigede lokale aktionsgrupper og om indsendte lokale udviklingsstrategier.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 21 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 21 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for landdistrikter nedsætter et indstillingsudvalg, der udvælger og afgiver indstilling om godkendelse af indsendte lokale udviklingsstrategier.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* vil være en delvis videreførelse af landdistriktsfondslovens § 7, stk. 2, idet det foreslås, at indstillingsudvalget ikke udvælger og afgiver indstilling om godkendelse af støtteberettigede lokale aktionsgrupper.

Efter forordningen om fælles bestemmelser er det obligatorisk for den ansvarlige forvaltningsmyndighed at nedsætte et indstillingsudvalg med henblik på udvælgelse af lokale udviklingsstrategier.

Det er forudsat, at udvalget sammensættes af repræsentanter fra f.eks. regionale og lokale myndigheder, relevante interesseorganisationer, landdistriktsaktører og eksperter på området.

Efter landdistriktsfondslovens § 2, stk. 3, kan ministeren for landdistrikter fastsætte regler om etablering og drift af lokale aktionsgrupper, der kan medvirke til administration af loven.

Under den nuværende reformperiode (2014-2022) har ministeren fastsat sådanne regler i bekendtgørelse nr. 1835 af 22. december 2015 om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under hav- og fiskeriudviklingsprogrammet og under landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2020 med senere ændringer.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for landdistrikter kan fastsætte regler om etablering og drift af lokale aktionsgrupper, der kan medvirke til administrationen af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre landdistriktsfondslovens § 2, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil give ministeren for landdistrikter bemyndigelse til at fastsætte regler om etablering og drift af lokale aktionsgrupper, herunder om sammensætning og funktioner.

De lokale aktionsgrupper vil blive etableret som private lokale foreninger med egne vedtægter og bestyrelse oprettet i overensstemmelse med de almindeligt gældende foreningsprincipper og i overensstemmelse med forordningsgrundlaget for dette lovforslag. Foreningens formål er at udarbejde og gennemføre en strategi, der inddrager relevante lokale parter og interessenter til gavn for udvikling af lokalområdet.

For nærmere oplysninger om lokale aktionsgrupper henvises til lovforslagets afsnit 3.3 og bemærkningerne til lovforslagets § 2.

Til § 22

Efter landbrugsstøtteovens § 2, stk. 1, nedsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri et udvalg med den opgave at rådgive med hensyn til stillingtagen til Den Europæiske Unions landbrugspolitik samt med hensyn til tilrettelæggelse af administrationen heraf. Udvalget består af 24 medlemmer udnævnt af ministeren.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 22 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 22 videreføres med enkelte sproglige justeringer.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri nedsætter et udvalg med den opgave at rådgive om stillingtagen til Den Europæiske Unions landbrugspolitik og om tilrettelæggelse af administrationen heraf.

Den foreslåede bestemmelse viderefører landbrugsstøtteovens § 2, stk. 1, idet det dog foreslås, at antallet af medlemmer ikke eksplicit angives i bestemmelsen.

Udvalgets opgave vil som hidtil være at rådgive ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri med hensyn til stillingtagen til Den Europæiske Unions landbrugspolitik m.v. Det er hensigten, at udvalget vil skulle holde regelmæssige møder og afgive udtalelser ikke blot om udformningen af danske synspunkter vedrørende de spørgsmål, der behandles i Rådet for Den Europæiske Union under deltagelse af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri samt i komitéer og arbejdsudvalg under Rådet for Den Europæiske Union, hvori landbrugsspørgsmål drøftes, men også med hensyn til tilrettelæggelsen af den nationale administration af markeds-

ordningerne for landbrugsvarer m.v. Udvalget vil herunder skulle afgive høringssvar til forslag til rådsvedtagelser i Den Europæiske Union til brug for forelæggelse for Folketingets Europaudvalg i medfør af Lov om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber. Udvalgets medlemmer udpeges efter indstilling fra fødevarerhvervenes organisationer samt repræsentanter for arbejdstagere, forbrugere og miljøinteresser.

Hidtil har det udtrykkeligt fremgået af landbrugsstøttelovens § 2, stk. 2, hvilke organisationer der var repræsenteret i udvalget. Det foreslås i stk. 1, at den udtrykkelige opregning af organisationsrepræsentation ikke videreføres, således at den fornødne fleksibilitet i forhold til sammensætningen af udvalget vil blive sikret.

Efter landbrugsstøttelovens § 2, stk. 3, kan der møde stedfortræder for hvert af medlemmerne. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udnævner en af Miljø- og Fødevarerministeriets repræsentanter i udvalget til formand for udvalget og fastsætter udvalgets forretningsorden. Udvalgets sekretariatsopgaver varetages af ministeriet.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri udnævner til formand for udvalget en repræsentant fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og fastsætter forretningsordenen for udvalget. I forretningsordenen fastlægges udvalgets sammensætning og antallet af repræsentanter for de enkelte organisationer eller grupper af organisationer. Ministeriet varetager sekretariatsopgaver for udvalget.

Den foreslåede bestemmelse viderefører landbrugsstøttelovens § 2, stk. 3, dog således at det ikke foreslås medtaget i bestemmelsen, at der kan møde stedfortræder for hvert af medlemmerne. Det foreslås desuden som noget nyt i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, at ministeren i forretningsordenen fastsætter udvalgets sammensætning og antallet af repræsentanter for de enkelte organisationer eller grupper af organisationer.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gældende praksis for kodificering af det pågældende rådgivende udvalg i lovgivningen på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område. Således er også EU-fiskeriudvalget lovreguleret, jf. § 5, i fiskeriloven.

Der er ikke med forslaget tilsigtet en ændring i den aktuelle kreds af organisationer, der i dag er repræsenteret i udvalget, men med bestemmelsen vil der være fleksibilitet i forhold til at kunne ændre organisationsrepræsentationen fremover.

Til § 23

Efter landdistriktsfondslovens § 7, stk. 1, nedsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri et overvågningsudvalg med repræsentanter for de berørte myndigheder, interesseorganisationer, foreninger og partnerskaber til at varetage tilsyns- og opfølgningsfunktioner ved administration af støtteordninger efter denne lov.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget ef-

ter en hastebehandling vedtaget § 23 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 23 videreføres uændret.

Det foreslås således i § 23, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri nedsætter en overvågningskomité med repræsentanter for de berørte myndigheder, interesseorganisationer, foreninger og partnerskaber til at varetage forordningsbestemte opgaver vedrørende administration af støtteordninger, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, og som er omfattet af den strategiske plan for dansk udmøntning af Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik.

Efter forordningen om støtte til strategiske planer er det obligatorisk for de enkelte medlemsstater at nedsætte en overvågningskomité for deres strategiske plan senest tre måneder efter, at Europa-Kommissionen har truffet beslutning om godkendelse af den strategiske plan. Udvalget skal sammensættes bredt, og repræsentanter for Europa-Kommissionen deltager i overvågningskomitéens arbejde med rådgivende funktion.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af § 7, stk. 1, i landdistriktsfondsloven. Da støtteordninger omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, også kan være finansieret af EGFL, dækker bestemmelsen dog et bredere område sammenlignet med bestemmelsen i landdistriktsfondslovens § 7, stk. 1.

I overensstemmelse med forordningen om støtte til strategiske planer vil der blive nedsat en bredt sammensat overvågningskomité med deltagelse af repræsentanter fra de berørte myndigheder, interesseorganisationer, foreninger og andre relevante parter til at varetage de forordningsbestemte opgaver. Formandskabet for overvågningskomitéen vil blive varetaget af Landbrugsstyrelsen.

Overvågningskomitéen vil alene komme til at dække de støtteordninger, der er omfattet af Danmarks strategiske plan. I overensstemmelse med forordningen om støtte til strategiske planer skal overvågningskomitéen behandle alle problemstillinger, der har indvirkning på den strategiske plans fremskridt med hensyn til at nå de fastlagte mål. Desuden vil overvågningskomitéen skulle afgive udtalelse om bl.a. metodologi og prioriteringskriterier i forbindelse med udvælgelsen af operationer, de årlige præstationsrapporter, evalueringsplanen og ændringer heri samt forslag til ændringer af den strategiske plan.

Til § 24

Efter landbrugsstøttelovens § 22, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri henlægge sine beføjelser efter loven til en institution under ministeriet eller anden statslig institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over denne myndigheds

afgørelser, herunder om at klage ikke skal kunne indbringes for anden administrativ myndighed og om myndighedens adgang til at genoptage en sag efter, at der er indgivet klage.

Efter landdistriktsfondslovens § 11, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser truffet i henhold til denne lov eller de i medfør heraf udstedte regler, herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. De pågældende ministre kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen.

Efter skovlovens § 43, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren. Ministeren kan efter lovens § 61, stk. 1, fastsætte regler om klage over afgørelser, der er truffet efter bemyndigelse, jf. § 43, herunder om, at afgørelserne ikke kan påklages. Ministeren kan efter § 61, stk. 2, fastsætte regler om klage over afgørelser, der træffes efter regler, der er udstedt efter loven herunder om, at afgørelserne ikke kan påklages.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 24, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 24, stk. 1, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller ministeren for landdistrikter deres beføjelser efter loven til en myndighed under det pågældende ministerium, kan ministrene inden for deres respektive områder fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministrene kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre de beføjelser, som ministrene har efter landbrugsstøtteleovens § 22, stk. 2, landdistriktsfondslovens § 11, stk. 1, og skovlovens §§ 43, stk. 1, og 61. Det foreslås herudover fastsat direkte i bestemmelsen, at det kun i særlige tilfælde kan bestemmes, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Som hovedregel vil den foreslåede bemyndigelse ikke blive udnyttet til at fravige to-instansprincippet, men tager derimod sigte på at gøre det muligt at afskære klageadgang

i de situationer, hvor der ellers vil være mulighed for at få prøvet afgørelser i tre instanser.

Det bemærkes, at adgangen til at klage ikke vil kunne afskæres i de tilfælde, hvor en afgørelse er truffet alene på baggrund af automatisk behandling.

Den foreslåede bestemmelse vedrører også ministrenes mulighed for at fastsætte regler om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 1 vil det være muligt at regulere selve indsendelsen og behandlingen af klager. Der vil eksempelvis kunne fastsættes regler med en frist for udnyttelse af rekursmuligheden, krav til klagens form, indhold eller indsendelse. Ligeledes vil der i medfør af bestemmelsen kunne fastsættes regler med krav om, at klager skal indgives gennem den myndighed, der har truffet afgørelsen. Modellen indebærer, at myndigheden skal viderebringe klagen med myndighedens bemærkninger. Herved er det hensigten at opnå en hurtigere og mere effektiv sagsgang.

Efter landbrugsstøtteleovens § 22, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri henlægge sine beføjelser efter loven til en institution under ministeriet eller anden statslig institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over denne myndigheds afgørelser, herunder om at klage ikke skal kunne indbringes for anden administrativ myndighed og om myndighedens adgang til at genoptage en sag efter, at der er indgivet klage.

Efter landdistriktsfondslovens § 11, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation henlægge opgaver efter denne lov til andre offentlige myndigheder eller institutioner. De pågældende ministre kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser truffet i henhold til denne lov eller de i medfør heraf udstedte regler, herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. De pågældende ministre kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen. De pågældende ministre kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. De pågældende ministre bevarer deres fulde instruktionsbeføjelse.

Efter skovlovens § 43, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren. Ministeren kan efter lovens § 61, stk. 1, fastsætte regler om klage over afgørelser, der er truffet efter bemyndigelse, jf. § 43, herunder om, at afgørelserne ikke kan påklages. Ministeren kan efter § 61, stk. 2, fastsætte regler om klage over afgørelser, der træffes efter regler, der er udstedt efter loven herunder om, at afgørelserne ikke kan påklages.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 24, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 24, stk. 2, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk.* 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder efter forhandling med vedkommende minister kan henlægge deres beføjelser efter loven til en anden statslig myndighed eller institution. Ministrene kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens eller institutionens afgørelser, herunder om, at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministrene kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen.

Den foreslåede bestemmelse svarer til tilsvarende bestemmelser i henholdsvis § 22, stk. 2, i landbrugsstøtteleven, § 11, stk. 2, i landdistriktsfondsloven, § 43 og § 61 i skovloven. Det foreslås fastsat direkte i bestemmelsen, at det kun i særlige tilfælde kan bestemmes, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Sigtet med den foreslåede bestemmelse er bl.a. at skabe grundlag for at opnå langsigtede rationaliseringsgevinster ved f.eks. etablering af servicefællesskaber på tværs af institutioner og myndigheder.

Med den foreslåede bestemmelse vil ministrene få mulighed for at delegere administrationen eller dele af administrationen til andre statslige myndigheder eller institutioner. Der vil f.eks. kunne fastsættes regler om, at andre statslige myndigheder helt eller delvist skal varetage kontrolopgaver, hvis sådanne opgaver vurderes mere hensigtsmæssigt at kunne placeres hos en sådan anden myndighed eller institution. På tilsvarende vis vil der kunne fastsættes regler om, at andre offentlige myndigheder deltager i eksempelvis opgaver vedrørende prioritering mellem ansøgninger om støtte til landdistriktsudvikling.

Ministrene vil i forbindelse med henlæggelse af opgaverne kunne fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens eller institutionens afgørelser på tilsvarende måde som beskrevet i bemærkningerne til stk. 1.

Det er som hovedregel ikke hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fravige princippet om, at der kan klages til den overordnede myndighed, men derimod at gøre det muligt at afskære klageadgang i de situationer, hvor der ellers vil være mulighed for at få prøvet afgørelser i tre instanser.

Dog er der i dag afskåret klageadgang til anden instans for de afgørelser, som Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen træffer

vedrørende de klima-lavbundsprojekter, som der vil kunne fastsættes regler om i lovforslagets §§ 3 og 7. Dette vil kunne videreføres efter den foreslåede bestemmelse. Derudover er det ikke hensigten, at rekurs til anden instans vil blive afskåret for andre områder, medmindre det konkret vurderes at være nødvendigt og vil være retssikkerhedsmæssigt ubetænkeligt.

Adgangen til at klage vil ikke kunne afskæres i de tilfælde, hvor en afgørelse er truffet alene på baggrund af automatisk sagsbehandling.

Ministrene vil bevare deres beføjelser, herunder instruktionsbeføjelsen, på de områder, der uddelegeres til andre statslige myndigheder eller institutioner, da disse funktionelt vil høre under den pågældende minister. Ministrene vil dermed også kunne ændre de andre statslige myndigheder eller institutioners afgørelse, uden at der foreligger klage.

Det er hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil udnytte den foreslåede bemyndigelse i stk. 2 til at henlægge administration m.v. af klima-lavbundsprojekter, som fremover vil blive reguleret i regler fastsat i medfør af lovforslagets §§ 3 og 7, til henholdsvis Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen under Miljøministeriet. Det er endvidere hensigten, at der fastsættes regler om, at afgørelser truffet af henholdsvis Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen efter regler fastsat i medfør af de foreslåede §§ 3 og 7 om klima-lavbundsprojekter, som hidtil ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Det er endvidere hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil udnytte den foreslåede bemyndigelse til at henlægge visse beføjelser i medfør af lovforslaget til andre ministerier. Der er f.eks. forordninger vedtaget i medfør af TEUF artikel 43, som omhandler spørgsmål, som i henhold til gældende dansk ressortfordeling henhører under andre ministres ressort. Dette gælder bl.a. nogle af de varer, der er opført som landbrugsvarer i bilag I til TEUF, samt varer uden for bilag I ved hvis fremstilling, der er anvendt landbrugsvarer. Der vil være foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelse her i landet af Den Europæiske Unions forordninger angående disse varer, som vil blive gennemført af Skatteministeriet. Som følge heraf har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri indgået kontrolrammer med toldmyndighederne. Toldstyrelsen er i dag de nationale toldmyndigheder i Danmark. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil således udnytte den foreslåede bemyndigelse til at delegere visse beføjelser til toldmyndighederne.

Efter landdistriktsfondslovens § 11, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation henlægge opgaver efter denne lov til andre offentlige myndigheder eller institutioner. De pågældende ministre kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser truffet i henhold til denne lov eller de i medfør heraf udstedte regler herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens

adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. De pågældende ministre kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen. De pågældende ministre kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. De pågældende ministre bevarer deres fulde instruktionsbeføjelse.

Bemyndigelsen er blevet anvendt i bekendtgørelse nr. 2509 af 8. december 2021 om tilskud til projekter i udpegede landdistrikter.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 24, stk. 3, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 24, stk. 3, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 3*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder efter forhandling med vedkommende kommunale organisation kan henlægge varetagelsen af opgaver vedrørende støtteordninger, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, og støtteordninger omfattet af § 1, stk. 2, til kommunal myndighed eller institution. Ministrene kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over den kommunale myndigheds eller institutions afgørelse, herunder om at klage i særlige tilfælde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministrene kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen. De pågældende ministre kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. De pågældende ministre bevarer deres fulde instruktionsbeføjelse.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle videreføre muligheden for, at ministrene kan delegere varetagelsen af opgaver vedrørende støtte til landdistriktsudvikling til kommunale myndigheder eller institutioner, men foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at omfatte alle støtteordninger efter lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 1, samt nationalt finansierede støtteordninger omfattet af lovforslagets § 1, stk. 2.

Med den foreslåede bestemmelse vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder efter forhandling med vedkommende kommunale organisation kunne fastsætte regler om kommunale myndigheders eller institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven eller regler fastsat i medfør heraf. Med bestemmelsen vil ministrene få mulighed for at delegere administrationen eller dele af administrationen til kommunale myndigheder eller institutioner eller sammenslutninger eller grupper af sådanne.

Det henvises til bemærkningerne til stk. 1 for så vidt angår

adgangen til at fastsætte regler om klage efter bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ministrene inden for deres respektive områder bevarer deres fulde instruktionsbeføjelse over for den pågældende kommunale myndighed eller institution. De pågældende ministre vil således kunne instruere den kommunale myndighed eller institution, i det omfang disse varetager opgaver efter loven.

Efter landdistriktsfondslovens § 11, stk. 3, kan ministeren for landdistrikter henlægge sine beføjelser vedrørende støtteordninger etableret i medfør af § 2 til en privat organisation. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over den private organisations afgørelser truffet i henhold til denne lov eller de i medfør heraf udstedte regler, herunder om den private organisations adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren kan fastsætte regler om, at afgørelser truffet af de lokale aktionsgrupper kun kan påklages, for så vidt angår retlige spørgsmål. Ministeren kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. Ministeren bevarer sin fulde instruktionsbeføjelse.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 24, stk. 4, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 24, stk. 4, videreføres uændret.

Det foreslås i *stk. 4*, at ministeren for landdistrikter kan henlægge kompetencen til at træffe afgørelse om at indstille en ansøgning om støtte til godkendelse hos ministeren eller at afvise ansøgningen til den lokale aktionsgruppes bestyrelse. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over den lokale aktionsgruppes bestyrelses afgørelser og om den lokale aktionsgruppes bestyrelses adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen, og om, at afgørelserne kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål. Ministeren kan ændre afgørelserne uden, at der foreligger klage. Ministeren bevarer sin fulde instruktionsbeføjelse.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 4 er en delvis videreførelse af landdistriktsfondslovens § 11, stk. 3, idet det dog foreslås fastsat direkte i bestemmelsen, at ministeren for landdistrikter alene vil kunne henlægge det til den lokale aktionsgruppes bestyrelse at træffe afgørelse om at indstille en ansøgning om støtte til godkendelse hos ministeren eller at afvise ansøgningen. Ministerens mulighed for at delegere sine beføjelser efter loven bliver dermed indsnævret sammenlignet med landdistriktsfondslovens § 11, stk. 3, der generelt giver ministeren mulighed for at delegere opgaver vedrøren-

de støtteordninger til en privat organisation. Bestemmelsen i landdistriktsfondsloven har i praksis ikke været anvendt til andet end delegation til den lokale aktionsgruppes bestyrelse.

Efter den foreslåede bestemmelse vil ministeren for landdistrikter på samme måde som efter de foreslåede stk. 1-3 kunne fastsætte regler om adgangen til at klage over den lokale aktionsgruppes bestyrelses afgørelser og om bestyrelsens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren vil kunne fastsætte regler om indgivelse af klage, herunder om formkrav til klagen, og at afgørelserne kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål. Ministeren kan desuden ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage, og bevarer sin fulde instruktionsbeføjelse over for den lokale aktionsgruppes bestyrelse.

Ifølge den foreslåede bestemmelse vil ministeren for landdistrikter kunne delegere kompetencen til at prioritere og vælge mellem ansøgningerne under administrationsmodellen lokaludvikling styret af lokalsamfundet til den lokale aktionsgruppes bestyrelse. Den lokale aktionsgruppes bestyrelse vil kunne afgive indstilling til Kirkeministeriet om tilsagn om støtte til projekter og træffe afgørelse om afslag på de ansøgninger, der ikke indstilles. Afgørelserne kan påklages til ministeren for landdistrikter. Ministeren kan bestemme, at afgørelserne kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål.

Ministeren for landdistrikter kan efter forhandling med justitsministeren bestemme, at forvaltningsloven helt eller delvis skal gælde for den lokale aktionsgruppes bestyrelse, jf. § 1, stk. 3, i forvaltningsloven. Offentlighedsloven finder bortset fra bestemmelserne i §§ 11 og 12 og §§ 15-17 direkte anvendelse, jf. § 5, stk. 1, i offentlighedsloven.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6.1 om obligatorisk digital kommunikation og afsnit 3.7.2 om delegation til lokale aktionsgruppers bestyrelser.

Til § 25

I medfør af § 3 i landdistriktsfondsloven kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder indgå de aftaler, der er nødvendige i forbindelse med administration af støtteordninger omfattet af loven. Bestemmelsen i landdistriktsfondslovens § 3 giver ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter mulighed for at indgå aftaler med f.eks. kommuner, lokale aktionsgrupper eller finansieringsvirksomheder om deltagelse i administration og kontrol af støtteordninger.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 25 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 25 videreføres uændret.

Det foreslås således i § 25, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder vil kunne indgå de aftaler, der er nødvendige i forbindelse med administration af ordninger omfattet af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre landdistriktsfondslovens § 3, idet bestemmelsens indhold dog vil blive udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde.

Den foreslåede bestemmelse vil give ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter mulighed for inden for deres respektive områder at indgå aftaler med f.eks. kommuner, lokale aktionsgrupper eller finansieringsvirksomheder om deltagelse i administration og kontrol med de ordninger, der fremgår af lovforslagets § 1.

Det er hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil kunne benytte den foreslåede bemyndigelse til f.eks. at kunne inddrage de nævnte aktører, hvor der kræves en særlig indsigt i en ordning. Dette vil eksempelvis kunne ske ved, at kommunerne bliver inddraget ved indhentning af kommunale tilladelser i forbindelse med kontrol, eller hvor der i administrationen eller kontrollen kan ses en fordel ved at indhente særlig rådgivning eller anden ekspertise fra de nævnte aktører.

Det er desuden hensigten, at ministeren for landdistrikter vil kunne benytte den foreslåede bemyndigelse til at indgå aftaler med lokale aktionsgrupper, hvor der er særligt behov for bidrag for at kunne skabe udvikling og innovation i lokalsamfundet. Endvidere er det hensigten, at ministeren for landdistrikter vil kunne benytte den foreslåede bemyndigelse til at indgå aftaler med kommuner om kommunal deltagelse i administrationen af støtteordningen for lokale aktionsgrupper. Dette vil eksempelvis kunne være kommunal ansættelse af LAG-koordinatorer og sekretariatsbistand til lokale aktionsgrupper.

Yderligere er det hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil kunne benytte den foreslåede bestemmelse til at indgå aftaler med relevante aktører, så som erhvervs- og brancheorganisationer om deltagelse i forvaltning og kontrol af oplysninger vedrørende danske markedsforhold, der er nødvendige for at opfylde Den Europæiske Unions regler om medlemsstaternes indberetningspligt på landbrugsområdet, jf. lovforslagets § 10.

Den foreslåede bestemmelse anses navnlig for nødvendig under hensyn til, at der påhviler medlemslandene en meget vidtgående indberetningspligt til Den Europæiske Union og herunder om forvaltning og kontrol af markedsoplysninger om landbrugs- og fødevarer. Aftalerne, der som udgangspunkt agtes indgået i medfør af den foreslåede bestemmelse, forventes hovedsagelig at komme til at omfatte løbende administration og kontrol ved opfyldelse af indberetningspligten i forbindelse med at sikre kvalitet, validitet og frekvens af meddelelse af oplysninger til Den Europæiske Union.

Til § 26

Efter § 4, stk. 1, i landdistriktsfondsloven kan kommuner, regioner, andre offentlige myndigheder, offentligretlige organer og offentlige fonde deltage i finansieringen af de foranstaltninger, der kan ydes støtte til efter loven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 26, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 26, stk. 1, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at kommuner, regioner, andre offentlige myndigheder, offentligretlige organer og offentlige fonde kan deltage i finansieringen af den støtte, som ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan yde i medfør af loven i relation til Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af landdistriktsfondslovens § 4, stk. 1.

For den støtte, der ydes fra ELFUL, er det i henhold til forordningen om støtte til strategiske planer en betingelse for hjemtagning af EU-midler til finansiering, at den nationale medfinansiering er offentlig.

Ved offentlige udgifter forstås i henhold til artikel 3, litra e, i forordningen om støtte til strategiske planer ethvert bidrag til finansiering af operationer, som hidrører fra nationale, regionale eller lokale offentlige myndigheders budget, EU-budgettet, der er stillet til rådighed for EGFL og ELFUL, offentligretlige organers budget eller sammenslutninger af offentlige myndigheders eller offentligretlige organers budget.

Det er dermed ikke muligt, at midler fra private organisationer og private almennyttige fonde kan indgå i finansieringen.

Det bemærkes, at bl.a. landbrugets produktions- og promilleafgiftsfonde og Fonden for Økologisk Landbrug kan deltage i finansieringen af de støtteordninger til landdistriktsudvikling, der er omfattet af lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 1, ligesom de har kunnet under landdistriktsfondsloven.

Efter landdistriktsfondslovens § 4, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter hver for sig inden for deres respektive områder fastsætte nærmere regler om den finansiering, der er nævnt i lovens § 4, stk. 1.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 26, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge

af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 26, stk. 2, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 2*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om finansieringen nævnt i *stk. 1*.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af landdistriktsfondslovens § 4, stk. 2.

Bestemmelsen foreslås videreført, hvorefter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte nærmere regler om finansieringen nævnt i den foreslåede *stk. 1*.

Den foreslåede bestemmelse indeholder bemyndigelse for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter til inden for deres respektive områder at fastsætte regler om, at kommuner og andre offentlige myndigheder, offentligretlige organer og offentlige fonde kan bidrage til den offentlige finansiering, som danner grundlag for hjemtagning af EU-medfinansieringen.

Dermed kan der ved bekendtgørelse fastsættes regler for, hvornår medfinansiering af indsatser fra andre offentlige myndigheder vil kunne ske og betingelser for sådan medfinansiering, herunder hvilke krav til dokumentation der skal opfyldes.

Til § 27

Efter landbrugsstøttelovens § 22 b, stk. 1, kan afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1, 4, 7 og 8, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter landdistriktsfondslovens § 11 a, stk. 1, kan afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 2, og 4-7, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter skovlovens § 61, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om klage over afgørelser, der er truffet efter bemyndigelse, jf. § 43, herunder om, at afgørelserne ikke kan påklages. I praksis er bemyndigelsen bl.a. blevet anvendt til at fastsætte regler om, at afgørelser om tilskud til privat skovrejsning kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og at klagen skal indgives i overensstemmelse med bestemmelserne i skovlovens §§ 62 og 63, jf. § 29 i bekendtgørelse nr. 1008 af 27. juni 2022 om tilskud til privat skovrejsning 2022.

Efter klagenævnslovens § 49 kan afgørelser truffet i henhold til regler udstedt i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven, hvis ikke andet er fastsat i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 4-8, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 27, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 27, stk. 1, videreføres med enkelte sproglige justeringer.

Det foreslås i *stk. 1*, at afgørelser truffet i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov eller i henhold til direkte anvendelige regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, hvis ikke andet er fastsat i denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-2 og nr. 4-8, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Afgørelserne kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre og udvide bestemmelserne om klageadgang til Miljø- og Fødevarerklagenævnet i forhold til gældende ret før den 1. januar 2023, som fremgår af landbrugsstøtteleovens § 22 b, stk. 1, landdistriktsfondslovens § 11 a, stk. 1, og klagenævnslovens § 49 til hele lovforslagets anvendelsesområde.

Det foreslås fastsat i bestemmelsen, at klageadgangen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet også vil omfatte afgørelser, der er truffet i henhold til direkte anvendelige bestemmelser i Den Europæiske Unions forordninger.

Afgørelserne vil ifølge den foreslåede bestemmelse herefter kunne påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, hvis der ikke er fastsat andet i regler udstedt i medfør af loven. Klagen behandles i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-2 og 4-8, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter landbrugsstøtteleovens § 22 b, stk. 2, landdistriktsfondslovens § 11 a, stk. 2, og klagenævnslovens § 49, stk. 2, indgives klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse

fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 27, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 27, stk. 2, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 2, 1. pkt.*, at klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Med forslaget vil førsteinstansens remonstrationsadgang blive videreført og udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til hele lovforslagets anvendelsesområde, idet kravet om skriftlig indgivelse af klage via førsteinstansen vil indebære en pligt for førsteinstansen, hvis afgørelse, der er påklaget, til at overveje, om der er grundlag for at genoptage sagen til fuld realitetsbehandling.

I forlængelse heraf foreslås det i *stk. 2, 2. pkt.*, at myndigheden som hidtil, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter modtagelsen af klagen, skal videresende klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Det er forventningen, at der på nogle områder fortsat årligt vil skulle træffes en større mængde afgørelser om landbrugsstøtte inden for en forholdsvis kort periode, og at eventuelle klager ligeledes vil indkomme inden for en tilsvarende kort periode, jf. klagefristen på fire uger. Dette vil bl.a. være tilfældet for afgørelser om direkte støtte efter grundbetalingsordningen og afgørelser om konditionalitet. På disse områder vil oversendelsesfristen også fremover være to måneder, ligesom tilfældet er i dag. Det er ydermere forventningen, at afgørelser om støtte efter de kommende regler om bio-ordninger vil blive truffet samtidig med afgørelserne om direkte støtte. For at sikre at administrationen kan følge med for så vidt angår behandlingen af de indkomne klager, vil oversendelsesfristen for klager over afgørelser vedrørende bio-ordninger også blive to måneder.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 2, 3. pkt.*, skal klagen ved videresendelsen som hidtil være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Til § 28

Efter landbrugsstøtteleovens § 23, stk. 1, 1. pkt., straffes med bøde den, der til brug for afgørelser, der træffes i hen-

hold til de i § 1 nævnte forordninger, i henhold til denne lovs kapitel 2 i forbindelse med indbetaling eller udbetaling af de i kapitel 2 omtalte midler, i øvrigt i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Efter landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 1, straffes med bøde den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov eller de i medfør heraf fastsatte regler, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Efter skovlovens § 65, stk. 1, nr. 3, straffes med bøde den, der giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes efter § 29, stk. 1, eller § 31, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 29, stk. 2, § 30 eller § 33, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 28, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 28, stk. 1, videreføres med enkelte sproglige og lovtekniske ændringer.

Det foreslås således i § 28, *stk. 1*, at medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a, straffes en række handlinger, undladelser eller overtrædelser med bøde.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1*, at den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov, regler fast i medfør af denne lov eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse viderefører § 23, stk. 1, 1. pkt., i landbrugsstøtteleven, § 12, stk. 1, nr. 1, i landdistriktsfondsloven og § 65, stk. 1, nr. 3, i skovloven, idet der dog i modsætning til bestemmelserne i landdistriktsfondsloven og skovloven tillige henvises til afgørelser, der træffes direkte i medfør af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Der er herudover ikke tilsligtet ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

Efter landbrugsstøttelevens § 23, stk. 2, straffes med bøde den, der i øvrigt undlader at give oplysninger, der er afkrævet den pågældende i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler. Det samme gælder den, som afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Efter landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 3, straffes med bøde den, der undlader at afgive den dokumentation og de oplysninger, som den pågældende har pligt til at afgive i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør heraf, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning. På samme vilkår straffes efter stk. 1, nr. 4, den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, som den pågældende har pligt til at afgive i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 2*, at den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en afgørelse, der træffes i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 2, svarer til de tilsvarende i landbrugsstøttelevens § 23, stk. 1, 2. pkt., landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 2, og skovlovens § 65, stk. 1, nr. 4.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 3*, at den, der undlader at afgive den erklæring, som den pågældende har pligt til at afgive i henhold til lovens § 8, stk. 1, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 3, er ny i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, men viderefører dele af landbrugsstøttelevens § 23, stk. 2, og landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 3 og 4. I bestemmelsen vil der i modsætning til disse bestemmelser nu direkte blive henvist til den bestemmelse, hvorefter der er pligt til at afgive erklæring. Samtidig omfatter den foreslåede bestemmelse hele lovforslagets anvendelsesområde.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 4*, at den, der undlader at opfylde underretningspligten i § 8, stk. 2, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse er ny i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, men viderefører dele af landbrugsstøttelevens § 23, stk. 2, og landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 3 og 4. I bestemmelsen vil der i modsætning til disse bestemmelser nu direkte blive henvist til den bestemmelse i lovforslaget, hvorefter der er underretningspligt. Samtidig omfatter den foreslåede bestemmelse hele lovforslagets anvendelsesområde.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 5*, at den, der undlader at afgive oplysninger, som den pågældende har pligt til at afgive efter regler fastsat i medfør af § 10, stk. 1, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Det foreslås endvidere i *stk. 1, nr. 6*, at den, der undlader at opfylde en indberetningspligt i regler fastsat i medfør af § 10, stk. 2, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

De foreslåede bestemmelser er nye i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023, men viderefører dele af landbrugsstøttelevens § 23, stk. 2, idet der direkte vil blive henvist til de bestemmelser i loven, hvorefter der kan fastsættes regler om oplysnings- eller indberetningspligt. Samtidig om-

fatter de foreslåede bestemmelser hele lovforslagets anvendelsesområde.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 7*, at den, der overtræder et forbud meddelt efter § 14, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Endvidere foreslås det i *stk. 1, nr. 8*, at den, der overtræder forbud meddelt efter § 14, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

De foreslåede bestemmelser i stk. 1, nr. 7 og 8, er nye i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023.

Efter landbrugsstøttelovens § 23, stk. 3, straffes med bøde den, der i forbindelse med det eftersyn, som de kontrollerende myndigheder kan foretage på stedet, ikke yder den fornødne vejledning og hjælp, eller som på begæring ikke udleverer det materiale, som de kontrollerende myndigheder er berettiget til at efterse. Med bøde straffes desuden den, der ikke opbevarer det materiale, som de kontrollerende myndigheder er berettiget til at efterse, og som den pågældende er forpligtet til at opbevare i mindst fem år regnet fra udløbet af det år, hvori støtten er udbetalt.

Efter landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 6, straffes med bøde den, der undlader at udlevere eller indsende materiale eller yde kontrolmyndigheden bistand efter lovens § 9, stk. 2, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 9*, at den, der undlader at give alle oplysninger eller yde kontrolmyndigheden bistand efter § 15, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i en sprogligt tilpasset version bestemmelserne i landbrugsstøttelovens § 23, stk. 3, og landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 6, hvorefter det straffes med bøde, hvis der ikke i forbindelse med kontrol gives de oplysninger og den bistand, som den pågældende er forpligtet til at bidrage med.

Efter landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 5, straffes med bøde den, der undlader at give kontrolmyndigheden adgang til virksomheden m.v. efter § 9, stk. 1, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 10*, at den, der undlader at give kontrolmyndigheden adgang efter § 16, stk. 1, straffes med

bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a.

Den foreslåede bestemmelse viderefører og udvider bestemmelsen i forhold til retstilstanden i landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 5, før den 1. januar 2023, til hele lovforslagets anvendelsesområde.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for at straffe den, der undlader at give kontrolmyndigheden adgang til virksomheden m.v.

Det forudsættes, at de foreslåede bestemmelser i stk. 1, nr. 9 og nr. 10, anvendes til f.eks. at håndhæve servitutforpligtelser i medfør af lovens § 5.

Efter landbrugsstøttelovens § 23, stk. 1, 2. pkt., straffes med bøde den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en afgørelse om udbetaling af støtte efter loven eller de i medfør af loven fastsatte regler, eller som forsøger herpå, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Efter landdistriktsfondslovens § 12, stk. 1, nr. 2, straffes med bøde den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en afgørelse, der træffes i henhold til denne lov eller de i medfør heraf fastsatte regler, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Efter skovlovens § 65, stk. 1, nr. 4, straffes med bøde den, der tilsidesætter vilkår, der er knyttet til en afgørelse om tilskud efter lovens § 29, stk. 1, eller vilkår, der er knyttet til afgørelser, der er truffet efter regler, der er udstedt i medfør af lovens § 29, stk. 2, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Der findes kun i begrænset omfang fast retspraksis for bøder på området. I det følgende fastsættes et vejledende bødeniveau for visse overtrædelser af de bestemmelser, som ministeren i § 29 foreslås bemyndiget til at udstede administrative bødeforelæg for.

Gennemgangen af de nedenfor nævnte kategorier af strafbare forhold er ikke udtømmende. Gennemgangen omfatter som udgangspunkt sager, hvor overtrædelserne er begået én gang, og hvor den pågældende ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet. Niveaulet bør skærpes efter nedenstående generelle principper, såfremt der er tale om flere tilfælde til samtidig pådømmelse, og/eller såfremt den pågældende tidligere er straffet for lignende kriminalitet.

Skema – normalbøder og skærpelse af bødeniveauer			
	Små og mindre virksomheder (1-9 ansatte)	Mellemstore virksomheder (10-49 ansatte)	Store virksomheder (50 ansatte eller derover)
Bødeniveau - § 28, stk. 1, nr. 1-2 og nr. 7-8			
1. gangtilfælde	30.000 kr.	60.000 kr.	90.000 kr.
2. gangtilfælde	60.000 kr.	120.000 kr.	180.000 kr.

3. gangstilmåle	90.000 kr.	180.000 kr.	270.000 kr.
Bødeniveau - § 28, stk. 1, nr. 3-6 og nr. 9-10			
1. gangstilmåle	10.000 kr.	20.000 kr.	30.000 kr.
2. gangstilmåle	20.000 kr.	40.000 kr.	60.000 kr.
3. gangstilmåle	30.000 kr.	60.000 kr.	90.000 kr.

Det er overtrædelsestidspunktet, der vil være afgørende for vurderingen af overtrædelsen i forhold til antallet af medarbejdere i virksomheden. Antallet af medarbejdere, f.eks. heltidsansatte og deltidsansatte, som tælles med i opgørelsen, beregnes ud fra antallet af årsværk. Et årsværk svarer til 1924 timer pr. år. Det vil sige, at en fuldtidsansat er lig med ét årsværk.

Det bemærkes, at bødestraffen, uanset de ovenfor angivne retningslinjer for bødenes fastsættelse, fortsat vil bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, og det angivne bødeniveau vil kunne fraviges i både op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. de ovenfor omtalte almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

For afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger, jf. lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 1, er normalbøden for overtrædelser fastsat til 30.000 kr.

For at handle i strid med vilkår i afgørelser meddelt i medfør af loven eller af regler udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af loven, jf. lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 2, er normalbøden for overtrædelser fastsat til 30.000 kr.

For undladelse af at overholde en række oplysningspligter, underretningspligter, indberetningspligter m.v., jf. lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 3-6, er normalbøden for overtrædelser fastsat til 10.000 kr.

For overtrædelse af forbud eller undladelse af at efterkomme påbud efter § 14, jf. lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 7 og 8, er normalbøden for overtrædelser fastsat til 30.000 kr.

For undladelse af at overholde regler om virksomhedernes samarbejde med myndighederne, jf. lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 9 og 10, er normalbøden for overtrædelser fastsat til 10.000 kr.

Efter landbrugsstøtteleovens § 24 kan der i regler, der fastsættes i medfør af loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne eller forsøg herpå.

Efter skovlovens § 65, stk. 3, kan der i regler, der er udstedt efter loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 28, stk. 2, i lov om

administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 28, stk. 2, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 2*, at der i forskrifter, der udstedes efter loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Bestemmelsen svarer til landbrugsstøtteleovens § 24 og skovlovens § 65, stk. 3, men udvides i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde. Muligheden i landbrugsstøtteleoven for at straffe for forsøg foreslås dog ikke videreført. For de regler, der, herunder af ministeren for landdistrikter, kan fastsættes om støtte finansieret af ELFUL, vil der dermed være tale om en nyskabelse.

Den foreslåede bestemmelse betyder, at der i de regler, som ministrene vil kunne udstede i medfør af loven, og som skal regulere de ordninger, der etableres i medfør af forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, og i medfør af lovens § 1, stk. 2, vil kunne fastsættes regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Da det nye forordningsgrundlag i højere grad end tidligere lægger det over på medlemsstaterne at regulere støttemodtagerens forhold, herunder ved at iværksætte effektive sanktioner og om nødvendigt anlægge retssag, vurderes det hensigtsmæssigt, at ministrene kan fastsætte straf for overtrædelser af administrativt fastsatte bestemmelser udstedt i medfør af lovforslaget.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle sikre, at Danmark kan leve op til EU-kravene. Bestemmelsen vil supplere ministrenes mulighed for i medfør af lovforslagets § 4 at fastsætte regler om reduktion af den støtte, som støttemodtageren har søgt om i tilfælde af overtrædelse af støttebetingelserne.

For så vidt angår udmålingen af bøder efter den foreslåede bestemmelse finder de almindelige strafudmålingsprincipper i straffelovens kapitel 10 anvendelse.

Efter skovlovens § 65, stk. 3, kan der i regler, der er

udstedt efter loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af loven.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 28, stk. 3, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 28, stk. 3, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 3*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og ministeren for landdistrikter inden for deres respektive områder kan fastsætte regler om straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser fastsat af Den Europæiske Union i forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre og udvide muligheden i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 for at fastsætte regler om straf for overtrædelse af bestemmelser fastsat af Den Europæiske Union i skovlovens § 65, stk. 3, til hele lovforslagets anvendelsesområde.

Da det nye forordningsgrundlag i højere grad end tidligere lægger det over på medlemsstaterne at regulere støttemodtagerens forhold, herunder ved at iværksætte effektive sanktioner og om nødvendigt anlægge retssag, vurderes det hensigtsmæssigt, at der overordnet set kan straffes med bøde for overtrædelse af bestemmelser fastsat af Den Europæiske Union, der er omfattet af lovforslagets anvendelsesområde.

Den foreslåede bestemmelse vil være en forudsætning for at sikre håndhævelsen af bestemmelserne på området, herunder den håndhævelse af EU-retsakterne, som Danmark som medlemsland er forpligtet til.

Bestemmelsen vil give mulighed for, at der kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i de af § 1, stk. 1, omfattede forordninger med tilhørende gennemførelsesbestemmelser.

For udmålingen af bøder efter den foreslåede bestemmelse finder de almindelige strafudmålingsprincipper i straffelovens kapitel 10 anvendelse. Ved udmåling af bøder vil der således blive lagt vægt på bl.a. lovovertrædelsens grovhed og på oplysningerne om gerningsmanden, jf. straffelovens § 80, stk. 1.

Efter landbrugsstøtteleovens § 27, landdistriktsfondslovens § 12, stk. 2, og skovlovens § 66 kan der pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 28, stk. 4, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 28, stk. 4, videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 4*, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Strafansvaret omfatter efter straffelovens § 26, stk. 1, medmindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder. Endvidere omfatter strafansvaret efter straffelovens § 26, stk. 2, enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de i stk. 1 nævnte selskaber.

Selskaber m.v. (juridiske personer) vil være omfattet af strafansvaret efter lovforslagets § 28, stk. 4.

Det følger af straffelovens § 27, stk. 1, 1. pkt., at strafansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere personer knyttet til den juridiske person eller den juridiske person som sådan. I de tilfælde, hvor straffebestemmelserne omhandler pligter og forbud for virksomheden, er de mulige ansvarssubjekter virksomheden eller en eller flere personer med tilknytning til virksomheden – ofte ledelsen. Der vil kunne rejses tiltale mod virksomheden alene eller mod både virksomheden og en eller flere personer med tilknytning til virksomheden. Udgangspunktet er, at tiltale rejses mod den juridiske person, men der kan være anledning til tillige at rejse tiltale mod en eller flere fysiske personer, hvis den eller de pågældende har handlet forsætligt eller udvist grov uagtsomhed. Tiltale mod underordnede ansatte skal i almindelighed ikke rejses, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Dette kan f.eks. være tilfældet, såfremt der er tale om en grov overtrædelse, som den underordnede ansatte har begået forsætligt og eventuelt tillige på eget initiativ. Der rejses tillige tiltale mod den juridiske person.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.8.4.3 i de almindelige bemærkninger.

Til § 29

Det følger af landbrugsstøtteleovens § 29, stk. 1, at hvis en overtrædelse ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

For så vidt angår den i stk. 1 omhandlede tilkendegivelse, finder bestemmelserne i retsplejelovens § 895 tilsvarende anvendelse, jf. § 29, stk. 2. Betales bøden i rette tid, eller

bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning, jf. § 29, stk. 3.

Straffebestemmelserne for overtrædelser af landbrugsstøtloven for så vidt angår lovens kapitel 1 følger af lovens § 23, hvorefter den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i landbrugsstøttelovens § 1 nævnte forordninger, i henhold til denne lovs kapitel 2 i forbindelse med indbetaling eller udbetaling af de i kapitel 2 omtalte midler, i øvrigt i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov. Det samme gælder den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå, jf. stk. 1.

Den, der i øvrigt undlader at give oplysninger, der er afkrævet den pågældende i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, straffes med bøde. Det samme gælder den, som afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov, jf. § 23, stk. 2.

Den, der overtræder landbrugsstøttelovens § 4, stk. 3, sidste pkt., § 4, stk. 6, og § 10, stk. 4, sidste pkt., straffes med bøde. Det samme gælder den, der overtræder bestemmelser om tavshedspligt i de i landbrugsstøttelovens § 1, nr. 4, nævnte forordninger, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov, jf. § 23, stk. 3.

Den, der udfører eller indfører varer i strid med et udførsels- eller indførselsforbud, der er indeholdt i eller udstedt i medfør af de i § 1 nævnte forordninger, eller uden at være i besiddelse af en tilladelse, som kræves efter disse forordninger, eller som forsøger herpå, straffes med bøde, jf. § 23, stk. 4.

Overtrædelse af de kvalitets- og handelsnormer, der er fastsat i de i § 1 nævnte forordninger, straffes med bøde, jf. § 23, stk. 5.

Muligheden for at afslutte overtrædelsessager med vedtagelse af et administrativt bødeforelæg efter landbrugsstøttelovens § 29 anvendes i forbindelse med overtrædelse af kvalitets- og handelsnormer fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer, jf. landbrugsstøttelovens § 23, stk. 5. Kvalitets- og handelsnormerne er bl.a. krav til produkternes kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning. Det er Fødevestyrelsen, der meddeler sådanne bødeforelæg. Bødestørrelsen i disse bødeforelæg er baseret på de normalbødestørrelser, som er fastlagt i lovbemærkningerne til fødevarerloven. De nuværende vejledende normalbødestørrelser på fødevarerens område blev fastsat ved lov nr. 1549 af 20. december 2006, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 988. De særligt i denne sammenhæng relevante forhold er overtrædelse af regler om varestandarde, handelsnormer, kvalitetsmæssige krav m.v. samt manglende, urigtig eller utilstrækkelig mærkning m.v., hvor normalbøden i begge tilfælde er fastsat til 10.000 kr. Der er tillige fastsat en normalbøde på 20.000 kr. for manglende efterkommelse af påbud eller forbud, da

disse har karakter af at være forsætlige overtrædelser af reglerne.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 har Folketinget efter en hastebehandling vedtaget § 29 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder som følge af hastebehandlingen en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 29 videreføres uændret.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri for nærmere angivne sager om overtrædelse af denne lov, regler fastsat i medfør af denne lov og regler i Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Videre foreslås det i *stk. 3*, at hvis bøden vedtages, bortfalder videre forfølgning.

Med forslaget til § 29 vil muligheden i landbrugsstøttelovens § 29 blive videreført og foreslås udvidet i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 til hele lovforslagets anvendelsesområde. Bestemmelsen foreslås dog sprogligt tilpasset, så den svarer til lignende bestemmelser i anden lovgivning, f.eks. § 25 i lov om planter og plantesundhed m.v.

Det forudsættes, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i *stk. 1* alene vil blive anvendt til at give ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri mulighed for at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af de i bekendtgørelsen nærmere angivne bestemmelser, hvor overtrædelserne generelt er ensartede, ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og når sanktionsniveauet ligger fast. Overtrædelserne skal generelt være klare og umiddelbart konstaterbare, og sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, skal være uden skønmæssige elementer af betydning.

Det er hensigten, at ministeren vil fastsætte regler, der sikrer, at Fødevestyrelsen fortsat vil kunne anvende administrative bødeforelæg ved overtrædelse af kvalitets- og handelsnormer på samme måde som hidtil.

Det kan ikke udelukkes, at der vil kunne opstå konkrete tilfælde, hvor overtrædelse af de pågældende bestemmelser konkret ikke kan anses for ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, eller hvor der kan rejses tvivl om

det rette sanktionsniveau. Det forudsættes, at sagen i så fald vil blive overgivet til politiet og anklagemyndigheden til videre foranstaltning.

Dette kan eksempelvis være i situationer, hvor omfanget af overtrædelsen forudsætter nærmere undersøgelser, hvor indsamling af beviser forudsætter særlig sagkundskab, eller ejerforholdene er komplekse.

Det er forudsat, at en udvidelse af det nuværende anvendelsesområde for ordningen med administrative bødeforelæg skal ske efter forhandling med Justitsministeriet under inddragelse af Rigsadvokaten.

Det vil fortsat være en forudsætning for, at sagen vil kunne afsluttes ved et administrativt bødeforelæg, at den pågældende fysiske eller juridiske person dels erklærer sig skyldig, dels vedtager sagens udenretlige afgørelse. Hvis den pågældende fysiske eller juridiske person ikke ønsker at acceptere et administrativt bødeforelæg, enten fordi vedkommende ikke ønsker at erkende sig skyldig eller ikke kan erklære sig indforstået med, at sagen afgøres af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, overgår sagen til politi og anklagemyndighed med henblik på en sædvanlig strafferetlig forfølgning.

Vedtagne bøder vil som hidtil kunne inddrives ved udpantning, jf. § 11 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 6 af 7. januar 2022.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.8.5.

Til § 30

Den hastebehandlede midlertidige lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 30. juni 2023.

Med forslaget er det muligt at videreføre den retstilstand, der blev etableret ved ikrafttrædelsen af den midlertidige lov den 1. januar 2023 inden, at solnedgangsklausulen i den hastebehandlede midlertidige lov træder i kraft.

Det foreslås i *stk. 2*, at den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. ophæves.

Det foreslås i *stk. 3*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter tidspunktet for ophævelse af lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at ophæve landdistriktsfondsloven ved en bekendtgørelse, når loven har udtømt sit formål for så vidt angår etableringen, administrationen og senere revisioner af støtteordninger under loven og forordningsgrundlaget for Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik, og der således ikke længere vil være

behov for at udstede regler eller træffe afgørelser i medfør af loven. Det forventes, at dette vil være tilfældet i 2043.

Derudover vil det også være muligt for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri i overensstemmelse med landdistriktsprogrammet 2014-2022 at etablere nye støtteordninger med tilhørende ansøgningsrunder i perioden 2023-2025. Sådanne ordninger etableres i lighed med de øvrige støtteordninger efter landdistriktsfondsloven og landdistriktsprogrammet 2014-2022 under det nugældende forordningsgrundlag for Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.1.1 og afsnit 3.1.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 4*, at regler, der er fastsat i medfør af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler, der er fastsat i medfør af denne lov. Regler om straf for overtrædelse af regler, der er fastsat i de pågældende bekendtgørelser, forbliver i kraft, indtil bekendtgørelserne ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at følgende bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af den hastebehandlede lov, forbliver i kraft efter lovens ophævelse, jf. *stk. 2*:

- 1) Bekendtgørelse nr. 1602 af 28. december 2022 om kundgørelse af Landbrugsstyrelsens kort.
- 2) Bekendtgørelse nr. 34 af 12. januar 2023 om tilskud til producentorganisationer mv. under markedsordningen for frugt og grønt 2023
- 3) Bekendtgørelse nr. 48 af 17. januar 2023 om tilskud til projekter i sektoren for biavlsprodukter
- 4) Bekendtgørelse nr. 54 af 19. januar 2023 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v.
- 5) Bekendtgørelse nr. 73 af 27. januar 2023 om konditionalitet for 2023
- 6) Bekendtgørelse nr. 74 af 26. januar 2023 om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i Tast selv i 2023
- 7) Bekendtgørelse nr. 75 af 26. januar 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik
- 8) Bekendtgørelse nr. 77 af 25. januar 2023 om ø-støtte for 2023
- 9) Bekendtgørelse nr. 79 af 23. januar 2023 om tilskud til varieret planteproduktion for 2023
- 10) Bekendtgørelse nr. 81 af 23. januar 2023 om økologisk arealstøtte for 2023
- 11) Bekendtgørelse nr. 82 af 23. januar 2023 om tilskud til ekstensivering med slæt for 2023
- 12) Bekendtgørelse nr. 85 af 20. januar 2023 om tilskud til arealer med stivelseskartofler for 2023
- 13) Bekendtgørelse nr. 111 af 30. januar 2023 om etableringsstøtte til unge landbrugere
- 14) Bekendtgørelse nr. 128 af 6. februar 2023 om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2023
- 15) Bekendtgørelse nr. 131 af 7. februar 2023 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2023

- 16) Bekendtgørelse nr. 132 af 6. februar 2023 om slagtepræmie for 2023
- 17) Bekendtgørelse nr. 133 af 6. februar 2023 om ko-præmie for 2023
- 18) Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023
- 19) Bekendtgørelse nr. 143 af 7. februar 2023 om drift af lokale aktionsgrupper i udpegede landdistrikter i perioden 2023-2027

Det bemærkes, at opregningen ikke er udtømmende, men alene angiver de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af den hastebehandlede lov indtil lovforslagets fremsættelse. Som det fremgår af afsnit 1 i bemærkningerne til det hastebehandlede lovforslag, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 10, vil der i medfør af loven skulle fastsættes supplerende regler til brug for administrationen af forordningsgrundlaget for den fælles landbrugspolitik m.v., herunder de støtteordninger, der er beskrevet i den strategiske plan for programperioden for 2023-2027. Der vil derfor løbende blive udstedt bekendtgørelser med hjemmel i den hastebehandlede lov indtil dennes ophævelse, således at de støtteordninger, der er omhandlet i den strategiske plan, kan igangsættes planmæssigt.

Det foreslås endvidere i *stk. 5*, at regler, der er fastsat i medfør af følgende lovbestemmelser, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler:

- 1) § 8 i lov om drift af landbrugsjorder, jf. lov bekendtgørelse nr. 103 af 3. februar 2020, som ændret ved § 32 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 2) § 45, stk. 4, i lov om fødevarer, jf. lov bekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, som ændret ved § 33 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 3) § 13, stk. 3, i lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lov bekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020, som ændret ved § 34 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 4) § 17, stk. 3, og § 48, i lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, som ændret ved § 1 i lov nr. 1569 af 27. december 2019 og § 36 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.
- 5) § 69, stk. 1, 2 og 4, og §§ 69 a og 69 b, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lov bekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 2192 af 29. december 2020, § 6 i lov nr. 126 af 30. januar 2021, lov nr. 415 af 5. april 2022 og § 37 i lov nr. 1590 af 28. december 2022.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at følgende bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af de opregnede bestemmelser, der ved den hastebehandlede lov blev ændret med virkning fra den 1. januar 2023, og som foreslås nyaffattet i dette lovforslags §§ 32-34 og §§ 36 og 37, forbliver i kraft også efter den 30. juni 2023, indtil de ophæves:

- 1) Bekendtgørelsen nr. 60 af 19. januar 2023 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur.
- 2) Bekendtgørelse nr. 54 af 19. januar 2023 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v.
- 3) Bekendtgørelse nr. 1142 af 10. juli 2022 om jordbrugs-

virksomheders anvendelse af gødning, som ændret ved bekendtgørelse nr. 56 af 19. januar 2023.

- 4) Bekendtgørelse nr. 71 af 26. januar 2023 om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2023/2024 m.v.

Det bemærkes, at opregningen ikke er udtømmende, men alene angiver de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af de bestemmelser, som blev ændret ved den hastebehandlede lov, indtil lovforslagets fremsættelse.

Til § 31

Til nr. 1

Det fremgår af klagenævnslovens § 18, stk. 1, at for behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Indtil den 1. januar 2023 fulgte det dog af klagenævnslovens § 19, at der uanset § 18, stk. 1, ikke opkræves og betales gebyr for klager i følgende sager:

- 1) Klager over fredningsafgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 40.
- 2) Klager over ekspropriationsbeslutninger efter naturbeskyttelseslovens § 60, skovlovens § 23, regler fastsat i medfør af naturbeskyttelseslovens § 60 a, § 27 i lov om råstoffer, § 33 i lov om beskyttelsen af de ydre koge i Tøndermarsken, vandforsyningslovens § 40, jordforureningslovens § 22, stk. 2 og 4, vandløbslovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 58 samt klager over afgørelser truffet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 82, når disse afgørelser vedrører sager efter § 58.
- 3) Klager over afgørelser efter naturbeskyttelseslovens §§ 19 d-19 g, § 37, stk. 4, og § 37 a, stk. 3.
- 4) Klager over afgørelser efter skovlovens §§ 19-21.
- 5) Klager over afgørelser, der træffes efter de love på fødevarer-, landbrugs- og fiskeriets område, som giver klageadgang til nævnet efter bestemmelserne i denne lovs §§ 49-72, 74, 75, 77-89, 93 og 94 samt dyrefærdsløven og lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.
- 6) Klager over afgørelser efter § 13, stk. 6, i lov om apoteksvirksomhed.
- 7) Klager, der udelukkende vedrører afslag på aktindsigt, sammenstilling af oplysninger i databaser (dataudtræk) og indsigt i databeskrivelser m.v. efter lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.
- 8) Klager over afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.
- 9) Klager over afgørelser, der indbringes for nævnet efter § 23 i lov om planter og plantesundhed m.v.

Afgørelser om tilskud til skov omfattet af landdistriktsprogrammet, der er truffet i henhold til regler fastsat i medfør af skovlovens § 29, har siden 2019 kunnet påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet efter regler fastsat i medfør

af skovlovens § 61, stk. 1. Klagenævnslovens § 19 indeholder ikke en gebyrundtagelse for så vidt angår klage over disse afgørelser.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev klagenævnslovens § 19, nr. 5, med virkning fra den 1. januar 2023 ændret således, at der ikke opkræves og betales gebyr for klager over afgørelser, der træffes efter de love på fødevarerområdet, landbrugsområdet og fiskeriets område, som giver klageadgang til nævnet efter bestemmelserne i denne lovs §§ 49-51, 56-62, 71, 72, 74, 75, 77-83, 85, 87-89 og § 94 samt dyrevelfærdsloven og lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 31, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 99, at ændringen indebærer, at der ikke opkræves og betales gebyr for klager over afgørelser i medfør af de nævnte love.

Det fremgår videre, at med forslaget udgår af ordensmæssige grunde en række henvisninger i bestemmelsen til love, som er blevet ophævet siden klagenævnslovens ikrafttrædelse, og hvor der ikke længere er behov for gebyrundtagelsen i § 19, men som ved en fejl ikke er medtaget i forbindelse med forslagene til ophævelse af de pågældende love. Det gælder henvisningerne til love nævnt i klagenævnslovens §§ 52-55 og § 93, som er ophævet ved §§ 7-10 og 12 i lov nr. 1551 af 18. december 2018 om ophævelse af en række love på Miljø- og Fødevarerministeriets og Udenrigsministeriets områder. Herudover gælder det også de love, der er nævnt i klagenævnslovens §§ 84 og 86, og som er ophævet ved § 26, stk. 2 og 3, i lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev klagenævnslovens § 19 endvidere med virkning fra den 1. januar 2023 suppleret med et nr. 10, der inkluderer klager over afgørelser, der indbringes for nævnet efter § 27 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 31, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 99, at det følger af lovforslagets § 27, at afgørelser truffet efter loven eller regler udstedt i medfør heraf eller i henhold til direkte anvendelige bestemmelser i Den Europæiske Unions forordninger, hvis ikke andet er fastsat i regler udstedt i medfør af loven, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Det fremgår videre, at bestemmelsen indebærer en videreførelse af gebyrundtagelsen i forbindelse med klage for så vidt angår de sagskategorier, der i dag er undtaget gebyrbetaling i medfør af klagenævnslovens § 19, nr. 5, jf. §§ 49, 74 og 78, som fremover vil blive reguleret i medfør af dette lovforslag med hensyn til kommende programperioder under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik.

Herudover fremgår det, at bestemmelsen indebærer en udvidelse af gebyrundtagelsen i forhold til retstilstanden før den 1. januar 2023 for så vidt angår klager over afgørelser om tilskud til skov efter tilskudsordninger i overensstemmelse med landdistriktsprogrammet 2014-2022, da sådanne

afgørelser på nuværende tidspunkt træffes efter regler fastsat i medfør af skovloven.

Endelig fremgår det, at klager over afgørelser om tilskud til skov omfattet af lov nr. 1590 af 28. december 2022 fra den 1. januar 2023 således også undtages fra gebyrbetaling i lighed med gebyrundtagelsen for så vidt angår de øvrige ordninger inden for lovens anvendelsesområde. Det bemærkes, at såfremt der fastsættes regler om støtteordninger i overensstemmelse med landdistriktsprogrammet 2014-2022 i medfør af skovloven, vil klager over afgørelser efter disse regler derfor ikke være omfattet af gebyrundtagelsen i klagenævnslovens § 19, nr. 5.

Det foreslås, at retstilstanden, som blev etableret den 1. januar 2023 videreføres, og at bestemmelsen i klagenævnslovens § 19 af lovtekniske årsager nyaffattes således, at der uanset klagenævnslovens § 18, stk. 1, ikke opkræves og betales gebyr for klager i følgende sager:

- 1) Klager over fredningsafgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 40.
- 2) Klager over ekspropriationsbeslutninger efter naturbeskyttelseslovens § 60, skovlovens § 23, regler fastsat i medfør af naturbeskyttelseslovens § 60 a, § 27 i lov om råstoffer, § 33 i lov om beskyttelsen af de ydre koge i Tøndermarsken, vandforsyningslovens § 40, jordforureningslovens § 22, stk. 2 og 4, vandløbslovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 58 samt klager over afgørelser truffet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 82, når disse afgørelser vedrører sager efter miljøbeskyttelseslovens § 58.
- 3) Klager over afgørelser efter naturbeskyttelseslovens §§ 19 d-19 g, § 37, stk. 4, og § 37 a, stk. 3.
- 4) Klager over afgørelser efter skovlovens §§ 19-21.
- 5) Klager over afgørelser, der træffes i henhold til regler udstedt i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven.
- 6) Klager over afgørelser, der indbringes for nævnet efter
 - a) § 7 a i lov om indkøbsforeninger for mindre virksomheder i landdistrikterne,
 - b) § 11 a i lov om læhegn og tilskud til læplantning,
 - c) § 8 b i lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank,
 - d) § 10 a i lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren,
 - e) § 27 a i jordfordelingsloven,
 - f) § 18 a i økologiloven,
 - g) § 10 a i lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v.,
 - h) § 5 a i lov om foderstoffer,
 - i) § 58 a i lov om fødevarer,
 - j) § 4 a i lov om sikring af dyrepatogether,
 - k) § 38 a i lov om landbrugsejendomme,
 - l) § 11 a eller § 13 a i lov om Landdistriktsfonden,
 - m) § 11 a eller § 13 a i lov om Hav- og Fiskerifonden,

- n) § 4 a i lov om behandling af oplysninger om brug af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget,
 - o) § 22 b i landbrugsstøtteleven,
 - p) § 19 i lov om visse landdistriktsrelaterede tilskudsordninger m.v.,
 - q) § 18 a i lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram,
 - r) § 66 i lov om hold af dyr,
 - s) § 110 a i fiskeriloven,
 - t) § 16 a i lov om drift af landbrugsjorder,
 - u) § 17 a i lov om biavl,
 - v) § 36 a i lov om dyrlæger,
 - w) § 4 a i lov om hunde,
 - x) § 23 a i lov om plantenyheder,
 - y) § 21 a i lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v.,
 - z) § 52 i dyrevelfærdsloven,
 - æ) § 10 a i lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink,
 - ø) § 23 i lov om planter og plantesundhed m.v., og
 - å) § 27 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.
- 7) Klager over afgørelser efter § 13, stk. 6, i lov om apoteksvirksomhed.
 - 8) Klager, der udelukkende vedrører afslag på aktindsigt, sammenstilling af oplysninger i databaser (dataudtræk) og indsigt i databeskrivelser m.v. efter lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.
 - 9) Klager over afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.

Til § 32

Til nr. 1

Indtil den 1. januar 2023 fremgik det af § 4, nr. 4, i driftsloven, at ejere eller brugere af landbrugsjorder, der er omfattet af lovens § 3, stk. 1, jf. § 3, stk. 2, skal anvende landbrugsjorderne på forsvarlig jordbrugsmæssig måde ved anvendelse til småbiotoper og småplantninger til og med 0,5 ha.

Småbiotoper er ifølge driftslovens § 2, stk. 8, små arealer, der fungerer som levesteder for vilde planter og dyr, og som i deres karakter adskiller sig fra de omgivende landbrugsjorder.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev hektargrænsen i lovens § 4, stk. 4, med virkning fra den 1. januar 2023 ændret fra 0,5 ha til 1,0 ha, således at landbrugsjorderne kan anvendes til småbiotoper og småplantninger til og med en øvre grænse på 1,0 ha.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres i uændret form, men at § 4, nr. 4, af lovtekniske årsager formelt nyaffattes.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022. For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 112, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3936.

Til nr. 2

Indtil den 1. januar 2023 fremgik det af driftslovens § 5, stk. 2, nr. 3, at arealer med småbiotoper, der består af træer og buske, samt småplantninger til og med 0,5 ha er undtaget fra kravet i § 5, stk. 1, om friholdelse for opvækst af træer og buske. Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev hektargrænsen i lovens § 5, stk. 2, nr. 3, med virkning fra den 1. januar 2023 ændret fra på 0,5 ha til 1,0 ha.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 32, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 99-100, at ændringen indebærer, at småbiotoper, der består af træer og buske, samt småplantninger til og med 1,0 ha fremover vil være undtaget fra kravet i § 5, stk. 1, om friholdelse for opvækst af træer og buske.

Videre fremgår det, at med ændringen er grænsen for, hvor store småbiotoper og småplantninger må blive, øget fra 0,5 til 1,0 ha.

Herudover fremgår det, at ændringen først og fremmest vil indebære, at småbiotoper og småplantninger til og med 1,0 ha vil anses for at være et jordbrugsmæssigt formål og en forsvarlig jordbrugsmæssig måde at anvende landbrugsjorderne på, selvom der ikke dyrkes afgrøder på arealerne.

Det fremgår, at ændringen dernæst indebærer, at rydningspligten i lovens § 5, stk. 1, først vil gælde for småbiotoper, der består af træer og buske, og småplantninger, der overstiger 1,0 ha.

Endelig fremgår det, at det med ændringen bliver muligt at udlægge områder på til og med 1,0 ha som småbiotoper eller med småplantninger. Småplantninger kan f.eks. være et hjørne af en mark, som det er upraktisk at dyrke, og hvor en småplantning samtidig kan gavne vildtet. Småbiotoper med buske, træer, levende hegn, vandhuller, skrænter, diger, vejrabatter og lignende vil ligeledes blive anset for jordbrugsmæssige formål i overensstemmelse med ønsket om at få mere naturindhold i anvendelsen af jordressourcen.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres i uændret form, men at § 5, stk. 2, nr. 3, af lovtekniske årsager formelt nyaffattes.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 112, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3936 f.

Til nr. 3

Indtil den 1. januar 2023 kunne ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter § 8 i driftsloven fastsætte nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, jf. lovens §§ 3-7, herunder om fravigelser af reglerne i særlige tilfælde.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev bemyndigelsen i driftslovens § 8 med virkning fra den 1. januar 2023 udvidet således, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri også kan fastsætte regler om fravigelse af lovens §§ 3-7 af hensyn til ejeren eller brugeren af arealets overholdelse af forpligtelser for arealbaseret støtte finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) eller Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL). Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 32, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 100, at bestemmelsen giver mulighed for, at ministeren ved regeludstedelse vil kunne fravige driftslovens bestemmelser i §§ 3-7 af hensyn til, at ejeren eller brugeren af arealet vil kunne overholde forpligtelser, som den pågældende er pålagt for at kunne opnå arealbaseret støtte finansieret af EGFL eller ELFUL.

Med arealbaseret støtte finansieret af EGFL og ELFUL menes støtte omfattet af forordningen om støtte til strategiske planer eller senere forordninger, der måtte afløse den nævnte forordning, og som ydes på baggrund af et areal.

Det fremgår endvidere, at bemyndigelsen eksempelvis vil kunne anvendes i forhold til forordningernes krav om, at medlemsstaterne skal sikre, at en mindsteandel af landbrugsjorderne ikke dyrkes, men f.eks. anvendes til braklægning eller udlægges som småbiotoper, hvis lovens grænse på 1,0 ha udgør en unødigt hindring i opfyldelsen af sådanne krav, og hvis fravigelsen kan ske i overensstemmelse med bemærkningerne til lovens §§ 3-7.

Endelig fremgår det, at der i medfør af bemyndigelsen ligeledes vil kunne fastsættes regler om fravigelse af rydningspligten for arealer, der indgår i en særlig støtteordning om etablering af småbiotoper og lignende udyrkede arealer, hvis rydningspligten udgør en hindring for en sådan ordning.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1.

januar 2023, videreføres, men at driftslovens § 8 af lovtekniske årsager formelt nyaffattes, og det foreslås således, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter driftslovens § 8 kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, jf. §§ 3-7, herunder om fravigelser af reglerne i særlige tilfælde eller af hensyn til ejeren eller brugeren af arealets overholdelse af forpligtelser for arealbaseret støtte finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget eller Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 112, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3938.

Til § 33

Til nr. 1

Indtil den 1. januar 2023 fulgte det af fødevarerlovens § 45, stk. 4, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kunne fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter økologiloven, lov om hold af dyr eller lov om frø, kartofler og planter, skulle opkræves efter stk. 2, når kontrollen indgik som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.

Lov om frø, kartofler og planter er blevet ophævet som følge af plantesundhedsforordningen, og bemyndigelsen udnyttes således ikke længere.

Endvidere følger det af landbrugsstøttelovens § 5, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved administrationen af eksportstitutionsordningen og ved kontrollen med de forordninger, der er nævnt i § 1 i landbrugsstøtteloven. Videre kan ministeren fastsætte regler om hel eller delvis betaling for særlige tjenesteydelser, som de kontrollerede myndigheder udfører efter anmodning, jf. § 5, stk. 2.

Ministerens bemyndigelse efter § 5 er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 54 af 19. januar 2023 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v.

Bekendtgørelsen angår bl.a. regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved kontrol af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for frugt og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer. Handelsnormerne er bl.a. krav til produkternes kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning.

Fødevarestyrelsen foretager kontrol af virksomhedernes

overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for frugt og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer for så vidt angår fødevarer i detailledet. Handelsnormerne er bl.a. krav til produkternes kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning. Denne kontrol udføres som en integreret del af kontrol efter lov om fødevarer. Efter fast praksis beregnes og opkræves betalingen for kontrollen i henhold til både landbrugsstøtteleven og lov om fødevarer som ét samlet beløb, jf. betalingsbekendtgørelsen.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev bemyndigelsen i fødevarerens § 45, stk. 4, ændret med virkning fra den 1. januar 2023 således, at henvisningen til lov om frø, kartofler og planter i fødevarerens § 45, stk. 4, blev ændret til lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 33, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 101, at med ændringen af bemyndigelsen i § 45, stk. 4, vil ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kunne fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter § 45, stk. 2, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.

Det fremgår endvidere, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler om, at betalingen for Fødevarerstyrelsens kontrol af fødevirksomheders overholdelse af handelsnormerne for frugt og grønt fastsat i Den Europæiske Unions forordninger, jf. lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., når denne kontrol er en integreret del af et overordnet kontrolområde af fødevarer i detailledet, kan opkræves efter lov om fødevarer.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres, men at fødevarerens § 45, stk. 4, af lovtekniske årsager formelt nyaffattes, og det foreslås således, at ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter økologiloven, lov om hold af dyr eller lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter stk. 2, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 170, jf. Folketingstidende 2010-11 (1. samling), tillæg A, L 170 som fremsat, side 19.

Til nr. 1

Det følger af landbrugsstøttelevens § 5, stk. 1, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved administrationen af eksportstitutionsordningen og ved kontrollen med de forordninger, der er nævnt i § 1 i landbrugsstøtteleven. Videre kan ministeren fastsætte regler om hel eller delvis betaling for særlige tjenesteydelser, som de kontrollerende myndigheder udfører efter anmodning, jf. § 5, stk. 2.

Ministerens bemyndigelse efter § 5 er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1571 af 20. december 2022 om betaling for plantesundhedskontrol m.v.

Bekendtgørelsen angår bl.a. regler om hel eller delvis betaling af omkostningerne ved kontrol af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for friske frugter og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer. Handelsnormerne er bl.a. krav til produkternes kvalitet, størrelse, modenhed og mærkning.

Landbrugsstyrelsen foretager kontrol af virksomhedernes overholdelse af bestemmelserne om handelsnormer for friske frugter og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger om den fælles markedsordning for landbrugsvarer i forbindelse med eksport til tredjelande uden for Den Europæiske Union. Denne kontrol udføres ofte som en integreret del af kontrol efter lov om planter og plantesundhed m.v. Efter fast praksis beregnes og opkræves betalingen for kontrollen i henhold til både landbrugsstøttelevens § 5 og lov om planter og plantesundhed m.v. som ét samlet beløb, når dette er tilfældet.

Det bemærkes, at når modtagerlandet ikke stiller krav om eksempelvis et plantesundhedscertifikat, udføres der alene en kontrol af overholdelsen af bestemmelserne om handelsnormerne ved en eksportkontrol.

Landbrugsstyrelsen opkræver i den forbindelse alene betaling for handelsnormkontrollen. Beregningen og opkrævnings af betalingen vil i den situation være den samme som ved den kombinerede plantesundheds- og handelsnormkontrol.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev § 13 i lov om planter og plantesundhed m.v. med virkning fra den 1. januar 2023 suppleret med et nyt *stk. 3*, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter stk. 1, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af lov om planter og plantesundhed m.v.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 34, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 101, at med bemyndigelsen kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter §

13, stk. 1, i lov om planter og plantesundhed m.v., når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af lov om planter og plantesundhed m.v.

Det fremgår endvidere, at bemyndigelsen forudsættes anvendt til at fastsætte regler om, at betalingen for Landbrugsstyrelsens kontrol med eksportørers overholdelse af handelsnormerne for friske frugter og grøntsager fastsat i Den Europæiske Unions forordninger, når denne kontrol er en integreret del af et overordnet kontrolområde i forbindelse med eksport til tredjelande udenfor Den Europæiske Union, jf. lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., kan opkræves efter lov om planter og plantesundhed m.v.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres, men at § 13, stk. 3, af lovtekniske årsager formelt nyaffattes, og det foreslås således, at ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter stk. 1, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022. Der er reelt set tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, henvises der til lovforslag nr. L 10, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 101 f.

Til § 35

Til nr. 1

Indtil den 1. januar 2023 fremgik det af jordfordelingslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., at formanden og viceformændene i jordfordelingskommissionerne skulle være dommere, der blev udpeget af vedkommende retspræsident.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev jordfordelingslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., ændret med virkning fra den 1. januar 2023, således at formanden og viceformændene udpeges af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, og således at vedkommende skal have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 35, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 102, at ændringen indebærer en ændring af udpegningsproceduren, således at udpegningsproceduren af jordfordelingskommissionernes formænd og viceformænd fremover foretages af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. For

dommere vil udpegningen dog som hidtil skulle ske efter retsplejelovens § 47 a.

Det fremgår endvidere, at ændringen af § 2, stk. 4, 1. pkt., vil medføre, at personkredsen, der kan udpeges til formand og viceformænd for jordfordelingskommissionerne, ændres, så andre personer end dommere med en juridisk kandidateksamen eller en anden relevant dansk eller udenlandsk uddannelse på tilsvarende niveau kan udpeges til formand og viceformænd.

Det fremgår, at det afgørende for udpegningsproceduren til de pågældende hverv vil være, at vedkommende efter en konkret vurdering findes at besidde de fornødne juridiske kvalifikationer.

Endelig fremgår det, at egnede kandidater kan være f.eks. pensionerede dommere, retsassessorer, dommerfuldmægtige, juridiske professorer, advokater, samt kandidater, der i særlig grad har relevante erhvervsmæssige kompetencer uden at være juridiske kandidater.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres, men at jordfordelingslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., af lovtekniske årsager nyaffattes, og det foreslås således, at formanden og viceformændene udpeges af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og skal have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 82, jf. Folketingstidende 2009-10, tillæg A, L 82 som fremsat, side 7.

Til § 36

Til nr. 1

Indtil den 1. januar 2023 fik en virksomhed efter gødningslovens § 17, stk. 2, nr. 1, reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke havde opfyldt betingelserne i en frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a eller betingelser i en hertil knyttet tilskudsordning etableret i medfør af § 2 i lov om Landdistriktsfonden.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 102, at bestemmelsen drejer sig om situationer, hvor virksomheder, der deltager med kvælstofreducerende virkemidler i en frivillig ordning som led i den målrettede

regulering, ikke overholder de betingelser, der er fastsat for ordningen. Disse får efter bestemmelsen reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev gødskningslovens § 17, stk. 2, nr. 1, ændret med virkning fra den 1. januar 2023 således, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne i en frivillig ordning om kvælstof-reducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a eller betingelser i en hertil knyttet tilskudsordning etableret i medfør af § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 102, at baggrunden for ændringen er, at den ordning om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler, der hidtil var fastsat med hjemmel i § 2 i lov om Landdistriktsfonden, jf. f.eks. bekendtgørelse nr. 131 af 26. januar 2022 om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2022/2023 m.v., påtænkes fastsat med hjemmel i § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. fra 2025. Der er således alene tale om en konsekvensændring som følge af, at ordningen om tilskud til kvælstof-reducerende virkemidler vil blive fastsat med hjemmel i § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Det fremgår, at ændringen vil medføre, at hvis en virksomhed ikke opfylder betingelserne i en tilskudsordning om kvælstofreducerende virkemidler, som er etableret med hjemmel i § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., så vil virksomheden få reduceret sin kvælstofkvote.

Endelig fremgår det, at bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bemyndigelsen i gødskningslovens § 17, stk. 4, hvorefter ministeren kan fastsætte nærmere regler om reduktionen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden, herunder om beregningen af reduktionen.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres, men at gødskningslovens § 17, stk. 2, nr. 1, af lovtekniske årsager formelt nyaffattes, og det foreslås således, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne i en frivillig ordning om kvælstof-reducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a eller betingelser i en hertil knyttet tilskudsordning etableret i medfør af § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 62, jf. Folketingstidende 2019-20 (1. samling), tillæg A, L 162 som fremsat, side 12.

Til nr. 2

Indtil den 1. januar 2023 kunne ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter gødskningslovens § 17, stk. 3, fastsætte regler om, at en virksomhed fik reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden havde valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af lovens §§ 38, 39 a eller 40 eller § 2 i lov om Landdistriktsfonden.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev gødskningslovens § 17, stk. 3, ændret med virkning fra den 1. januar 2023 således, at ministeren kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af lovens §§ 38, 39 a eller 40, § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 103, at baggrunden for ændringen er, at den ordning om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler, der hidtil er blevet fastsat med hjemmel i § 2 i lov om Landdistriktsfonden, jf. f.eks. bekendtgørelse nr. 131 af 26. januar 2022 om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2022/2023 m.v., påtænkes fastsat med hjemmel i § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. fra 2025. Der er således alene tale om en konsekvensændring som følge af, at ordningen om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler vil blive fastsat med hjemmel i § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Det fremgår, at ændringen vil medføre, at der med hjemmel i bemyndigelsen også kan fastsættes regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres, men at gødskningslovens § 17, stk. 3, af lovtekniske årsager formelt nyaffattes, og det foreslås således, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af denne lovs §§ 38, 39 a eller 40, § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 147, jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), tillæg A, L 147 som fremsat, side 166-167, og bemærkningerne til § 1, nr. 4, i lovforslag nr. L 62, jf. Folketingstidende 2019-20 (1. samling), tillæg A, L 162 som fremsat, side 12.

Til nr. 3

Indtil den 1. januar 2023 kunne ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter gødskningslovens § 48, stk. 1, fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af loven eller regler fastsat i medfør heraf. Ministeren kunne herunder fastsætte regler om fritagelse fra pligten.

Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet til at fastsætte regler om, at registrering i Register for Gødningsregnskab skal ske digitalt via Tast selv, jf. § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1144 af 14. juli 2022 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2022/2023 (gødskningsbekendtgørelsen), og til at fastsætte regler om, at gødningsplanlægningen skal indberettes digitalt via Tast selv, jf. § 10, stk. 4, i gødskningsbekendtgørelsen. Der er også med hjemmel i bemyndigelsen fastsat regler om, at gødningsregnskaber skal indberettes digitalt via Landbrugsindberetning.dk, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 12.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev gødskningslovens § 48, stk. 1, ændret med virkning fra den 1. januar 2023 således, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 103, at ændringen indebærer en justering af ordlyden i forhold til den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 48, stk. 1, således at denne ensrettes med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Landbrugsstyrelsens administrationsområde.

Det fremgår, at formålet med ændringen er at sikre et ensartet grundlag for realiseringen af målsætningen om en øget automatiseringsgrad i interne arbejdsgange i Landbrugsstyrelsen og muligheden for at gøre kommunikationen mellem Landbrugsstyrelsen og virksomheder eller borgere mere tydelig og intuitiv ved anvendelse af portalløsningen Tast-selv, herunder i forhold til regulering med snitflader til den fælles landbrugspolitik.

Med ændringen tydeliggøres det i bestemmelsens ordlyd,

at bemyndigelsen omfatter skriftlig kommunikation både til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Krav om digital kommunikation er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er formfrihed for virksomheder og borgere, når de henvender sig til offentlige myndigheder. Dette følger bl.a. af bemærkningerne til forvaltningslovens § 32 a, jf. Folketingstidende 2001-02/2, tillæg A, s. 2062 ff. Forvaltningslovens § 32 a giver mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelse til myndigheden. Bemyndigelsen i forvaltningsloven giver alene mulighed for, at der kan fastsættes regler, der giver ret til at kommunikere digitalt, men der kan ikke etableres en pligt hertil. Den ændrede bestemmelse giver derfor mulighed for at fastsætte regler med krav om obligatorisk digital kommunikation med myndighederne, herunder anvendelse af de digitale selvbetjenings- og portalløsninger, som Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri stiller til rådighed.

Den ændrede bestemmelse vil finde anvendelse parallelt med lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 104, at bemyndigelsen ligesom hidtil vil blive udnyttet således, at pligten til at kommunikere digitalt også vil gælde en rådgiver, f.eks. en konsulent, advokat eller lign., som optræder på virksomhedens eller borgerens vegne over for myndigheden.

Det fremgår, at regler med krav om digital kommunikation forventes at blive fastsat løbende i takt med, at digitale løsninger er på plads, og den fornødne teknologi er til stede. Ministeren vil kunne anvende bestemmelsen på enkeltområder, efterhånden som det skønnes hensigtsmæssigt, at der indføres en samlet digital, herunder automatiseret, sagsbehandling og digital kommunikation. Ministeren vil også kunne anvende bemyndigelsen til at fastsætte sådanne regler generelt for større områder.

Videre fremgår det, at det findes hensigtsmæssigt, at digital sagsbehandling anvendes i videst muligt omfang inden for gødskningslovens område, og at der ikke er formkrav i lovgivningen, der forhindrer, at kommunikationen mellem virksomheder og borgere på den ene side og myndighederne på den anden side kan foregå digitalt. Den digitale kommunikation vil bidrage til grundlaget for en mere effektiv opgavevaretagelse og størst mulig ressourceudnyttelse i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Herudover fremgår det, at en stor del af kommunikationen i forbindelse med landbrugernes indberetninger til Landbrugsstyrelsen allerede er digitaliseret i medfør af den hidtil gældende bestemmelse om digital kommunikation. Der er således ikke tiltænkt nogen væsentlig ændring i den måde, som borgere og virksomheder i dag kommunikerer til ministeriet på. Med ændringen skabes samtidig klar hjemmel til, at der også kan fastsættes regler om obligatorisk digital kommunikation fra myndighed til virksomhed og borger og mellem myndigheder. Bemyndigelsen er udformet generelt,

så der skabes grundlag for, at der i fremtiden administrativt kan fastsættes regler med krav om digital kommunikation om forhold, der ikke efter gældende ret er omfattet af en sådan pligt.

Det fremgår, at bemyndigelsen vil omfatte al kommunikation mellem på den ene side virksomheder og borgere og på den anden side Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, herunder Landbrugsstyrelsen, samt mellem offentlige myndigheder indbyrdes. Bemyndigelsen vil gælde for kommunikation om alle forhold, der er omfattet af gødskningsloven eller regler, der fastsættes i medfør heraf.

Videre fremgår det, at regler med krav om obligatorisk digital kommunikation vil indebære, at henvendelser om forhold, som er omfattet af gødskningsloven eller regler fastsat i medfør heraf, som det klare udgangspunkt ikke vil kunne anses for behørigt modtaget, hvis de indsendes på anden vis end den foreskrevne digitale måde. I sådanne tilfælde følger det af den almindelige vejledningspligt i forvaltningslovens § 7, stk. 1, at den pågældende myndighed vejleder om reglerne på området, herunder om pligten til digital kommunikation. Kun hvis der, f.eks. inden for en fastsat frist, ikke er rettet op på de mangler, den pågældende ved vejledning er gjort opmærksom på, kan henvendelsen blive afvist eller oplysningerne anset for ikke at være modtaget.

Det fremgår, at det er lagt til grund, at en afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale kommunikation vil være en afgørelse og indebærer en sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse. Det er ikke hensigten med indførelse af krav om digital kommunikation at ændre på, hvordan offentlige myndigheder håndterer situationer, hvor f.eks. en virksomhed overskrider en frist. Der vil således i samme omfang som hidtil kunne tages hensyn til årsagen til, at en frist m.v. ikke er overholdt.

Herudover fremgår det, at de sanktioner, der hidtil har været knyttet til manglende indberetning eller indsendelse i papirform, også vil finde anvendelse, når indberetning eller indsendelse ikke sker i overensstemmelse med de krav om digital indberetning, der fastsættes i bekendtgørelser i henhold til gødskningsloven.

Det fremgår, at det vil fremgå nærmere af de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen, hvem der omfattes af pligten til digital kommunikation, om hvilke forhold, på hvilken måde og hvilke sanktioner, der knytter sig til manglende indberetning eller indsendelse i overensstemmelse med den foreskrevne digitale måde. Pligten til digital kommunikation vil også omfatte kommunikation mellem ministeriet og en rådgiver, der optræder på en virksomhed eller fysisk persons vegne. Det er også hensigten, at det vil komme til at fremgå, hvilke praktiske og tekniske forudsætninger der skal være opfyldt hos den enkelte, herunder om vedkommende forudsættes at være i besiddelse af teknisk udstyr af nærmere bestemt art, for at kunne leve op til lovgivningens krav.

Videre fremgår det, at det er hensigten, at bemyndigelsen

også vil blive udnyttet til at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation mellem myndighederne og til at fastsætte krav om anvendelse af digital kommunikation ved myndighedernes henvendelse til borgere og virksomheder, f.eks. breve om partshøring, afgørelser og lignende.

Herudover fremgår det, at der ved udnyttelsen af bemyndigelsen vil kunne fastsættes regler om undtagelse fra pligten til digital kommunikation. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil således i forbindelse med fastsættelse af regler om obligatorisk digital kommunikation tillige kunne fastsætte regler om, at visse grupper af personer eller virksomheder undtagelsesvist ikke skal være omfattet af kravet om obligatorisk digital kommunikation. Sådanne undtagelsesregler vil skulle følge reguleringen heraf i lov om Digital Post fra offentlige afsendere. Det bemærkes samtidig, at fritagelse for tilslutning til Digital Post i medfør af lov om Digital Post fra offentlige afsendere ikke automatisk medfører en samtidig fritagelse for pligten til at benytte en af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri etableret portalløsning til kommunikation vedrørende forhold omfattet af gødskningsloven eller regler udstedt i medfør af denne lov.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 105, at der ligeledes i medfør af bestemmelsen vil kunne fastsættes bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital fremsendelse i tilfælde, hvor materialet på grund af sin særlige beskaffenhed ikke er egnet til en sådan fremsendelse.

Indtil den 1. januar 2023 kunne ministeren efter gødskningslovens § 48, stk. 2, fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur og lign.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev gødskningslovens § 48, stk. 2, ændret med virkning fra den 1. januar 2023 således, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, eID eller lignende.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 105, at den ændrede bestemmelse med små sproglige justeringer viderefører den tilsvarende bestemmelse i gødskningslovens § 48, stk. 2.

Det fremgår, at ministeren efter bestemmelsen vil kunne fastsætte regler med krav om, at virksomheder og borgere vil skulle oplyse en e-mailadresse, som myndighederne kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. Dette forventes i praksis typisk at være vedkommende virksomheds eller borgers e-mailadresse i Offentlig Digital Post. I den forbindelse vil der også kunne pålægges den pågældende pligt til at underrette om en eventuel ændring i e-mailadressen, inden den konkrete sag afsluttes, eller henvendelsen besvares, medmindre e-mails automatisk bliver videresendt til den nye adresse.

Videre fremgår det, at der også vil kunne fastsættes regler med krav om anvendelse af eID eller lignende ved andre former for digital kommunikation, f.eks. selvbetjeningsløsninger, så myndighederne kan få sikkerhed for, at afsenderen er den, som vedkommende giver sig ud for at være. Der vil endvidere kunne stilles krav om anvendelse af bestemte it-systemer (herunder særlige portalløsninger, elektroniske formularer, skemaer og lignende) og særlige digitale formater for at sikre, at myndighederne kan håndtere de modtagne indberetninger eller for at sikre, at indsendt dokumentationsmateriale har den fornødne validitet.

Der fremgår, at det er hensigten, at kommunikation inden for gødskningslovens område i vidt omfang vil skulle finde sted gennem Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri "Tast selv", men der kan også blive tale om at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri ved brug af andre portalløsninger.

Indtil den 1. januar 2023 fremgik det af gødskningslovens § 48, stk. 3, at en digital meddelelse blev anset for at være kommet frem, når den var tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev gødskningslovens § 48, stk. 3, ændret med virkning fra den 1. januar 2023, således at en digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 105, at bestemmelsen er en videreførelse af den hidtidige bestemmelse i gødskningslovens § 48, stk. 3.

Det fremgår, at bestemmelsen indebærer, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet. Det er dermed uden betydning, om eller hvornår den pågældende gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten alene vil således bære risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Dermed vil der gælde samme retsvirkninger som for fysisk post, idet fysisk post anses for at være kommet frem, når den pågældende meddelelse er lagt i modtagerens fysiske postkasse.

I denne forbindelse vil det være uden betydning, om adressaten har bragt sig i stand til at tilgå meddelelsen, f.eks. hvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige eID til at modtage meddelelser i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Digital Post fra offentlige afsendere, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfiltre, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelsen. Tilsvarende vil det være uden betydning, om adressaten oplever, at vedkommendes egen computer ikke fungerer, at vedkommende har mistet koden til sin eID eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde.

Videre fremgår det, at bestemmelsen vil finde anvendelse

på meddelelser, som både frivilligt sendes digitalt, og som det er obligatorisk at sende digitalt.

Det fremgår, at bestemmelsen ikke medfører ændringer i de gældende principper for beregning af frister i forbindelse med klager.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen måtte betragte meddelelsen som sendt før kl. 24.00. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller lignende, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger herom.

It-problemer hos myndigheden (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til myndigheden. Opstår problemerne tæt på fristen for indgivelse af meddelelsen, og kan de føre til, at fristen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt. Det vil således ikke kunne komme en virksomhed eller borger til skade, hvis en evt. frist for en meddelelse ikke er overholdt, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev gødskningslovens § 48 med virkning fra den 1. januar 2023 suppleret med et nyt *stk. 4*, hvoraf det følger, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog *stk. 5*. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 106, at bestemmelsen fraviger underskriftskrav for dokumenter, der er udstedt af andre end Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, hvor der efter loven eller regler udstedt i medfør heraf er krav om, at dokumentet er underskrevet.

Det fremgår, at underskriftskravet vil kunne fremgå udtrykkeligt eller forudsætningsvist af de pågældende regler.

Videre fremgår det, at underskrift på dokumenter, der udstedes af ministerierne eller andre offentlige myndigheder, på tilsvarende vis kan untlades efter forvaltningslovens § 32 b. For at der ikke skal opstå tvivl om, at også virksomheder og borgere kan opfylde evt. underskriftskrav på anden måde end ved personlig underskrift, er der indsat en bestemmelse om, at underskriveren i stedet kan anvende en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. eID.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev gødskningslovens § 48 med virkning fra den 1. januar 2023 suppleret med et nyt *stk. 5*, hvorefter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om opfyldelse af underskriftskravet i *stk. 4*.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 36, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 106, at ministeren efter bestemmelsen vil kunne fastsætte regler om, hvordan kravet om underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved, at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner og sender dokumentet som en pdf-fil. På tilsvarende måde vil der kunne forekomme tilfælde, hvor en ansøgning skal være ledsaget af f.eks. en tilladelse fra en kommune. Sådanne originale tilladelser og lignende udstedt af andre myndigheder skal kunne indsendes som bilag til en ansøgning, f.eks. i indscannet form.

Det fremgår, at der endvidere vil kunne stilles krav om, at virksomheder eller fysiske personer, som indsender dokumenter til en myndighed uden personlige underskrifter, skal opbevare et eksemplar af det pågældende dokument forsynet med originale underskrifter, som myndigheden kan forlange at få forevist i kontroløjemed.

Videre fremgår det, at det desuden forventes, at omfanget af afgørelser alene baseret på automatisk behandling vil øges over tid i takt med den teknologiske udvikling. Det kan dog ikke udelukkes, at der på sigt i forbindelse med afgørelser alene baseret på automatisk sagsbehandling behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen. En sådan behandling af personoplysninger vil muligvis kunne medføre en evaluering af personlige forhold, jf. artikel 22 i databeskyttelsesforordningen.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres i uændret form, men at gødskningslovens § 48 af lovtekniske årsager formelt nyaffattes. De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til bemærkningerne til lovforslag nr. L 147, jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), tillæg A, L 147 som fremsat, side 212-215.

Til § 37

Til nr. 1-3

Indtil den 1. januar 2023 kunne miljø- og fødevarerministeren efter husdyrbruglovens § 69, stk. 1, fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Miljø- og fødevarerministeren kunne endvidere efter husdyrbruglovens § 69, stk. 2, fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af *stk. 1*, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lign.

Endeligt kunne miljø- og fødevarerministeren efter husdyrbruglovens § 69, stk. 4, fastsætte nærmere regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for oplysninger omfattet af *stk. 1*.

Husdyrbruglovens § 69 blev nyaffattet ved § 1, nr. 66, i nr. lov 204 af 28. februar 2017, jf. jf. Folketingstidende 2016-17 (1. samling), tillæg A, L 114 som fremsat. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Indtil den 1. januar 2023 kunne miljø- og fødevarerministeren efter husdyrbruglovens § 69 a fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger omfattet af § 69, stk. 1. Oplysningerne kunne vedrøre strafbare forhold på lovens område og kunne være med navns nævnelse.

Husdyrbruglovens § 69 a blev indsat ved § 2, nr. 17, i lov nr. 446 af 23. maj 2012, jf. Folketingstidende 2011-12 (1. samling), tillæg A, L 88 som fremsat. § 69 a, 1. pkt., er efterfølgende blevet tilpasset ved § 1, nr. 67, i lov nr. 204 af 28. februar 2017, jf. Folketingstidende 2016-17 (1. samling), tillæg A, L 114 som fremsat. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 37, nr. 1, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 106, at ressortansvaret for reguleringen i husdyrbrugloven er delt mellem ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og miljøministeren, jf. bekendtgørelse nr. 1946 af 25. november 2020 om ændring i forretningernes fordeling mellem ministrene. Bemyndigelserne i husdyrbruglovens §§ 69 og 69 a kan anvendes af hver minister inden for den pågældende ministers ressortområde.

Det fremgår endvidere, at bemyndigelserne i husdyrbruglovens § 69, stk. 1 og 2, inden for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område er udnyttet til at fastsætte regler om, at ansøgning om Landbrugsstyrelsens tilladelse til at udbringe op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal skal ske digitalt via Tast selv, jf. § 14, stk. 2, jf. bilag 2, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1142 af 10. juli 2022 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning.

Det fremgår, at inden for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område foregår den digitale kommunikation både til og fra myndigheder og virksomheder.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev husdyrbruglovens § 69, stk. 1, 2 og 4, og § 69 a ændret med virkning fra den 1. januar 2023 således, at bestemmelserne alene finder anvendelse inden for Miljøministeriets ressortområde. Ændringen er en konsekvens af den samtidige indsættelse af husdyrbruglovens § 69 b, jf. bemærkningerne nedenfor til § 37, nr. 4.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres i uændret form, men at husdyrbruglovens § 69, stk. 1, 2 og 4, og § 69 a af lovtekniske årsager formelt nyaffattes.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig alene til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022, idet der reelt set er tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den gældende retstilstand inden 1. januar 2023 henvises der til lovforslag nr. L 88, jf. Folketingstidende 2011-12 (1. samling), tillæg A, L 88 som fremsat, s. 61, og lovforslag nr. L 114, jf. Folketingstidende 2016-17 (1. samling), tillæg A, L 114 som fremsat, s. 163-165.

Til nr. 4

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev der indsat en ny bemyndigelse i husdyrbruglovens § 69 b, som kan udnyttes af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, når der fastsættes regler om obligatorisk digital kommunikation om forhold omfattet af husdyrbrugloven, der henhører under ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris ressortområde.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri med virkning fra den 1. januar 2023 bemyndiget i husdyrbruglovens § 69 b, stk. 1, til at fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 37, nr. 5, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 107, at ordlyden af den foreslåede bestemmelse i husdyrbruglovens § 69 b, stk. 1, afviger fra bestemmelsen i husdyrbruglovens § 69, stk. 1, og er indsat for at sikre ensartethed med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Landbrugsstyrelsens administrationsområde.

Det fremgår, at formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre et ensartet grundlag for realiseringen af målsætningen om en øget automatiseringsgrad i interne arbejds-gange i Landbrugsstyrelsen og muligheden for at gøre kommunikationen mellem Landbrugsstyrelsen og virksomheder mere tydelig og intuitiv ved anvendelse af portalløsningen Tast selv.

Med ændringen tilvejebringes der på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område en bemyndigelse, der både omfatter skriftlig kommunikation til og fra ministeriet.

Krav om digital kommunikation er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er formfrihed for virksomheder og borgere, når de henvender sig til offentlige myndigheder. Dette følger bl.a. af bemærkningerne til forvaltningslovens § 32 a, jf. Folketingstidende

2001-02/2, tillæg A, s. 2062 ff. Forvaltningslovens § 32 a giver mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelse til myndigheden. Bemyndigelsen i forvaltningsloven giver alene mulighed for, at der kan fastsættes regler, der giver ret til at kommunikere digitalt, men der kan ikke etableres en pligt hertil. Den nye bestemmelse giver derfor mulighed for at fastsætte regler med krav om obligatorisk digital kommunikation med myndighederne, herunder anvendelse af de digitale selvbetjenings- og portalløsninger, som Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri stiller til rådighed.

Videre fremgår det, at bestemmelsen vil finde anvendelse parallelt med lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

Det fremgår, at bemyndigelsen ligesom hidtil vil blive udnyttet således, at pligten til at kommunikere digitalt også vil gælde en rådgiver, f.eks. en konsulent, advokat eller lign., som optræder på virksomhedens eller borgerens vegne over for myndigheden.

Herudover fremgår det, at regler med krav om digital kommunikation forventes at blive fastsat løbende i takt med, at digitale løsninger er på plads, og den fornødne teknologi er til stede. Ministeren vil kunne anvende bestemmelsen på enkeltområder, efterhånden som det skønnes hensigtsmæssigt, at der indføres en samlet digital, herunder automatiseret, sagsbehandling og digital kommunikation. Ministeren vil også kunne anvende bemyndigelsen til at fastsætte sådanne regler generelt for større områder.

Det fremgår, at det findes hensigtsmæssigt, at digital sagsbehandling anvendes i videst muligt omfang inden for husdyrbruglovens område, og at der ikke er formkrav i lovgivningen, der forhindrer, at kommunikationen mellem virksomheder og borgere på den ene side og myndighederne på den anden side kan foregå digitalt. Den digitale kommunikation vil bidrage til grundlaget for en mere effektiv opgavevaretagelse og størst mulig ressourceudnyttelse i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Videre fremgår det, at bemyndigelsen er udformet generelt, så der skabes grundlag for, at der i fremtiden administrativt kan fastsættes regler med krav om digital kommunikation om forhold, der ikke efter gældende ret er omfattet af en sådan pligt.

Det fremgår, at bemyndigelsen vil omfatte al kommunikation mellem på den ene side virksomheder og borgere og på den anden side Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, herunder Landbrugsstyrelsen, samt mellem offentlige myndigheder indbyrdes. Bemyndigelsen vil gælde for kommunikation om alle forhold, der er omfattet af husdyrbrugloven eller regler, der fastsættes i medfør af denne lov, som henhører under ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris ressortområde.

Herudover fremgår det, at regler med krav om obligatorisk digital kommunikation vil indebære, at henvendelser om forhold, som er omfattet af loven eller regler fastsat i medfør heraf, som det klare udgangspunkt ikke vil kunne anses for behørigt modtaget, hvis de indsendes på anden vis

end den foreskrevne digitale måde. I sådanne tilfælde følger det af den almindelige vejledningspligt i forvaltningslovens § 7, stk. 1, at den pågældende myndighed vejleder om reglerne på området, herunder om pligten til digital kommunikation. Kun hvis der, f.eks. inden for en fastsat frist, ikke er rettet op på de mangler, den pågældende ved vejledning er gjort opmærksom på, kan henvendelsen blive afvist eller oplysningerne anset for ikke at være modtaget.

Det fremgår, at det er lagt til grund, at en afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale kommunikation vil være en afgørelse og indebærer en sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse. Det er ikke hensigten med indførelse af krav om digital kommunikation at ændre på, hvordan offentlige myndigheder håndterer situationer, hvor f.eks. en virksomhed overskrider en frist. Der vil således i samme omfang som hidtil kunne tages hensyn til årsagen til, at en frist m.v. ikke er overholdt.

Videre fremgår det, at de sanktioner, der i dag er knyttet til manglende indberetning eller indsendelse i papirform, også vil finde anvendelse, når indberetning eller indsendelse ikke sker i overensstemmelse med de krav om digital indberetning, der fastsættes i bekendtgørelser i henhold til husdyrbrugloven.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 37, nr. 5, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 108, at det vil fremgå nærmere af de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen, hvem der omfattes af pligten til digital kommunikation, om hvilke forhold, på hvilken måde og hvilke sanktioner, der knytter sig til manglende indberetning eller indsendelse i overensstemmelse med den foreskrevne digitale måde. Pligten til digital kommunikation vil også omfatte kommunikation mellem ministeriet og en rådgiver, der optræder på en virksomhed eller fysisk persons vegne. Det er også hensigten, at det vil komme til at fremgå, hvilke praktiske og tekniske forudsætninger der skal være opfyldt hos den enkelte, herunder om vedkommende forudsættes at være i besiddelse af teknisk udstyr af nærmere bestemt art, for at kunne leve op til lovgivningens krav.

Det fremgår, at der ved udnyttelsen af bemyndigelsen vil kunne fastsættes regler om undtagelse fra pligten til digital kommunikation. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil således i forbindelse med fastsættelse af regler om obligatorisk digital kommunikation tillige kunne fastsætte regler om, at visse grupper af personer eller virksomheder undtagelsesvist ikke skal være omfattet af kravet om obligatorisk digital kommunikation. Sådanne undtagelsesregler vil skulle følge reguleringen heraf i lov om Digital Post fra offentlige afsendere. Det bemærkes samtidig, at fritagelse for tilslutning til Digital Post i medfør af lov om Digital Post fra offentlige afsendere ikke automatisk medfører en samtidig fritagelse for pligten til at benytte en af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri etableret portalløsning til kommunikation vedrørende forhold omfattet af husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør af denne lov.

Det fremgår endvidere, at der ligeledes i medfør af bestemmelsen vil kunne fastsættes bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital fremsendelse i tilfælde, hvor materialet på grund af sin særlige beskaffenhed ikke er egnet til en sådan fremsendelse.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri med virkning fra den 1. januar 2023 i husdyrbruglovens § 69 b bemyndiget i *stk. 2*, til at fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, eID eller lignende.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 37, nr. 5, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 108, at ministeren efter bestemmelsen vil kunne fastsætte regler med krav om, at virksomheder og borgere vil skulle oplyse en e-mailadresse, som myndighederne kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. Dette forventes i praksis typisk at være vedkommende virksomheds eller borgers e-mailadresse i Offentlig Digital Post. I den forbindelse vil der også kunne pålægges den pågældende pligt til at underrette om en eventuel ændring i e-mailadressen, inden den konkrete sag afsluttes, eller henvendelsen besvares, medmindre e-mails automatisk bliver videresendt til den nye adresse.

Det fremgår, at der også vil kunne fastsættes regler med krav om anvendelse af eID eller lignende ved andre former for digital kommunikation, f.eks. selvbetjeningsløsninger, så myndighederne kan få sikkerhed for, at afsenderen er den, som vedkommende giver sig ud for at være. Der vil endvidere kunne stilles krav om anvendelse af bestemte it-systemer (herunder særlige portalløsninger, elektroniske formularer, skemaer og lignende) og særlige digitale formater for at sikre, at myndighederne kan håndtere de modtagne indberetninger eller for at sikre, at indsendt dokumentationsmateriale har den fornødne validitet.

Videre fremgår det, at det i første omgang er hensigten at udnytte bemyndigelserne i § 69 b, stk. 1 og 2, til at fastsætte regler om, at Landbrugsstyrelsens tilladelser til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal meddeles jordbrugsvirksomhederne i Tast selv.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev det med virkning fra den 1. januar 2023 fastsat i *stk. 3*, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 37, nr. 5, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 108, at bestemmelsen indebærer, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet. Det er dermed uden betydning, om eller hvornår den pågældende gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten alene vil således bære risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Dermed vil der gælde samme retsvirkninger som for fysisk post, idet fysisk post anses for at være kommet

frem, når den pågældende meddelelse er lagt i modtagerens fysiske postkasse.

I denne forbindelse vil det være uden betydning, om adressaten har bragt sig i stand til at tilgå meddelelsen, f.eks. hvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige eID til at modtage meddelelser i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Digital Post fra offentlige afsendere, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfiltre, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelsen. Tilsvarende vil det være uden betydning, om adressaten oplever, at vedkommendes egen computer ikke fungerer, at vedkommende har mistet koden til sin eID eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde.

Det fremgår, at bestemmelsen vil finde anvendelse på meddelelser, som både frivilligt sendes digitalt, og som det er obligatorisk at sende digitalt.

Herudover fremgår det, at bestemmelsen ikke medfører ændringer i de gældende principper for beregning af frister i forbindelse med klager.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen måtte betragte meddelelsen som sendt før kl. 24.00. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller lignende, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger herom.

It-problemer hos myndigheden (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til myndigheden. Opstår problemerne tæt på fristen for indgivelse af meddelelsen, og kan de føre til, at fristen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt. Det vil således ikke kunne komme en virksomhed eller borger til skade, hvis en evt. frist for en meddelelse ikke er overholdt, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev det med virkning fra den 1. januar 2023 fastsat i *stk. 4*, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog *stk. 5*. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 37, nr. 5, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10

som fremsat, side 109, at bestemmelsen fraviger underskriftskrav for dokumenter, der er udstedt af andre end Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, hvor der efter loven eller regler udstedt i medfør heraf er krav om, at dokumentet er underskrevet.

Det fremgår, at underskriftskravet vil kunne fremgå udtrykkeligt eller forudsætningsvist af de pågældende regler.

Videre fremgår det, at underskrift på dokumenter, der udstedes af ministerierne eller andre offentlige myndigheder, kan på tilsvarende vis undlades efter forvaltningslovens § 32 b. For at der ikke skal opstå tvivl om, at også virksomheder og borgere kan opfylde evt. underskriftskrav på anden måde end ved personlig underskrift, er der indsat en bestemmelse om, at underskriveren i stedet kan anvende en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. eID.

Ved lov nr. 1590 af 28. december 2022 blev det med virkning fra den 1. januar 2023 fastsat i *stk. 5*, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om opfyldelse af underskriftskravet i *stk. 4*.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 37, nr. 5, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 109, at ministeren efter bestemmelsen vil kunne fastsætte regler om, hvordan kravet om underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved, at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner og sender dokumentet som en pdf-fil. På tilsvarende måde vil der kunne forekomme tilfælde, hvor en ansøgning skal være ledsaget af f.eks. en tilladelse fra en kommune. Sådanne originale tilladelser og lignende udstedt af andre myndigheder skal kunne indsendes som bilag til en ansøgning, f.eks. i indscannet form.

Det fremgår, at der endvidere vil kunne stilles krav om, at virksomheder eller fysiske personer, som indsender dokumenter til en myndighed uden personlige underskrifter, skal opbevare et eksemplar af det pågældende dokument forsynet med originale underskrifter, som myndigheden kan forlange at få forevist i kontroløjemed.

Endelig fremgår det, at det desuden forventes, at omfanget af afgørelser alene baseret på automatisk behandling vil øges over tid i takt med den teknologiske udvikling. Det kan dog ikke udelukkes, at der på sigt i forbindelse med afgørelser alene baseret på automatisk sagsbehandling behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen. En sådan behandling af personoplysninger vil muligvis kunne medføre en evaluering af personlige forhold, jf. artikel 22 i databeskyttelsesforordningen.

Lov nr. 1590 af 28. december 2022 indeholder en solnedgangsklausul i lovens § 38, således at loven kun finder anvendelse for perioden 1. januar 2023 til 1. juli 2023.

Det foreslås, at den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, videreføres i uændret form, men at husdyrbruglovens § 69 b af lovtekniske årsager formelt nyaffattes.

De ovenstående bemærkninger til den foreslåede bestemmelse forholder sig til den ændring, som blev foretaget ved den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022. Der er reelt set tale om en nyaffattelse med samme ordlyd med

en enkelt ændring, og det sker af tekniske årsager for at sikre en fyldestgørende genbehandling af den hastebehandlede lov nr. 1590 af 28. december 2022.

For yderligere oplysninger om den retstilstand, der blev etableret den 1. januar 2023, henvises der til lovforslag nr. L 10, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 10 som fremsat, side 106 f.

Til § 38

Det foreslås i § 38, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, da sagsområdet er overtaget.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering indtil den 1. januar 2023

Lovforslaget

Lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet

§ 19. Uanset § 18, stk. 1, opkræves og betales ikke gebyr for klager i følgende sager:

- 1) Klager over fredningsafgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 40.
- 2) Klager over ekspropriationsbeslutninger efter naturbeskyttelseslovens § 60, skovlovens § 23, regler fastsat i medfør af naturbeskyttelseslovens § 60 a, § 27 i lov om råstoffer, § 33 i lov om beskyttelsen af de ydre koge i Tøndermarsken, vandforsyningslovens § 40, jordforureningslovens § 22, stk. 2 og 4, vandløbslovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 58 samt klager over afgørelser truffet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 82, når disse afgørelser vedrører sager efter § 58.
- 3) Klager over afgørelser efter naturbeskyttelseslovens §§ 19 d-19 g, § 37, stk. 4, og § 37 a, stk. 3.
- 4) Klager over afgørelser efter skovlovens §§ 19-21.
- 5) Klager over afgørelser, der træffes efter de love på fødevarer-, landbrugs- og fiskeriets område, som giver klageadgang til nævnet efter bestemmelserne i denne lovs §§ 49-72, 74, 75, 77-89, 93 og 94 samt dyrevelfærdsloven og lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.
- 6) Klager over afgørelser efter § 13, stk. 6, i lov om apoteksvirksomhed.
- 7) Klager, der udelukkende vedrører afslag på aktindsigt, sammenstilling af oplysninger i databaser (dataudtræk) og indsigt i databeskrivelser m.v. efter lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.
- 8) Klager over afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstoffreducerende tiltag.
- 9) Klager over afgørelser, der indbringes for nævnet efter § 23 i lov om planter og plantesundhed m.v.

§ 31. I lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som ændret ved § 57 i lov nr. 338 af 2. april 2019, § 27 i lov nr. 58 af 28. januar 2020, § 73 i lov nr. 133 af 25. februar 2020, § 2 i lov nr. 784 af 4. maj 2021, § 2 i lov nr. 900 af 21. juni 2022 og § 31 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 19 affattes således:

»§ 19. Uanset § 18, stk. 1, opkræves og betales ikke gebyr for klager i følgende sager:

- 1) Klager over fredningsafgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 40.
- 2) Klager over ekspropriationsbeslutninger efter naturbeskyttelseslovens § 60, skovlovens § 23, regler fastsat i medfør af naturbeskyttelseslovens § 60 a, § 27 i lov om råstoffer, § 33 i lov om beskyttelsen af de ydre koge i Tøndermarsken, vandforsyningslovens § 40, jordforureningslovens § 22, stk. 2 og 4, vandløbslovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 58 samt klager over afgørelser truffet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 82, når disse afgørelser vedrører sager efter miljøbeskyttelseslovens § 58.
- 3) Klager over afgørelser efter naturbeskyttelseslovens §§ 19 d-19 g, § 37, stk. 4, og § 37 a, stk. 3.
- 4) Klager over afgørelser efter skovlovens §§ 19-21.
- 5) Klager over afgørelser, der træffes i henhold til regler udstedt i medfør af tekstanmærkninger ad § 24 på finansloven.
- 6) Klager over afgørelser, der indbringes for nævnet efter
 - a) § 7 a i lov om indkøbsforeninger for mindre virksomheder i landdistrikterne,
 - b) § 11 a i lov om læhegn og tilskud til læplantning,
 - c) § 8 b i lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank,
 - d) § 10 a i lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren,
 - e) § 27 a i jordfordelingsloven,
 - f) § 18 a i økologiloven,
 - g) § 10 a i lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v.,
 - h) § 5 a i lov om foderstoffer,
 - i) § 58 a i lov om fødevarer,
 - j) § 4 a i lov om sikring af dyrepatogener,
 - k) § 38 a i lov om landbrugsejendomme,
 - l) § 11 a eller § 13 a i lov om Landdistriktsfonden,
 - m) § 11 a eller § 13 a i lov om Hav- og Fiskerifonden,
 - n) § 4 a i lov om behandling af oplysninger om brug af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget,
 - o) § 22 b i landbrugsstøtteleven,
 - p) § 19 i lov om visse landdistriktsrelaterede tilskudsordninger m.v.,
 - q) § 18 a i lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram,
 - r) § 66 i lov om hold af dyr,
 - s) § 110 a i fiskeriloven,

- t) § 16 a i lov om drift af landbrugsjorder,
- u) § 17 a i lov om biavl,
- v) § 36 a i lov om dyrlæger,
- w) § 4 a i lov om hunde,
- x) § 23 a i lov om plantenyheder,
- y) § 21 a i lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v.,
- z) § 52 i dyrevelfærdsloven,
- æ) § 10 a i lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink,
- ø) § 23 i lov om planter og plantesundhed m.v., og
- å) § 27 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.
- 7) Klager over afgørelser efter § 13, stk. 6, i lov om apoteksvirksomhed.
- 8) Klager, der udelukkende vedrører afslag på aktindsigt, sammenstilling af oplysninger i databaser (dataudtræk) og indsigt i databeskrivelser m.v. efter lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.
- 9) Klager over afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstoffreducerende tiltag.«

Lov om drift af landbrugsjorder

§ 4. Ejere eller brugere af landbrugsjorder, der er omfattet af § 3, stk. 1, jf. § 3, stk. 2, skal anvende landbrugsjorderne på forsvarlig jordbrugsmæssig måde ved anvendelse til følgende jordbrugsmæssige formål:

1-3) ---

4) Småbiotoper og småplantninger til og med 0,5 ha.

§ 5. ---

Stk. 2. Følgende landbrugsjorder er undtaget fra kravet i stk. 1 om friholdelse for opvækst af træer og buske:

1-2) ---

3) Arealer med småbiotoper, der består af træer og buske, samt småplantninger til og med 0,5 ha.

§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, jf. §§ 3-7, herunder om fravigelser af reglerne i særlige tilfælde.

Lov om fødevarer

§ 45. ---

Stk. 2-3. ---

§ 32. I lov om drift af landbrugsjorder, jf. lovbekendtgørelse nr. 103 af 3. februar 2020, som ændret ved § 32 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 4, nr. 4, affattes således:

»4) Småbiotoper og småplantninger til og med 1,0 ha.«

2. § 5, stk. 2, nr. 3, affattes således:

»3) Arealer med småbiotoper, der består af træer og buske, og småplantninger til og med 1,0 ha.«

3. § 8 affattes således:

»§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, jf. §§ 3-7, herunder om fravigelser af reglerne i særlige tilfælde eller af hensyn til ejeren eller brugeren af arealets overholdelse af forpligtelser for arealbaseret støtte finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget eller Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.«

§ 33. I lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 8 af 6. januar 2022, som ændret ved § 33 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændring:

1. § 45, stk. 4, affattes således:

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter økologiloven, lov om hold af dyr eller lov om frø, kartofler og planter, skal opkræves efter stk. 2, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.

Lov om planter og plantesundhed m.v.

§ 13. ---

Stk. 2-4. ---

Jordfordelingsloven

§ 2. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Formanden og næstformanden skal være dommere, der udpeges af vedkommende retspræsident. De øvrige 9 medlemmer skal være 3 vurderingssagkyndige medlemmer, udpeget efter indstilling fra erhvervs- og vækstministeren, 3 jordbrugskyndige medlemmer udpeget efter indstilling fra Landbrug & Fødevarer og 3 medlemmer udpeget efter indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening).

Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag

§ 17. ---

Stk. 2. En virksomhed får endvidere reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden i følgende tilfælde:

1) Hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne i en frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a eller betingelser i en hertil knyttet tilskudsordning etableret i medfør af § 2 i lov om Landdistriktsfonden.

2) ---

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af denne lovs §§ 38, 39 a eller 40 eller § 2 i lov om Landdistriktsfonden.

Stk. 4-5. ---

»*Stk. 4.* Ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter økologiloven, lov om hold af dyr eller lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter stk. 2, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.«

§ 34. I lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020, som ændret ved § 34 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v., skal opkræves efter stk. 1, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.«

§ 35. I jordfordelingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 4. januar 2017, som ændret ved § 35 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændring:

1. § 2, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

»Formanden og viceformændene udpeges af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri og skal have juridisk kandidatexamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet.«

§ 36. I lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, som ændret ved § 1 i lov nr. 1569 af 27. december 2019 og § 36 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 17, stk. 2, nr. 1, affattes således:

»1) Hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne i en frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a eller betingelser i en hertil knyttet tilskudsordning etableret i medfør af § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.«

2. § 17, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af denne lovs §§ 38, 39 a eller 40, § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.«

3. § 48 affattes således:

§ 48. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf. Ministeren kan herunder fastsætte regler om fritagelse fra pligten.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur og lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

§ 69. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for oplysninger omfattet af stk. 1.

§ 69 a. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger omfattet af § 69, stk. 1. Oplysningerne kan vedrøre strafbare forhold på lovens område og kan være med navns nævnelser.

»§ 48. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.«

§ 37. I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 2192 af 29. december 2020, § 6 i lov nr. 126 af 30. januar 2021, lov nr. 415 af 5. april 2022 og § 37 i lov nr. 1590 af 28. december 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 69, stk. 1 og 2, affattes således:

»Miljøministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lign.«

2. § 69, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for oplysninger omfattet af stk. 1.«

3. § 69 a affattes således:

»§ 69 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger omfattet af § 69, stk. 1. Oplysningerne kan vedrøre strafbare forhold på lovens område og kan være med navns nævnelser.«

4. § 69 b affattes således:

»§ 69 b. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.«